

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

5 juli 2001

WETSONTWERP
betreffende de aanvullende pensioenen

INHOUD

1. Samenvatting	3
2. Memorie van toelichting	4
3. Voorontwerp	89
4. Advies van de raad van State	121
5. Wetsontwerp	149
6. Bijlage	191

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

5 juillet 2001

PROJET DE LOI
relatif aux pensions complémentaires

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2. Exposé des motifs	4
3. Avant-projet	89
4. Avis du Conseil d'Etat	121
5. Projet de loi	149
6. Annexe	191

De Regering heeft dit wetsontwerp op 5 juli 2001 ingediend.

Le Gouvernement a déposé ce projet de loi le 5 juillet 2001.

De «goedkeuring tot drukken» werd op 6 juli 2001 door de Kamer ontvangen.

Le «bon à tirer» a été reçu à la Chambre le 6 juillet 2001.

AGALEV-ECOLO	:	Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
CVP	:	Christelijke Volkspartij
FN	:	Front National
PRL FDF MCC	:	Parti Réformateur libéral - Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	:	Parti socialiste
PSC	:	Parti social-chrétien
SP	:	Socialistische Partij
VLAAMS BLOK	:	Vlaams Blok
VLD	:	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU&ID	:	Volksunie&ID21

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 50 0000/000 :	Parlementair document van de 50e zittingsperiode + nummer en volgnummer
QRVA :	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV :	Integraal Verslag (op wit papier, bevat de bijlagen en het Beknopt Verslag, met kruisverwijzingen tussen Integraal en Beknopt Verslag)
CRIV :	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)
CRABV :	Beknopt Verslag (op blauw papier)
PLEN :	Plenum (witte kaft)
COM :	Commissievergadering (beige kaft)

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 50 0000/000 :	Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° et du n° consécutif
QRVA :	Questions et Réponses écrites
CRIV :	Compte Rendu Intégral (sur papier blanc, avec annexes et CRA, avec renvois entre le CRI et le CRA)
CRIV :	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (sur papier vert)
CRABV :	Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)
PLEN :	Séance plénière (couverture blanche)
COM :	Réunion de commission (couverture beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : alg.zaken@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : aff.generales@laChambre.be

SAMENVATTING

Het ontwerp van wet op de aanvullende pensioenen beoogt de uitvoering van het punt van de regeringsverklaring om "de sectoriële CAO opgerichte pensioenfondsen in de tweede pijler aan te moedigen door ze ook buiten de loonnorm toe te laten".

Volgende punten komen aan bod:

- Afbakening tweede pensioenpijler;
- Toezicht en werking van de tweede pensioenpijler;
- Collectieve sectorale stelsels;
- Toezicht op het sociaal aspect van de bedrijfs- en de sector pensioenplannen;
- Een alternatief voor ondernemingen die geen beroep kunnen doen op een sectorplan.

Het ontwerp beoogt voornamelijk een democratisering van de aanvullende pensioenen in te zetten

De tweede pensioenpijler omvat de volgende vormen van aanvullende pensioenen:

- aanvullende pensioenstelsels ten voordele van werknemers zowel op sector- als op ondernemingsvlak;
- individuele pensioentoezeggingen ten voordele van werknemers;
- de individuele voortzetting van de pensioentoezeggingen;
- aanvullende pensioenstelsels en individuele pensioentoezeggingen aan bepaalde zelfstandigen (mandatarissen van ondernemingen) naast het algemeen gekend stelsel van vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen.

Er wordt ook een onderscheid gemaakt tussen gewone pensioenplannen en sociale pensioenplannen.

De sociale pensioenplannen omvatten een aantal tot de tweede pijler behorende pensioenstelsels ten voordele van werknemers, die aan een aantal bijkomende voorwaarden voldoen. Zij genieten van een specifieke fiscale stimulans door het niet verschuldigd zijn van de 4,4% taks en er wordt bovendien voorzien dat dergelijke pensioentoezeggingen buiten de loonnorm vallen. Alleen bepaalde pensioenstelsels ten voordele van werknemers, zowel op sectoraal als op bedrijfsvlak, komen in aanmerking als ze voldoen aan strenge voorwaarden. Het aanvullend pensioenplan moet op alle werknemers van toepassing zijn en volgens paritaire principes georganiseerd en beheerd worden. Het aanvullend pensioenplan moet in een luik "pensioen" en in een luik "solidariteit" voorzien. Het luik "solidariteit" moet minimaal gelijkgesteld worden aan het fiscaal voordeel, zoals opgenomen in het bijgevoegd koninklijk besluit dat aan de Raad wordt voorgelegd. De winsten, na aanleg van alle voorzieningen, moeten worden verdeeld en de kosten worden beperkt zoals in bijgevoegde K.B.'s is opgenomen.

RÉSUMÉ

Le projet de loi sur les pensions complémentaires a pour objet l'exécution du point de la déclaration gouvernementale visant à «stimuler les fonds de pension du deuxième pilier dans le cadre de CCT sectorielles en permettant également de les extraire de la norme salariale».

Les points suivants sont mis en évidence:

- Délimitation du deuxième pilier ;
- Contrôle et fonctionnement du deuxième pilier ;
- Régimes sectoriels collectifs ;
- Contrôle de l'aspect social des plans de pension d'entreprise et des plans sectoriels ;
- Une alternative pour les entreprises qui ne peuvent faire appel à un plan sectoriel.

Le projet vise essentiellement à démocratiser les pensions complémentaires.

Le deuxième pilier comprend les formes suivantes de pension complémentaire:

- les régimes de pension complémentaires au profit des travailleurs, tant au niveau sectoriel qu'au niveau de l'entreprise;
- les engagements individuels de pension au profit des travailleurs;
- la continuation à titre personnel des engagements de pension;
- les régimes de pension complémentaires et les engagements individuels de pension au profit de certains indépendants (mandataires d'entreprises) à côté du régime général connu de la pension complémentaire libre pour indépendants.

Il est fait une distinction entre les plans de pension normale et les plans de pension sociaux.

Les plans de pension sociaux comprennent un certain nombre de régimes de pension au profit des travailleurs relevant du deuxième pilier et qui satisfont à certaines conditions supplémentaires. Ils jouissent d'un stimulant fiscal spécifique en étant dispensé de la taxe de 4,4% et il est en outre prévu que de tels engagements de pension sortent de la norme salariale. Seuls certains régimes de pension au profit des travailleurs, que ce soit au niveau sectoriel ou au niveau de l'entreprise, entrent en ligne de compte, s'ils satisfont à des conditions strictes. Le plan de pension complémentaire doit être applicable à tous les travailleurs et être organisé et géré selon des principes paritaires. Le plan de pension complémentaire doit prévoir un volet «pension» et un volet «solidarité». Le volet «Solidarité» doit au minimum être égal à l'avantage fiscal tel que repris dans l'arrêté royal qui est soumis au Conseil. Les bénéficiaires, après constitution de toutes les provisions, doivent être répartis et les frais doivent être limités tels qu'ils ont été repris dans les arrêtés royaux joints à la présente.

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemene Uiteenzetting

DAMES EN HEREN,

Het ontwerp van wet dat de Regering de eer heeft U ter beraadslaging voor te leggen, beoogt een algemene herziening van de wetgeving op de aanvullende pensioenen in uitvoering van het regeringsakkoord.

Daarin staat in het kader van de bevordering van de motivatie en de betrokkenheid van de werknemers te lezen : «op dezelfde wijze zal de regering de in het kader van sectoriële CAO's opgerichte pensioenfondsen in de tweede pijler aanmoedigen door ze ook buiten de loonnorm toe te laten».

I. AFBAKENING VAN DE TWEDE PENSIOEN-PIJLER

In het begin van deze inleiding past het een duidelijke afbakening te geven van de «tweede pensioenpijler». Daarin onderscheidt men enerzijds de «gewone pensioentoezeggingen» en anderzijds de «sociale pensioentoezeggingen».

De «*gewone*» aanvullende pensioentoezeggingen moeten aan bepaalde voorwaarden voldoen. De fiscale voorwaarden en de eraan gekoppelde voordelen zijn dezelfde voor elke pensioenvorm van deze pijler. Zoals verder zal blijken verschillen de sociale en prudentiële voorwaarden echter naargelang de bestemming van de voordelen een werknemer of een zelfstandige is.

De «*sociale* pensioentoezeggingen» omvatten een aantal tot de tweede pijler behorende pensioenstelsels ten voordele van werknemers, die aan een aantal bijkomende voorwaarden voldoen. Zij genieten van specifieke fiscale stimuli en worden niet meegerekend in de loonnorm. Deze bijkomende voorwaarden zijn van sociale aard en onder meer bedoeld om de verspreiding van aanvullende pensioenvoordelen voor werknemers te bevorderen.

«Gewone» pensioentoezeggingen

De «gewone» pensioentoezeggingen omvatten de volgende vormen van aanvullende pensioenen :

EXPOSE DES MOTIFS

Exposé général

MESDAMES, MESSIEURS,

Le projet de loi que le Gouvernement a l'honneur de proposer à vos délibérations, vise à réaliser une révision générale de la législation sur les pensions complémentaires en exécution de l'accord gouvernemental.

On y trouve à lire dans le cadre de l'encouragement de la motivation et de la participation des travailleurs : «de la même manière, le gouvernement stimulera les fonds de pension du deuxième pilier dans le cadre de CCT sectorielles en permettant également de les extraire de la norme salariale.»

I. DELIMITATION DU DEUXIEME PILIER

Au début de la présente introduction il convient de bien délimiter le «deuxième pilier». On y fait une distinction entre, d'une part, «les engagements ordinaires de pension» et, d'autre part, «les engagements sociaux de pension».

Les engagements «*ordinaires*» de pension complémentaire doivent satisfaire à certaines conditions. Les conditions fiscales et les avantages y attachés sont identiques pour chaque forme de pension de ce pilier. Comme on le verra plus loin, les conditions sociales et prudentielles sont toutefois différentes suivant que le bénéficiaire des avantages est un travailleur ou un indépendant.

Les «engagements *sociaux* de pension» comprennent un certain nombre de régimes de pension du deuxième pilier, instaurés au profit des travailleurs, qui doivent remplir un certain nombre de conditions supplémentaires. Ils peuvent bénéficier d'incitants fiscaux spécifiques et ne pas être pris en compte pour la norme salariale. Ces conditions supplémentaires ont un caractère social et s'inscrivent entre autre dans le cadre de la promotion du développement des avantages de pension complémentaire pour les travailleurs.

Les engagements «ordinaires» de pension

Les engagements «ordinaires» de pension comprennent les formes de pension complémentaire suivantes :

1. aanvullende pensioenstelsels ten voordele van werknemers, zowel op sector- als op ondernemingsvlak, evenals ten voordele van ambtenaren;
2. individuele pensioentoezeggingen ten voordele van werknemers;
3. de individuele voortzetting van de pensioentoezeggingen bedoeld in 1. en 2.;
4. aanvullende pensioenstelsels en individuele pensioentoezeggingen aan bepaalde zelfstandigen (mandatarissen van ondernemingen) naast het algemeen gekend stelsel van vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen ;

Deze afbakening van de «gewone» pensioentoezeggingen is vooral van belang op fiscaal vlak waar de verschillende voormelde pensioenvormen op dezelfde wijze worden behandeld. Dezelfde fiscale voorwaarden en voordelen gelden namelijk voor alle voormelde vormen.

1. Aanvullende pensioenstelsels ten voordele van werknemers

In België is thans de wet van 6 april 1995 (hierna verder afgekort als W.A.P.) van toepassing op de aanvullende pensioenen. Deze wet was een grote stap vooruit in de sociale bescherming van de aangesloten deelnemers aan een aanvullend ondernemingspensioen en van hun rechthebbenden.

Alhoewel de memorie van toelichting bij de wet van 6 april 1995 expliciet verwees naar bepaalde vormen van het sectorpensioen, werden deze niet expliciet opgenomen in het toepassingsgebied van de wet. Het ging hierbij meer bepaald om de aanvullende pensioenen die georganiseerd werden op bedrijfstakniveau door de paritaire comités. Dit zijn de zogenaamde sectorpensioenen, die – ondanks het feit dat ze slecht gekend zijn – al gedurende lange tijd bestaan. De eerste collectieve arbeidsovereenkomsten op sectorniveau die in aanvullende pensioenen voorzagen, bestonden reeds vlak na de tweede wereldoorlog. In dit opzicht zijn sectorpensioenen ouder dan de meeste ondernemingspensioenen.

Het ontwerp beoogt nu uitdrukkelijk deze sectorale regelingen en verruimt aldus de in voege zijnde reglementering op de aanvullende pensioenen.

1. les régimes de pensions complémentaires au profit des travailleurs, au niveau tant du secteur que de l'entreprise, ainsi qu'au profit des fonctionnaires;
2. les engagements individuels de pension au profit des travailleurs;
3. la continuation à titre personnel des engagements de pension visés aux 1. et 2.;
4. les régimes de pensions complémentaires et les engagements individuels de pension au profit de certains indépendants (mandataires d'entreprises) à côté du régime général connu de la pension complémentaire libre pour indépendants ;

Cette délimitation des engagements «ordinaires» de pension est surtout importante sur le plan fiscal où les différentes formes de pension précitées sont traitées sur un pied d'égalité. Ces mêmes conditions et avantages fiscaux valent en effet pour toutes les formes précitées.

1. Régimes de pensions complémentaires au profit des travailleurs

En Belgique, la loi du 6 avril 1995 (ci-après abrégée en LPC) est actuellement d'application aux pensions complémentaires. Cette loi constituait un grand pas en avant au niveau de la protection sociale des participants affiliés à une pension d'entreprise complémentaire et de leurs ayants droit.

Bien que l'exposé des motifs de la loi du 6 avril 1995 fasse explicitement référence à certaines formes de la pension sectorielle, celles-ci n'ont pas été incluses explicitement dans le champ d'application de la loi. Il s'agissait plus particulièrement des pensions complémentaires organisées au niveau de la branche d'activité par les commissions paritaires. Ce sont les pensions dites sectorielles, qui - nonobstant le fait qu'elles sont mal connues - existent depuis longtemps. Les premières conventions collectives de travail au niveau sectoriel qui instauraient des pensions complémentaires, existaient déjà juste après la seconde guerre mondiale. Dans cette optique, les pensions sectorielles sont plus anciennes que la plupart des pensions d'entreprise.

Maintenant, le projet vise expressément ces régimes sectoriels et élargit ainsi la réglementation en vigueur sur les pensions complémentaires.

2. Individuele pensioentoezegging ten voordele van werknemers

Naast een verruiming tot de sectorfondsen, wordt het toepassingsgebied ook uitgebreid tot de individuele pensioentoezeggingen.

Een individuele pensioentoezegging is een occasionele niet-stelselmatige pensioentoezegging van een werkgever aan één werknemer en zijn rechthebbenden. Men heeft te maken met een individuele pensioentoezegging wanneer een voordeel wordt toegerekend aan een welbepaalde persoon, om persoonsgebonden redenen, en niet aan de personeelscategorie waartoe deze persoon behoort. Het betreft hier dus een individuele bilaterale pensioenovereenkomst, zoals bijvoorbeeld een intern gefinancierde pensioenbelofte.

Deze pensioentoezeggingen vielen naast de huidige W.A.P. met als gevolg dat de werknemer aan wie zo'n pensioentoezegging werd gedaan niet kon genieten van de bescherming van de wet en bij uittrekking geen aanspraak kon maken op de eventuele reserves die reeds vóór zijn uittrekking zouden zijn opgebouwd.

Voorliggend ontwerp brengt hierin verandering. Aangezien er geen redenen zijn waarom een werknemer aan wie een individuele pensioentoezegging is gedaan van de bescherming van de wet zou verstoken blijven, wordt een zeer beperkte categorie van individuele pensioentoezeggingen uitdrukkelijk in het ontwerp opgenomen. Het betreft hier pensioentoezeggingen die de werkgever aangaat op het ogenblik waarop hij de eerste arbeidsovereenkomst met de werknemer sluit, en dit om eventuele misbuiken te voorkomen.

Individuele pensioentoezeggingen die een werkgever op een ander moment zou doen worden nu verboden. Dit verder toelaten zou ingaan tegen één van de belangrijkste doelstellingen van het ontwerp, met name het stimuleren van collectieve regelingen. Door het verbieden van individuele pensioentoezeggingen op een ander ogenblik dan bij aanwerving wil men ook een oneigenlijk gebruik bij afvloeiing van personeel bemoeilijken. Dergelijke toezeggingen werden in het verleden immers vaak in het kader van een ontslag naar aanleiding van een herstructurering gedaan ter vervanging van opzeg- of verbreekingsvergoedingen.

3. Individuele voortzetting van de pensioenvormen bedoeld in 1. en 2.

2. Engagement individuel de pension au profit des travailleurs

Le champ d'application est non seulement étendu aux fonds sectoriels, mais également aux engagements individuels de pension.

Un engagement individuel de pension est un engagement de pension occasionnel et non systématique pris par un employeur au profit d'un seul travailleur et de ses ayants droit. L'on a affaire à un engagement individuel de pension lorsqu'un avantage est accordé à une personne bien déterminée, pour des motifs liés à la personne, et non à la catégorie du personnel à laquelle cette personne appartient. Il s'agit donc d'une convention de pension bilatérale individuelle, comme, par exemple, une promesse de pension qui fait l'objet d'un financement interne.

Ces engagements de pension ne tombaient pas dans le champ d'application de la LPC, avec comme conséquence que le travailleur au profit duquel une telle promesse de pension était faite, ne pouvait bénéficier de la protection de la loi et ne pouvait prétendre, en cas de sortie, aux réserves éventuelles qui auraient été constituées avant sa sortie.

Le présent projet entend remédier à cette situation. Il n'y a aucune raison de priver le travailleur au profit duquel un engagement individuel de pension a été fait, de la protection de la loi. C'est la raison pour laquelle une catégorie très restreinte d'engagements individuels de pension est expressément reprise dans le projet. Il s'agit d'engagements de pension faits par l'employeur au moment de la conclusion du premier contrat de travail avec le travailleur, et ce afin d'éviter d'éventuels abus.

Les engagements individuels de pension que l'employeur ferait à un autre moment, sont dorénavant interdits. Permettre encore cela irait à l'encontre d'un des objectifs les plus importants du projet, à savoir stimuler les régimes collectifs. Par l'interdiction des engagements de pension individuels à un autre moment qu'à l'engagement, on vise aussi à rendre plus difficile l'usage impropre qui en était fait en cas de licenciements de personnel. En effet, dans le passé, de tels engagements étaient souvent contractés dans le cadre d'un licenciement à l'occasion d'une restructuration à la place d'indemnités de licenciement ou de rupture.

3. Continuation à titre personnel des formes de pension visées aux 1. et 2.

Het ontwerp laat onder bepaalde beperkende voorwaarden toe dat een werknemer nadat hij zijn werkgever heeft verlaten zelf verder instaat voor de financiering van zijn extralegaal pensioen. Die mogelijkheid wordt beperkt omdat ze eerder uitzonderlijk moet blijven aangezien collectieve stelsels meer bijdragen tot de democratisering. Deze individuele spaarvorm wordt niet beschouwd als derde pijler maar blijft deel uitmaken van de tweede pijler en blijft dus genieten van de op de tweede pijler van toepassing zijnde fiscale voordelen.

4. Aanvullende pensioenstelsels en individuele pensioentoezeggingen aan bepaalde zelfstandigen

Naast de wettelijk georganiseerde aanvullende pensioenregelingen voor zelfstandigen zoals het vrij aanvullend pensioen worden ook pensioentoezeggingen aan bepaalde zelfstandigen tot de tweede pijler gerekend.

Het betreft hier een zeer beperkte categorie van zelfstandigen, met name de personen bedoeld in 3, § 1, vierde lid van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen. Dit zijn de mandatarissen van ondernemingen, de bedrijfsleiders.

Zowel pensioenstelsels als individuele pensioentoezeggingen worden bedoeld. Deze pensioentoezeggingen genieten dezelfde fiscale voordelen als de extralegale pensioenen voor werknemers.

Gelet op de categorie van zelfstandigen die bedoeld worden leek het invoeren van een specifieke beschermingsregeling op sociaal vlak niet nodig. Op prudentieel vlak zijn de groepsverzekeringen en de pensioenfondsen voor bedrijfsleiders reeds aan het toezicht van de Controledienst voor de Verzekeringen onderworpen. Tenslotte zal een interne financiering van een pensioenvoorziening, op de balans van de onderneming die de pensioentoezegging doet verder worden toegestaan.

«sociale» pensioentoezeggingen

Teneinde de uitbouw van meer sociale stelsels en vooral van voornamelijk sectorale plannen te stimuleren worden een aantal specifieke fiscale voordelen uitgewerkt en wordt bepaald dat dergelijke pensioentoezeggingen buiten de loonnorm vallen.

Le projet permet, sous certaines conditions limitatives, au travailleur qui quitte son employeur, de poursuivre individuellement le financement de sa pension extralégale. Cette possibilité est limitée parce qu'elle doit rester plutôt exceptionnelle étant donné que des régimes collectifs contribuent plus à la démocratisation. Cette forme d'épargne individuelle n'est pas considérée comme appartenant au troisième pilier, mais continue à relever du deuxième pilier, de telle sorte qu'elle continue à bénéficier des avantages fiscaux applicables au deuxième pilier.

4. Les régimes de pensions complémentaires et les engagements individuels de pension au profit de certains indépendants

A côté des régimes de pension complémentaire pour indépendants, organisés légalement, comme la pension complémentaire libre, sont aussi inclus dans le deuxième pilier, les engagements de pension octroyés à certains indépendants bien déterminés.

Il s'agit ici d'une catégorie très restreinte d'indépendants, à savoir les personnes visées à l'article 3, §1er, alinéa 4 de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants. Il s'agit des mandataires d'entreprises, c.-à.-d. les dirigeants d'entreprises.

Tant les régimes de pension que les engagements individuels de pension sont visés. Ces engagements de pension bénéficient des mêmes avantages fiscaux que les pensions extralégales pour travailleurs.

Vu la catégorie d'indépendants visée, l'introduction d'un régime de protection spécifique au niveau social ne semblait pas nécessaire. Au niveau prudentiel, les assurances de groupe et les fonds de pension pour dirigeants d'entreprise sont déjà soumis au contrôle de l'Office de Contrôle des Assurances. Enfin, un financement interne d'un engagement de pension, au bilan de l'entreprise qui prend l'engagement de pension, continuera à être autorisé.

Les Engagements «sociaux» de pension

Dans le but de promouvoir le développement de régimes plus sociaux et surtout de plans principalement sectoriels, un certain nombre d'avantages fiscaux spécifiques seront accordés. De plus, il est prévu que les engagements de pension de ce type sortent de la norme salariale.

Het gaat hier niet om alle vormen van bovenwettelijke pensioenen van de tweede pijler, zoals die hierboven werden omschreven. Alleen bepaalde pensioenstelsels ten voordele van werknemers, zowel op sectoraal als op bedrijfsvlak, komen in aanmerking als ze voldoen aan strenge voorwaarden. Individuele pensioentoezeggingen komen dus niet in aanmerking net zoals pensioentoezeggingen aan zelfstandigen.

Aan die bijkomende voordelen van de « sociale » pensioenstelsels zijn dus verschillende voorwaarden verbonden. Een aantal voorwaarden zijn gemeenschappelijk voor alle stelsels die voor die voordelen in aanmerking komen. Andere voorwaarden zijn verschillend en houden rekening met de eigen aard van enerzijds de sectorale en anderzijds de ermee gelijkgestelde ondernemingsstelsels :

Gemeenschappelijke voorwaarden :

- het aanvullend pensioenplan moet voor alle werknemers gelden;
- het aanvullend pensioenplan moet in een luik « pensioen » en in een luik « solidariteit » voorzien;
- het luik « solidariteit » moet een minimum aan sociale rechten bevatten die in een in de Ministerraad overlegd koninklijk besluit zullen worden vastgesteld;
- de twee luiken van het plan moeten paritair beheerd worden of aan een paritair toezicht onderworpen zijn;
- de winst, na aanleg van alle voorzieningen, moet worden verdeeld en de kosten worden beperkt volgens gelijkaardige principes als deze van het koninklijk besluit van 14 mei 1969 betreffende de toekenning van bovenwettelijke voordelen aan de werknemers bedoeld bij koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers (het zogenaamde KB 69).

Specifieke voorwaarden per type plan :

Voor de sectorplannen :

- de pensioentoezegging moet van toepassing zijn op alle werknemers die onder het stelsel ingericht door de CAO vallen;
- de CAO waarbij het pensioenstelsel wordt ingevoerd moet van onbepaalde duur zijn en door de Ko-

Ne sont pas visées ici toutes les formes de pension extralégale du deuxième pilier, telles que décrites ci-dessus. Seuls certains régimes de pension au profit des travailleurs, que ce soit au niveau du secteur ou de l'entreprise, entrent en ligne de compte, à condition qu'ils satisfassent à des conditions strictes. Il s'ensuit que ni les engagements individuels de pension, ni les engagements de pension au profit d'indépendants n'entrent en ligne de compte.

Pour pouvoir bénéficier de ces avantages supplémentaires des régimes « sociaux » de pension, les plans de pension complémentaire devront satisfaire à plusieurs conditions. Certaines conditions sont communes à tous les régimes qui entrent en ligne de compte pour ces avantages. D'autres conditions sont différentes et tiennent compte de la spécificité des régimes sectoriels d'une part et des régimes d'entreprise qui y sont assimilés d'autre part.

Conditions communes :

- le plan de pension complémentaire doit être applicable à tous les travailleurs ;
- le plan de pension doit comprendre un volet « pension » et un volet « solidarité »;
- le volet « solidarité » doit comprendre un minimum de droits solidaires qui seront fixés par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres;
- les deux volets du plan doit faire l'objet d'une gestion ou d'une surveillance paritaire;
- les bénéficiaires, après constitution de toutes les provisions, doivent être répartis et les frais limités selon des principes similaires à ceux de l'arrêté royal du 14 mai 1969 concernant l'octroi d'avantages extralégaux aux travailleurs salariés visés par l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés (aussi dénommé l'AR 69).

Les conditions spécifiques par type de plan :

Pour les plans sectoriels :

- l'engagement de pension doit être applicable à tous les travailleurs ressortissant au régime instauré par la CCT ;
- la CCT par laquelle le régime de pension est instauré, doit être de durée illimitée et rendue obliga-

ning algemeen bindend verklaard. Voorafgaandelijk aan een eventuele opzegging van de collectieve arbeidsovereenkomst moet het paritair orgaan, waarin deze overeenkomst werd gesloten, de beslissing nemen om het pensioenstelsel op te heffen. De beslissing tot opheffing van een sectoraal pensioenstelsel is enkel geldig wanneer zij 80 % van de stemmen van de leden die de werkgevers vertegenwoordigen en 80 % van de stemmen van de leden die de werknemers vertegenwoordigen, heeft bekomen.

De sectorale CAO vermeldt dat zij werd gesloten in toepassing van deze wet en in uitvoering van de beslissing van de representatieve organisaties in het betrokken paritair comité of sub-comité en dat ze als enig onderwerp de invoering van een sectoraal pensioenstelsel heeft.

- de sectorale arbeidsovereenkomst kan bepalen dat een werkgever de pensioentoezegging zelf organiseert. De zogenaamde opting out is echter wel beperkt tot het luik pensioenen; voor de solidariteitstoezegging is opting out uitgesloten. Dit betekent dus dat de werknemers van een werkgever die aan opting out doet, enerzijds genieten van een pensioentoezegging op ondernemingsniveau (waarvan de inhoud minstens gelijkwaardig is aan de toezegging die vastgelegd werd in het sectorplan) en anderzijds van een solidariteits-toezegging op sectorniveau.

Voor de sectoren waar geen sectorplan werd ingevoerd :

- het aanvullend pensioenplan moet voor alle werknemers van de onderneming gelden;
- het aanvullend pensioenplan moet door middel van een CAO worden ingesteld of, indien het omwille van het ontbreken van een overlegstructuur binnen de onderneming niet mogelijk is om een CAO af te sluiten, door middel van een bijzondere procedure. De beslissing tot opheffing van het plan moet aan dezelfde voorwaarden voldoen en moet op dezelfde basis genomen worden, o.a. 80 % van de stemmen van de leden die de werknemers en de werkgevers vertegenwoordigen bij CAO.

Het luik «solidariteit»

Aangezien het de bedoeling is (door middel van fiscale stimuli) de ontwikkeling van de solidariteit te bevorderen, is het aangewezen te voorzien in een aantal regels inzake de organisatie van die solidariteit.

toire par le Roi. Préalablement à une éventuelle résiliation de la convention collective de travail, l'organe paritaire dans lequel cette convention a été conclue, doit prendre la décision d'abroger le régime de pension. La décision d'abrogation d'un régime de pension sectoriel est valable uniquement quand elle a été prise à 80% des voix des membres qui représentent les employeurs et 80% des voix des membres qui représentent les travailleurs.

La CCT sectorielle mentionne qu'elle a été conclue en application de la présente loi et en exécution de la décision des organisations représentatives de la commission ou de la sous-commission paritaire concernée et qu'elle a pour unique objet l'instauration d'un régime de pension sectoriel.

- la convention de travail sectorielle peut prévoir qu'un employeur organise lui-même l'engagement de pension. C'est ce que l'on appelle l'opting out. Il est en fait limité au volet pension, l'opting out étant exclu pour l'engagement de solidarité. Cela signifie donc que les travailleurs d'un employeur qui fait usage de l'opting out, bénéficient, d'une part, d'un engagement de pension au niveau de l'entreprise (dont le contenu est au moins équivalent à l'engagement qui est fixé dans le plan sectoriel) et, d'autre part, d'un engagement de solidarité au niveau sectoriel.

Pour les secteurs où un plan sectoriel n'est pas instauré :

- le plan de pension complémentaire doit être applicable à tous les travailleurs de l'entreprise ;
- le plan de pension complémentaire doit être instauré par le biais d'une CCT ou, dans les cas où, suite à l'absence de structure de concertation, il n'est pas possible de conclure une CCT, via une procédure particulière. La décision d'abrogation du plan doit répondre aux mêmes conditions et être prise sur une même base, à savoir 80% des voix des membres représentant les travailleurs et les employeurs, en cas de CCT.

Le volet « solidarité »

Comme l'intention est de promouvoir (par des incitants fiscaux) le développement de la solidarité, il est indiqué de prévoir un certain nombre de prescriptions quant à l'organisation de cette solidarité.

Zonder hier in het detail van die regels te willen treden, is het niettemin voor een goed begrip van de nastreefde doelstellingen nuttig om te omschrijven hoe men in het algemeen dit luik solidariteit opvat.

In de eerste plaats wordt benadrukt dat het luik solidariteit integraal deel uitmaakt van het plan zodat de voordelige fiscale behandeling ook voor dit luik geldt.

Het is van belang te onderstrepen dat er een nauwe band van complementariteit bestaat tussen het luik solidariteit en het luik pensioenen. Het luik pensioenen bevat waarborgen in geval van op pensioenstelling (soms ook ingeval van overlijden of invaliditeit), die aanleiding geven tot rechten en prestaties die berekend worden aan de hand van technische criteria. Deze criteria houden tezelfdertijd rekening met het persoonlijk profiel van de aangeslotene in de onderneming en met de groep (mutualisering van de risico's). Het luik solidariteit is eerder bestemd om tegemoet te komen aan andere situaties van sociale behoefte, die niet noodzakelijk verzekeraar zijn en waarvan de gevolgen ook door iedereen zullen worden gedragen (vandaar het belang dat voor dit luik geen opting out wordt toegelaten).

Bij het instellen van een plan moeten de betrokken partijen een zeker aantal voordelen in het kader van het plan vaststellen, die op basis van solidariteit zullen worden georganiseerd. In een koninklijk besluit zal worden vastgelegd welke prestaties onder die solidariteit kunnen vallen en welke de minimale solidariteit moet zijn.

Voor de doorzichtigheid van de verrichtingen legt de reglementering op dat voor elk plan de inhoud van die solidariteit, de modaliteiten van beheer en werking en de wijze van financiering ervan duidelijk moeten worden vastgelegd.

Inhoudelijk kan die solidariteit verschillende vormen aannemen :

- financiering van de opbouw van de pensioentoezegging gedurende bepaalde periodes van inactiviteit zoals werkloosheid of loopbaanonderbreking of bij faillissement van de werkgever ;
- vergoeding van inkomstenverlies in bepaalde gevallen zoals permanente arbeidsongeschiktheid, overlijden tijdens de loopbaan of ernstige ziekte ;
- de verhoging van lopende uitkeringen.

Sans donner ici le détail de ces règles, il est toutefois utile pour la bonne compréhension des objectifs poursuivis de décrire comment on conçoit globalement ce volet solidarité.

En premier lieu, il faut relever que le volet solidarité fait partie intégrante du plan de telle sorte que le traitement fiscal avantageux s'y applique également.

Il est important de noter qu'il existe un lien de complémentarité étroit entre le volet solidarité et le volet pension. Le volet pension contient des garanties en cas de retraite (parfois aussi de décès et d'invalidité) qui donnent lieu à des droits et à des prestations, calculés sur base de critères techniques tenant compte à la fois du profil personnel de l'affilié dans l'entreprise et du groupe considéré (mutualisation des risques) tandis que le volet solidarité est plutôt destiné à permettre de faire face à d'autres situations de besoin social pas nécessairement assurables et dont les effets seront supportés également par tous (d'où l'importance de ne pas permettre l'opting out pour ce volet).

Lors de la mise en place d'un plan de pension, les parties concernées détermineront, dans le cadre de celui-ci, un certain nombre d'avantages qui seront organisés sur une base solidaire. Un arrêté royal déterminera quelles sont les prestations qui peuvent être comprises dans la solidarité et quelle doit être la solidarité minimale.

Pour la transparence des opérations, la réglementation impose de déterminer clairement pour chaque plan le contenu de cette solidarité, ses modalités de gestion et de fonctionnement et son mode de financement.

Le contenu de la solidarité peut revêtir des formes diverses :

- financement de la constitution de l'engagement de pension pendant certaines périodes d'inactivité telles que chômage ou interruption de carrière ou en cas de faillite de l'employeur ;
- indemnité de perte de revenu dans certains cas tels que incapacité de travail permanente, décès en cours de carrière ou maladie grave ;
- l'augmentation de paiements en cours.

De meest eenvoudige en aangewezen wijze om het luik solidariteit te financieren is via repartitie en in functie van de stortingen voor het luik pensioenen.

Een werkgever die gebruik heeft gemaakt van de eventuele mogelijkheid tot opting out voor de pensioenverplichting, moet toch blijven bijdragen in het solidariteitsfonds.

Indien het solidariteitsfonds binnen een pensioeninstelling wordt georganiseerd, moet de organisatie van dien aard zijn dat zij geen afbreuk kan doen aan de verworven rechten van de aangeslotenen in het luik «pensioen». Dit luik «solidariteit» dient ook op paritaire wijze te worden beheerd.

Er wordt in een minimum aan regels voorzien inzake het beheer en de werking van die solidariteitsfondsen. Het toezicht op de naleving van de plannen en op het financieel evenwicht van het repartitiesysteem wordt toevertrouwd aan de afdeling Pensioenfondsen van de Controledienst voor de Verzekeringen.

II. INDELING VAN HET ONTWERP

Het ontwerp is ingedeeld in vier titels, waarvan de tweede de omvangrijkste en de belangrijkste is. Deze titel bevat de regels die voortaan de betrekkingen zullen beheersen tussen alle medespelers in het kader van de aanvullende pensioenen voor werknemers.

Deze titel vervangt in feite de huidige wet van 6 april 1995 betreffende de aanvullende pensioenen (W.A.P.), die opgeheven wordt.

De eerste titel bevat de algemene bepaling dat deze wet een aangelegenheid regelt als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet. In de derde titel worden een reeks noodzakelijke wijzigingen aangebracht aan een aantal bestaande wetten. De vierde titel bevat tenslotte een aantal diverse en slotbepalingen.

TITEL II. AANVULLENDE PENSIOENEN

Het ontwerp gaat uit van een geïntegreerde tweede pijler. In principe vallen alle collectieve vormen van aanvullend pensioen en de individuele pensioenbeloftes, zoals hierboven beschreven, die hun grondslag vinden in een individuele of collectieve arbeidsovereenkomst onder het ontwerp. Het aanknopingspunt blijft dus, zoals voorheen, de arbeidsovereenkomst. De keuze voor een geïntegreerde tweede pijler houdt ook in dat er

La manière la plus simple et la plus indiquée est de financer le volet solidarité par le biais d'un système de répartition et en fonction des versements du volet pension.

Un employeur qui fait usage de la faculté éventuelle d'opting out pour l'engagement de pension, doit continuer à cotiser au fonds de solidarité.

Si le fonds de solidarité est organisé au sein d'un organisme de pension, l'organisation doit être telle qu'elle ne puisse porter atteinte aux droits acquis des affiliés dans le volet « pension ». Ce volet « solidarité » devra également être géré paritaire.

Un minimum de règles est prévu concernant la gestion et le fonctionnement de ces fonds de solidarité. Le contrôle du respect des plans et de l'équilibre financier du système de répartition est confié à la division Fonds de pension de l'Office de Contrôle des Assurances.

II. PLAN DU PROJET

Le projet est divisé en quatre titres dont le deuxième est le plus ample et le plus important. Ce titre contient les règles auxquelles les relations entre les acteurs intervenant dans le cadre des pensions complémentaires pour travailleurs sont désormais soumises.

Ce titre remplace en fait l'actuelle loi du 6 avril 1995 relative aux régimes de pensions complémentaires (LPC), qui est abrogée.

Le premier titre comprend la disposition générale qui précise que la loi règle une matière visée par l'article 78 de la Constitution. Le troisième titre vise à apporter une série de modifications nécessaires à un certain nombre de lois existantes. Le quatrième titre enfin, contient un certain nombre de dispositions diverses et finales.

TITRE II. LES PENSIONS COMPLÉMENTAIRES

Le projet prend comme point de départ un deuxième pilier intégré. En principe, toutes les formes collectives de pension complémentaire et les promesses individuelles de pension, telles que décrites ci-dessus, qui trouvent leur fondement dans un contrat de travail individuel ou une convention collective de travail tombent sous le champ d'application du projet. Le point de repère reste donc, comme précédemment, le contrat de

geen apart luik voor sectorale pensioenregelingen in de W.A.P. wordt ingevoegd. Ondernemingspensioenen en sectorpensioenen worden samen geregeld in een geïntegreerde juridische structuur.

De keuze voor een geïntegreerde tweede pijler is gebaseerd op een empirische vaststelling. Deze vaststelling is dat de bestaande sectorale regelingen in vele gevallen de geest van de W.A.P. de facto volgen. Dit maakt dat er geen tegenstrijdigheid is tussen de doelstelling van een groot aantal artikelen van de W.A.P. en de sectorale regelingen. Een apart luik voor sectorpensioenen in de W.A.P. lijkt dan ook overbodig. Al te veel artikelen zouden elkaar overlappen als voor twee gescheiden afdelingen binnen de wet werd geopteerd. Daarentegen zijn er bepaalde artikelen in de in voege zijnde W.A.P. die niet toepasbaar zijn op sectorpensioenen. Een voorbeeld hiervan is de regeling van inspraak door de ondernemingsraad of het comité voor bescherming en preventie op het werk. Deze ondernemingsorganen hebben vanzelfsprekend geen meerwaarde in een sectoraal stelsel. Er is dus geen apart hoofdstuk voor sectorpensioenen in het ontwerp ingeschreven, maar bepaalde artikelen houden wel rekening met de eigenheden van zowel ondernemings- als sectorpensioenen.

Dezelfde redenering werd gevolgd voor de individuele pensioentoezegging. Ook hier is een afzonderlijk luik overbodig en werd ervoor geopteerd waar nodig uitdrukkelijk in specifieke bepalingen voor deze categorie van pensioentoezeggingen te voorzien.

De keuze voor één enkele wettekst die zowel op ondernemingspensioenen, op sectorpensioenen als op individuele pensioentoezeggingen van toepassing is, heeft een legistiek gevolg. Niet alleen worden bepaalde artikels herschreven maar wordt ook de structuur van de W.A.P. gewijzigd. Vandaar dat de wet helemaal opnieuw werd geschreven en er niet via wijzigingsbepalingen werd gewerkt. Dit leidt meteen tot een gecoördineerde tekst zonder dat de lezer zelf talrijke wijzigingen moet doorvoeren. Hierbij is het belangrijk op te merken dat er geen artikels van de in voege zijnde W.A.P. zijn weggelaten. Het nieuwe legistische kader geeft de W.A.P. een duidelijke en coherente structuur.

In het eerste hoofdstuk van deze titel wordt het doel, het toepassingsgebied en de voor een goed begrip van de tekst van het ontwerp noodzakelijke definities gegeven.

travail. Le choix d'un deuxième pilier intégré implique également qu'il ne sera pas inséré dans la LPC un volet distinct pour les régimes de pension sectoriels. Les pensions d'entreprise et les pensions sectorielles sont régies ensemble dans une structure juridique intégrée.

Le choix d'un deuxième pilier intégré est basé sur une constatation empirique. On a, en effet, constaté que, dans de nombreux cas, les régimes sectoriels existants suivaient effectivement l'esprit de la LPC. Ce qui fait qu'il n'y a pas de contradiction entre l'objet d'un grand nombre d'articles de la LPC et les régimes sectoriels. Il a donc semblé inutile d'insérer dans la LPC un volet distinct pour les pensions sectorielles. De trop nombreux articles se chevaucheraient si l'on optait pour deux sections distinctes au sein de la loi. Par contre, certains articles dans la LPC actuellement en vigueur ne sont pas applicables aux pensions sectorielles. On pense, par exemple, au régime de participation du conseil d'entreprise ou du comité pour la protection et la prévention au travail. Il va de soi que ces organes d'entreprise n'ont pas de plus-value dans un régime sectoriel. Dès lors, le projet ne comprend pas de chapitre distinct pour les pensions sectorielles. Certains articles tiennent compte néanmoins des spécificités des pensions tant sectorielles que d'entreprise.

Le même raisonnement a été suivi en ce qui concerne l'engagement individuel de pension. Dans ce cas aussi, il est inutile d'introduire un volet distinct; on a suivi l'option de prévoir, si nécessaire, des dispositions spécifiques à cette catégorie d'engagements de pension.

Le choix d'un seul texte de loi, qui s'applique au niveau tant des pensions d'entreprise et des pensions sectorielles qu'au niveau des engagements individuels de pension, a une incidence sur le plan légistique. Il faut non seulement réécrire certains articles, mais aussi modifier la structure de la LPC. C'est la raison pour laquelle l'on n'a pas choisi la voie de dispositions modificatives et que la loi a été entièrement réécrite. Ceci a comme conséquence que l'on dispose directement d'un texte coordonné sans que le lecteur doive lui-même effectuer de nombreuses modifications. A ce propos, il est important de noter qu'aucun article de la LPC actuellement en vigueur n'a été supprimé. Le nouveau cadre légistique donne à la LPC une structure précise et cohérente.

Le premier chapitre de ce titre définit l'objet et le champ d'application. Il fournit les définitions nécessaires à la bonne compréhension du texte du projet.

Het tweede hoofdstuk bevat de regels inzake de invoering, wijziging en opheffing van een pensioen-toezegging. In dit hoofdstuk zijn ook de specifieke voorwaarden beschreven waaraan een pensioenstelsel moet voldoen om te kunnen worden beschouwd als een «social» pensioenstelsel.

In het derde hoofdstuk en het vierde hoofdstuk, die respectievelijk gaan over de toetredingsvoorwaarden tot een pensioentoezegging en over de bescherming van de verworven reserves, verworven prestaties en waarborgen van de aangeslotenen, werden de huidige bepalingen uit de W.A.P. overgenomen. Deze bepalingen werden geactualiseerd en verbeterd om rekening te houden met de onvolkomenheden en onduidelijkheden die bij de toepassing ervan in de praktijk tot uiting zijn gekomen.

Het vijfde hoofdstuk dat over de uittreding van een aangeslotene uit een pensioenstelsel handelt is een cruciaal hoofdstuk in deze tweede titel. Ook hier werd inspiratie gezocht in de huidige W.A.P. en werden de bepalingen geactualiseerd. Ook werd erin voorzien dat werknemers na hun uittreding onder bepaalde voorwaarden hun pensioenvoordelen in het kader van de tweede pijler verder kunnen opbouwen.

In het zesde hoofdstuk worden nu, in tegenstelling tot de huidige wet van 6 april 1995, een aantal afzonderlijke bepalingen gewijd aan de situatie van verandering van pensioeninstelling, het financieringsinstrument, en de eventueel ermee verbonden overdracht van reserves.

Het zevende hoofdstuk handelt over de inspraak van de werknemers. Naast de raadpleging van de bevoegde organen in de onderneming over bepaalde aangelegenheden wordt nu op een algemene wijze het paritair beheer van de verzorginstellingen (de pensioenfondsen) geregeld. Daarenboven wordt in een paritair samengesteld toezichtsorgaan voorzien voor het geval waar de pensioeninstelling niet paritair wordt beheerd.

Ten einde de transparantie te bevorderen wordt in het achtste hoofdstuk aan de pensioeninstelling de verplichting opgelegd een jaarlijks rapport op te stellen, dat bestemd is voor alle betrokken partijen (inrichter, werkgever en werknemer).

Het negende hoofdstuk bevat de bijzondere bepalingen in verband met het luik «solidariteit» die de inrichters in het kader van de «sociale» pensioenstelsels moeten organiseren.

Le deuxième chapitre contient les règles relatives à l'instauration, la modification et l'abrogation d'un engagement de pension. Ce chapitre définit également les conditions spécifiques auxquelles un régime de pension doit satisfaire pour être considéré comme un régime «social» de pension.

Dans les troisième et quatrième chapitres, qui traitent respectivement des conditions d'adhésion à un engagement de pension et de la protection des réserves, prestations acquises et des garanties des affiliés, les dispositions actuelles de la LPC ont été reprises. Ces dispositions ont été mises à jour et améliorées pour tenir compte des imprécisions et imperfections qui se sont manifestées lors de leur mise en pratique.

Le cinquième chapitre, qui traite de la sortie d'un affilié du régime de pension, est un chapitre fondamental dans ce deuxième titre. Ici aussi, le texte est inspiré de la LPC actuelle, dont les dispositions ont été mises à jour. Il a été prévu également qu'après leur sortie, les travailleurs peuvent poursuivre, sous certaines conditions, la constitution de leurs avantages de pension dans le cadre du deuxième pilier.

Par opposition à la loi actuelle du 6 avril 1995, le sixième chapitre du présent projet de loi contient un certain nombre de dispositions distinctes consacrées au changement d'organisme de pension, au véhicule de financement et au transfert éventuel des réserves qui y fait suite.

Le septième chapitre traite de la participation des travailleurs. À côté de la consultation des organes compétents de l'entreprise sur certaines matières, la gestion paritaire des institutions de prévoyance (des fonds de pension) est désormais réglée de façon générale. En outre, le projet institue un organe de surveillance composé paritairement pour le cas où l'organisme de pension n'est pas géré paritairement.

Aux fins de favoriser la transparence, le huitième chapitre impose à l'organisme de pension de rédiger un rapport annuel, destiné à toutes les parties concernées (organisateur, employeur et travailleur).

Le neuvième chapitre contient les dispositions particulières relatives au volet «solidarité» qui devra être organisé par les organisateurs dans le cadre des régimes «sociaux» de pension.

In het tiende hoofdstuk wordt het toezicht op de naleving van deze wet geregeld. Dit toezicht wordt toevertrouwd aan de Controledienst voor de Verzekeringen. Uit de praktijk van de laatste jaren is gebleken dat er nood is aan overlegstructuren die aangepast zijn aan het sociale luik van de reglementering inzake aanvullende pensioenen. Daartoe worden twee organen opgericht : de Raad voor Aanvullende Pensioenen en de Commissie voor Aanvullende Pensioenen.

Het elfde hoofdstuk bevat de strafsancities, het twaalfde regelt de verjaring van vordering tegen de inrichter wegens niet betaling van de bijdragen en het dertiende tenslotte de noodzakelijke overgangsbepalingen.

TITEL III. WIJZIGINGSBEPALINGEN

In de derde titel van het ontwerp worden een aantal bestaande wetten gewijzigd.

Het eerste artikel van deze titel voegt de pensioeninstellingen en rechtspersonen, belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging toe aan de rangorde van de voorrechten in de hypotheekwet van 16 december 1851.

De tweede wijziging beoogt het zogenaamde regime van het KB 69 open te stellen tot alle verzekeringsondernemingen en -instellingen. Daartoe wordt de wet van 12 juli 1957 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor bedienden aangepast.

In de derde plaats worden enkele artikelen van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen licht gewijzigd.

In een vierde hoofdstuk van deze titel worden alle wijzigingen aan de fiscale wetgeving samengebracht.

Tenslotte diende ook artikel 10 van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen inzake de loonnorm te worden aangevuld met de «sociale» pensioenstelsels .

TITEL IV. DIVERSE EN SLOTBEPALINGEN

De vierde titel bevat enkele diverse en slotbepalingen waarin ondermeer de Koning de bevoegdheid wordt gegeven om het nu bestaande stelsel van bijkomende voordelen (regime KB 69) uit te breiden, de wet van 6

Le dixième chapitre définit les règles relatives au contrôle du respect de la présente loi. Ce contrôle est confié à l'Office de Contrôle des Assurances. La pratique des dernières années a montré qu'il est nécessaire de mettre en place des structures de concertation adaptées au volet social de la réglementation en matière de pensions complémentaires. A cet effet, deux organes sont créés : le Conseil des Pensions Complémentaires et la Commission des Pensions Complémentaires.

Le onzième chapitre contient les sanctions pénales, le douzième règle la prescription de l'action contre l'organisateur pour non-paiement des contributions, et le treizième chapitre, les dispositions transitoires nécessaires.

TITRE III. DISPOSITIONS MODIFICATIVES

Le troisième titre du projet modifie un certain nombre de lois existantes.

Le premier article de ce titre ajoute les organismes de pension et les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité dans l'ordre des privilèges et hypothèques de la loi du 16 décembre 1851.

La deuxième modification vise à ouvrir le régime dit de l'AR 69 à toutes les entreprises et institutions d'assurances. A cette fin, la loi du 12 juillet 1957 relative à la pension de retraite et de survie des employés, est adaptée.

Troisièmement, quelques articles de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances sont légèrement modifiés.

Le quatrième chapitre de ce titre regroupe toutes les modifications à la législation fiscale.

Enfin, il convenait de compléter l'article 10 de la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité relative à la norme salariale, en y introduisant les régimes «sociaux» de pension.

TITRE IV. DISPOSITIONS DIVERSES ET FINALES

Le quatrième titre contient un certain nombre de dispositions diverses et finales, dont celle qui autorise le Roi à étendre le régime existant d'avantages supplémentaires (régime AR 69), celle qui abroge la loi du 6

april 1995 wordt opgeheven, het organiek kader van de Controledienst wordt uitgebreid en de inwerkingtreding van de wet wordt geregeld.

III. SECTORALE PENSIOENSTELSELS

Gelet op het belang dat aan de ontwikkeling van deze stelsels wordt gehecht, past het in deze inleiding aandacht te geven aan de bijzonderheden die deze stelsels kenmerken en de algemene context waarin ze zijn ontstaan.

Sectorpensioenen en collectieve Arbeidsovereenkomsten

Sectorpensioenen zijn de uitdrukking van een sociale dialoog op sectorniveau. Als pensioenvorm maken ze deel uit van een sociaal beleid dat werkgevers en werknemers binnen een sector willen hanteren. Het is niet de werkgever die binnen zijn onderneming een pensioentoezegging doet, maar het zijn de sociale partners die middels een collectieve arbeidsovereenkomst een pensioenstelsel inrichten voor de werknemers van de bedrijfstak.

Sectorpensioenen vloeien voort uit collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten tussen de sociale partners, namelijk de representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in het paritair comité van de bedrijfstak. Een sectorpensioen is met andere woorden het resultaat van een collectief onderhandelde overeenkomst.

De juridische basis van een sectorpensioen is dan ook de collectieve arbeidsovereenkomst die algemeen bindend wordt verklaard bij koninklijk besluit en die bindend is voor alle werkgevers en werknemers die behoren tot het ressort van het paritair orgaan, voor zover zij vallen onder de werkingsfeer zoals deze in de overeenkomst bepaald is. Dit betekent concreet dat ook voor niet georganiseerde werkgevers en de daarbij tewerkgestelde werknemers de collectieve arbeidsovereenkomst in de plaats van een suppletieve een dwingende rechtsregel wordt door de algemeen bindend verklaring. Een ander belangrijk gevolg van de algemeen bindend verklaring van een collectieve arbeidsovereenkomst is dat er strafsancities en administratieve geldboetes staan op het niet naleven van de overeenkomst. Dit houdt bijvoorbeeld in dat een werkgever zich niet aan het sectorale stelsel kan onttrekken. Enkel indien de sociale partners in het paritair comité in deze mogelijkheid voorzien in de collectieve arbeidsovereenkomst is het mogelijk.

avril 1995, celle qui étend le cadre organique de l'Office de Contrôle et celle concernant l'entrée en vigueur de la loi.

III. LES REGIMES DE PENSION SECTORIELS

Vu l'importance attachée au développement de ces régimes, il convient, dans cette introduction, d'attirer l'attention sur les spécificités qui caractérisent ces régimes et sur le contexte général de leur apparition.

Pensions sectorielles et conventions collectives de travail

Les pensions sectorielles sont l'expression d'un dialogue social au niveau du secteur. Cette forme de pension fait partie de la politique sociale que les employeurs et les travailleurs souhaitent suivre dans un secteur. Ce n'est pas l'employeur qui fait une promesse de pension au sein de son entreprise, mais ce sont les partenaires sociaux qui, par le biais d'une convention collective de travail, instaurent un régime de pension au profit des travailleurs de la branche d'activité.

Les pensions sectorielles résultent de conventions collectives de travail conclues entre les partenaires sociaux, à savoir les organisations syndicales représentatives des employeurs et des travailleurs représentés dans la commission paritaire de la branche d'activité. En d'autres termes, la pension sectorielle est le résultat d'une convention négociée à l'occasion d'une concertation collective.

La base juridique de la pension sectorielle est dès lors la convention collective de travail, qui est rendue obligatoire par arrêté royal et lie tous les employeurs et travailleurs ressortissant à l'organe paritaire, dans la mesure où ils tombent sous le champ d'application tel que celui-ci est défini dans la convention. Concrètement, ceci signifie que, même pour les employeurs non organisés et les travailleurs employés par eux, la convention collective de travail devient une règle de droit contraignante et non pas supplétive, suite à la déclaration de force obligatoire. Une autre conséquence importante de cette extension de la force obligatoire de la convention collective de travail est l'application de sanctions pénales et d'amendes administratives en cas de non-respect de la convention. Ceci implique par exemple qu'un employeur ne peut pas se soustraire au régime sectoriel. Cela n'est possible que si les partenaires sociaux représentés dans la commission paritaire prévoient cette possibilité dans la convention collective de travail.

Bovendien wordt een sectorale pensioenregeling die bij koninklijk besluit algemeen bindend is verklaard, in de hiërarchie der rechtsbronnen in de arbeidsbetrekkingen enkel voorafgegaan door de dwingende bepalingen van de wet. Dit maakt dat sectorpensioenen juridisch gezien een stevige juridische basis hebben. De sociale partners hebben de bevoegdheid om het aanvullend pensioenstelsel in te vullen overeenkomstig de behoeften en kenmerken van de sector met inachtnaam van de wettelijke beperkingen die van dwingend recht zijn.

Een sectorpensioen heeft een wettelijk verplicht karakter. Dit is eigen aan alle sectorale stelsels van aanvullende sociale bescherming – ongeacht het gedekte risico – die paritaire comités inrichten. Dit verplicht karakter is een belangrijk onderscheid met ondernemingspensioenen die immers vrijwillige pensioentoezeggingen door een werkgever vormen.

Als het om sectorpensioenen gaat is er niet alleen inspraak maar ook beslissingsbevoegdheid voor werknemers. De inrichtende bevoegdheid ligt immers in het paritair comité. Derhalve beslissen werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers tezamen over het pensioenstelsel. De collectieve arbeidsovereenkomst is als drager van het sectorpensioen de beste garantie van een onderhandeld overleg. De inspraak- en beslissingsmodaliteiten van de werknemers zitten structureel verankerd in het systeem.

Sectorpensioenen : sociale bescherming

Het vrij intens sociaal overleg tussen werkgevers- en werknemersorganisaties heeft in belangrijke mate tot de uitbouw van het modern sociaal recht bijgedragen. Paritaire comités vormen dan ook de spil van het systeem op het niveau van bedrijfstakken. Sectorpensioenen maken daar deel van uit en hebben een sociale doelstelling die verder gaat dan bij de ondernemingspensioenen. Sectorpensioenen willen een aanvullende inkomensgarantie geven aan gepensioneerden van een ganse bedrijfstak. Ondernemingspensioenen horen veeleer thuis in de moderne beloningsstrategie van een bedrijf. Sectorpensioenen passen niet in de filosofie van beloningsstrategie maar in de gedachte van sociale bescherming. Zij verwoorden een streven naar solidariteit en gelijkheid binnen de aanvullende pensioenen.

De bestaande sectorpensioenen getuigen hiervan.

En outre, un régime de pension sectoriel rendu obligatoire par arrêté royal, n'est précédé dans la hiérarchie des sources de droit au niveau des relations de travail que par les dispositions contraignantes de la loi. Ceci fait que, d'un point de vue juridique, les pensions sectorielles ont une base juridique solide. Les partenaires sociaux sont habilités à organiser le régime de pension complémentaire conformément aux besoins et caractéristiques du secteur, tenant compte des limitations légales contraignantes.

La pension sectorielle est légalement obligatoire. Cette caractéristique est propre aux régimes sectoriels de protection sociale complémentaire – quel que soit le risque couvert – organisés par des commissions paritaires. Ce caractère obligatoire distingue les pensions sectorielles des pensions d'entreprise, qui sont en effet des engagements de pension volontaires pris par un employeur.

Lorsqu'il s'agit de pensions sectorielles, il y a non seulement participation mais également un pouvoir de décision pour les travailleurs. Le pouvoir d'organiser réside, en effet, dans la commission paritaire. Dès lors, les représentants des employeurs et des travailleurs décident ensemble du régime de pension. La convention collective de travail, qui peut être considérée comme le support de la pension sectorielle, est la meilleure garantie d'une concertation négociée. Les modalités de participation et de décision des travailleurs sont structurellement intégrées dans le système.

Pensions sectorielles : protection sociale

La concertation sociale assez intensive entre organisations d'employeurs et de travailleurs a contribué dans une importante mesure à l'avancée du droit social moderne. Les commissions paritaires constituent dès lors l'axe du système au niveau des branches d'activité. Des pensions sectorielles en font partie et ont un objectif social qui va plus loin que les pensions d'entreprise. Les pensions sectorielles veulent donner une garantie de revenus complémentaires à des pensionnés relevant d'une grande branche d'activité. Des pensions d'entreprise relèvent plutôt de la stratégie moderne de récompense d'une entreprise. Des pensions sectorielles n'ont pas leur place dans la philosophie de stratégie de récompense mais dans une idée de protection sociale. Elles expriment un souci de solidarité et d'égalité au sein des pensions complémentaires.

Les pensions sectorielles existantes en témoignent.

In bedrijfstakken die een sectorpensioen hebben ingericht kan men onder andere de volgende solidariteitskenmerken terugvinden :

- verplichtstelling voor alle bedrijven van de sector ;
- er wordt geen risicoselectie doorgevoerd middels bijvoorbeeld vragenlijsten of medische onderzoeken ;
- er is geen verband tussen het risico en de betaling van de premie in het kader van sectorpensioenen die een fonds voor bestaanszekerheid als pensioeninstelling hebben ;
- zonder uitsluiting wordt elke werkgever en diens werknemers onderworpen aan het stelsel en dus ook aanvaard ;
- er bestaan gelijkstellingsregelingen voor zieken, bruggepensioneerden en werklozen waardoor hun pensioenopbouw niet wordt stilgelegd.

Democratisering van de aanvullende pensioenen

Het ontwerp beoogt een democratisering van de aanvullende pensioenen in te zetten. Het ontwerp is een kans voor opening en democratisering van waarlijk op solidariteit gestoelde aanvullende pensioenstelsels. Deze democratisering is in de eerste plaats belangrijk voor de arbeiders en in de tweede plaats voor alle werknemers van K.M.O.'s.

Gedurende lange tijd vormden aanvullende pensioenen immers een marginaal verschijnsel dat vooral de hogere bedienden en kaders ten goede kwam. Vanaf het begin van de jaren negentig is stilaan een kentering gekomen in deze situatie. Meer en meer aanvullende pensioenreglementen voorzagen in de aansluiting van de lagere bedienden of van alle bedienden in sterke sectoren en grote bedrijven.

Naast de democratisering naar arbeiders toe betekenen sectorpensioenen ook een opening naar de grote groep van werknemers die in K.M.O.'s tewerkgesteld zijn. De invoering van een aanvullend pensioenstelsel op ondernemingsniveau betekent vaak een te grote last voor de K.M.O.'s. Doordat België een K.M.O.-land is, hebben veel werknemers – zowel arbeiders als bedienden – geen aanvullend pensioen. Sectorale regelingen komen hieraan tegemoet doordat de lasten over velen worden gespreid.

Dans des branches d'activité qui ont instauré une pension sectorielle, on peut notamment retrouver les caractéristiques de solidarité suivante :

- caractère obligatoire pour toutes les entreprises du secteur ;
- aucune sélection de risque n'est effectuée, par exemple au moyen de questionnaires ou d'exams médicaux ;
- il n'y a pas de lien entre le risque et le paiement de la prime dans le cadre de pensions sectorielles qui ont comme organisme de pension un fonds de sécurité d'existence ;
- chaque employeur et ses travailleurs sont soumis au régime, et donc aussi acceptés, sans exception ;
- il existe des mesures d'assimilation pour les malades, les prépensionnés et les chômeurs de telle manière que la constitution de leur pension ne soit pas arrêtée.

Démocratisation des pensions complémentaires

Le projet tend à démocratiser les pensions complémentaires. Il offre des possibilités quant à l'ouverture et la démocratisation de régimes de pensions complémentaires réellement fondés sur la solidarité. Cette démocratisation est importante en premier lieu pour les ouvriers et en second lieu pour tous les travailleurs des PME.

Pendant longtemps, les pensions complémentaires pouvaient en effet être considérées comme un phénomène marginal qui profitait surtout aux employés de niveau supérieur et aux cadres. A partir du début des années nonante, cette situation a commencé à changer peu à peu. De plus en plus de règlements de pensions complémentaires admettaient l'affiliation des employés de niveau inférieur ou de tous les employés dans les secteurs forts et les grandes entreprises.

Outre la démocratisation envers les ouvriers, les pensions sectorielles créent une ouverture pour un grand groupe de travailleurs qui sont employés dans les PME. L'instauration d'un régime de pension complémentaire au niveau de l'entreprise est souvent trop difficile pour les PME. Compte tenu du fait que la Belgique est un pays de PME, beaucoup de travailleurs – que ce soient des ouvriers ou des employés – n'ont pas de pension complémentaire. Les régimes sectoriels offrent une solution étant donné que les coûts sont pris en charge par plusieurs personnes.

Het zijn de paritaire comités die nu middels de bevoegdheidsverruiming een kans krijgen in een duidelijk juridisch vaststaand kader om via sectorale regelingen deze situatie op te vangen.

De creatie van nieuwe sectorpensioenen – naast de reeds bestaande stelsels – zal de aanvullende pensioenen definitief uit de marginaliteit halen. Sectorpensioenen verwoorden een streven naar solidariteit en gelijkheid binnen de aanvullende pensioenen. Het verzet van sommigen tegen aanvullende pensioenen werd tot nu toe vooral ingegeven vanuit het standpunt dat er te weinig solidariteit aan bod kwam om in het sociaal beschermingsmodel te passen. Aanvullende pensioenen op ondernemingsvlak hebben immers een kleine solidariteitskring en zouden aldus een duaal sociaal beschermingspatroon van meer begoeden tegenover minder begoeden in de hand werken.

Sectorpensioenen in de ons omringende landen

Sectorale verplichte pensioenregelingen bestaan in tal van landen als tussenniveau tussen de wettelijke pensioenregelingen en aanvullende pensioenen op ondernemingsvlak. De buitenlandse sectorale regelingen zijn zeer divers in structuur, belangrijkheid en financiering. Bovendien zijn ze vaak beroepsgebonden. Vormen van verplichte aanvullende pensioenstelsels vindt men o.a. terug in Nederland, Denemarken, Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk.

Het is belangrijk op te merken dat de verplicht gestelde aanvullende pensioenen in al deze landen niet gezorgd hebben voor het verdwijnen van de vrijwillige aanvullende pensioenen op ondernemingsvlak. Naast het wettelijk pensioen en het verplicht aanvullend pensioen per sector of beroepsgroep komen in die landen nog vrijwillige pensioenen voor die op ondernemingsvlak worden georganiseerd. Deze vrijwillige pensioenen zijn dan in hoofdzaak gericht naar de werknemers met hogere inkomens. De sectorale verplichte pensioenregelingen beogen daarentegen alle werknemers te dekken die in de bedrijfstak voorkomen, ongeacht het inkomen.

Wettelijke pensioenen

Het ontwerp beoogt geen afbreuk te doen aan de wettelijke pensioenen. Deze blijven als belangrijkste inkomensvervangende bron na pensionering gelden. Net zo min als aanvullende pensioenen op ondernemingsvlak, vormen sectorpensioenen geen alternatief voor de wettelijke pensioenen. Ze kunnen slechts een aan-

Ce sont les commissions paritaires qui, grâce à l'élargissement de pouvoir, ont maintenant une chance, dans un cadre juridique très précis, de remédier à cette situation par le biais de régimes sectoriels.

La création de nouvelles pensions sectorielles – outre les régimes déjà existants – fera définitivement sortir les pensions complémentaires de la marginalité. Les pensions sectorielles sont l'expression d'un souci de solidarité et d'égalité au sein des pensions complémentaires. Jusqu'à présent, la résistance de certains aux pensions complémentaires était surtout basée sur le fait que l'aspect « solidarité » était insuffisant pour s'adapter à un modèle de protection sociale. En effet, les pensions complémentaires constituées au niveau de l'entreprise s'inscrivent dans un cercle restreint de solidarité et elles pourraient ainsi conduire à un modèle de protection sociale dualiste opposant les plus favorisés aux moins favorisés.

Pensions sectorielles dans nos pays voisins

Les régimes de pensions sectorielles obligatoires existent dans bon nombre de pays. Ils se situent entre les régimes de pensions légales et les pensions complémentaires au niveau de l'entreprise. Les régimes sectoriels étrangers se différencient quant à la structure, l'importance et le financement. En outre, ils sont souvent liés à une profession. Des formes de régimes de pensions complémentaires obligatoires existent notamment aux Pays-Bas, au Danemark, en Allemagne, en France et au Royaume-Uni.

Il est important de noter que les pensions complémentaires rendues obligatoires dans tous ces pays n'ont pas fait disparaître les pensions complémentaires volontaires au niveau de l'entreprise. Outre la pension légale et la pension complémentaire obligatoire par secteur ou par groupe professionnel, des pensions volontaires organisées au niveau de l'entreprise se rencontrent encore dans ces pays. Ces pensions volontaires sont principalement orientées vers les travailleurs disposant d'un revenu plus élevé. Les régimes de pension sectoriels obligatoires visent par contre à couvrir tous les travailleurs de la branche d'activité, quel que soit leur revenu.

Pensions légales

Le projet ne porte pas préjudice aux pensions légales. Celles-ci demeurent la source la plus importante de remplacement de revenus après la mise à la pension. Aussi peu que les pensions complémentaires au niveau de l'entreprise ne le sont, les pensions sectorielles ne constituent pas une alternative pour les pen-

vulling zijn. Als niveau tussen het wettelijk pensioen en het aanvullend ondernemingspensioen combineren sectorpensioenen de voordelen van beide. Zij bieden het voordeel van een bredere solidariteitskring dan de aanvullende pensioenen op ondernemingsvlak en het voordeel van grotere inspraak en bevoegdheid voor de sociale partners.

Sectorale regelingen kunnen wel een steentje bijdragen in de toekomstige uitbouw van een financieel evenwichtig Belgisch pensioenlandschap. De demografische evolutie in acht genomen, kunnen sectorpensioenen op termijn enige druk van het wettelijk pensioenstelsel afnemen.

Sectorpensioenen beheerd in Fondsen voor bestaanszekerheid

Tot slot past het in deze inleiding aandacht te geven aan de specifieke situatie van de Fondsen voor bestaanszekerheid.

Een aantal van de actueel bestaande sectorale pensioenstelsels worden immers beheerd in een fonds voor bestaanszekerheid waarin nog andere sociale voordelen worden beheerd. Deze fondsen worden nu beheerst door de wet van 7 januari 1958 betreffende de fondsen voor bestaanszekerheid.

In dit ontwerp werd ervoor gekozen om niet langer toe te laten dat een fonds voor bestaanszekerheid de uitvoering van extra-legale pensioenen op zich neemt. Net zoals voor de verzekeringsondernemingen en de reeds bestaande klassieke ondernemingspensioenfondsen wordt de keuze van de rechtsvorm van de rechtspersoon die het sectoraal pensioenstelsel uitvoert beperkt en wordt het maatschappelijk doel van die rechtspersoon beperkt tot de uitvoering van het pensioenstelsel en eventueel de daaraan gekoppelde solidariteit.

De uitvoering van een sectoraal stelsel kan nu worden toevertrouwd aan een verzekeringsonderneming in het kader van een groepsverzekering of aan een pensioenfonds. De klassieke nu reeds in de wet van 9 juli 1975 betreffende de verzekeringsondernemingen voorgeschreven vormen die pensioenfondsen kunnen aannemen zijn de vereniging zonder winstoogmerk en de onderlinge verzekeringsvereniging.

In voorliggend ontwerp wordt de keuze van rechtsvorm nu ook verruimd tot alle rechtsvormen die daartoe door een bijzondere wet worden toegelaten.

sions légales. Elles ne peuvent être qu'un complément. Les pensions sectorielles, que l'on peut situer entre les pensions légales et les pensions complémentaires d'entreprise, combinent les avantages des deux. Elles offrent l'avantage d'un cercle de solidarité plus large que les pensions complémentaires au niveau de l'entreprise ainsi que celui d'une plus grande participation et d'un plus grand pouvoir pour les partenaires sociaux.

Les régimes sectoriels peuvent certes apporter leur pierre à l'édifice au niveau du développement futur d'un paysage de pension financièrement équilibré en Belgique. Tenant compte de l'évolution démographique, les pensions sectorielles peuvent à terme diminuer quelque peu la pression exercée sur le régime de pension légale.

Les pensions sectorielles gérées dans des fonds de sécurité d'existence

Enfin, il convient d'attirer l'attention sur la situation particulière des Fonds de sécurité d'existence.

En effet, un certain nombre des régimes de pension sectoriels existants sont gérés dans un fonds de sécurité d'existence gérant encore d'autres avantages sociaux. Ces fonds sont actuellement soumis à la loi du 7 janvier 1958 concernant les Fonds de sécurité d'existence.

Dans le présent projet, il a été choisi de ne plus admettre que les fonds de sécurité d'existence se chargent de l'exécution des pensions extralégales. Tout comme pour les entreprises d'assurances et les fonds de pension d'entreprise classiques qui existent déjà, le choix de la forme juridique de la personne morale chargée de l'exécution du régime de pension sectoriel est limité et l'objet social de cette personne morale se limite à l'exécution du régime de pension et à la solidarité qui y est éventuellement rattachée.

L'exécution d'un régime sectoriel peut dorénavant être confiée à une entreprise d'assurances, dans le cadre d'une assurance de groupe, ou à un fonds de pension. Les formes classiques que peuvent adopter les fonds de pension et qui sont prescrites par la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances, sont l'association sans but lucratif et l'association d'assurances mutuelles.

Dans le présent projet, le choix de la forme juridique est étendu à toutes les formes juridiques admises à cet effet par une loi particulière.

In het ontwerp wordt in de nodige overgangsmaatregelen voor de bestaande stelsels die nu in een fonds voor bestaanszekerheid worden beheerd voorzien.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

TITEL II. AANVULLENDE PENSIOENEN

HOOFDSTUK 1

Doel, Toepassingsgebied en Definities

Artikel 2

Het ontwerp heeft in hoofdzaak tot doel de betrekkingen te regelen die inzake aanvullende pensioenen, de eventuele solidariteitsprestaties inbegrepen, kunnen ontstaan tussen de werkgever, de inrichter, de werknemer, de aangeslotene en zijn rechthebbenden, de pensioeninstelling en de rechtspersoon belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging. Daarnaast heeft de wet tot doel de procedure vast te leggen die bij de invoering, de wijziging of de opheffing van een aanvullend pensioenstelsel in een onderneming of in een bedrijfstak moet worden gevolgd. Het doel van de wet heeft verder betrekking op de bescherming van de voor de aangeslotenen en hun rechthebbenden opgebouwde pensioenrechten en reserves. Tenslotte beoogt het ontwerp de doorzichtigheid voor de werknemers te vergroten.

De bevoegdheidsverruiming ten aanzien van de huidige wet van 6 april 1995 op de aanvullende pensioenen (W.A.P) komt duidelijk naar voor in de nieuwe formulering van dit artikel. Niet alleen «*de betrekkingen die tussen de werkgever en de door een arbeidsovereenkomst verbonden werknemer*» worden geregeld maar de betrekkingen tussen alle andere actoren die bij het aangaan en de uitvoering van een pensioen-toezegging zijn betrokken.

Alhoewel de inrichter zowel een werkgever kan zijn als een rechtspersoon, die als inrichter is aangeduid door de representatieve organisaties in een paritair comité of sub-comité (zie definitie in artikel 3), leek het noodzakelijk om de werkgever toch expliciet op te nemen. Ook in het kader van sectorale pensioenregelingen dient hij aan een aantal verplichtingen te voldoen, zoals inzake de financiering van de pensioen-toezegging, inzake de informatieverstrekking aan de aangeslotene en in het kader van de uittreding van een aangeslotene.

Le projet prévoit les mesures transitoires nécessaires pour les régimes existants actuellement gérés dans un fonds de sécurité d'existence.

DISCUSSION ARTICLES PAR ARTICLES

TITRE II. PENSIONS COMPLEMENTAIRES

CHAPITRE 1er

Objectif, champ d'application et définitions

Article 2

Le projet a essentiellement pour objet de régler les relations, en matière de pensions complémentaires, y compris les éventuelles prestations de solidarité, entre l'employeur, l'organisateur, le travailleur, l'affilié et ses ayants droit, l'organisme de pension et la personne morale chargée de l'exécution de l'engagement de solidarité. Par ailleurs, elle a pour objet de fixer la procédure à suivre lors de l'instauration, de la modification ou de l'abrogation d'une pension complémentaire dans une entreprise ou une branche d'activité. Le but de la loi est également d'assurer la protection des droits et réserves de pension constitués pour les affiliés et leurs ayants droit. Enfin, le projet vise à augmenter la transparence pour les travailleurs.

L'extension de la compétence par rapport à l'actuelle loi du 6 avril 1995 sur les pensions complémentaires (LPC) apparaît plus clairement dans la nouvelle formulation de cet article. Ne sont plus uniquement visées les «*relations entre employeur et travailleur lié par un contrat de travail*» mais les relations entre tous les acteurs qui sont concernés par la conclusion et l'exécution d'un engagement de pension.

Bien que l'organisateur puisse être aussi bien un employeur qu'une personne morale qui est désignée comme organisateur par les organisations représentatives dans une commission ou sous-commission paritaire (voir définition à l'article 3), il a semblé nécessaire de faire explicitement référence à l'employeur. Celui-ci doit répondre, aussi dans le cadre de règlements de pension sectoriels à un certain nombre d'obligations, comme celles concernant le financement de l'engagement de pension, la distribution de l'information aux affiliés ainsi que dans le cadre de la sortie d'un affilié.

Naast de werknemers worden nu ook expliciet de aangeslotenen en hun rechthebbenden vermeld. Deze precisering leek noodzakelijk omdat bij de sectorale stelsels er geen individuele arbeidsverhouding bestaat tussen de werknemer en de inrichter. De term werknemer dient echter ook behouden te worden aangezien in de bepalingen van het ontwerp inzake de toetreding rechten worden toegekend aan de werknemers die nog niet zijn aangesloten. Beide termen worden nader omschreven in artikel 3 van het ontwerp.

De verruiming van het doel tot sectorplannen blijkt ook uit de verdere tekst waarin naast de onderneming ook expliciet naar de bedrijfstak wordt verwezen. De term bedrijfstak dient begrepen te worden in de arbeidsrechtelijke zin zoals die voortvloeit uit de wet van 5 december 1968 op de collectieve arbeidsovereenkomsten, dus als «bedrijfsector» en niet als een onderdeel van een onderneming.

Met deze formulering wordt duidelijk gekozen voor een geïntegreerde tweede pijler. Ondernemingspensioenen en sectorpensioenen worden in één kader geregeld.

Het doel van de wet, dat in feite de afbakening inhoudt van de tweede pensioenpijler voor werknemers, blijft strikt beperkt tot de aanvullende pensioenen die ontstaan naar aanleiding van de arbeidsbetrekking. Individuele spaarformules die klassiek tot de zogenaamde derde pijler worden gerekend, vallen niet onder de wet. Hierop wordt een uitzondering gemaakt voor de individuele pensioentoezegging die ten aanzien van een werknemer wordt gedaan op het ogenblik van het sluiten van het eerste arbeidscontract met die werkgever, en voor de individuele voortzetting van de pensioentoezegging bij een nieuwe werkgever die in geen collectief pensioenstelsel voorziet.

Artikel 3

Dit artikel definieert de begrippen die van essentieel belang zijn voor een goed begrip van het ontwerp.

Het 1° van het artikel definieert het begrip aanvullend pensioen. De definitie werd slechts licht gewijzigd in vergelijking met de in voege zijnde wettekst.

Zo worden de woorden «van een onderneming» geschrapt. Deze wijziging is ingegeven vanuit de gedachte dat het ontwerp voor een geïntegreerde tweede pijler staat en dus niet alleen ondernemingspensioenen dekt.

A côté des employeurs, les affiliés et leurs ayants droit sont également explicitement cités. Cette précision a semblé nécessaire parce que dans les régimes sectoriels, il n'existe pas de relation individuelle de travail entre le travailleur et l'organisateur. La notion de travailleur doit également être prise en compte en raison du fait que dans les dispositions relatives à l'adhésion, des droits sont reconnus aux travailleurs qui ne sont pas encore affiliés. Ces deux notions sont décrites plus loin à l'article 3 du projet.

L'extension de l'objectif aux plans sectoriels découle également du nouveau texte par le fait que, à côté de l'entreprise, il est fait également explicitement référence à la branche d'activité. La notion de branche d'activités doit être comprise dans le sens du droit du travail tel qu'elle résulte de la loi du 5 décembre 1968 relative aux conventions collectives de travail, et donc comme «secteur d'activités» et non pas comme une unité d'une entreprise.

Cette formulation fait apparaître clairement que l'on opte pour un deuxième pilier intégré. Pensions d'entreprise et pensions sectorielles sont réglées dans un seul cadre.

Le but de la loi qui en fait contient la délimitation du deuxième pilier de pension pour les travailleurs, demeure strictement limité aux pensions complémentaires qui naissent à l'occasion de la relation de travail. Des formules d'épargne individuelle qui font classiquement partie de ce que l'on dénomme le troisième pilier, ne tombent pas sous le présent projet. Une exception à cela est faite pour les engagements individuels de pension qui sont octroyés à un travailleur au moment de la conclusion du premier contrat de travail avec l'employeur, et pour la continuation individuelle de l'engagement de pension auprès d'un nouvel employeur qui ne prévoit aucun régime de pension collectif.

Article 3

Cet article définit les notions qui sont d'un intérêt essentiel pour une bonne compréhension du présent projet.

Le 1° de l'article définit la notion de pension complémentaire. La définition a été seulement légèrement modifiée par rapport au texte de la loi en vigueur.

Ainsi, les termes «d'une entreprise» sont supprimés. Cette modification part de l'idée que le projet est conçu pour un deuxième pilier intégré et ne couvre donc pas seulement les pensions d'entreprise.

Verder wordt er niet meer expliciet verwezen naar de bijdrageplichtige (werkgever en/of werknemer) die de stortingen doet. Dit is overbodig aangezien het pensioenreglement bepaalt wie bijdraagt. Er bestaan op dit vlak actueel overigens grote verschillen tussen ondernemingspensioenen en sectorpensioenen. Zo mogen werknemers bijvoorbeeld nu geen persoonlijke bijdragen storten aan een fonds voor bestaanszekerheid in het kader van een sectorpensioen. Als het sectorpensioen daarentegen uitgevoerd wordt door een groepsverzekeraar of een pensioenfonds, dan kan dit wel. Een ander voorbeeld is het feit dat het niet de inrichter – met name de rechtspersoon aangeduid als inrichter door het paritair comité bij een sectorpensioen – is die de bijdragen moet betalen. Het zijn de werkgevers die onder de collectieve arbeidsovereenkomst ressorteren die dit moeten doen.

Tenslotte werd er gekozen om expliciet te verwijzen naar de wettelijke socialezekerheidsregeling. Deze formulering is ingegeven door de Europese richtlijn 98/49 omtrent aanvullende pensioenen die deze terminologie gebruikt.

Het 2° van artikel 3 definieert het begrip pensioentoezegging. Er wordt niet meer uitdrukkelijk verwezen naar de werkgever aangezien het bij sectorstelsels niet de individuele werkgever zelf is die de toezegging doet.

De pensioentoezegging kan zowel ten collectieve als ten individuele titel worden gedaan. De definities onder 3° en 4° van pensioenstelsel en individuele pensioentoezegging verklaren dit nader.

De definitie van pensioenstelsel komt in feite overeen met die van pensioentoezegging in de huidige W.A.P. Het is een collectieve toezegging aan de werknemers in hun geheel of aan een bepaalde categorie van werknemers.

Zoals reeds vermeld in de inleiding is een individuele pensioentoezegging een occasionele niet-stelselmatige pensioentoezegging van een werkgever aan één werknemer en zijn rechthebbenden. Het betreft hier dus een voordeel dat wordt toegekend aan een welbepaalde persoon, om persoonsgebonden redenen, en niet aan de personeelscategorie waartoe deze persoon behoort. Hierbij dient opgemerkt dat wanneer voor meerdere personeelsleden van eenzelfde categorie gelijkaardige pensioentoezeggingen worden gedaan, die geacht worden een pensioenstelsel uit te maken.

De plus, il n'est plus explicitement fait référence à celui (employeur et/ou travailleur) qui doit obligatoirement verser les contributions. Cela est superflu étant donné que le règlement de pension détermine qui contribue. Il existe d'ailleurs actuellement sur ce plan de grandes différences entre les pensions d'entreprise et les pensions sectorielles. C'est ainsi que, par exemple, les travailleurs ne peuvent actuellement pas, dans le cadre d'une pension sectorielle, verser des cotisations personnelles dans un fonds de sécurité d'existence. Si par contre, la pension sectorielle est exécutée par un assureur de groupe ou un fonds de pension, cela peut bien se faire. Un autre exemple porte sur le fait que ce n'est pas l'organisateur – à savoir la personne morale désignée comme organisateur par la commission paritaire dans le cadre d'une pension sectorielle – qui doit payer les cotisations. Ce sont les employeurs qui ressortissent à la convention collective de travail qui doivent le faire.

Enfin, l'option a été prise de se référer explicitement au régime de sécurité sociale légale. Cette formulation est inspirée de la directive européenne 98/49 concernant les pensions complémentaires qui utilise cette terminologie.

Le 2° de l'article 3 définit la notion d'engagement de pension. Il n'est plus expressément fait référence à l'employeur étant donné que dans le cadre des régimes sectoriels, ce n'est pas l'employeur individuellement qui est lui-même celui qui prend l'engagement.

L'engagement de pension peut être fait aussi bien à titre collectif qu'à titre individuel. Les définitions sous les points 3° et 4° de régimes de pension et d'engagement individuel de pension explicitent cela.

La définition de régime de pension est en fait en concordance avec celle de l'engagement de pension de l'actuelle LPC. Il s'agit d'un engagement collectif au profit des travailleurs dans leur ensemble ou d'une catégorie déterminée de travailleurs.

Comme cela a été mentionné dans l'introduction, un engagement individuel de pension est un engagement de pension occasionnel et non systématique d'un employeur au profit d'un travailleur et de ses ayants droit. Cela concerne donc ici un avantage qui est octroyé à une personne bien déterminée, pour des raisons liées à la personne et non pas à la catégorie de personnes à laquelle appartient cette personne. On doit à ce propos, attirer l'attention sur le fait que lorsque plusieurs membres du personnel d'une même catégorie bénéficient de promesses individuelles semblables, ces dernières sont considérées comme constituant un régime de pension.

Het 5° is nieuw in vergelijking met de in voege zijnde wet en definieert het begrip inrichter. Hiermee wordt bedoeld de persoon of de groep van personen die het aanvullend pensioen inricht. Dit kan zijn ofwel een werkgever die krachtens een arbeidsovereenkomst een werknemer arbeid laat verrichten ofwel een rechtspersoon die als inrichter is aangeduid door de representatieve organisaties in een paritair comité of sub-comité ingericht volgens hoofdstuk III van de Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités. De inrichtende bevoegdheid is dus tweevoudig. Naast de reeds bestaande bevoegdheid van de individuele werkgever binnen zijn onderneming, wordt ook de bevoegdheid op het niveau van de bedrijfstak erkend.

In feite zijn op het niveau van de sector de representatieve organisaties van werkgevers en werknemers in de paritaire comités of sub-comités de inrichtende macht. Tussen deze twee partijen worden immers de sectorale CAO's gesloten. Gelet echter op het feit dat vakbonden geen rechtspersoonlijkheid hebben leek het noodzakelijk om in een tussenschakel te voorzien om tot een inrichter te komen. Vandaar dat als inrichter van een sectorpensioenstelsel een rechtspersoon, paritair samengesteld, zal fungeren die daartoe door de representatieve organisaties in het paritair comité is aangeduid. Dit moet gebeuren in de collectieve arbeidsovereenkomst waarbij het pensioenstelsel wordt ingevoerd.

Voor het specifieke geval van de autonome overheidsbedrijven zullen het Paritair Comité van de Overheidsbedrijven en de Paritaire Comités van de sectoren (NMBS, enz....) de bevoegdheden uitoefenen die door dit ontwerp aan de paritaire comités en sub-comités worden toegekend.

Hierbij dient tenslotte te worden opgemerkt dat die rechtspersoon niet de pensioeninstelling mag zijn.

Het 6° van artikel 3 geeft een definitie van werknemer. Duidelijk is dat alleen personen worden bedoeld die in uitvoering van een arbeidsovereenkomst arbeid verrichten. Zelfstandigen die middels een aannemingsovereenkomst met hun opdrachtgever verbonden zijn worden dus niet bedoeld. Het toekennen van aanvullende pensioenvoordelen aan deze personen valt dan ook niet onder het toepassingsgebied van de wet.

Het 7° definieert de aangeslotene. Dit zijn de werknemers die effectief bij het pensioenstelsel zijn aangesloten of ten aanzien van wie de individuele pensioentoezegging is gedaan.

Le 5° est nouveau par rapport à la loi en vigueur et définit le concept d' « organisateur ». Est visée par là la personne ou le groupe de personnes qui organise la pension complémentaire. Ceci peut être soit un employeur qui, en vertu d'un contrat de travail occupe un travailleur ou une personne morale qui est désignée comme organisateur par les organisations représentatives dans une commission ou sous commission paritaire déterminée selon le chapitre III de la loi du 5 décembre 1968 concernant les conventions de travail collectives et les commissions paritaires. La compétence d'organisation est donc double. A côté de la compétence déjà existante de l'employeur individuel au sein de son entreprise, la compétence au niveau de la branche d'activité est également reconnue.

En fait, au niveau du secteur, ce sont les organisations représentatives d'employeurs et de travailleurs au sein des commissions ou sous-commissions paritaires, qui sont le pouvoir organisateur. C'est entre ces deux parties que sont en effet conclues les CCT sectorielles. Vu toutefois le fait que les syndicats n'ont pas la personnalité juridique, il a paru nécessaire de prévoir un maillon intermédiaire pour arriver à l'organisateur. Il en découle que, va faire fonction d'organisateur d'un régime de pension sectoriel, une personne morale, composée paritairement, qui est désignée à cet effet par les organisations représentatives dans la commission paritaire. Cela doit se faire dans la convention collective de travail par laquelle le régime de pension est instauré.

En ce qui concerne le cas particulier des entreprises publiques autonomes, la Commission Paritaire des Entreprises publiques et les Commissions paritaires des secteurs (SNCB, etc....) exerceront les compétences attribuées dans le présent projet aux commissions et sous-commissions paritaires.

Il faut enfin noter ici que cette personne morale ne peut être l'organisme de pension.

Le 6° de l'article 3 donne une définition du travailleur. Il est clair que cela vise uniquement des personnes qui sont occupées en exécution d'un contrat de travail. Les indépendants qui sont liés au moyen d'un contrat d'entreprise avec leurs clients ne sont donc pas visés. L'octroi d'avantages de pension complémentaires à ces personnes ne tombent donc pas sous le champ d'application de la loi

Le 7° définit l'affilié. Ce sont les travailleurs qui sont effectivement affiliés au régime de pension ou celui qui bénéficie d'un engagement individuel de pension.

Daarnaast worden ook de personen, ex-werknemers, vermeld die de werkgever of, in geval van een sectorplan de sector reeds hebben verlaten, maar die nog steeds aanspraak kunnen maken op actuele uitkeringen (rentegenieters) of uitgestelde uitkeringen. De ex-werknemers die ervoor gekozen hebben hun reserves over te dragen naar een andere pensioeninstelling zijn natuurlijk geen aangeslotenen meer aangezien ze geen rechten meer genieten op basis van het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst van hun vroegere inrichter.

Het 8° definieert het pensioenreglement. Het pensioenreglement is een document waarin de rechten en verplichtingen van de inrichter, van de werkgever, van de aangeslotenen en hun rechthebbenden worden vastgelegd. Verder bevat het de aansluitingsvoorwaarden en legt het de regels vast met betrekking tot de uitvoering van het pensioenstelsel.

Ten opzichte van de in voege zijnde W.A.P., waar de inhoud van het pensioenreglement in twee verschillende artikelen werd bepaald, werd de pensioeninstelling geschrapt. Het reglement is immers een geheel van rechten en verplichtingen van de inrichter, de werkgever en de aangeslotenen, dat een bestaan kan leiden los van een bepaalde pensioeninstelling.

Het 9° definieert de pensioenovereenkomst in het kader van een individuele pensioentoezegging en is te vergelijken met het reglement bij een pensioenstelsel.

Het 10° definieert een nieuw begrip, met name de uittrekking. Die uittrekking is voor de werknemer een sleutelmoment in het aanvullend pensioenstelsel. De in voege zijnde W.A.P. gebruikte noch definieerde het begrip uittrekking. Nochtans was het begrip impliciet aanwezig.

Het begrip uittrekking dekt twee situaties omdat een onderscheid gemaakt moet worden tussen ondernemingspensioenen en sectorpensioenen. Indien het aanvullende pensioenstelsel ingericht is door een werkgever en het dus om een ondernemingspensioen gaat, gebeurt de uittrekking door de beëindiging van de arbeidsovereenkomst bij deze werkgever-inrichter.

In het geval van een sectorpensioen gebeurt de uittrekking door de beëindiging van de arbeidsovereenkomst van de aangeslotene met een werkgever die onder het toepassingsgebied van het aanvullend pensioenstelsel valt op voorwaarde dat de werknemer geen nieuwe arbeidsovereenkomst sluit met een werkgever waardoor hij onder het toepassingsgebied van hetzelfde aanvul-

En outre, sont aussi mentionnées les personnes, ex-travailleurs, qui ont déjà quitté l'employeur ou, dans le cas d'un plan sectoriel, le secteur mais qui peuvent encore toujours revendiquer des paiements actuels (rentiers) ou des paiements différés. Les ex-travailleurs qui ont choisi de transférer leurs réserves chez un autre organisme de pension, ne sont naturellement plus des affiliés étant donné qu'ils n'ont plus de droits sur base du règlement ou de la convention de pension de leur ancien organisateur.

Le 8° définit le règlement de pension. Le règlement de pension est un document dans lequel les droits et obligations de l'organisateur, de l'employeur, des affiliés et leurs ayants droit sont définis. Le règlement de pension fixe en outre les conditions d'affiliation et les règles qui ont trait à l'exécution du régime de pension.

Par rapport à la LPC en vigueur, où le contenu du règlement de pension était déterminé dans deux articles différents, on a supprimé la référence à l'organisme de pension. Le règlement regroupe en effet les droits et obligations de l'organisateur, de l'employeur et des affiliés. Il peut très bien avoir une existence propre indépendamment d'un organisme de pension déterminé.

Le 9° définit la convention de pension dans le cadre d'un engagement individuel de pension et est à comparer au règlement d'un régime de pension.

Le 10° définit un nouveau concept, à savoir la sortie. La sortie est pour le travailleur un moment clef dans le régime de pension complémentaire. La LPC n'utilisait ni ne définissait la notion de sortie. La notion était pourtant implicitement présente.

La notion de « sortie » couvre deux situations parce qu'une distinction doit être faite entre pensions d'entreprise et pensions sectorielles. Si le régime de pension complémentaire est instauré par un employeur et qu'il s'agit donc d'une pension d'entreprise, la sortie se fait par l'expiration du contrat de travail chez l'employeur-organisateur.

S'il s'agit d'une pension sectorielle, la sortie se fait par l'expiration du contrat de travail de l'affilié chez l'employeur qui tombe sous le champ d'application du régime de pension complémentaire à condition que le travailleur ne conclut pas de nouveau contrat de travail avec un employeur par lequel il tombe dans le champ d'application du même régime de pension com-

lend pensioenstelsel valt (cf. zie voor verschillende voorbeelden in hoofdstuk V. Uittreding).

Voor alle duidelijkheid wordt de aandacht erop gevestigd dat wanneer de werkgever gebruik maakt van de mogelijkheid om de uitvoering van een sectoraal pensioenstelsel zelf te organiseren, dit stelsel is dan een ondernemingspensioenstelsel. Uittreding uit zo'n opting out-stelsel valt dus onder de definitie 10°, b) : beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

Tenslotte dient gewezen te worden op een specifiek geval, nl. dat van de continuïteit van de carrière. Pensioentoezeggingen, die door verschillende werkgevers van eenzelfde groep in dezelfde pensioeninstelling voor de werknemers van de groep wordt uitgevoerd, voorzien vaak in een continuïteit van de carrière van de aangeslotene wanneer deze binnen de groep van werkgever verandert. Dit is het geval wanneer de nieuwe werkgever de arbeidsovereenkomst van de aangeslotene overneemt. In dit geval is er geen sprake van uittreding aangezien de nieuwe werkgever omwille van de overname van de arbeidsovereenkomst alle verplichtingen heeft overgenomen.

De definities vermeld in het 11°, 12°, 13°, 14° en het 15° van artikel 3 van het ontwerp zijn reeds genoegzaam bekend zijn en behoeven geen verdere commentaar.

Het 16° definieert de solidariteitstoezegging die de inrichters moeten doen om van de bijkomende bijzondere voordelen op het vlak van de fiscaliteit en de loonnorm te kunnen genieten bij de invoering van een pensioenstelsel. Het 17° definieert het solidariteitsreglement dat de solidariteitstoezegging regelt. Zie over de solidariteit meer in het algemeen in het inleidend gedeelte van deze memorie.

In het 18° wordt de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen gedefinieerd en in het 19° de Controledienst voor de Verzekeringen.

Voor alle duidelijkheid werd voor de toepassing van deze wet op de overheidssector in de tweede paragraaf van artikel 3 aan bepaalde termen een andere lezing gegeven om rekening te houden met de bijzonderheden van die sector. De wet is immers ook van toepassing op de bovenwettelijke pensioenen die door publiekrechtelijke rechtspersonen worden toegekend aan hun contractuele personeelsleden.

plémentaire (cf. pour divers exemples, le Chapitre V – Sortie).

Pour toute clarté, on attire l'attention sur le fait que lorsque l'employeur fait usage de la possibilité d'organiser lui-même l'exécution du régime de pension sectoriel, le régime de pension est alors un régime de pension d'entreprise. La sortie d'un tel régime d'opting out tombe dès lors sous la définition 10, b) : expiration du contrat de travail.

Enfin, il convient d'attirer l'attention sur un cas particulier, à savoir celui de la continuité de la carrière. L'engagement de pension, qui est instauré par divers employeurs appartenant à un même groupe, et géré dans le même organisme de pension pour les travailleurs du groupe, prévoit souvent une continuité de la carrière de l'affilié lorsqu'il change d'employeur au sein du même groupe. Cela est le cas lorsque le nouvel employeur reprend le contrat de travail de l'affilié. Dans ce cas, on ne parle pas de sortie étant donné que le nouvel employeur a repris toutes les obligations en raison de la cession du contrat de travail.

Les définitions des points 11°, 12°, 13°, 14° et 15° de l'article 3 du projet sont déjà suffisamment connues et ne nécessitent pas d'autres commentaires.

Le 16° définit l'engagement de solidarité que les organisateurs doivent prendre pour pouvoir bénéficier des avantages complémentaires particuliers au niveau de la fiscalité et de la norme salariale lors de l'instauration d'un régime de pension. Le 17° définit le règlement de solidarité qui régit l'engagement de solidarité. Sur la solidarité, on renvoie d'une manière plus générale, à la partie introductive du présent exposé des motifs.

Dans le 18°, on définit la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances et dans le 19°, l'Office de Contrôle des Assurances.

Au deuxième paragraphe de l'article 3, il est donné, pour toute clarté, une autre lecture à certains termes pour l'application de la présente loi au secteur public, et ce, afin de tenir compte des particularités de ce secteur. La loi est en effet aussi d'application aux pensions extra-légales qui sont accordées par les personnes morales de droit public aux membres contractuels de leur personnel.

Artikel 4

In tegenstelling tot de in voege zijnde wet op de aanvullende pensioenen (W.A.P.), vermeldt dit ontwerp wel expliciet een toepassingsveld en beoogt hiermee een einde te stellen aan de bestaande discussies over het toepassingsgebied van de W.A.P.

Alle actoren die bij het aangaan en de uitvoering van een pensioen- of solidariteitstoezegging betrokken zijn, worden opgesomd.

Door de uitdrukkelijke vermelding van de pensioeninstellingen wordt de actueel bestaande interpretatiekwestie of ze al dan niet door de W.A.P. gebonden zijn, voorgoed opgelost.

Het toepassingsgebied van het ontwerp situeert zich strikt in de arbeidsverhouding. Deze kan evenwel twee vormen aannemen. Naast de individuele arbeidsverhouding tussen werkgever en werknemer, die reeds in de W.A.P. is voorzien, wordt ook de collectieve arbeidsverhouding tussen een collectiviteit van werknemers en werkgevers erkend.

Bovendien heeft het ontwerp van wet geen betrekking op personeelsleden die de sociaalrechtelijke hoedanigheid van zelfstandige hebben.

Tenslotte worden ook de commissarissen en actuarissen die aangeduid zijn bij de pensioeninstelling of de rechtspersoon die de solidariteitstoezegging moet uitvoeren, uitdrukkelijk vermeld. Deze personen kunnen immers voortaan strafrechtelijk worden vervolgd indien ze niet aan bepaalde verplichtingen hebben voldaan (infra hoofdstuk XI over de strafbepalingen).

Het territoriaal toepassingsgebied van de wet wordt, net als in de huidige W.A.P., niet geregeld. Dit was ook niet nodig aangezien de bestaande arbeidsrechtelijke IPR-regels de nodige waarborgen bieden.

Het feit dat de werkgever en/of de pensioeninstelling in het buitenland zijn gevestigd heeft geen invloed aangezien het meest toegepaste criterium de plaats is waar de werknemer gewoonlijk zijn werk verricht. Dit geldt ook voor de detachering (d.w.z. tewerkstelling buiten België) waar slechts detachering voor lange duur aan de bepalingen van deze wet ontsnapt. Dit mag er evenwel niet toe leiden dat de werknemer de bescherming verliest welke hij geniet op grond van de dwingende bepalingen van de wet.

Article 4

Contrairement à la loi en vigueur relative aux pensions complémentaires (LPC), le projet détermine explicitement un champ d'application et vise ce faisant à mettre fin aux discussions existantes concernant le champ d'application de la LPC.

Tous les acteurs qui sont concernés par la conclusion et l'exécution d'un engagement de pension ou de solidarité sont cités.

Par la mention expresse des organismes de pension, on règle une fois pour toute l'actuel problème d'interprétation portant sur la question de savoir s'ils tombaient ou pas sous le champ d'application de la LPC.

Le champ d'application du projet se situe strictement dans la relation de travail. Celle-ci peut adopter deux formes. A côté de la relation de travail individuelle entre travailleur et employeur, qui est déjà prévue dans la LPC, est aussi reconnue la relation de travail collective entre une collectivité de travailleurs et d'employeurs.

En outre, le projet de loi ne se rapporte pas aux membres du personnel qui ont la qualité socio-juridique d'indépendants.

Enfin, les commissaires et les actuaires qui sont désignés auprès des organismes de pension ou des personnes morales chargées de l'exécution d'engagement de solidarité sont expressément cités. Ces personnes peuvent être dorénavant poursuivies pénalement lorsqu'elles n'ont pas rempli certaines obligations (cf. Infra chapitre XI sur les sanctions pénales).

Le champ d'application territorial de la loi n'est pas réglé, tout comme dans la LPC actuelle. Cela n'était pas non plus nécessaire étant donné que les règles existantes de DIP du travail offrent les garanties requises.

Le fait que l'employeur et/ou l'organisme de pension sont établis à l'étranger, n'a pas d'influence étant donné que le critère le plus généralement appliqué est le lieu où le travailleur exerce habituellement son travail. Cela vaut aussi pour le détachement (càd. la mise au travail en dehors de la Belgique) où seul le détachement de longue durée échappe aux dispositions de la présente loi. Cela ne peut toutefois pas conduire à ce que le travailleur perde la protection dont il jouit en vertu des dispositions contraignantes de la loi.

Ook de werknemer van een Belgische werkgever die in verschillende landen werkt met een arbeidsovereenkomst naar Belgisch recht valt volgens de IPR-regels onder de wet aangezien het recht wordt toegepast van de vestiging die hem aangeworven heeft.

HOOFDSTUK II

Invoering, wijziging en opheffing van een pensioentoezegging

Afdeling 1. Algemene bepalingen

Artikel 5

De eerste paragraaf van artikel 5 legt de beslissing tot invoering, wijziging of opheffing van een pensioentoezegging exclusief bij de inrichter. Hiermee wordt de autonomie van de inrichter bevestigd. Deze autonomie kent twee niveaus. Het eerste niveau is dat van de bedrijfstak waarbij de sociale partners middels een sectorale collectieve arbeidsovereenkomst tot de inrichting van een aanvullend pensioenstelsel komen (cf. artikel 8). Het tweede niveau is dat van de onderneming dat reeds in artikel 3 W.A.P. was geregeld. Deze twee luiken sluiten elkaar niet uit. Sectorpensioenen (eerste luik) en ondernemingspensioenen (tweede luik) kunnen naast elkaar voorkomen. Een werknemer kan tegelijkertijd zowel van een sectorpensioen als van een ondernemingspensioen genieten. Van deze laatste is de werkgever zelf de inrichter en voor de eerste is de individuele werkgever afhankelijk van wat de werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers bepaald hebben middels de collectieve arbeidsovereenkomst.

In paragraaf 2 wordt bepaald dat elke pensioentoezegging wordt beheerst door een pensioenreglement (stelsel) of een pensioenovereenkomst (individuele pensioentoezegging). Verder wordt gepreciseerd dat de aangeslotene op eenvoudig verzoek het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst kan verkrijgen bij de persoon die daartoe in het reglement of de overeenkomst is aangeduid, te weten de inrichter, de werkgever (wanneer deze niet de inrichter is) of de pensioeninstelling.

De derde paragraaf legt de verplichting op om de uitvoering van alle pensioentoezeggingen aan een pensioeninstelling toe te vertrouwen. De nagestreefde doelstelling is immers alle pensioentoezeggingen aan eenzelfde toezicht en dus aan eenzelfde bescherming te onderwerpen (level playing field). Tot op heden wa-

De même le travailleur d'un employeur belge qui travaille dans plusieurs pays avec un contrat de travail de droit belge tombe, suivant les règles du DIP, sous la loi étant donné que le droit applicable est celui de l'établissement qui l'a engagé.

CHAPITRE II

Instauration, modification et abrogation d'un engagement de pension

Section 1. Dispositions générales

Article 5

Le paragraphe 1er de l'article 5 stipule que la décision d'instaurer, modifier ou abroger un engagement de pension, relève de la compétence exclusive de l'organisateur. Ce faisant, on confirme l'autonomie de l'organisateur. Cette autonomie se situe à deux niveaux. Le premier niveau est celui de la branche d'activités : les partenaires sociaux instaurent un régime de pension complémentaire par le biais d'une convention collective de travail sectorielle (cf. article 8). Le deuxième niveau est celui de l'entreprise. Cette situation est déjà réglementée par l'article 3 de la LPC. Ces deux volets ne sont pas exclusifs l'un de l'autre. Les pensions sectorielles (premier volet) et les pensions d'entreprise (deuxième volet) peuvent très bien coexister. Un travailleur peut bénéficier en même temps aussi bien d'une pension sectorielle que d'une pension d'entreprise. Pour cette dernière, l'organisateur est l'employeur lui-même tandis que pour la première, l'employeur dépend de ce que les représentants des employeurs et des travailleurs ont déterminé dans la convention collective de travail.

Le paragraphe 2 indique que tout engagement de pension est régi par un règlement de pension (régime) ou une convention de pension (engagement individuel de pension). Il précise, par ailleurs, que l'affilié peut à sa simple demande obtenir le règlement de pension ou la convention de pension auprès de la personne qui est désignée à cet effet dans le règlement ou la convention, à savoir l'organisateur, l'employeur (lorsque celui-ci n'est pas organisateur) ou l'organisme de pension.

Le paragraphe 3 introduit l'obligation de confier l'exécution de tout engagement de pension à un organisme de pension. L'objectif poursuivi est en effet de soumettre à un même contrôle et donc à une même protection les engagements de pension (level playing field). Jusqu'à présent, les régimes de pensions sectoriels, qui

ren de sectorale aanvullende pensioenstelsels, die in een fonds voor bestaanszekerheid werden beheerd, niet aan de prudentiële controlevoorschriften van de pensioenfondsen onderworpen. Voortaan zal het aan deze fondsen voor bestaanszekerheid verboden zijn om aanvullende pensioenen te beheren.

Ook de uitvoering van individuele pensioentoezeggingen zullen voortaan aan een pensioeninstelling moeten worden toevertrouwd, hetgeen nu niet altijd het geval is.

Van het principe dat vermeld is in het eerste lid wordt in bepaalde gevallen afgeweken. Deze afwijkingen houden rekening met artikel 2, § 3, 6° van de wet van 9 juli 1975. De eerste beoogt de pensioentoezeggingen van de publiekrechtelijke rechtspersonen die niet onderworpen zijn aan de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekeningen van ondernemingen, d.w.z. de echte administraties. Deze zijn in tegenstelling tot de overheidsbedrijven niet verplicht hun pensioentoezegging in een pensioeninstelling onder te brengen. De tweede afwijking laat de Koning toe sommige publiekrechtelijke rechtspersonen, onderworpen aan de voormelde wet van 17 juli 1975, die hij aanwijst vrij te stellen van de verplichting om de uitvoering van hun pensioentoezeggingen in een pensioeninstelling onder te brengen; hiermee worden de publiekrechtelijke rechtspersonen bedoeld, indien en in de mate dat hun pensioenlast gedragen wordt door de overheid.

Artikel 6

Artikel 6 heeft betrekking op de individuele pensioentoezeggingen. Deze bepaling legt op dat een werkgever enkel een pensioentoezegging mag doen op het ogenblik van het sluiten van de eerste arbeidsovereenkomst met de werknemer. Dit betekent dat pensioentoezeggingen die later worden gedaan verboden worden. Men heeft alzo willen vermijden dat bijvoorbeeld opzegvergoedingen bij het einde van de loopbaan of aanvullende werkloosheidsvergoedingen (de zogenaamde Canada Dry stelsels) worden beschouwd als aanvullende pensioenvoordelen met de bedoeling te kunnen genieten van de fiscale voordelen die eraan verbonden zijn.

Dit heeft ook voor gevolg dat het geval waarin bijvoorbeeld een bediende kaderlid wordt en hij van zijn werkgever bekomt dat zijn dienstjaren in het bedieningsplan worden meegeteld in het kaderplan (te beschouwen als een individuele pensioentoezegging) niet langer toegelaten is. Dergelijke voordelen zijn wel nog mogelijk in de mate dat ze opgenomen zijn in een collectief pensioenstelsel. Zo kunnen bijvoorbeeld alle

sont gérés dans les fonds de sécurité d'existence, n'étaient pas soumis aux règles de contrôle prudentiel des fonds de pension. Il sera dorénavant interdit à ces fonds de sécurité d'existence de gérer des pensions complémentaires.

L'exécution des engagements individuels de pension devra aussi dorénavant être confiée à un organisme de pension, ce qui n'était pas toujours le cas actuellement.

Des dérogations sont prévues au principe repris à l'alinéa premier. Elles tiennent compte de l'article 2, § 3, 6° de la loi du 9 juillet 1975. La première vise les engagements de pension des personnes morales de droit public qui ne sont pas soumises à la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises c'est-à-dire les véritables administrations. Celles-ci ne sont pas obligées, contrairement aux entreprises publiques, de confier leurs engagements de pension à un organisme de pension. La deuxième dérogation permet au Roi de dispenser de l'obligation d'extérioriser l'exécution des engagements de pension certaines personnes morales de droit public soumises à la loi du 17 juillet 1975 précitée qu'il désigne; cela vise celles dont la charge des pensions est supportée par les pouvoirs publics et dans la mesure de cette prise en charge.

Article 6

L'article 6 concerne les engagements individuels de pension. En vertu de cette disposition, un employeur ne peut faire une promesse individuelle de pension qu'au moment de la conclusion du premier contrat de travail avec le travailleur. Cela signifie qu'il est interdit de faire de tels engagements de pension ultérieurement. On veut ainsi éviter que, par exemple, des indemnités de licenciement en fin de carrière ou des indemnités de chômage complémentaire (les dénommés régimes canada dry) soient considérés comme des avantages de pensions complémentaires afin de bénéficier des avantages fiscaux qui y sont associés.

Cela a aussi comme conséquence qu'il n'est désormais plus autorisé que, lorsque, par exemple, un employé devient cadre auprès du même employeur ses années de service dans le plan employés soient prises en compte dans le plan cadre (à considérer comme un engagement individuel). De tels avantages sont bien encore possibles dans la mesure où ils sont inclus dans un régime de pension collectif. Ainsi peuvent

personeelsleden die van de categorie bedienden naar de categorie kader overstappen ervan genieten.

In de tweede paragraaf wordt een afwijking op het beginsel van de exclusieve bevoegdheid van de werkgever (bedoeld in artikel 5) ingevoerd. Deze is geïnspireerd op de huidige afwijking die nu in artikel 3, § 2 W.A.P. is voorzien.

Wanneer de pensioentoezegging in een persoonlijke bijdrage van de werknemer voorziet dan wordt de beslissing tot invoering van de pensioentoezegging genomen in gemeen overleg met de betrokken werknemer ongeacht of de toezegging in meerdere overeenkomsten is vastgelegd of dat de uitvoering ervan aan meerdere pensioeninstellingen is toevertrouwd.

In feite wordt onder meer de situatie bedoeld waar een pensioentoezegging van het type vaste prestaties beheerd wordt in een verzorgingsinstelling maar waar de persoonlijke bijdragen van de aangeslotene op een verzekeringscontract worden gestort.

Artikel 7

Artikel 7, dat de beginselen herhaalt uit artikel 3, § 2 van de huidige W.A.P., heeft enkel betrekking op de pensioenstelsels die door een werkgever op het niveau van de onderneming worden ingevoerd. Voor alle duidelijkheid dient te worden gepreciseerd dat « onderneming » in de vennootschapsrechtelijke zin dient te worden begrepen en niet in de sociaalrechtelijke zin als een technische bedrijfseenheid.

Dit artikel bevat een afwijking op het algemene principe vastgelegd in artikel 5 volgens hetwelk de beslissing tot het invoeren van een aanvullende pensioenregeling tot de autonomie van de werkgever behoort. Deze autonomie is absoluut wanneer de regeling gebaseerd is op een zuivere patronale financiering of op een gemengde financiering van werkgever en werknemer wanneer het pensioenplan voor een beperkte groep van werknemers wordt ingevoerd.

Op deze absolute autonomie van de werkgever wordt één beperkte uitzondering voorzien. Indien de werkgever met name beslist een regeling in te voeren die in een gemengde financiering voorziet én bovendien voor alle werknemers in de onderneming geldt, dan moet het pensioenstelsel worden ingevoerd middels een collectieve arbeidsovereenkomst in de bedrijven met een ondernemingsraad, een comité voor bescherming en preventie op het werk of een vakbondsdelegatie. In-

par exemple en bénéficier tous les membres du personnel qui passent de la catégorie employés à la catégorie cadres.

Le paragraphe 2 introduit une dérogation au principe de la compétence exclusive de l'employeur (visé à l'article 5). Elle s'inspire de celle qui est actuellement prévue à l'article 3, §2 de la LPC.

Lorsque la promesse de pension prévoit une contribution personnelle du travailleur, la décision visée à l'article 5 est alors prise de commun accord avec le travailleur concerné et ce, indépendamment que la promesse de pension soit fixée dans plusieurs conventions et que son exécution soit confiée à plusieurs organismes de pension.

On vise notamment la situation où un engagement de pension de type prestations définies est géré dans une institution de prévoyance mais que les contributions personnelles de l'affilié sont versées sur un contrat d'assurance.

Article 7

L'article 7, qui reprend les principes de l'article 3, §2 de la LPC actuelle, concerne uniquement les régimes de pension instaurés par un employeur au niveau de l'entreprise. Pour toute clarté, il convient de préciser que le mot « entreprise » doit être compris dans le sens du droit commercial et non pas dans le sens du droit social, comme unité technique d'exploitation.

Cet article contient une dérogation au principe général fixé à l'article 5 selon lequel la décision d'instaurer un régime de pension complémentaire relève de l'autonomie de l'employeur. Cette autonomie est absolue quand le régime est basé sur un financement purement patronal ou sur un financement mixte de l'employeur et du travailleur lorsque le plan de pension est instauré pour un groupe limité de travailleurs.

A cette autonomie absolue de l'employeur, une seule exception limitée est prévue. Si l'employeur décide d'instaurer un régime qui prévoit un financement mixte de l'employeur et des travailleurs et qui vaut en outre pour tous les travailleurs de l'entreprise, le régime de pension doit alors être instauré par le biais d'une convention collective de travail dans les entreprises où il existe un conseil d'entreprise, un comité de protection et de prévention au travail ou une délégation syndi-

dien deze er niet zijn, dan wordt het pensioenstelsel ingevoerd middels een wijziging van het arbeidsreglement.

Artikel 7 kent overigens nog een verfining ten opzichte van het huidige artikel 3, § 2 W.A.P. De formulering «*ongeacht of de pensioentoezegging is vastgelegd in verschillende pensioenreglementen of de uitvoering ervan aan verschillende pensioeninstellingen is toevertrouwd*» brengt geen wijziging op zich mee. Het gaat om een verduidelijking van de bestaande tekst die de rechtszekerheid ten goede komt. De formulering is gebaseerd op de ministeriële omzendbrief ter verduidelijking van sommige begrippen en bepalingen uit de wet van 6 april 1995 betreffende de aanvullende pensioenen en het koninklijk besluit van 10 januari 1996 tot uitvoering van de wet van 6 april 1995 betreffende de aanvullende pensioenen.

Artikel 7 is niet van toepassing op sectorpensioenen, die in artikel 8 worden geregeld. Dit heeft een evidente reden. De bedoeling van dit artikel om de werknemers medezeggenschap te geven in hun aanvullend pensioenstelsel indien zij ook bijdragen moeten betalen, is sowieso gerespecteerd in een sectorpensioenstelsel. De vertegenwoordigers van de werknemers maken immers deel uit van het paritair comité en van de rechtspersoon die als inrichter is aangeduid. De inspraak van de werknemers omtrent de invoering van het aanvullend pensioen is dus structureel gegarandeerd in een sectorpensioen.

Artikel 3, §2 W.A.P., waarop het nieuwe artikel 7 is geïnspireerd heeft tot veel interpretatieproblemen aanleiding gegeven. In de ministeriële circulaire aangaande de W.A.P. werd getracht een aantal punten te verduidelijken.

Voor wat betreft de voorwaarde van gemengde financiering dient aldus te worden beschouwd dat artikel 7 van toepassing blijft wanneer omwille van de gebruikte formule niet alle werknemers effectief persoonlijk bijdragen in de financiering.

Inzake de vraag vanaf wanneer een toezegging geldt voor alle werknemers van een onderneming wordt gesteld dat wanneer er bijvoorbeeld een onderscheid wordt gemaakt tussen werknemers met een arbeidsovereenkomst van bepaalde duur en werknemers met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur, dit onderscheid geen afbreuk doet aan het algemeen karakter van de pensioentoezegging die in essentie voor alle werknemers van de onderneming geldt. Dit is ook het geval wanneer bijvoorbeeld tijdelijke uitzendkrachten of studenten niet in het plan zijn opgenomen.

cale. Si ceux-ci n'existent pas, le régime de pension est alors instauré au moyen d'une modification du règlement de travail.

Par ailleurs, l'article 7 contient une précision par rapport à l'actuel article 3, §2 de la LPC. La formulation «*indépendamment du fait que l'engagement de pension est fixé dans plusieurs règlements et que son exécution est confiée à plusieurs organismes de pension*» n'apporte pas de modification en soi. Il s'agit d'un éclaircissement du texte existant visant à renforcer la sécurité juridique. La formulation est basée sur la circulaire ministérielle précisant quelques notions et dispositions de la loi du 6 avril 1995 relative aux régimes de pensions complémentaires et de l'arrêté royal du 10 janvier 1996 portant exécution de la loi du 6 avril 1995 relative aux régimes de pensions complémentaires.

L'article 7 n'est pas d'application aux régimes sectoriels qui sont régis par l'article 8 du présent projet, et cela pour une raison évidente. L'objectif du présent article de donner aux travailleurs un pouvoir de contrôle sur leur régime de pension complémentaire lorsqu'ils doivent également participer financièrement au régime de pension, est ipso facto respecté dans un régime de pension sectoriel. Les représentants des travailleurs font en effet partie de la commission paritaire et de la personne morale qui est désignée comme organisateur. La participation des travailleurs au niveau de l'instauration de la pension complémentaire est donc structurellement garantie dans une pension sectorielle.

L'article 3, § 2 de la LPC, dont s'inspire le nouvel article 7, a donné lieu à beaucoup d'interprétation. La circulaire ministérielle relative à la LPC a tenté d'apporter certaines précisions en la matière.

Ainsi, en ce qui concerne la condition de financement mixte, il faut considérer que l'article 7 s'applique lorsqu'en raison de la formule utilisée, tous les travailleurs ne contribuent pas effectivement personnellement au financement.

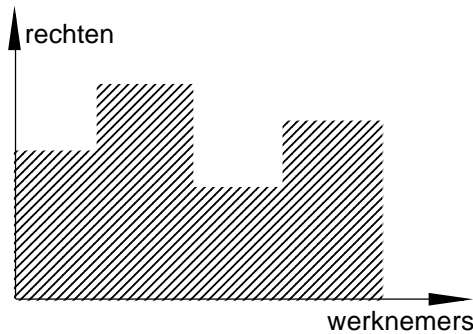
Au sujet de la question de savoir quand un engagement vaut pour tous les travailleurs de l'entreprise, on relèvera que lorsque, par exemple, une distinction est établie entre travailleurs sous contrat de travail à durée déterminée et ceux sous contrat de travail à durée indéterminée, cette distinction ne porte pas atteinte au caractère général de l'engagement de pension qui par essence vaut pour tous les travailleurs de l'entreprise. Il en est de même lorsque ne sont pas repris dans le plan les intérimaires ou les étudiants par exemple.

In de praktijk is het niet altijd evident om uit te maken of de pensioentoezegging voor alle werknemers geldt wanneer in de onderneming meerdere pensioentoezeggingen bestaan en de werknemers persoonlijk bijdragen. Dit wordt geïllustreerd aan de hand van de volgende drie courante voorbeelden.

Eerste voorbeeld : één enkel pensioenstelsel

Een werkgever voert in zijn onderneming één globaal pensioenstelsel in waarbij alle werknemers zijn aangesloten maar dat inhoudelijk verschilt naargelang de in het pensioenreglement omschreven categorieën.

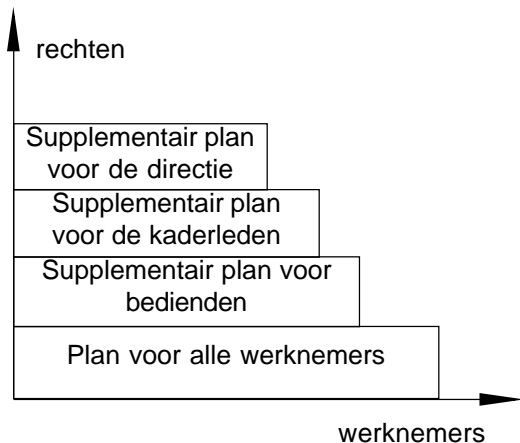
Deze situatie wordt beschouwd als één pensioenstelsel dat voor alle werknemers van de onderneming geldt, hetgeen dus de toepassing van artikel 7 meebrengt.

2de voorbeeld : een horizontale structuur

Een andere mogelijkheid bestaat erin dat er enerzijds een basispensioentoezegging wordt toegekend die voor alle werknemers gelijk is en anderzijds een aanvullende pensioentoezegging voor bepaalde categorieën van werknemers.

De toepassing van artikel 7 zal beperkt zijn tot het gemeenschappelijk basisstelsel, terwijl artikel 39, §2 van toepassing is voor de aanvullende plannen.

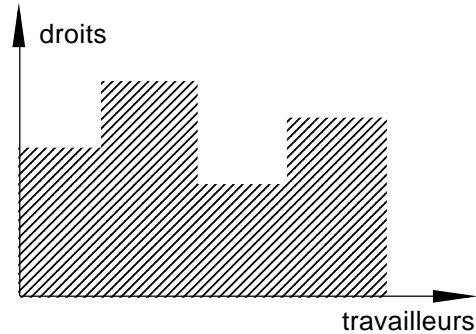

En pratique, cela n'est pas toujours évident d'apprécier si l'engagement de pension vaut pour tous les travailleurs de l'entreprise lorsqu'il existe dans l'entreprise plusieurs engagements de pension et que les travailleurs contribuent financièrement au régime de pension. Cela est illustré ci-après sur base des trois situations courantes suivantes.

1er exemple : un seul régime de pension

Un employeur instaure dans son entreprise un régime de pension global où tous les travailleurs sont affiliés mais dont le contenu diffère selon les catégories définies dans le règlement de pension.

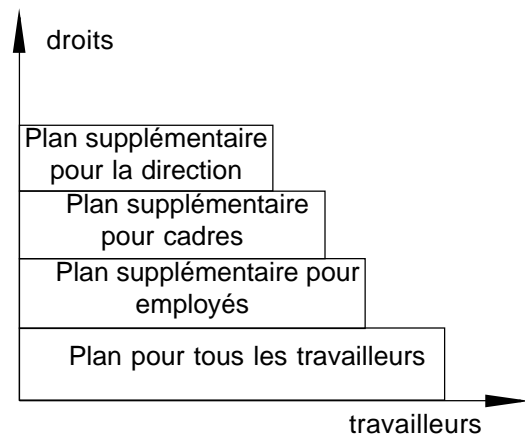
On considère qu'il y a effectivement un régime de pension qui vaut pour tous les travailleurs de l'entreprise, ce qui entraîne par conséquent l'application de l'article 7 .

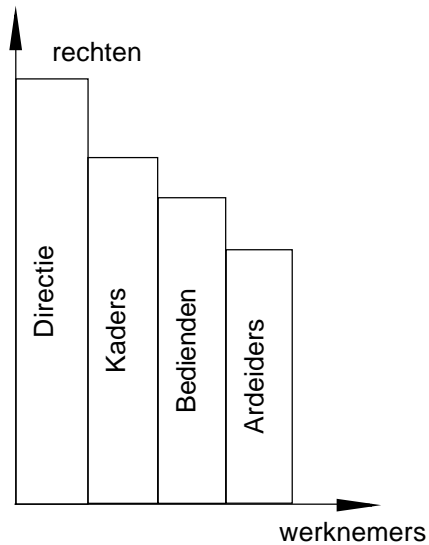
2ème exemple : la structure horizontale

Une autre éventualité consiste à octroyer, d'une part, un engagement de pension de base qui est commun à tous les travailleurs et d'autre part, un engagement de pension complémentaire à certaines catégories de travailleurs.

L'application de l'article 7 sera limitée à l'engagement de base commun, l'article 39, §2 étant d'application pour les plans supplémentaires.

3de voorbeeld : een verticale structuur

Het laatste voorbeeld heeft betrekking op de situatie waarbij alle personeelsleden in de onderneming genieten van een pensioentoezegging naargelang de categorie waartoe ze behoren en waar in fine alle werknemers door de één of de andere pensioentoezegging gedekt zijn.

In de mate dat het hier om verschillende toezeggingen gaat die in verschillende reglementen zijn vastgesteld en verschillende categorieën van werknemers beogen moet artikel 7 niet worden toegepast; artikel 39, §2 is dus van toepassing op het geheel.

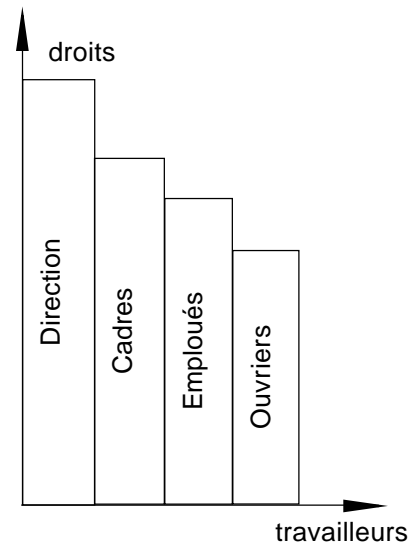
Artikel 8

Artikel 8 beoogt in het bijzonder de sectorale pensioenstelsels.

De collectieve arbeidsovereenkomst, waarbij het sectoraal pensioenstelsel wordt ingevoerd, zal het pensioenreglement vaststellen. Dit kan in de overeenkomst zelf gebeuren of in een afzonderlijk document. Ze zal verder de regels vaststellen inzake het beheer van het pensioenstelsel en de keuze van de pensioeninstelling.

Tenslotte wordt er gepreciseerd dat het pensioenstelsel in werking treedt op de datum bepaald in de collectieve arbeidsovereenkomst en uiterlijk één jaar na de datum van sluiting ervan.

3ème exemple : la structure verticale

Le dernier exemple vise la situation où, au sein de l'entreprise, tous les membres du personnel bénéficient d'un engagement de pension qui est fonction de la catégorie à laquelle ils appartiennent, et où in fine tous les travailleurs sont couverts par l'un ou l'autre engagement de pension.

Dans la mesure où il s'agit d'engagements différents définis dans des règlements différents et visant des catégories de travailleurs différents, l'article 7 ne doit pas s'appliquer; c'est donc l'article 39, §2 qui s'applique pour le tout.

Article 8

L'article 8 vise spécifiquement les régimes de pension sectoriels.

La convention collective de travail par laquelle le régime de pension sectoriel est instauré arrêtera le règlement de pension. Cela peut se faire dans la convention elle-même ou dans un document distinct. Elle fixera en outre les règles relatives à la gestion du régime de pension et au choix de l'organisme de pension.

Il est également précisé que le régime de pension entre en vigueur à la date fixée dans la convention collective de travail et au plus tard un an après la date de sa conclusion.

Artikel 9

Artikel 9 bepaalt dat een sectorale collectieve arbeidsovereenkomst erin kan voorzien dat een werkgever de uitvoering van de sectorale pensioentoezegging geheel of gedeeltelijk voor alle of een gedeelte van zijn personeelsleden zelf mag organiseren (opting out). Het staat de werkgever bovendien vrij om boven op de sectorale voordelen nog bijkomende voordelen aan zijn werknemers toe te kennen (opting up).

Wanneer een werkgever gebruik maakt van de mogelijkheid tot opting out, is het pensioenstelsel dan een ondernemingspensioenstelsel ; de inrichter is immers een individuele werkgever. Alle regels voor ondernemingspensioenstelsels zijn van toepassing op een opting out-stelsel tenzij er in de wet expliciet wordt van afgeweken (bv. overlegprocedures bij invoering, paritair beheer).

Aan de opting out worden verschillende voorwaarden opgelegd :

De voordelen die de werkgever belooft moeten minstens evengoed zijn als de voordelen in het sectorplan. In het tweede lid is daarom een regeling opgenomen om te vermijden dat de werknemers door de opting out worden benadeeld. Er wordt voorzien dat in het kader van een pensioenstelsel van het type vaste bijdragen de stortingen niet lager mogen zijn dan die voorzien in het sectoraal pensioenstelsel. Bij een pensioenstelsel van het type vaste prestaties mogen de verworven reserves op geen enkel ogenblik lager zijn dan die welke voortvloeien uit het sectorpensioenstelsel.

Bij opting out moeten bij de invoering bepaalde procedures cumulatief op sectorvlak en op ondernemingsvlak worden gevolgd :

- op sectorvlak wordt het sectorplan ingevoerd overeenkomstig artikel 8 (en 10 voor een sociaal stelsel) ;
- op ondernemingsvlak voert de werkgever het stelsel in het kader van de opting out in overeenkomstig het derde lid van dit artikel : hij moet de beslissing tot invoering, het ontwerp van pensioenreglement en de keuze van de pensioeninstelling voorafgaandelijk voor advies voorleggen aan de bevoegde organen van de onderneming, zijnde de ondernemingsraad of, bij ontstentenis het comité voor preventie en bescherming op het werk of bij ontstentenis van deze organen de vakbondsafvaardiging. Indien er tenslotte ook geen vakbondsafvaardiging in de onderneming aanwezig is moeten de werknemers voorafgaandelijk door middel van aanplakking worden geïnformeerd.

Article 9

L'article 9 stipule qu'une convention collective de travail sectorielle peut permettre à l'employeur d'organiser entièrement ou partiellement lui-même l'exécution de l'engagement de pension pour l'ensemble ou une partie des membres de son personnel (opting out). L'employeur est en outre libre d'accorder encore à ses travailleurs des avantages complémentaires dépassant les avantages sectoriels (opting up).

Lorsqu'un employeur fait usage de la possibilité d'opting out, le régime de pension est alors un régime de pension d'entreprise ; l'organisateur est en effet un employeur individuel. Toutes les règles des pensions d'entreprise sont d'application à un régime d'opting out à moins qu'il y est dérogé explicitement dans la loi (pe. procédures de concertation lors de l'instauration, gestion paritaire).

Plusieurs conditions sont imposées à l'opting out.

Les avantages promis par l'employeur doivent au moins donner un résultat de niveau identique aux avantages du plan sectoriel. L'alinéa 2 contient à cet effet une règle visant à éviter que les travailleurs, de par le fait de l'opting out, ne soient lésés. Ainsi, dans le cadre d'un régime de pension de type contributions définies, les versements ne peuvent être inférieurs à ceux prévus dans le régime de pension sectoriel. Dans le cadre d'un régime de pension de type prestations définies, les réserves acquises ne peuvent être, à aucun moment, inférieures à celles résultant du régime de pension sectoriel.

En cas d'opting out, certaines procédures doivent, lors de l'instauration, être suivies cumulativement au niveau sectoriel et au niveau de l'entreprise :

- au niveau sectoriel, le plan est instauré conformément à l'article 8 (et 10 pour un régime social) ;
- au niveau de l'entreprise, l'employeur instaure le régime opting out conformément à l'alinéa 3 du présent article : il doit soumettre préalablement pour avis la décision d'instauration, le projet de règlement de pension et le choix de l'organisme de pension aux organes compétents de l'entreprise, à savoir le conseil d'entreprise ou, à défaut, le comité pour la prévention et la protection au travail ou, à défaut de ces organes, la délégation syndicale. Si enfin il n'y a pas de délégation syndicale dans l'entreprise, les travailleurs doivent être informés préalablement par voie d'affichage.

In voorkomend geval dienen naast de voormelde raadpleging ook de procedures van artikel 7 (indien er persoonlijke financiële bijdragen van de werknemers zijn en de toezegging voor alle werknemers geldt) of van artikel 11 (sociaal ondernemingsplan) te worden gevolgd.

Met het oog op het nagaan van de overeenstemming van het ondernemingsplan met het sectorplan deelt de werkgever het pensioenreglement mee aan de rechtspersoon die als inrichter is aangeduid door het paritair comité of sub-comité vóór het plan van toepassing wordt. De sociale partners kunnen uiteraard andere procedures afspreken die verder gaan dan de vereisten in de wet.

Naast het geval van opting out kan de werkgever bijkomende voordelen bovenop de voordelen van het sectorplan voorzien (opting up). Hij kan hiervan zelfs een sociaal plan maken indien het plan voldoet aan de voorwaarden van artikel 11 § 1.

De bij opting up te volgen regels en procedures bij invoering zijn die van de gewone ondernemingsplannen : artikel 7 (persoonlijke bijdragen, de toezegging voor alle werknemers) en artikel 11, § 1 (sociaal plan). Deze regels zijn natuurlijk enkel van toepassing op het gedeelte van het plan dat de voordelen van het sectorplan overstijgt.

Afdeling 2. Bijzondere bepalingen inzake «sociale» pensioenstelsels

Onderafdeling 1. De rechtspersoon bedoeld in artikel 3, § 1, 5°, a) als inrichter

Artikel 10

In artikel 10 worden de voorwaarden gepreciseerd waaraan de sectorale pensioenstelsels moeten voldoen om te kunnen genieten van het bijzonder statuut, vastgesteld in artikel 176², 4°bis van het wetboek van met zegel gelijkgestelde taksen en om niet in aanmerking te moeten worden genomen bij de berekening van de loonnorm (artikel 10 wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen). Het gaat hier dus om de voorwaarden voor de «sociale» pensioenstelsels van de tweede pijler (cf. inleiding).

Le cas échéant, les procédures de l'article 7 (s'il y a des contributions financières personnelles des travailleurs et que l'engagement vaut pour tous les travailleurs) ou de l'article 11 (plan d'entreprise social) doivent aussi être suivies à côté de la consultation précitée.

Dans le but de pouvoir vérifier la conformité du plan d'entreprise avec le plan sectoriel, l'employeur communique le règlement de pension à la personne morale qui est désignée comme organisateur par la commission ou sous-commission paritaire avant que le plan ne soit d'application. Les partenaires sociaux peuvent toutefois convenir d'autres procédures qui vont plus loin que les exigences de la loi.

A côté du cas d'opting out, l'employeur peut prévoir des avantages complémentaires dépassant les avantages du plan sectoriel (opting up). Il peut même en faire un plan social si le plan répond aux conditions de l'article 11, §1er.

Les règles et procédures à suivre en cas d'opting up sont celles des plans d'entreprise ordinaires : article 7 (cotisations personnelles, l'engagement vaut pour tous les travailleurs) et article 11, §1er (plan social). Ces règles sont naturellement seulement d'application à la partie du plan qui dépasse les avantages du plan sectoriel.

Section 2. Dispositions spécifiques aux régimes «sociaux» de pension

Sous-section 1. La personne morale visée à l'article 3, §1er, 5°, a) comme organisateur

Article 10

Dans l'article 10, on précise les conditions auxquelles doivent satisfaire les régimes de pension sectoriels instaurés par une commission ou sous-commission paritaire, pour pouvoir bénéficier du statut particulier défini à l'article 176², 4°bis du code des taxes assimilées au timbre et pour ne pas être pris en considération lors du calcul de la norme salariale (article 10 de la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité). Il s'agit donc ici des conditions des régimes «sociaux» de pension du deuxième pilier (voir introduction).

Onderafdeling 2. De werkgever als inrichter

Artikel 11

Indien men er niet in slaagt om op het niveau van het paritair comité of sub-comité waaronder de werkgever ressorteert tot een sectoraal pensioenplan te komen dan kan die werkgever overeenkomstig de eerste paragraaf van dit artikel zelf een pensioenstelsel invoeren dat van dezelfde voordelen geniet als de hierboven vermelde voor een sectorstelsel. Ook deze plannen worden beschouwd als «sociale» pensioenstelsels. In deze paragraaf worden de voorwaarden gepreciseerd waaraan deze stelsels moeten voldoen.

In de tweede paragraaf wordt het geval bedoeld waarin een werkgever gekozen heeft voor opting out, d.w.z. de hypothese waarin hij zelf de uitvoering van een sectorale pensioentoezegging organiseert.

Er dient benadrukt te worden dat de opting out enkel mogelijk is voor het luik pensioen. De werkgever moet dus bij de sectorale solidariteitstoezegging aangesloten blijven. Hij mag deze zelf niet uitvoeren. Eén van de doelstellingen van het ontwerp is immers het tot stand brengen van een grotere solidariteit op sectorvlak.

Die toezegging die de werkgever in het kader van opting out doet moet verplicht als minimumniveau dat van de sectorale toezegging halen maar kan eventueel bijkomende pensioen- en solidariteitstoezeggingen bevatten. Een dergelijke toezegging wordt in zijn geheel slechts beschouwd als een «sociaal» pensioenstelsel indien het aan de voorwaarden van de eerste paragraaf van dit artikel voldoet.

Artikel 12

De procedure vermeld in dit artikel is geïnspireerd op die van de toetredingsakte zoals voorzien in het wetsontwerp betreffende de werknemersparticipatie in het kapitaal en de winst van ondernemingen. Deze procedure dient te worden gevolgd indien er geen vakbondsdelegatie in de onderneming aanwezig is.

Het ontwerp van pensioenreglement en de keuze van de pensioeninstelling worden schriftelijk of via aanplakking op eenzijdig initiatief van de werkgever ter kennis van de betrokken werknemers gebracht. De werkgever dient zich ervan te vergewissen dat deze laatsten daadwerkelijk van het initiatief kennis kunnen nemen. Deze kennisname wordt vermoed wanneer de aanplakking op een toegankelijke en zichtbare plaats binnen al de exploitatiepunten – waar de betrokken werknemers worden tewerkgesteld - gebeurt.

Sous- section 2. L'employeur comme organisateur

Article 11

Si on ne réussit pas à instaurer un plan de pension sectoriel au niveau de la commission ou sous-commission paritaire dont relève un employeur, celui-ci peut alors instaurer lui-même, conformément au premier paragraphe de cet article, un régime de pension qui bénéficie des mêmes avantages que ceux mentionnés ci-dessus pour un régime sectoriel. Ces plans sont considérés aussi comme des régimes «sociaux» de pension. Dans ce paragraphe, on précise les conditions auxquelles ces régimes doivent satisfaire.

Dans le deuxième paragraphe, on vise le cas où un employeur a choisi l'opting out c'est à dire l'hypothèse où il organise lui-même l'exécution d'un engagement de pension sectoriel.

Il doit être souligné que l'opting out est seulement possible pour le volet pension. L'employeur doit donc rester affilié à l'engagement de solidarité sectoriel. Il ne peut exécuter celui-ci lui-même. Un des objectifs du projet est en effet la réalisation d'une plus grande solidarité au niveau sectoriel.

L'engagement que l'employeur prend dans le cadre de l'opting out doit obligatoirement atteindre le niveau minimum de l'engagement sectoriel mais peut éventuellement contenir des engagements complémentaires de pension et de solidarité. Un tel engagement est dans son ensemble seulement considéré comme un plan «social» s'il satisfait aux conditions du paragraphe premier du présent article.

Article 12

La procédure visée à l'article 12 s'inspire de la procédure d'acte d'adhésion prévue dans le projet de loi relative aux régimes de participation des travailleurs au capital et aux bénéfices des entreprises. Elle doit être suivie s'il n'existe pas de délégation syndicale au sein de l'entreprise.

Le projet du règlement de pension et le choix de l'organisme de pension sont portés à la connaissance des travailleurs concernés à l'initiative unilatérale de l'employeur, par écrit ou par voie d'affichage. L'employeur doit s'assurer que ces derniers pourront effectivement prendre connaissance de cette initiative. La prise de connaissance est censée avoir lieu lorsque l'affichage se fait à un endroit visible et accessible dans tous les points d'exploitation (où sont occupés les travailleurs concernés).

Binnen 15 dagen te rekenen vanaf de dag van kennisgeving (bedoeld wordt kalenderdagen), houdt de werkgever een bijzonder register ter beschikking van de werknemers waarin zij hun opmerkingen kunnen optekenen. Bij ruime verspreiding van het aantal exploitatiepunten dient tevens te worden toegelaten dat de betrokken werknemer via een schrijven of een vergelijkbaar communicatiemiddel de werkgever verzoekt tot opname in dat register van de door de desbetreffende werknemer geformuleerde opmerking. In voorkomend geval ligt de bewijslast omtrent het tijdig indienen van de aldus geformuleerde opmerking bij de werknemer. Ter bepaling van het al dan niet tijdig karakter van de ingediende opmerking wordt uitsluitend rekening gehouden met het ogenblik van de werkelijke ontvangst door de werkgever. Laattijdig ingediende zendingen (via de gewone post of via een aangetekend schrijven) – zelfs met postdatum voor het verstrijken van de vervaltermijn – worden in voorkomend geval niet in aanmerking genomen. Met het oog op het bepalen van het tijdig karakter van de geformuleerde opmerking is getuigenbewijs toegelaten.

Bij het verstrijken van deze termijn – of met andere woorden de 15de dag – zendt de werkgever het register ter inzage aan de door de Koning aangewezen ambtenaar.

Bij het verstrijken van dezelfde termijn worden de aldus geformuleerde opmerkingen via aanplakking ter kennis van de betrokken werknemers gebracht.

De door de Koning aangewezen ambtenaar poogt de uiteenlopende standpunten te verzoenen. Indien hij daarin slaagt, treedt de pensioentoezegging de 8ste dag na die van de verzoening in werking. Het pensioenreglement kan eventueel in een andere datum van inwerkingtreding voorzien. Deze datum moet zich dan wel situeren vóór het verstrijken van een termijn van één jaar na de verzoening. De door de Koning aangewezen ambtenaar zal er tevens over waken dat de poging tot verzoening binnen een redelijke termijn – onder andere rekening houdend met de voorgestelde datum van inwerkingtreding van de pensioentoezegging, het aantal betrokken ondernemingen en werknemers – plaatsvindt.

Als de verzoeningsopdracht mislukt stuurt de door de Koning aangewezen ambtenaar onmiddellijk een afschrift van het proces-verbaal van niet-verzoening naar de Voorzitter van het bevoegde paritaire comité. Ter bepaling van het bevoegde paritaire comité wordt uitsluitend rekening gehouden met het bevoegdheidsressort van het paritair comité waartoe de werkgever – die het initiatief tot opstelling van het pensioenreglement heeft genomen – behoort.

L'employeur tient, pendant un délai de 15 jours (il s'agit de jours calendrier) à compter de la communication, un registre spécial à la disposition des travailleurs dans lequel ils pourront consigner leurs observations. En cas de grande dispersion des points d'exploitation, on peut également admettre que le travailleur concerné demande, par lettre ou par tout autre moyen de communication comparable, à l'employeur de reprendre dans ce registre l'observation formulée par le travailleur en question. Le cas échéant, la charge de la preuve de l'introduction dans les délais de l'observation ainsi formulée incombe au travailleur. Seule la date de réception effective de l'observation par l'employeur sera prise en compte pour déterminer si celle-ci a été introduite dans les délais ou non. Un envoi tardif (par lettre ordinaire ou par lettre recommandée) – même portant une date postale antérieure à l'expiration du délai – ne sera pas, le cas échéant, pris en considération. La production de preuves est autorisée pour déterminer si l'observation formulée a été introduite dans les délais ou non.

A l'expiration de ce délai, ou, en d'autres termes, le 15e jour, l'employeur transmet le registre pour information au fonctionnaire désigné par le Roi.

A l'expiration de ce même délai, les travailleurs concernés sont informés par voie d'affichage des observations ainsi formulées.

Le fonctionnaire désigné par le Roi tente de concilier les points de vue divergents. En cas d'accord, l'engagement de pension entre en vigueur au plus tôt le huitième jour suivant celui de la conciliation. Le règlement de pension peut éventuellement fixer une autre date d'entrée en vigueur. Cette date doit toutefois bien se situer dans un délai d'un an à partir de la conciliation. Le fonctionnaire désigné par le Roi veillera également à ce que la tentative de conciliation intervienne dans un délai raisonnable, tenant compte notamment de la date proposée pour l'entrée en vigueur de l'engagement de pension, du nombre d'entreprises et de travailleurs concernés.

Si la tentative de conciliation échoue, le fonctionnaire désigné par le Roi envoie immédiatement une copie du procès-verbal de non-conciliation au président de la commission paritaire compétente. Seul le champ d'activité de la commission paritaire auquel appartient l'employeur (qui a pris l'initiative d'établir le règlement de pension) sera pris en considération pour la détermination de la commission paritaire compétente.

Het proces-verbaal vermeldt noodzakelijkerwijze de door de werkgever aangevoerde motieven ter invoering van deze pensioentoezegging enerzijds, en de opmerkingen van de werknemers zoals opgetekend in het bijzonder register anderzijds.

Tijdens een eerstvolgende vergadering doet het paritair comité een laatste verzoeningspoging. Indien het paritair comité daarin niet slaagt wordt de pensioentoezegging niet ingevoerd. Met andere woorden de beslissing tot daadwerkelijke invoering van de pensioentoezegging blijft tot de exclusieve bevoegdheid van de betrokken partijen behoren. In tegenstelling tot de opstellings-en/of wijzigingsprocedure van het arbeidsreglement bezit het bevoegde paritaire comité terzake geen eigenlijke beslissingsbevoegdheid.

Indien voor een bedrijfstak geen paritair comité bestaat, maakt de door de Koning aangewezen ambtenaar de zaak aanhangig bij de Nationale Arbeidsraad. Deze wijst, met het oog op een verzoening, het paritair comité aan waaronder de ondernemingen met een soortgelijke activiteit ressorteren. In voorkomend geval wordt de hogerstaande procedure voor dit paritair comité herhaald.

Binnen 8 dagen (bedoeld wordt kalenderdagen) brengt de secretaris van het desbetreffende paritair comité het resultaat van de verzoening ter kennis van de werkgever. In geval van niet-overeenstemming worden de werknemers door aanplakking of schriftelijk ingelicht volgens de procedure vermeld in artikel 12, § 2.

De pensioentoezegging treedt de 8ste dag na die van de verzoening in werking. Uiteraard voor zover een verzoening heeft plaatsgevonden. Vanzelfsprekend kan het pensioenreglement een andere datum van inwerkingtreding bepalen. Deze datum moet zich dan wel situeren vóór het verstrijken van een termijn van één jaar na de verzoening.

Wanneer geen enkele opmerking is meegedeeld, overeenkomstig de hogerstaande beginselen, treedt de pensioentoezegging de 15de dag na die van de kennisgeving in werking behoudens andersluidende bepaling opgenomen in het pensioenreglement. Ook deze datum moet zich situeren vóór het verstrijken van een termijn van één jaar na de kennisgeving.

Le procès-verbal mentionne obligatoirement, d'une part, les motifs avancés par l'employeur en vue de l'instauration de cet engagement de pension et, d'autre part, les observations des travailleurs, telles qu'elles sont consignées dans le registre spécial.

La commission paritaire fait une dernière tentative de conciliation au cours de sa prochaine réunion. Si la commission paritaire échoue, l'engagement de pension n'est pas instauré. En d'autres termes, la décision d'instauration effective de l'engagement de pension relève de la compétence exclusive des parties concernées. Contrairement à la procédure relative à la rédaction et à la modification du règlement du travail, la commission paritaire compétente n'a aucun pouvoir de décision en la matière.

En cas d'absence de commission paritaire pour une branche d'activité, le fonctionnaire désigné par le Roi porte l'affaire devant le Conseil National du Travail. Afin de tenter de concilier les points de vue divergents, celui-ci désigne la commission paritaire dont relèvent les entreprises exerçant une activité similaire. Le cas échéant, la procédure mentionnée plus haut se répète pour cette commission paritaire.

Le secrétaire de la commission paritaire concernée informe l'employeur des résultats de la conciliation dans un délai de 8 jours (il s'agit de jours-calendrier). En cas d'échec, les travailleurs sont informés par voie d'affichage ou par écrit selon la procédure prévue à l'article 12, § 2.

L'engagement de pension entre en vigueur au plus tôt le huitième jour suivant celui de la conciliation, pour autant qu'il y ait accord évidemment. Il va de soi que le règlement de pension peut fixer une autre date d'entrée en vigueur ultérieure. Cette date doit se situer dans un délai d'un an à partir de la conciliation.

En l'absence d'observation, l'engagement de pension entre en vigueur le 15ème jour suivant celui de la communication, sauf disposition contraire mentionnée dans le règlement de pension. Cette date aussi doit se situer dans un délai d'un an à partir de la communication.

HOOFDSTUK III

Toetredingsvoorwaarden

Artikel 13

Dit artikel bepaalt dat de aansluiting onmiddellijk is voor de werknemers die ten minste de leeftijd van 25 jaar bereikt hebben. Het stemt overeen met artikel 7 van de in voege zijnde W.A.P. Dit houdt in dat de reglementering dezelfde blijft en dat de inrichter van een aanvullend pensioenstelsel nog altijd een lagere aansluitingsleeftijd mag bepalen. Deze bepaling houdt tevens in dat de inrichter van een pensioentoezegging niet de vrijheid heeft om een hogere aansluitingsleeftijd te bepalen.

Artikel 14

Paragraaf 1 bepaalt dat er geen discriminatie tussen werknemers mag worden ingevoerd door de inrichter. Ongeoorloofd is ieder onderscheid dat strijdig is met het gelijkheidsbeginsel geformuleerd in paragraaf 2. De bepaling is gebaseerd op het in voege zijnde artikel 4 W.A.P. maar werd op een meer algemene wijze geformuleerd zodat de bedoeling duidelijker tot uiting komt. Zo wordt niet meer bepaald dat een werkgever niet mag discrimineren tussen werknemers die tot eenzelfde personeelscategorie behoren.

Om het onderzoek naar het geoorloofd karakter van het onderscheid te ontlopen werd in het verleden immers vaak ten onrechte geschermd met de notie «categorie» door te stellen dat de problematiek van het ongeoorloofd onderscheid zich niet stelt bij het afbakenen van een categorie.

Nu is het zo dat het afbakenen van een categorie inderdaad wel stoelt op onderscheid en dat die afbakening en dus de betrokken categorie geoorloofd of ongeoorloofd is al naargelang het onderscheid zelf geoorloofd of ongeoorloofd is.

Het spreekt voor zich dat de categorieën die op voldoende wijze bepaald zijn in de wet van 3 juli 1978 op de arbeidsovereenkomsten, in de wet van 20 september 1948 houdende de organisatie van het bedrijfsleven en in de wetgeving op de ondernemingsraden en de comités voor preventie en bescherming op het werk, gebaseerd zijn op een geoorloofd onderscheid en dus toegelaten zijn.

Elke verdere omschrijving van een categorie dient echter met de meeste omzichtigheid te gebeuren en op een geoorloofd onderscheid te berusten.

CHAPITRE III

Conditions d'adhésion

Article 13

Cet article détermine que l'affiliation est immédiate pour les travailleurs qui ont atteint l'âge de 25 ans au moins. Il correspond à l'article 7 de la LPC en vigueur. Cela signifie que la réglementation reste la même et que l'organisateur d'un régime de pension complémentaire a encore toujours le pouvoir de fixer un âge d'affiliation plus bas. Cette disposition implique aussi que l'organisateur d'un engagement de pension n'a pas la liberté de fixer un âge d'affiliation plus élevé.

Article 14

Le paragraphe 1er stipule que l'organisateur ne peut instaurer aucune discrimination entre les travailleurs. Est illicite toute distinction qui est en contradiction avec le principe d'égalité formulé dans le paragraphe 2. Cette disposition est basée sur l'article 4 actuel de la LPC mais a été formulée d'une manière plus générale de manière à ce que l'objectif soit exprimé de manière plus claire. Ainsi, il n'est plus stipulé qu'un employeur ne peut pas faire de discrimination entre les travailleurs qui appartiennent à une même catégorie.

Pour échapper à l'examen du caractère licite de la distinction, on a en effet souvent dans le passé utilisé abusivement la notion de «catégorie» en partant du principe que la problématique de la distinction illicite ne se posait pas lors de la délimitation d'une catégorie.

Maintenant, la règle est telle que la délimitation d'une catégorie repose sur la notion de distinction et que cette délimitation et donc la catégorie concernée est licite ou illicite selon que la distinction elle-même est licite ou illicite.

Il va de soi que les catégories qui sont suffisamment déterminées dans la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, dans la loi du 20 septembre 1948 portant organisation de l'économie, dans la législation relative aux conseils d'entreprise, aux comités de prévention et de protection au travail, sont basées sur une distinction licite et sont donc autorisées.

Toute autre définition d'une catégorie doit être effectuée avec la plus grande prudence et reposer sur une distinction licite.

Paragraaf 2 is een verduidelijking van de eerste paragraaf in de zin dat ze een richtlijn geeft om paragraaf 1 toe te passen. Deze paragraaf is gebaseerd op de ministeriële omzendbrief die deze verduidelijkingen al invoerde. Het inschrijven van deze verduidelijkingen in de wet zelf geeft een betere juridische basis aan de notie « ongeoorloofd onderscheid ».

Paragraaf 3 is gebaseerd op artikel 4 § 2 W.A.P. met enkele aanpassingen. Het somt een aantal ongeoorloofde onderscheiden op.

Een aanpassing is ingevoerd in punt 2 in die zin dat wordt verduidelijkt dat het verboden is de pensioentoezegging te onderwerpen aan het *resultaat* van een medisch onderzoek en dit om de volgende redenen. Enerzijds wil men door een medisch onderzoek toe te staan aan de pensioeninstelling de mogelijkheid bieden het risico dat ze verzekert te kunnen inschatten. Anderzijds mag het resultaat van dit onderzoek in geen geval leiden tot het niet aansluiten van een werknemer omwille van zijn gezondheidstoestand.

Zo kan een verzekeraar omwille van de veiligheid van de verrichtingen een bijpremie vragen die rekening houdt met het resultaat van een medisch onderzoek. In geen geval mag men aan de betrokken werknemer een hogere bijdrage vragen dan aan de andere aangeslotenen die behoren tot dezelfde categorie (ongeoorloofd onderscheid). De werkgever dient dus zelf de eventuele bijpremie te dragen. Indien hij dat niet wenst te doen kan het plan niet worden ingevoerd omwille van het ongeoorloofd onderscheid.

Punt 4° voert op een expliciete manier het verbod op een onderscheid naar leeftijd in. In feite bestond dit verbod reeds in de W.A.P. maar op een indirecte wijze daar het kon worden afgeleid uit artikel 7 W.A.P. dat betrekking heeft op de verplichte aansluiting op 25 jaar.

Het spreekt voor zich dat de verplichte aansluiting vanaf 25 jaar geen ongeoorloofd onderscheid vormt vermits dit door de wet zelf voorzien is. Op dezelfde wijze is het voorzien van een theoretische eindleeftijd voor de pensioentoezegging niet bedoeld door dit verbod voor zover het gaat over leeftijden vanaf wanneer men zijn wettelijk pensioen kan uitgekeerd krijgen.

Ook in de toezeggingen van het type vaste bijdragen kan een variatie in de toezegging zelf in functie van de leeftijd aanvaard worden, in de mate dat ze verantwoord kan worden door een over de loopbaan gespreide financiering van een gelijk pensioenvoordeel.

Verder wordt als een geoorloofd onderscheid beschouwd, de pensioentoezegging waarbij de bijdragen,

Le paragraphe 2 est une précision du paragraphe 1er en ce sens qu'il donne des lignes directrices quant à l'application de ce paragraphe 1er. Ce paragraphe est basé sur la circulaire ministérielle qui a déjà introduit ces éclaircissements. L'inscription de ces précisions dans la loi permet de donner une meilleure base juridique à la notion de « distinction illicite ».

Le paragraphe 3 est basé sur l'article 4§2 de la LPC avec quelques aménagements.

Une adaptation a été introduite au point 2° en ce sens que l'on a précisé qu'il est interdit de subordonner l'engagement de pension au *résultat* d'un examen médical et cela pour les raisons suivantes. D'une part, on veut permettre à l'organisme de pension de pouvoir apprécier le risque qu'il assure en autorisant l'examen médical. D'autre part, le résultat de cet examen ne peut en aucun cas conduire à la non-affiliation du travailleur en raison de son état de santé.

Ainsi l'assureur peut pour des raisons de sécurité des opérations demander une surprime qui tient compte du résultat de l'examen médical. En aucun cas, on ne peut demander au travailleur concerné une contribution plus élevée qu'aux autres affiliés qui appartiennent à la même catégorie (distinction illicite). L'employeur doit donc supporter lui-même l'éventuelle surprime. S'il ne veut pas le faire, le plan ne peut être instauré pour cause de distinction illicite.

Le point 4° introduit de manière explicite l'interdiction d'une distinction sur base de l'âge. En fait cette interdiction était déjà présente dans la LPC mais de manière indirecte car elle se déduisait de l'article 7 de la LPC visant l'affiliation obligatoire à 25 ans.

Il va de soi que l'affiliation obligatoire à partir de 25 ans ne constitue pas une distinction illicite puisque prévue par la loi elle-même. De même, prévoir un âge terme théorique de l'engagement de pension n'est pas visé par cette interdiction dans la mesure où il vise les âges à partir desquels on peut percevoir sa pension légale.

Dans les engagements de type contributions défilées aussi, une variation en fonction de l'âge dans l'engagement lui-même peut être acceptée dans la mesure où elle peut être justifiée par le financement d'un avantage de pension équivalent étalé sur la durée de la carrière.

Par ailleurs, est considérée comme une distinction licite, l'engagement de pension qui prévoit que les con-

persoonlijke of andere, stijgen in functie van de anciënniteit voor zover dit geen omzeiling vormt van artikel 13 van dit wetsontwerp.

Er wordt voorzien in een afwijking op het principe vermeld in het punt 4° voor plannen van het type vaste bijdragen aangezien onderscheiden in functie van de leeftijd voor dit type plan gerechtvaardigd kunnen zijn in de mate dat de variatie verantwoord kan worden door een over de loopbaan gespreide financiering van een gelijk pensioenvoordeel. Om misbruiken te voorkomen werd evenwel een beperking ingevoerd. Het betreft een beperking tussen de variaties van de percentages die worden toegepast op het loon op verschillende leeftijden. Die regel dient eveneens te worden nageleefd wanneer de percentages trapsgewijze veranderen.

Paragraaf 4 van artikel 14 van het ontwerp herneemt artikel 5 van de W.A.P..

Wat het laatste lid van § 4 betreft dat werd ingevoerd bij de wijziging van de W.A.P. in 1997 dient men nog te benadrukken dat die bepaling in feite strenger is dan hetgeen de Europese richtlijn, gewijd aan deze problematiek, voorziet (Richtlijn 96/97 EG van de Raad van 20 december 1996 tot wijziging van de richtlijn 86/378/EEG betreffende de tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen in ondernemings- en sectoriële regelingen inzake sociale zekerheid, PB nr. L 46/20 van 17 februari 1997).

Dat lid verbiedt inderdaad in het kader van een plan van het type vaste bijdragen elk onderscheid tussen man en vrouw voor wat betreft de bepaling van de bijdragen van zowel de werknemers als de werkgevers terwijl de Europese richtlijn toelaat dat men van dat principe afwijkt voor de bijdragen van de werkgever wanneer het doel erin bestaat de bedragen van de pensioenprestaties, gevestigd met die bijdragen, gelijk te schakelen of dichter bij elkaar te brengen.

In 1996 heeft de wetgever zich niet willen aansluiten bij een dergelijke opvatting, ervan uitgaand dat het gekozen standpunt meer overeenstemt met de bedoelingen van de werkgever betreffende de aard van de aangegane verbintenissen.

Inzake gelijkheid man-vrouw meent de wetgever immers dat het doorslaggevende element om de gelijkheid van behandeling te beoordelen de aard is van de verbintenis die de werkgever heeft genomen, te weten de verbintenis om een prestatie te leveren op de vervalddag in de stelsels van het type vaste prestaties of de verbintenis om een bepaalde bijdrage te betalen in de

tributions personnelles ou non personnelles augmentent en fonction de l'ancienneté, et ce pour autant que cela ne constitue pas une façon de contourner l'article 13 du présent projet de loi.

Il est prévu une dérogation au principe énoncé au point 4° dans le cadre de plans de type contributions définies car il s'avère que des distinctions sur base de l'âge peuvent pour ce type de plan se justifier dans la mesure où la variation peut se justifier par le financement d'un avantage de pension équivalent étalé sur la carrière. Néanmoins, pour éviter toute dérive, une limitation a été introduite. Il s'agit d'une limite entre les variations des pourcentages appliqués au traitement d'un âge à l'autre. Cette règle devra également être vérifiée lorsque les pourcentages varient par palier.

Le paragraphe 4 de l'article 14 du projet reprend l'article 5 de la LPC.

A propos du dernier alinéa du §4 introduit lors de la modification de la LPC en 1997, il convient d'attirer l'attention sur le fait cette disposition est plus sévère que ce qui est prévu par la directive européenne consacrée à cette problématique (Directive 96/97 CE du Conseil du 20 décembre 1996 modifiant la Directive 86/378/CEE relative à la mise en œuvre du principe de l'égalité de traitement entre hommes et femmes dans les régimes professionnels de sécurité sociale, JO n° L 46/20 du 17 février 1997).

En effet, cet alinéa interdit dans le cadre d'un plan charges fixées toute distinction entre homme et femme pour définir le niveau des contributions non seulement des travailleurs mais également des employeurs alors que la directive permet que l'on déroge à ce principe pour les contributions des employeurs lorsque le but est d'égaliser ou de rapprocher des montants de prestations de pension constituées par ces contributions.

En 1996, le législateur n'a pas voulu se rallier à cette conception des choses estimant que l'option qu'il a choisie est plus conforme aux intentions de l'employeur quant à la nature de l'engagement contracté.

En effet, il a estimé qu'en matière d'égalité homme-femme, l'élément prépondérant pour apprécier l'égalité de traitement est la nature de l'engagement pris par l'employeur à savoir l'engagement de fournir une prestation au terme dans les systèmes de type prestations définies ou celui de payer une cotisation donnée dans les systèmes contributions définies. Octroyer dans ces

stelsels van het type vaste bijdragen. Het toekennen in de laatstgenoemde stelsels van verschillende bijdragen betekent dat het principe van gelijkheid overgelaten wordt aan de willekeur van de werkgever.

In de praktijk heeft dit standpunt een weerslag op bepaalde «cafeteria»-plannen, met name die waarbij de werkgever een globale enveloppe aan de aangeslotene toekent, die de keuze heeft wat betreft de aanwending ervan (pensioen, overlijden, invaliditeit,... elk van die dekkingen met zijn specifiek fiscaal regime) maar met een verplichte minimale overlijdensdekking. In dit geval stelt zich het probleem van de discriminatie man-vrouw. Dit is echter niet het geval wanneer de aangeslotene volledige vrij over de besteding van die enveloppe kan beschikken.

Inderdaad, om de gelijke behandeling na te gaan, onderzoekt men de verbintenissen die afzonderlijk aangegaan zijn. Zo moet voor de verbintenis overlijden van het type vaste prestaties, de gelijke behandeling slaan op de prestatie, en voor de verbintenis leven van het type vaste lasten, de gelijke behandeling slaan op de stortingen. Welnu, doordat de overlijdenspremie, die afgetrokken wordt van zo'n globale enveloppe, verschillend is voor man en vrouw, zal het saldo dat overeenstemt met het niveau van de bijdragen ook verschillend zijn voor man en vrouw. Het huidig ontwerp dat artikel 5 van de W.A.P. herneemt verbiedt dit onderscheid.

Paragraaf 5 stemt overeen met artikel 8 W.A.P.

Artikel 15

Artikel 15 van het ontwerp is gebaseerd op het in voege zijnde artikel 6, § 1 W.A.P. Een kleine ingreep in het bestaande artikel 6, § 1 W.A.P. volstond om de bepaling ook van toepassing te maken op sectorpensioenen. Doordat de woorden «*van de werkgever*» zijn weggelaten, kan er geen twijfel over bestaan dat de bepaling ook van toepassing is op sectorale pensioenregelingen.

De bepaling maakt dat werknemers die reeds in dienst zijn op het ogenblik waarop de pensioen-toezegging wordt gedaan, niet verplicht kunnen worden om tot het aanvullend pensioenstelsel toe te treden. Zij kunnen weigeren deel te nemen. Althans voor zover het stelsel niet bij collectieve arbeidsovereenkomst werd ingevoerd.

Doordat sectorpensioenen enkel en alleen door middel van collectieve arbeidsovereenkomsten tot stand kunnen komen, kan een werknemer – die binnen de

derniers systèmes des contributions différentes revient à laisser le principe de l'égalité à l'arbitraire de l'employeur.

En pratique, cette position a une incidence sur certains plans «cafeteria» à savoir lorsque l'employeur octroie une enveloppe globale à l'affilié qui a le choix de l'affectation (retraite, décès, invalidité, ... chacune de ces couvertures avec son régime fiscal propre) mais avec une couverture décès minimale obligatoire. Dans ce cas, le problème de la discrimination homme-femme se pose. Par contre, ce n'est pas le cas lorsque l'affilié a un libre choix total quant à l'affectation de cette enveloppe.

En effet, pour vérifier l'égalité de traitement, on examine les engagements pris séparément. Ainsi, l'engagement décès étant de type but à atteindre, l'égalité de traitement doit porter sur la prestation, l'engagement vie étant de type charges fixées, l'égalité de traitement doit porter sur les versements. Or, du fait d'une enveloppe globale dont est déduite la prime décès qui est différente pour l'homme et la femme, le solde correspondant au niveau des contributions est également différent pour l'homme et la femme. Le projet actuel qui reprend l'article 5 de la LPC interdit cette différence.

Le paragraphe 5 correspond à l'article 8 de la LPC.

Article 15

L'article 15 du projet est basé sur l'actuel article 6§1er de la LPC. Une petite modification à l'article 6§1er existant de la LPC suffisait pour rendre la disposition également applicable aux pensions sectorielles. Par le simple fait de la suppression des mots «*de l'employeur*», on supprime tout doute possible sur le fait que la disposition est aussi applicable aux régimes de pension sectoriels.

La disposition a pour effet que des travailleurs qui étaient déjà en service au moment où l'engagement de pension est pris, ne peuvent pas être obligés d'adhérer au régime de pension complémentaire. Ils peuvent refuser de participer. Du moins pour autant que le régime ne soit pas instauré par convention collective de travail.

Du fait que les pensions sectorielles ne peuvent être mises sur pied que par le biais de conventions collectives de travail, un travailleur, qui tombe dans la caté-

categorie van aangesloten werknemers valt – in algemene regel niet weigeren deel te nemen aan het stelsel. Enkel en alleen als de collectieve arbeidsovereenkomst die het aanvullend pensioenstelsel invoert, voorziet in de mogelijkheid van een individuele weigering van een werknemer, kunnen de werknemers die op dat ogenblik al in dienst waren weigeren.

In deze zin moet ook het vervolg van artikel 15 worden begrepen. Tenzij het pensioenreglement in de mogelijkheid voorziet om de toetreding uit te stellen, ontslaat de weigering van de werknemer de inrichter van iedere verplichting. Dit is dus net zo goed mogelijk bij een ondernemings- als bij een sectorpensioen. Als er in een sectorale collectieve arbeidsovereenkomst wordt overeengekomen dat de toetreding kan worden uitgesteld en er is een werknemer die daar gebruik van maakt, dan worden de inrichtende rechtspersoon en eveneens de werkgever ten opzichte van deze werknemer van iedere verplichting ontslagen in de mate dat de collectieve arbeidsovereenkomst hen verplichtingen oplegt (bijvoorbeeld inzake informatieverstrekking of bijdragebetalingen).

Artikel 16

Paragraaf 1 van artikel 16 van het ontwerp is gebaseerd op artikel 6 § 2 van de W.A.P. Deze paragraaf bepaalt dat iedere wijziging van de pensioentoezegging die tot een vermeerdering van de verplichtingen van de aangeslotene leidt, de aangeslotene ontslaat van deelname aan het gewijzigd stelsel. Althans op voorwaarde dat de aangeslotene hierom verzoekt. Deze bepaling geldt voor zowel ondernemings- als sectorale pensioenregelingen. In beide gevallen is het wel zo dat deze mogelijkheid voor de aangeslotene vervalt indien de wijziging wordt doorgevoerd middels een collectieve arbeidsovereenkomst. Daarnaast blijft het natuurlijk mogelijk dat een collectieve arbeidsovereenkomst in de mogelijkheid tot weigering van deelname voorziet en indien nodig de modaliteiten van die mogelijkheid bepaalt.

Het tweede lid van paragraaf 1 van artikel 16 van het ontwerp regelt de gevolgen van een weigering van deelname in het gewijzigde pensioenstelsel. Ten aanzien van de aangeslotene wordt de inrichter ontslagen van iedere bijkomende verplichting die volgt uit de wijziging van het pensioenstelsel. Als het om een sectorpensioen gaat, wordt bovendien de werkgever van de werknemer die niet deelneemt aan het gewijzigde sectorpensioen – omdat de collectieve arbeidsovereenkomst expliciet in deze mogelijkheid voorziet – ontslagen van de verplichtingen die uit de collectieve arbeidsovereenkomst voortvloeien ten opzichte van deze werknemer.

gorie des travailleurs affiliés, ne peut, en règle générale, pas refuser de participer au régime. C'est seulement quand la convention collective de travail qui instaure le régime de pension, prévoit la possibilité de refus individuel d'un travailleur, que les travailleurs qui étaient en service à ce moment-là peuvent refuser.

C'est dans ce sens que doit aussi être comprise la suite de l'article 15. Sauf si le règlement de pension prévoit la possibilité de surseoir à l'affiliation, le refus du travailleur dispense alors l'organisateur de toute obligation. Cela est possible dans le cadre tant d'un régime de pension d'entreprise que d'un régime de pension sectoriel. S'il est convenu dans une convention collective sectorielle de travail que l'on peut surseoir à l'affiliation et qu'un travailleur fait usage de cette possibilité, dans ce cas, la personne morale organisatrice et également l'employeur, sont dispensés à l'égard de ce travailleur de toute obligation dans la mesure où la convention collective de travail leur impose des obligations (par exemple en matière de transmission d'information ou de paiement de contributions).

Article 16

Le paragraphe 1er de l'article 16 du projet est basé sur l'article 6 §2 de la LPC. Ce paragraphe stipule que toute modification de l'engagement de pension qui donne lieu à une augmentation des obligations de l'affilié, le dispense de participer à la modification du régime du moins à condition que l'affilié le demande. Cette disposition vaut aussi bien pour des régimes de pension d'entreprise que sectoriels. Dans les deux cas, cette possibilité tombe pour l'affilié si la modification est introduite par une convention collective de travail. À côté de cela, il reste naturellement possible qu'une convention collective de travail prévoit la possibilité pour l'affilié de refuser de participer à cette modification et si nécessaire, module cette possibilité.

Le 2ème alinéa du paragraphe 1er de l'article 16 du projet réglemente les conséquences d'une dispense de participation au régime modifié. L'organisateur est dispensé à l'égard de l'affilié de toute obligation complémentaire qui résulte de la modification du régime de pension. Lorsqu'il s'agit d'une pension sectorielle, l'employeur du travailleur qui ne participe pas à la pension sectorielle modifiée (parce que la convention collective de travail l'a explicitement prévu), est alors dispensé à l'égard de ce travailleur des obligations qui découlent de la convention collective de travail.

Het is daarenboven niet geoorloofd de aanvullende pensioenstelsels van de werknemers, die op basis van het vorige lid beslissen niet toe te treden tot een gewijzigde pensioentoezegging, niet verder te zetten.

Paragraaf 2 beschermt de rechten van de aangeslotenen in geval van wijziging van de pensioentoezegging (cf. artikel 12, § 5 W.A.P.). De wijziging van de pensioentoezegging kan namelijk in geen geval een vermindering van de verworven prestaties of de verworven reserves voor verlopen dienstjaren tot gevolg hebben. De Koning stelt de nadere berekeningsregels hiervoor ter zake vast.

HOOFDSTUK IV

Verworven reserves, verworven prestaties en waarborgen

Artikel 17

Artikel 17 van het ontwerp beoogt de toekenning van verworven reserves na één jaar aansluiting. Het eerste lid neemt de bepaling over van artikel 7, tweede lid W.A.P. Hiermee wordt dus het vroegere algemene principe van de W.A.P. behouden.

Het tweede lid heeft tot doel te vermijden dat wanneer een werknemer overstapt van een plan naar een ander plan bij dezelfde werkgever, hij nog een jaar zou moeten wachten om recht te hebben op verworven reserves terwijl hij al bij het eerste plan aangesloten was.

De volgende gevallen worden met name bedoeld :

Er bestaan bij een inrichter verticale plannen (cf. supra de toelichting bij artikel 7, voorbeeld 3) : zoals bijvoorbeeld een plan voor de bedienden en een plan voor de kaderleden. Wanneer een bediende kaderlid wordt en van het bediendenplan naar het kaderplan overstapt, moet de periode van aansluiting bij het eerste plan mee in rekening gebracht worden voor de berekening van dat jaar aansluiting.

Een andere bedoelde situatie is de «detachering»: een gedetacheerd personeelslid, aangesloten bij het pensioenplan van het moederbedrijf, wordt later aangesloten bij het Belgisch pensioenplan.

Artikel 18

Artikel 10 W.A.P bepaalde de manier waarop de minimale verworven reserves dienden berekend te worden. De toezeggingen van het type vaste bijdragen en de toezeggingen van het type vaste prestaties waren

Il est en outre illicite de ne pas continuer les régimes de pension des travailleurs qui, sur base de l'alinéa précédent, décident de ne pas adhérer au régime de pension modifié.

Le paragraphe 2 protège les droits des affiliés en cas de modification de l'engagement de pension (cf. article 12, § 5 de la LPC). La modification de l'engagement de pension ne peut en effet, en aucun cas, entraîner une diminution des prestations acquises ou des réserves acquises pour les exercices écoulés. Le Roi fixe les modalités de calcul en la matière.

CHAPITRE IV

Réserves acquises, prestations acquises et garanties

Article 17

L'article 17 du projet vise à ce qu'il y ait octroi de réserves acquises après un an d'affiliation. L'alinéa 1er est une reprise de l'article 7, alinéa 2 de la LPC. L'ancien principe général de la LPC est donc ici maintenu.

Le deuxième alinéa a pour objet d'éviter que lorsqu'un affilié passe d'un plan à un autre plan auprès du même employeur, il doive attendre encore un an d'affiliation pour avoir droit à des réserves acquises alors qu'il était déjà affilié au premier plan.

On envisage notamment les situations suivantes :

Il existe auprès d'un organisateur des plans verticaux (cf. supra commentaires à l'article 7, illustration 3) : ainsi, par exemple, un plan pour les employés et un plan pour les cadres. Lorsqu'un employé devient cadre et passe du plan « employés » au plan « cadres », la période d'affiliation à ce premier plan doit être prise en compte pour le calcul de cette année d'affiliation.

Une autre situation visée est celle du «détachement»: un membre du personnel détaché, affilié au plan de pension de la maison mère est, par la suite, affilié au plan de pension belge.

Article 18

L'article 10 de la LPC déterminait la manière dont il fallait calculer les réserves acquises minimales. Il regroupait dans un seul article les engagements de type contributions définies et les engagements de type pres-

in één artikel gegroepeerd. Voor de duidelijkheid werd dit artikel in twee afzonderlijke artikels gesplitst. Artikel 18 van het voorliggend ontwerp stemt overeen met het eerste streepje van artikel 10 W.A.P. Het bepaalt de berekening van de minimale verworven reserves in het kader van een toezegging van het type vaste bijdragen.

De woorden «met betrekking tot de rust- en of overlevingspensioenen bij overlijden na de pensionering» werden toegevoegd om duidelijker naar voor te doen komen dat enkel de prestaties in geval van pensionering en overlijden na de pensionering recht geven op minimale verworven reserves. Hierbij wordt dus rekening gehouden met de overdraagbaarheid van de rente, die een invloed heeft op de berekening van de verworven reserves.

Artikel 19

Dit artikel stemt overeen met het tweede streepje van artikel 10 W.A.P. waarin enkele wijzigingen werden aangebracht. Het bepaalt de berekening van de minimale verworven reserves in het kader van een toezegging van het type vaste prestaties.

Vooreerst bepaalt dit artikel dat de minimale verworven reserves voor dit type plan gelijk zijn aan de som van de actuele waarden van de prestaties met betrekking tot het rustpensioen enerzijds en/of het overlevingspensioen in geval van overlijden na de pensionering anderzijds, zoals gedefinieerd in §§2 en 3.

Wat de actuele waarde van de prestaties met betrekking tot het overlevingspensioen in geval van overlijden na de pensionering betreft, wordt er verduidelijkt dat ze slechts in aanmerking wordt genomen indien op het ogenblik van de bepaling van de minimale verworven reserves er een rechthebbende bestaat conform het pensioenreglement of de pensioentoezegging.

De tweede en de derde paragraaf hernemen wat voorzien was in artikel 10, tweede streepje W.A.P.

De prestaties met betrekking tot het rust- en/of overlijdenspensioen na de pensionering die als basis dienen voor de berekening van de minimale verworven reserves zijn gelijk aan het grootste van de volgende twee bedragen :

- de prestatie die in aanmerking wordt genomen voor de berekening van de minimumreserve zoals die vastgesteld is in de uitvoeringsbesluiten van de wet van 9 juli 1975, zoals artikel 10, tweede streepje W.A.P. voorziet;

tations définies. Pour plus de clarté, on a scindé cet article en deux articles distincts. L'article 18 du présent projet correspond au premier tiret de l'article 10 de la LPC. Il détermine le calcul des réserves acquises minimales dans le cadre d'un engagement de type contributions définies.

Les mots « en ce qui concerne les prestations en cas de retraite ou de décès après la retraite » ont été insérés pour faire apparaître plus clairement que seules les prestations en cas de retraite et de décès après la retraite donnent droit à des réserves acquises minimales. Cela tient donc compte de la réversibilité de la rente qui a une influence sur le calcul des réserves acquises.

Article 19

Cet article correspond au 2ème tiret de l'article 10 de la LPC avec quelques aménagements. Il précise le calcul des réserves acquises minimales dans le cadre d'un engagement de type prestations définies.

En premier lieu, il établit que les réserves acquises minimales de ce type de plan sont égales à la somme des valeurs actuelles des prestations relatives à la pension de retraite, d'une part, et/ou de survie en cas de décès après la retraite, d'autre part, tels que définies aux §§ 2 et 3.

En ce qui concerne la valeur actuelle des prestations relatives à la pension en cas de décès après la retraite, il est précisé qu'elle n'est prise en compte que s'il existe au moment de la détermination des réserves acquises minimales un ayant droit conformément au règlement ou à la convention de pension.

Les paragraphes 2 et 3 reprennent ce qui était prévu à l'article 10, deuxième tiret de la LPC .

Les prestations relatives à la pension de retraite et/ou de décès après la retraite qui servent de base au calcul des réserves acquises minimales sont égales au plus grands de deux montants :

- la prestation prise en compte pour le calcul de la réserve minimale telle qu'elle est fixée dans les arrêtés d'exécution de la loi du 9 juillet 1975, comme le prévoit l'article 10 deuxième tiret de la LPC;

- de prestatie vastgesteld overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst, rekening houdend met de gegevens op het beschouwde ogenblik.

Dit tweede streepje vervangt het verschil dat voorzien was in artikel 10 W.A.P. omdat dit verschil problemen stelde voor sommige types van toezeggingen. Het is immers logischer te vertrekken van de pensioenformule die bepaald is in het pensioenreglement of in de pensioenovereenkomst, en er de gegevens op het ogenblik van de berekening in te brengen.

Met gegevens worden in het bijzonder het loon, het bereikte aantal in aanmerking komende dienst- of aansluitingsjaren en de schatting van het wettelijk pensioen bedoeld.

De vierde paragraaf, eerste lid is overgenomen uit artikel 10, tweede streepje W.A.P. Er wordt in bepaald dat de actualisatieregels die vermeld zijn in het pensioenreglement of in de pensioenovereenkomst voor de berekening van de in § 1 bedoelde actuele waarden, niet tot een lager resultaat mogen leiden dan het resultaat dat men zou bekomen met de actualisatieregels die in uitvoering van de wet van 9 juli 1975 zijn opgelegd voor de berekening van de minimumreserve op het ogenblik van de uittreding.

Het tweede lid legt op dat, wanneer de pensioen-toezegging betrekking heeft op de betaling van een rente maar evenwel in de mogelijkheid voorziet om die rente op het ogenblik van de pensionering geheel of gedeeltelijk te vereffenen in de vorm van een kapitaal, de gebruikte omzettingcoëfficiënt niet mag verschillen van de omzettingfactor die men bekomt met de actualisatieregels die in het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst vastgesteld zijn voor de berekening van de actuele waarden bedoeld in §1. Het doel is te garanderen dat de aangeslotene die opteert voor het kapitaal minstens recht heeft op de minimale verworven reserves.

Artikel 20

Dit artikel betreft de hypothese van een pensioen-toezegging zoals bedoeld in artikel 19, die beheerd wordt in meerdere pensioeninstellingen. In dat geval wordt erin voorzien dat de bepalingen van artikel 19 worden toegepast op de totale toezegging. Dit is met name het geval wanneer het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst voorziet in de storting van persoonlijke bijdragen in een groepsverzekering en in de financiering van het verschil tussen de globale beloofde prestatie en de prestatie die voortvloeit uit de stortingen bij de verzekeraar in een verzorginstelling.

- la prestation déterminée conformément au règlement ou à la convention de pension en tenant compte des données au moment considéré.

Ce deuxième tiret remplace la différence qui était prévue à l'article 10 de la LPC car cette différence posait des problèmes pour certains types d'engagement. Il est en effet plus logique de partir de la formule de pension qui est définie dans le règlement ou la convention de pension et d'y introduire les données au moment du calcul.

Par données, on vise notamment le traitement, le nombre d'années de service ou d'affiliation atteint pris en compte et l'estimation de la pension légale.

Le paragraphe 4, premier alinéa est repris de l'article 10, deuxième tiret de la LPC. Il indique que les règles d'actualisation mentionnées au règlement de pension ou dans la convention de pension pour le calcul des valeurs actuelles visées au §1er, ne peuvent conduire à un résultat inférieur à celui que l'on obtiendrait au moyen des règles d'actualisation imposées pour le calcul de la réserve minimale en exécution de la loi du 9 juillet 1975 au moment de la sortie.

Le deuxième alinéa impose que, lorsque l'engagement de pension porte sur le paiement d'une rente mais prévoit néanmoins la possibilité de liquider, au moment de la retraite, cette rente, en tout ou en partie, sous forme d'un capital, le facteur de conversion que l'on utilise, ne soit pas différent de celui obtenu au moyen des règles d'actualisation définies dans le règlement ou la convention de pension pour le calcul des valeurs actuelles visées au §1er. Le but est de s'assurer que l'affilié qui opte pour le capital ait au moins droit aux réserves acquises minimales.

Article 20

Cet article envisage l'hypothèse d'un engagement de pension tel que visé à l'article 19, qui est géré dans plusieurs organismes de pension. Dans ce cas, il est prévu que les dispositions de l'article 19 s'appliquent par référence à l'engagement total. C'est notamment le cas lorsque le règlement ou la convention de pension prévoit le versement des cotisations personnelles dans une assurance de groupe et le financement dans une institution de prévoyance, de la différence entre la prestation globalement promise et la prestation résultant des versements effectués chez l'assureur.

In de praktijk heeft deze situatie immers tot interpretatieproblemen geleid. Dient men immers in dat geval te beschouwen dat er in feite twee pensioentoezeggingen bestaan, de ene van het type vaste bijdragen bij de groepsverzekering en de andere van het type vaste prestaties, die slaat op een prestatie gelijk aan het voormelde verschil, bij de voorzorgsinstelling? Of dient men eerder te beschouwen dat er maar één enkele pensioentoezegging van het type vaste prestaties bestaat, die slaat op de globale pensioenbelofte en beheerd wordt in twee verschillende financieringsinstrumenten?

Naargelang het standpunt dat men aanneemt kan de toepassing van de bepalingen met betrekking tot de berekening van de minimale verworven reserves tot verschillende resultaten leiden.

Het doel van dit artikel is nu elke dubbelzinnigheid hieromtrent op te heffen voor het geval de pensioentoezegging van het type vaste prestaties voor een deel opgebouwd wordt in een voorzorgsinstelling en voor een deel in een groepsverzekering.

Artikel 21

Dit artikel betreft de plannen die in het technisch taalgebruik «cash balance» plannen genoemd worden. Het principe is het volgende: de prestatie wordt bepaald door verwijzing naar een netto forfaitair spaarbedrag dat op bepaalde vervaldagen aan elke aangeslotene wordt toegekend (zonder noodzakelijk werkelijk gestort te moeten zijn). Dit bedrag wordt gekapitaliseerd aan een theoretisch rendement dat in het pensioenreglement of in de pensioenovereenkomst is vastgelegd (bijvoorbeeld het gemiddeld rendement van staatsfondsen van een bepaalde duur). De werkgever stort wat nodig is om die prestatie te bereiken, en dit in functie van het werkelijk behaalde rendement.

Die plannen worden technisch gezien beschouwd als plannen van het type vaste prestaties maar staan wat hun concept betreft dicht bij plannen van het type vaste bijdragen met tariefgarantie.

Om de éénvormigheid te verzekeren wat betreft de berekening van de minimale verworven reserves, gezien het feit dat het resultaat verschillend is naargelang men de ene of de andere benadering aanneemt, heeft men verduidelijkt dat voor dit type van toezegging de berekening van de verworven reserves op dezelfde manier gebeurt als voor een plan van het type vaste bijdragen met tariefgarantie. Ze zijn bijgevolg gelijk aan het resultaat van de kapitalisatie van de reeds toegewezen bedragen.

En pratique, cette situation a toujours donné lieu à des problèmes d'interprétation. Doit-on considérer que, dans ce cas, il existe en fait deux engagements de pension, l'un de type contributions définies à l'assurance de groupe, l'autre de type prestations définies, portant sur une prestation égale à la différence précitée, dans l'institution de prévoyance? Ou doit-on plutôt considérer qu'il existe en fait un et un seul engagement de pension de type prestations définies, portant sur la promesse globale, géré au moyen de deux véhicules de financement différents?

Suivant le point de vue adopté, l'application des dispositions relatives au calcul des réserves acquises minimales pourra conduire à des résultats différents.

L'objet de cet article est maintenant d'enlever toute ambiguïté lorsque l'engagement de pension de type prestations définies est consolidé pour partie dans une institution de prévoyance et pour partie dans une assurance de groupe.

Article 21

Cet article vise les plans qui sont appelés dans le langage technique «cash balance». Le principe est le suivant: la prestation est définie par rapport à un montant d'épargne nette forfaitaire attribué à certaines échéances à chaque affilié (sans nécessairement être réellement versé), montant capitalisé selon un rendement théorique déterminé dans le règlement ou la convention de pension (par exemple, le rendement moyen des fonds d'État belge d'une durée déterminée). L'employeur verse ce qui est nécessaire pour atteindre cette prestation et ce, en fonction du rendement réel obtenu.

Ces plans sont techniquement considérés comme des plans de type prestations définies mais ils sont dans leur conception proches des plans de type contributions définies avec garantie tarifaire.

Pour assurer une uniformité quant à la manière de calculer les réserves acquises minimales, étant donné que le résultat est différent selon l'on adopte une ou l'autre approche, l'on a précisé que pour ce type d'engagement, le calcul des réserves acquises s'effectue de la même façon que pour un plan de type contributions définies avec garantie tarifaire. Elles sont par conséquent égales au résultat de la capitalisation des montants déjà attribués.

Artikel 22

Artikel 22 regelt het geval waarbij de pensioen-toezegging bestaat uit een toezegging van het type vaste prestaties en een toezegging van het type vaste lasten maar zonder dat die laatste toezegging bijdraagt tot de financiering van de toezegging van het type vaste prestaties. In dat geval dienen de bepalingen van de artikelen 18 en 19 afzonderlijk op de twee toezeggingen toegepast te worden.

Artikel 23

Dit artikel voert het verbod in om een pensioen-toezegging zodanig te definiëren dat voor een aangeslotene na een jaar aansluiting het resultaat van de berekening van zijn minimale verworven reserves nul of negatief zou zijn.

Artikel 24 van dit ontwerp mag niet in aanmerking worden genomen om de naleving van deze bepaling te verifiëren. Met andere woorden zal men niet onder het voorwendsel dat de aangeslotene op het ogenblik van uittrekking of pensionering de garantie bedoeld in artikel 24 geniet, kunnen stellen dat de pensioentoezegging niet door dit verbod wordt bedoeld.

Bij wijze van voorbeeld zijn, in het kader van een pensioentoezegging van het type vaste prestaties, de volgende pensioenformules uitgesloten:

- $(n/40 Y \% \text{ Salaris})$ - Schatting totaal Wettelijk Pensioen : het feit dat er een volledig wettelijk pensioen wordt afgetrokken kan leiden tot een negatief of nulresultaat wanneer de aangeslotene een onvolledige loopbaan heeft;

- $n/40 (Y \% \text{ Salaris} - \text{Schatting Wettelijk Pensioen})$: formule met een schatting van het wettelijk pensioen dat berekend wordt uitgaande van de veronderstelling dat het salaris van de aangeslotene het wettelijk plafond dat in aanmerking genomen wordt voor de berekening van het wettelijk pensioen, bereikt, en dit voor de hele loopbaan. Indien men geconfronteerd wordt met een werknemer voor wie het salaris onder dit plafond ligt (laaggeschoolde arbeiders) kan het resultaat nul zijn ;

- $n/40 (Y \% \text{ Salaris dat een bepaald plafond overschrijdt})$: wanneer de aangeslotenen een salaris hebben dat lager is dan het plafond waarmee in de formule rekening wordt gehouden zal het resultaat eveneens nul zijn.

Article 22

L'article 22 règle la situation où l'engagement de pension comporte un engagement de type prestations définies et un engagement de type contributions définies mais sans que ce dernier ne contribue à financer l'engagement de type prestations définies. Dans ce cas, les dispositions des articles 18 et 19 s'appliquent distinctement aux deux engagements pris séparément.

Article 23

Cet article introduit l'interdiction de définir un engagement de pension de telle manière que pour un affilié, après une année d'affiliation, le résultat du calcul de ses réserves acquises minimales soit égal à zéro ou négatif.

L'article 24 du présent projet ne peut pas être pris en compte pour vérifier le respect de cette disposition. En d'autres termes, on ne pourra pas prendre prétexte du fait que l'affilié, au moment de sa sortie ou de sa retraite, bénéficie de la garantie visée à l'article 24, pour considérer que l'engagement de pension n'est pas visé par cette interdiction.

A titre d'exemple sont exclus, dans le cadre d'un engagement de type prestations définies, les formules de pension suivantes:

- $(n/40 Y \% \text{ Traitement})$ - Estimation d'une Pension Légale totale: le fait de déduire une pension légale totale peut aboutir à un résultat négatif ou nul lorsque l'affilié a une carrière incomplète ;

- $n/40 (Y \% \text{ Traitement} - \text{Estimation Pension Légale})$: formule avec une estimation de la pension légale calculée en partant de l'hypothèse que le salaire de l'affilié atteint le plafond légal qui est pris en compte pour le calcul de la pension légale, et ce pour toute sa carrière. Si on est confronté à un travailleur dont le salaire est en dessous de ce plafond (ouvriers peu qualifiés), le résultat peut s'avérer nul;

- $n/40 (Y \% \text{ Traitement qui est supérieur à un certain plafond})$: lorsque des affiliés ont un traitement inférieur à celui pris en compte dans la formule, le résultat sera également nul .

In het kader van een pensioentoezegging van het type vaste bijdragen kan het volgende voorbeeld gegeven worden :

- de werkgever verbindt er zich toe om x % (Salaris dat een bepaald bedrag overschrijdt) te storten : voor de werknemers voor wie het salaris dit bedrag niet bereikt zullen de gestorte bedragen gelijk zijn aan 0.

Het doel van dit artikel is juist om te vermijden dat men voorwendt heel het personeel van de onderneming aan te sluiten, met name om te kunnen genieten van bijzondere voordelen van de «sociale» pensioenstelsels (cf. artikel 11 van dit ontwerp) terwijl in werkelijkheid sommige personen concreet gezien zouden kunnen uitgesloten zijn van de pensioentoezegging of in elk geval zich niet op de minimale verworven reserves bedoeld in artikel 18 en 19 van dit ontwerp zouden kunnen beroepen.

Artikel 24

Met artikel 24 wordt het principe van een gewaarborgd minimumrendement op de persoonlijke bijdragen en, voor plannen van het type «vaste bijdragen», op de werkgeversbijdragen, bevestigd of ingevoerd.

Vooreerst past het de volgende principes te verduidelijken :

Deze twee waarborgen maken geen deel uit van de verworven reserves. Die garanties dienen niet elk jaar bereikt te worden maar wel op het ogenblik van de uittrekking of de pensionering van de aangeslotene of op het ogenblik van de stopzetting van het plan.

Dit heeft de volgende gevolgen voor de financiering van die waarborgen :

Voor wat betreft de waarborg van artikel 24, § 1 dient elk jaar nagekeken te worden of de verworven reserves (in het kader van een plan van het type vaste bijdragen, gaat het om de som van de twee rekeningen van de aangeslotene) die garantie dekken. In het geval er niet voldoende is, dient het verschil in een egalisatiefonds te worden gestort.

Voor wat betreft de waarborg van artikel 24, § 2 is er geen verplichting tot financiering. Het controleren of de verworven reserves minstens gelijk zijn aan de waarborg zal pas gebeuren op het ogenblik van de uittrekking of van de pensionering van de aangeslotene of op het ogenblik van de stopzetting van het plan. Artikel 24, § 2 heeft enkel betrekking op de bijdragen, niet

Dans le cadre d'un engagement de type contributions définies, l'exemple suivant peut être cité :

- l'employeur s'engage à verser x % (Traitement qui est supérieur à un certain montant) : pour les travailleurs dont le salaire n'atteint pas ce montant, les montants versés seront égaux à zéro.

L'objectif de cet article est précisément d'éviter que l'on prétende affilier tout le personnel de l'entreprise, notamment pour bénéficier des avantages particuliers des régimes «sociaux» de pension (cf. article 11 du présent projet), alors qu'en réalité, certaines personnes pourraient concrètement être exclues de l'engagement de pension ou tout au moins seraient dans l'impossibilité de se prévaloir de réserves acquises minimales visées aux articles 18 et 19 du présent projet.

Article 24

L'article 24 confirme ou instaure le principe d'un rendement minimum garanti sur les contributions personnelles et dans le cas des plans de type «contributions définies», sur les cotisations patronales. Cette règle s'inscrit dans une vision à long terme.

Il convient tout d'abord de préciser les éléments suivants :

Ces deux garanties ne font pas partie des réserves acquises. Il ne s'agit pas de garanties à atteindre chaque année mais bien au moment de la sortie, de la retraite de l'affilié ou moment de l'abrogation du plan.

Cela entraîne les conséquences suivantes quant au financement de ces garanties.

En ce qui concerne la garantie de l'article 24, § 1er, il faudra vérifier chaque année que les réserves acquises (dans le cadre d'un plan de type contributions définies, il s'agit de la somme des deux comptes de l'affilié) couvrent cette garantie. Dans l'hypothèse où il y a insuffisance, la différence devra être versée dans un fonds d'égalisation.

En ce qui concerne la garantie de l'article 24, § 2, il n'y a pas d'obligation de financement. La vérification que les réserves acquises sont au moins égales à cette garantie ne se fera qu'au moment de la sortie, de la retraite de l'affilié ou moment de l'abrogation du plan. L'article 24 § 2 concerne uniquement les contributions, non consommées pour la couverture du risque décès

verbruikt voor de dekking van de risico's overlijden en invaliditeit, die ten voordele van de aangeslotene, maar niet door hem zelf, werden gestort op een individuele rekening op zijn naam.

Het spreekt voor zich dat de uitvoeringsbesluiten van de controlewet, en meer in het bijzonder de regels inzake de minimumfinanciering, zullen worden aangepast om rekening te houden met deze regels.

De dekking van deze garantie kan eventueel uitbesteed worden.

Artikel 24, § 1 herneemt het in voege zijnde artikel 11 § 3 W.A.P. Twee verduidelijkingen werden aangebracht aan de bestaande tekst :

- enerzijds dat het over het gedeelte van de persoonlijke bijdragen gaat dat niet werd verbruikt voor de dekking van het risico *overlijden et invaliditeit voor de pensionering*.
- anderzijds dat de aangeslotene recht heeft op die garantie op het ogenblik van de uittreding of de pensionering of bij stopzetting van het plan.

Dit betekent dat de verworven reserves berekend voor toezeggingen van het type vaste prestaties conform artikel 18, minstens gelijk dienen te zijn aan het bedrag dat voortvloeit uit het gedeelte van de persoonlijke bijdragen dat niet werd verbruikt voor de dekking van het risico overlijden et invaliditeit voor de pensionering, gekapitaliseerd aan de maximale referentierentevoet tot op het ogenblik van de uittreding, pensionering of stopzetting.

Indien de verworven reserves op het ogenblik van de uittreding niet de voornoemde garantie dekken, vraagt de nieuwe inrichter aan de vorige inrichter om het tekort aan te zuiveren of neemt hijzelf de garantie ten laste.

Wat telt is dat de aangeslotene op de eindvervaldag (uittreding, pensionering of stopzetting van het plan) zijn inzet terugkrijgt gekapitaliseerd aan de rentevoet die voortvloeit uit de toepassing van de reglementering.

De tweede paragraaf van artikel 24 is nieuw.

Het eerste lid voorziet dat, in het kader van een toezegging van het type vaste bijdragen evenals in het kader van een toezegging bedoeld in artikel 21 (cash balance plannen), de aangeslotene op het ogenblik van zijn uittreding of zijn pensionering of op het ogenblik van de stopzetting van het plan heeft op het gedeelte

et invalidité, versées au profit de l'affilié, mais non par lui-même, sur un compte individuel tenu à son nom.

Il va de soi que les arrêtés d'exécution de la loi de contrôle, et plus particulièrement les règles de financement minimum seront amendés pour tenir compte de ces règles.

Cette garantie peut éventuellement faire l'objet d'une couverture à l'extérieur.

L'article 24, § 1er est une reprise de l'actuel article 11, §3 de la LPC. Deux précisions sont apportées par rapport au texte existant :

- d'une part, qu'il s'agit de la partie des contributions personnelles qui n'a pas été consommée pour la couverture du risque *décès et invalidité avant la retraite* ;
- d'autre part, que l'affilié a droit à cette garantie au moment de sa sortie, de sa retraite ou de l'abrogation du plan.

Cela signifie que les réserves acquises calculées pour les engagements de type prestations définies, conformément à l'article 18, doivent être au minimum égales au montant résultant de la partie des contributions personnelles non consommée pour la couverture du risque décès et invalidité avant la retraite, capitalisée au taux maximum de référence jusqu'au moment de la sortie, de la retraite ou de l'abrogation du plan.

Si au moment de la sortie, les réserves acquises ne couvrent pas la garantie précitée, le nouvel organisateur soit demande à l'organisateur précédent d'apurer ce qui manque soit prend lui-même à charge la garantie.

Ce qui compte c'est que l'affilié, au terme (sortie, retraite ou abrogation du plan) retrouve sa mise capitalisée au taux qui résulte de l'application de la réglementation.

Le deuxième paragraphe de l'article 24 est une nouveauté.

Le premier alinéa prévoit dans le cadre d'un engagement de type contributions définies ainsi que d'un engagement visé à l'article 21 (càd les cash balance, cf. supra) que l'affilié, au moment de sa sortie, de sa retraite ou au moment de l'abrogation du plan, a droit à la partie des contributions qui n'est pas supportée par

van de bijdragen dat niet door hem werd gedragen en dat niet werd verbruikt voor de dekking van het risico overlijden of invaliditeit vóór de pensionering en voor de dekking van kosten beperkt tot 5 % van de stortingen, of het gedeelte van de toegewezen bedragen (cash balance), gekapitaliseerd aan de referentierentevoet verminderd met 0,5 %, na een jaar aansluiting.

In geval van uittreding gelden dezelfde principes als die welke hierboven bedoeld zijn.

De motivatie voor die nieuwe verplichting vloeit voort uit het feit dat, in het kader van een toezegging van het type vaste bijdragen, het risico alleen ten laste is van de aangeslotenen vermits het bedrag van de prestatie volledig afhankelijk zal zijn van het behaalde rendement. De wetgever heeft dat ten dele willen verhelpen door ook een minimumgarantie op te leggen voor het gedeelte van de bijdragen dat niet werd gedragen door de werknemer en niet werd verbruikt voor de dekking van voormelde risico's en kosten.

De toezeggingen bedoeld in artikel 21 (cash balance plannen, cf. supra) worden uitdrukkelijk door deze verplichting bedoeld. Deze cash balance plannen worden als toezeggingen van het type vaste prestaties beschouwd, alhoewel ze in werkelijkheid meer lijken op een toezegging van het type vaste bijdragen met een tariefgarantie. Het leek dan ook logisch dat de garantie ook op dit type plan betrekking zou hebben.

Voor de toezeggingen van het type vaste bijdragen en de toezeggingen bedoeld in artikel 21, dient dus te worden nagegaan of de conform artikel 18 en 21 verworven reserves een resultaat opleveren dat minstens gelijk is aan de som van de bedragen die men bekomt in toepassing van artikel 24, §1 en 2 op het ogenblik van de uittreding, de pensionering of de stopzetting van het plan.

In afwijking van het eerste lid wordt, in geval van overdracht van de verworven reserves in toepassing van artikel 32 § 1, 1° en 2° binnen de vijf jaar na de aansluiting, de kapitalisatie tegen de maximale referentierentevoet vervangen door een indexering van die bijdrage overeenkomstig de bepalingen van de wet van 2 augustus 1971 houdende inrichting van een stelsel van koppeling aan het indexcijfer van de consumptieprijzen worden gekoppeld. Deze bepaling is niet van toepassing indien de overgedragen reserves werden opgebouwd over een periode van minstens vijf jaar.

Aangezien de waarborg een lange termijnwaarborg is, is het aangewezen hem niet volledig toe te passen gedurende de eerste jaren waarin men nog niet nood-

lui et qui n'est pas consommée pour la couverture du risque décès ou invalidité avant la retraite et pour la couverture des frais limités à 5 % des versements, ou la partie des montants attribués (cash balance), capitalisée au taux de référence diminué de 0,5 %, après un an d'affiliation.

Les mêmes principes que visés ci-dessus sont d'application en cas de sortie.

La motivation de cette nouvelle obligation provient du fait que dans le cadre d'engagement de type contributions définies, le risque est à charge uniquement des affiliés puisque le montant de leur prestation dépendra du rendement obtenu. Le législateur a voulu pallier en partie à cette situation en imposant aussi une garantie minimale sur la partie des contributions qui n'est pas supportée par le travailleur et non consommée pour la couverture des risques et des frais déjà précités.

Les engagements visés à l'article 21 (càd les cash balance, cf. supra) sont expressément concernés par cette obligation. En effet, ces plans cash balance sont considérés comme des engagement de type prestations définies alors qu'ils s'apparentent, en réalité, plus à des engagements de type contributions définies avec garantie tarifaire. Il a donc semblé logique que la garantie soit également due pour ce type de plan.

Il conviendra donc de vérifier pour les engagements de type contributions définies et les engagements visés à l'article 21, que les réserves acquises conformément aux articles 18 et 21 donnent un résultat au moins égal à la somme des montants obtenus en application de l'article 24 § 1er et 2 au moment de la sortie, de la retraite ou de l'abrogation du plan.

Par dérogation à l'alinéa premier, la capitalisation au taux maximum de référence est remplacée, en cas de transfert des réserves acquises en application de l'article 32, §1er, 1° et 2° dans les cinq ans qui suivent l'affiliation, par une indexation de cette contribution conformément aux dispositions de la loi du 2 août 1971 organisant un régime de liaison à l'indice des prix à la consommation. Cette disposition n'est pas d'application si les réserves transférées ont été constituées sur une période de cinq ans au moins.

La garantie étant une garantie à long terme, il s'indique de ne pas l'appliquer complètement pendant les premières années où on n'a pas encore nécessaire-

zakelijk een gemiddelde van belegging op lange termijn heeft kunnen realiseren.

Het derde lid bedoelt het geval van een toezegging van het type vaste prestaties bij pensionering of bij overlijden na de pensionering, die eveneens erin voorziet dat de inrichter zich er toe verbindt om bijvoorbeeld een minimumpercentage van het salaris te storten voor de financiering van het te bereiken doel. In dat geval is de verplichting om een bepaalde rentevoet te garanderen niet van toepassing.

De laatste zin van het derde lid van deze § 2 is bedoeld om misbruiken te voorkomen. Het is evident dat men zou kunnen geneigd zijn om, teneinde de verplichtingen van artikel 24, § 2 te omzeilen, aan een verbintenis van het type vaste bijdragen een verbintenis van het type vaste prestaties te verbinden die in concreto tot bedragen zou leiden die systematisch lager of met moeite hoger zijn dan de bedragen die voortvloeien, voor een volledige carrière, uit de garantie van artikel 24. De bepaling van de laatste zin van het derde lid van artikel 24, § 2 bevat nu de wettelijke basis om een dergelijke benadering te weigeren.

Een geval waar de waarborg van § 2 duidelijk van toepassing zal zijn is dat waar een verbintenis van het type vaste prestaties betrekking heeft op een rente waarvan het bedrag, voor een volledige carrière, gelijk is aan de helft van het laatste loon begrensd tot het plafond van de sociale zekerheid, dat in rekening wordt gebracht voor de berekening van het wettelijk pensioen, verminderd met een schatting van het wettelijk pensioen, in de veronderstelling dat de aangeslotene van een maximaal wettelijk pensioen kan genieten. In de huidige context kan men er rederlijkerwijze van uitgaan dat de beloofde rente systematisch gelijk zal zijn aan nul.

Paragraaf 3 heeft tot doel te verduidelijken hoe men te werk moet gaan bij een wijziging van de maximum-rentevoet. De Controledienst voor de Verzekeringen heeft bij de vorige wijziging van de voormelde rentevoet in de mededeling P. 24 aangeduid hoe de bepalingen van artikel 11, § 3 W.A.P. dan dienden toegepast te worden. Deze paragraaf herneemt hetzelfde principe, namelijk dat tot op het ogenblik van de wijziging de oude rentevoet wordt toegepast op de bijdragen die werden gestort vóór die wijziging, en vanaf de wijziging de nieuwe rentevoet op de stortingen gedaan vóór en na dat ogenblik.

Er weze aan herinnerd dat, zoals reeds werd verduidelijkt bij de commentaar betreffende artikel 23 van dit ontwerp, de bepalingen van dit artikel niet in aanmerking komen voor de toepassing van dat artikel

ment pu réaliser une moyenne de placement à long terme.

Le troisième alinéa envisage la situation d'un engagement de type prestations définies en cas de retraite ou de décès après la retraite, qui prévoit également que l'organisateur s'engage à verser, par exemple, un pourcentage minimum du salaire pour le financement du but à atteindre. Dans ce cas, l'obligation de garantir un certain taux n'est pas d'application.

La dernière phrase du 3ème alinéa de ce § 2 a pour but de pallier tout excès. Il est évident que l'on pourrait être tenté, pour contourner les obligations de l'article 24 § 2, d'associer, à un engagement de type contributions définies, un engagement de type prestations définies qui, concrètement, conduirait de façon avérée à des montants systématiquement inférieurs ou à peine supérieurs aux montants qui résulteraient, pour une carrière complète, de la garantie déterminée à l'article 24. La disposition dont il est question à la dernière phrase du 3ème alinéa de l'article 24 § 2 constitue la base légale pour refuser une telle approche.

Un cas où la garantie du § 2 serait clairement d'application est celui où l'engagement de type prestations définies porterait sur une rente dont le montant serait, pour une carrière complète, égale à la moitié du dernier traitement limité au plafond de la sécurité sociale pris en compte pour le calcul de la pension légale, diminuée d'une estimation de pension légale calculée en supposant que l'affilié pourra bénéficier de la pension légale maximum. Dans le contexte actuel, on peut raisonnablement penser que la rente promise s'avèrera être systématiquement d'un montant nul.

Le paragraphe 3 a pour objet de préciser comment procéder en cas de modification du taux de référence. L'Office de Contrôle des Assurances avait, lors de la modification précédente du taux de référence, indiqué, dans la Communication P. 24 comment appliquer alors les dispositions de l'article 11, §3 de la LPC. Ce paragraphe reprend le même principe à savoir que l'ancien taux s'applique jusqu'au moment de sa modification aux contributions versées avant cette modification et le nouveau s'applique à partir de la modification sur les versements effectués avant et après cette date .

Il convient de rappeler, comme cela a été précisé lors du commentaire relatif à l'article 23 du présent projet, que les dispositions du présent article n'entrent pas en ligne de compte pour l'application de cet article 23.

Artikel 25

Artikel 25 stemt overeen met het in voege zijnde artikel 12 § 4 W.A.P. De bepaling werd naar voor geschoven in het ontwerp met het oog op een logische en gestructureerde opbouw. Inhoudelijk werd de bepaling inzake de opheffing van het aanvullend pensioenstelsel niet gewijzigd tenzij om rekening te houden met de nieuwe garantieverplichtingen van artikel 24.

Artikel 26

Artikel 26 voorziet in een jaarlijkse automatische informatieverrijking door de pensioeninstelling aan de aangeslotenen, met uitzondering van de rentegenieters.

De pensioenfiche dient minstens de volgende elementen te bevatten :

1° het bedrag van de verworven reserves met vermelding van het bedrag dat overeenstemt met de waarborgen bedoeld in artikel 24. Voor de aangeslotenen van meer dan 45 jaar moet ook de rente die met deze reserves overeenstemt worden vermeld.

2° het bedrag van de verworven prestaties en de datum waarop deze laatste opeisbaar zijn;

Het bedrag van de verworven prestaties dat op de individuele fiches dient vermeld te worden is het volgende:

- voor de toezeggingen van het type vaste prestaties die bedoeld zijn door de bepalingen van artikel 19, het bedrag van de prestaties dat als basis dient voor de berekening van de verworven reserves, met dien verstande dat die prestaties minstens gelijk zijn aan de prestaties die in artikel 19 bepaald zijn. De datum waarop de aangeslotene op die prestaties kan aanspraak maken, is de normale pensioenleeftijd. Indien het pensioenreglement de mogelijkheid voorziet dat men op verschillende leeftijden op pensioen kan gaan, vermeldt de fiche voor die verschillende leeftijden de overeenstemmende prestaties;

- voor de toezeggingen van het type vaste prestaties die bedoeld zijn door de bepalingen van artikel 21, en voor de toezeggingen van het type vaste bijdragen die een tarifieringsregel bepalen, de bedragen die men op de verschillende, in het reglement bepaalde, pensioenleeftijden bekomt door de verworven reserve conform de tariefgarantie aan te passen tot aan die verschillende pensioenleeftijden;

Article 25

L'article 25 correspond à l'article 12§4 de la LPC en vigueur. La disposition est placée plus en avant dans le projet en vue d'une construction logique et structurée. Quant au fond, la disposition en matière d'abrogation du régime de pension complémentaire n'est pas modifiée si ce n'est pour tenir compte des nouvelles obligations de garantie de l'article 24.

Article 26

L'article 26 prévoit une diffusion d'information annuelle automatique aux affiliés, à l'exception des rentiers, par l'organisme de pension.

La fiche de pension doit contenir au moins les éléments suivants :

1° le montant des réserves acquises ainsi que la stipulation du montant correspondant aux garanties visées à l'article 24. Pour les affiliés de plus de 45 ans, la rente correspondant à ces réserves doit aussi être mentionnée.

2° le montant des prestations acquises et la date à laquelle ces dernières sont exigibles;

Le montant des prestations acquises qu'il convient de mentionner sur les fiches individuelles est le suivant :

- pour les engagements de type prestations définies visés par les dispositions de l'article 19, le montant des prestations qui servent de base pour le calcul des réserves acquises, étant entendu que ces prestations sont au minimum égales à celles définies à l'article 19. La date à laquelle l'affilié peut prétendre à ces prestations est l'âge normal de la retraite. Si le règlement stipule la possibilité d'une prise de retraite à différents âges, la fiche mentionne, pour ces différents âges, les prestations correspondantes;

- pour les engagements de type prestations définies visés par les dispositions de l'article 21 et pour les engagements de type contributions définies avec garantie tarifaire, les montants obtenus aux différents âges de retraite stipulés dans le règlement en adaptant la réserve acquise conformément à la garantie tarifaire jusqu'à ces différents âges de retraite;

- voor de toezeggingen van het type vaste bijdragen zonder tarifieringregel wordt enkel het bedrag van de verworven reserve op de fiche vermeld. Omwille van de variabiliteit van het rendement is het inderdaad onmogelijk om de prestaties te bepalen waarop de aangeslotene op de pensioenleeftijden aanspraak zou kunnen maken indien hij zijn verworven reserves in de pensioeninstelling laat.

Indien het reglement de mogelijkheid voorziet om beroep te doen op een onthaalstructuur vermeldt de fiche bovendien de prestaties waarop de aangeslotene aanspraak zou kunnen maken indien de volledige verworven reserve als enige inventarispremie in de verschillende, in het kader van die onthaalstructuur voorziene, verzekeringscombinaties wordt aangewend. Bij de bepaling van die prestaties wordt geen enkele hypothese inzake winstdeling in aanmerking genomen.

Indien de verworven prestaties in hoofdzaak in kapitaal worden uitgedrukt, vermeldt de fiche eveneens de overeenstemmende renten.

3° de variabele elementen waarmee bij de berekening van de bedragen onder 1° en 2° wordt rekening gehouden;

4° het bedrag van de verworven reserves van het vorige jaar.

Het tweede lid bepaalt eveneens dat bij deze gelegenheid de pensioeninstelling de aangeslotene meedeelt dat de tekst van het reglement op eenvoudig verzoek kan worden bekomen bij de persoon die daartoe overeenkomstig het reglement is aangeduid (cf. ook artikel 5, §2, tweede lid).

Artikel 26 is een verruiming in vergelijking met de in voege zijnde W.A.P. Dit artikel voorziet een meer volledige informatie die de aangeslotenen toelaat de meegedeelde bedragen te vergelijken met de bedragen van het vorige jaar en tevens de juistheid van de in aanmerking genomen gegevens (bijvoorbeeld de burgerlijke staat, het aantal dienstjaren, het salaris,...) te verifiëren.

Doordat in de praktijk is gebleken dat de inrichter in vele gevallen slechts als doorgeefluik fungeert voor de pensioeninstelling, voorziet het ontwerp dat de pensioeninstelling zelf de informatie moet geven. De plicht tot informatieverstopping is dezelfde voor inrichters van ondernemings- als sectorpensioenen.

- pour les engagements de type contributions définies sans règle tarifaire, seul le montant de la réserve acquise figurera sur la fiche. Du fait de la variabilité du rendement, il est en effet impossible de déterminer les prestations auxquelles le travailleur pourrait prétendre aux âges de retraite s'il laissait ses réserves acquises dans l'organisme de pension.

En outre, si le règlement stipule la possibilité du recours à une structure d'accueil, la fiche mentionne les prestations auxquelles l'affilié pourrait prétendre en affectant la totalité de sa réserve acquise aux différentes combinaisons prévues dans le cadre de cette structure d'accueil. Ces prestations sont déterminées sans qu'aucune hypothèse en matière de participations bénéficiaires ne soit prise en compte.

Si les prestations acquises s'expriment prioritairement en termes de capitaux, la fiche mentionne également les rentes correspondantes.

3° les éléments variables qui sont pris en compte pour le calcul des montants visés aux points 1° et 2° ;

4° le montant des réserves acquises de l'année précédente.

L'alinéa 2 prévoit également que lors de cette communication, l'organisme de pension informe l'affilié que le texte du règlement est disponible sur simple demande auprès de la personne qui est désignée à cet effet conformément au règlement (cf. également l'article 5, §2, alinéa 2).

L'article 26 est plus large que l'actuelle LPC. Le présent article prévoit une information plus complète en permettant à l'affilié de comparer les montants communiqués avec ceux de l'année précédente ainsi que de vérifier si les données prises en compte (par exemple : l'état civil, les années de service, le traitement, ...) sont correctes.

Etant donné qu'il est apparu que dans la pratique, l'organisateur, dans beaucoup de cas, agit seulement comme passerelle pour l'organisme de pension, le projet prévoit qu'il appartient à l'organisme de pension lui-même de donner cette information. L'obligation de diffusion de l'information est la même pour les pensions d'entreprise que pour les pensions sectorielles.

Om de transparantie nog te vergroten wordt tenslotte in de tweede paragraaf voorzien dat de aangeslotene op eenvoudig verzoek een historisch overzicht kan bekomen van de gegevens bedoeld in § 1, 1° en 2° (verworven reserves en prestaties en waarborgen).

Artikel 27

Vanuit de optiek dat een extralegaal rustpensioen in een lange termijnvisie kadert en als aanvulling op het wettelijk pensioen bedoeld is, moeten de uitkeringen slechts betaald worden aan hen die gepensioneerd zijn. Daaruit vloeit voort dat het recht op afkoop van de verworven reserves (desgevallend aangevuld tot het bedrag gewaarborgd in toepassing van artikel 24) vóór de wettelijke pensionering niet mogelijk moet zijn.

De wetgever heeft aldus een einde willen stellen aan een praktijk die erin bestond dat de aangeslotene bij zijn uittreding niet enkel voor de drie mogelijkheden die waren opgesomd in artikel 12 W.A.P. kon kiezen, maar, na het verstrijken van de termijn voorzien in dat artikel op dat ogenblik zijn verworven reserves kon afkopen voor zover het pensioenreglement dit voorzag.

Daarenboven mag de vervroegde pensionering, die een echte pensionering is, niet verward worden met het brugpensioen dat ondanks de benaming geen pensioen is. De betrokkene is werkloos en trekt een werkloosheidsuitkering, aangevuld door de werkgever tot op het ogenblik van wettelijke pensionering. Het aanvullend pensioen van de tweede pijler is nu bedoeld als aanvulling bij het wettelijk pensioen. Het opnemen van de pensioenvoordelen wordt daarom verbonden aan het ogenblik van de (vervroegde) pensionering of vervroegde pensionering.

Overigens is het verbod niet meer van toepassing voor een aangeslotene die na zijn vijftenzestigste verder blijft werken en dus verder aangesloten blijft bij de pensioentoezegging.

De tweede paragraaf introduceert een afwijking op dit principe wanneer het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst dit toestaat. Het gaat over de voorschotten op prestaties en inpandgevingen van pensioenrechten voor het waarborgen van een lening met het doel de aangeslotene in staat te stellen in de Europese Unie gelegen onroerende goederen die belastbare inkomsten opbrengen te verwerven, te bouwen, te verbeteren, te herstellen, of te verbouwen. Die voorschotten en leningen dienen terugbetaald te worden zodra die goederen uit het vermogen van de aangeslotene verdwijnen.

Pour augmenter encore la transparence, il est enfin prévu dans le deuxième paragraphe que l'affilié peut obtenir, sur simple demande, un aperçu historique des données visées au §1er, 1° et 2° (réserves acquises, prestations acquises et garanties).

Article 27

Partant de l'idée qu'une pension de retraite extralégale procède d'une vision à long terme et doit servir de complément à la pension légale, les prestations ne peuvent être liquidées qu'à ceux qui sont à la retraite. Il en découle que le droit au rachat des réserves acquises (majorées le cas échéant à concurrence des montants garantis en application de l'article 24) avant la retraite légale ne doit pas être possible.

Le législateur a voulu ainsi mettre fin à une pratique qui consistait à dire que lors de sa sortie l'affilié ne pouvait opter que pour les trois possibilités qui étaient énoncées à l'article 12 de la LPC mais qu'après l'expiration des délais qui étaient prévus dans cet article, l'affilié pouvait, à ce moment, procéder au rachat de ses réserves acquises dans la mesure où le règlement de pension le prévoyait.

En outre, il ne faut pas confondre la retraite anticipée qui est une vraie retraite avec la prépension qui, malgré le terme utilisé, n'est pas une pension. L'intéressé est chômeur et perçoit une indemnité de chômage, complétée par l'employeur jusqu'au moment de la pension légale. La pension complémentaire du deuxième pilier désigne un complément à la pension légale. C'est pourquoi, la perception des avantages de pension est liée au moment de la retraite ou de la retraite anticipée.

Par ailleurs, cette interdiction ne joue plus pour l'affilié qui, au delà de 65 ans, continue à travailler et donc à être affilié à l'engagement de pension.

Le paragraphe 2 introduit une dérogation à ce principe lorsque le règlement de pension ou la convention de pension le permet. Il s'agit des avances sur prestations et des mises en gage de droits de pension consenties pour garantir un prêt, dans le but de permettre à l'affilié d'acquies, de construire, d'améliorer, de réparer ou de transformer des biens immobiliers situés sur le territoire de l'Union européenne et productifs de revenus imposables, ces avances et prêts devant être remboursés dès que ces biens sortent du patrimoine de l'affilié.

Deze bepaling is niet van toepassing op voorschotten op prestaties en inpandgevingen van pensioenrechten die werden aangegaan vóór de inwerkingtreding van dit artikel.

Artikel 28

Vermits het de bedoeling van de wetgever is om de rente aantrekkelijker te maken, is het noodzakelijk gebleken om de inrichter te verplichten om aan de aangeslotene, of, in geval van overlijden, aan zijn rechthebbers, de mogelijkheid te bieden om het uitgekeerde kapitaal om te zetten in rente.

De uitkering in kapitaal en de omvorming van dat kapitaal, na taxatie, in rente, maakt het ook mogelijk om het fiscaal statuut van de rente te verbeteren in vergelijking met het kapitaal. Een gelijke behandeling tussen uitbetaling in kapitaal en rente zal gerealiseerd worden door het belasten van het vestigingskapitaal van de rente. Om te vermijden dat achteraf de rente zou worden belast tegen het marginaal tarief dient een afzonderlijke akte van afstand van kapitaal te worden opgesteld.

De aangeslotene zal twee maanden vóór zijn pensionering van deze mogelijkheid op de hoogte moeten gebracht worden, of, wanneer hij beslist om op vervroegd pensioen (geen brugpensioen) te gaan, binnen de twee weken nadat de inrichter van zijn beslissing op de hoogte is gesteld. Op dezelfde wijze zullen, in geval van overlijden, de rechthebbenden binnen de twee weken die volgen op het ogenblik waarop de inrichter in kennis van het overlijden is gesteld, van die mogelijkheid op de hoogte moeten gebracht worden.

De Koning zal de modaliteiten van de berekening van de omzetting van een kapitaal naar een rente vaststellen.

De wetgever laat tenslotte de aanduiding van de persoon belast met die informatietaak open. Dit dient via de collectieve arbeidsovereenkomst of het pensioenreglement te worden geregeld.

HOOFDSTUK V

Uittreding

Dit hoofdstuk over de «uittreding», waarvan de definitie wordt gegeven in artikel 3, 10°, verdient enige inleidende verduidelijkingen.

Het is immers zo dat het eenvoudige criterium van de beëindiging van de arbeidsovereenkomst op zich

Cette disposition ne s'applique pas aux avances sur prestations et aux mises en gage de droits de pension consenties avant l'entrée en vigueur du présent article.

Article 28

L'objectif du législateur étant de rendre plus attractif la prise de la rente, il est apparu nécessaire d'introduire l'obligation pour l'organisateur d'offrir à l'affilié ou, en cas de décès, à ses ayants droit la possibilité de transformation du capital liquidé en rente.

La liquidation en capital et la transformation de ce capital, après taxation, en rente, permettra également d'améliorer le statut fiscal moins favorable de la rente par rapport au capital. Un traitement égal entre la liquidation en capital et en rente sera réalisé par l'imposition du capital constitutif de la rente. Pour éviter que la rente ne soit imposée ultérieurement au taux marginal, un acte séparé de cession de capital doit être dressé.

L'affilié devra être informé de cette possibilité deux mois avant sa retraite ou lorsqu'il décide de prendre sa retraite anticipée (pas la prépension) dans les deux semaines qui suivent la prise de connaissance par l'organisateur de sa décision. De même, en cas de décès, ses ayants droit devront également être informés de cette possibilité dans les deux semaines qui suivent la prise de connaissance par l'organisateur du décès.

Le Roi devra fixer les modalités de calcul pour établir la conversion du capital en rente.

Le législateur laisse finalement une latitude quant à l'indication de la personne chargée de cette tâche d'information. Cela devra être réglé via la convention collective de travail ou le règlement de pension.

CHAPITRE V

Sortie

Le présent chapitre relatif à la " sortie ", notion dont la définition a été donnée à l'article 3, 10°, mérite quelques explications introductives.

Il est en effet vrai que le simple critère de l'expiration du contrat de travail n'est pas en soi décisif pour

niet afdoende is voor de sectorpensioenen. De beëindiging van de arbeidsovereenkomst heeft namelijk niet ipso facto een invloed op het pensioenstelsel. Bij een ondernemingspensioen daarentegen is dit wel het geval. In het kader van een sectorpensioenstelsel kan een werknemer echter perfect aangesloten blijven na de beëindiging van zijn arbeidsovereenkomst. Als een werknemer van werkgever verandert betekent dit met andere woorden niet ipso facto het einde van de aansluiting aan het pensioenstelsel. Bij sectorplannen kan men slechts van uittreding spreken wanneer de werknemer het toepassingsgebied van de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst die het pensioenstelsel regelt verlaat.

Deze dubbele structuur is dus de reden waarom de notie «uittreding» werd ingevoerd. Dit kan worden verduidelijkt aan de hand van de volgende drie voorbeelden.

Eerste voorbeeld.

Een werknemer-aangeslotene verandert van werkgever. De nieuwe werkgever valt net als de vorige werkgever onder het ressort van hetzelfde paritair comité of sub-comité en binnen het toepassingsgebied van hetzelfde sectorpensioenstelsel. Voor de werknemer verandert er niets, hij is en blijft een aangeslotene bij het sectorpensioenstelsel. De beëindiging van zijn arbeidsovereenkomst heeft geen invloed op zijn aansluiting bij het sectorstelsel.

Tweede voorbeeld.

Een werknemer-aangeslotene verandert van werkgever. De nieuwe werkgever valt net als de vorige werkgever onder het ressort van hetzelfde paritair comité of sub-comité, maar valt niet binnen het toepassingsgebied van hetzelfde sectorpensioenstelsel. De nieuwe werkgever is met andere woorden niet gebonden door de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst die het sectorpensioenstelsel inricht. In dit geval is er uittreding doordat de arbeidsovereenkomst wordt stopgezet en er geen heraansluiting is.

Derde voorbeeld.

Een werknemer-aangeslotene verandert van werkgever. De nieuwe werkgever valt echter niet onder het ressort van het paritair comité of sub-comité en kan derhalve onmogelijk onder het toepassingsgebied van de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst vallen die het sectorpensioenstelsel inricht. In dit geval is er uittreding doordat de arbeidsovereenkomst wordt stopgezet.

les pensions sectorielles. L'expiration du contrat de travail n'a, en effet, pas ipso facto d'influence sur le régime de pension. C'est bien le cas, par contre, lorsqu'il s'agit d'un régime d'entreprise. Dans le cadre d'un régime de pension sectorielle, un travailleur peut parfaitement rester affilié au régime de pension sectoriel alors que son contrat de travail est expiré. En d'autres termes, lorsqu'un travailleur change d'employeur, cela ne signifie pas ipso facto la fin de l'affiliation au régime de pension. Dans les régimes sectoriels, on peut seulement parler de sortie lorsque le travailleur quitte le champ d'application de la convention collective de travail sectorielle qui régit le régime de pension.

Cette double structure est la raison pour laquelle la notion de « sortie » a été introduite. Les trois exemples suivants permettront de mieux comprendre cela.

Premier exemple.

Un travailleur-affilié change d'employeur. Le nouvel employeur tombe, tout comme l'employeur précédent, sous le ressort de la même commission ou sous-commission paritaire et dans le champ d'application du même régime sectoriel. Pour le travailleur, rien ne change, il est et demeure affilié au régime de pension sectoriel. L'expiration de son contrat de travail n'a pas eu d'influence sur son affiliation au régime sectoriel.

Deuxième exemple.

Un travailleur-affilié change d'employeur. Le nouvel employeur tombe, tout comme l'employeur précédent, sous le ressort de la même commission ou sous-commission paritaire mais ne tombe pas dans le champ d'application du même régime de pension sectoriel. Le nouvel employeur, n'est en d'autres termes pas lié par la convention collective de travail sectorielle qui organise le régime de pension sectoriel. Dans ce cas, on peut parler de sortie du fait de l'expiration de son contrat de travail et de sa non réaffiliation.

Troisième exemple.

Un travailleur-affilié change d'employeur. Le nouvel employeur ne relève cependant pas de la commission ou sous-commission paritaire. Il lui est dès lors impossible de tomber sous le champ d'application de la convention collective de travail sectorielle qui organise le régime de pension sectoriel. Dans ce cas, il y a sortie du fait de l'expiration du contrat de travail.

Overigens past het te preciseren dat het geval waar de werkgever overeenkomstig artikel 9 van het ontwerp gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om zelf de sectorale pensioentoezegging geheel of gedeeltelijk te organiseren (opting out), gelijkgesteld wordt met het tweede voorbeeld. Er is dus sprake van uittreding bij stopzetting van de arbeidsovereenkomst van de aangeslotene.

Artikel 29

Dit artikel bepaalt dat op het ogenblik van de uittreding geen enkele vergoeding of verlies van winstdelingen ten laste van de aangeslotene mag worden gelegd, of van de verworven reserves worden afgetrokken.

Artikel 30

Artikel 30 van het ontwerp herneemt artikel 11, § 1 W.A.P. dat stelt dat de inrichter bij uittreding de tekorten van de verworven reserves moet aanzuiveren. De zin in artikel 11, § 1 W.A.P. die preciseerde op welke wijze zij moesten worden berekend werd niet hernomen aangezien die precisering overtollig, onnauwkeurig en zelfs tegenstrijdig was.

Gelet op de nieuwe garantieverplichtingen van artikel 24 moet de inrichter naast de tekorten van de verworven reserves in voorkomend geval ook de tekorten ten opzichte van die garanties aanzuiveren (eventueel door middel van de daartoe bij derden genomen dekking), tenzij de nieuwe inrichter de garantie overneemt.

Dit artikel bepaalt dus dat de inrichter van de pensioentoezegging in fine verantwoordelijk is. In het geval van een sectoraal pensioenstelsel dient onderstreept te worden dat de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst nader zal moeten bepalen wat er gebeurt bij eventuele tekorten : moet de werkgever bij wie de aangeslotene weggaat, bijpassen, wordt het tekort verdeeld onder alle werkgevers, komt het solidariteitsfonds tussen, ...?

Artikel 31, § 1

Artikel 31, § 1 voorziet net zoals het in voege zijnde artikel 11, § 2 W.A.P. in een procedure bij uittreding. Aangezien de beëindiging van de arbeidsovereenkomst geen goed criterium is voor sectorpensioenen (cf. supra), wordt dit criterium vervangen door het begrip uittreding dat afdoende is voor zowel individuele pensioentoezeggingen als voor sectorale of ondernemingsstelsels.

Par ailleurs, il convient de préciser également que lorsque l'employeur, conformément à l'article 9 du présent projet, a fait usage de la possibilité d'organiser lui-même totalement ou partiellement le régime de pension, ce cas est assimilé à la deuxième situation. Il y a, par conséquent, sortie lorsqu'il y a expiration du contrat de travail de l'affilié.

Article 29

Le présent article détermine qu'aucune indemnité ou perte de participations bénéficiaires ne peuvent être mises à charge de l'affilié ni déduites des réserves acquises au moment de sa sortie.

Article 30

L'article 30 du projet est une reprise de l'article 11, §1er de la LPC qui stipule que l'organisateur est tenu, lors de la sortie, d'apurer les réserves acquises manquantes. La phrase qui précisait à l'article 11, §1er de la LPC comment celles-ci devaient être calculées n'a pas été reprise car cette précision était redondante, imprécise voire contradictoire.

Vu les nouvelles obligations de garantie de l'article 24, l'organisateur doit, à côté du déficit des réserves acquises, combler aussi le déficit à l'égard de ces garanties (le cas échéant au moyen de la couverture prise à cet effet auprès de tiers), sauf si le nouvel organisateur reprend cette garantie à son compte.

Cet article indique donc que c'est l'organisateur de l'engagement de pension qui est in fine responsable. Dans le cas d'un régime de pension sectoriel, il faut souligner que la convention collective de travail sectorielle devra préciser ce qui se passe en cas d'insuffisance éventuelle : est-ce l'employeur que quitte l'affilié qui supplée, l'insuffisance est-elle supportée par tous les employeurs, le fonds de solidarité intervient-il, ... ?

Article 31, § 1er

L'article 31, §1er prévoit, comme l'actuel article 11§2 de la LPC, une procédure en cas de sortie. Etant donné que l'expiration du contrat de travail n'est pas un critère décisif pour les pensions sectorielles (cf. supra), ce critère est remplacé par la notion de sortie qui est valable aussi bien pour les engagements individuels, que pour les régimes sectoriels ou d'entreprise.

Na uittreding van een werknemer verwittigt de inrichter de pensioeninstelling binnen de dertig dagen. De pensioeninstelling deelt op zijn beurt binnen de dertig dagen na de mededeling het bedrag van de verworven reserves, desgevallend aangevuld tot de bedragen gewaarborgd in toepassing van artikel 24 en de verworven prestaties aan de inrichter mee die vervolgens de aangeslotene hiervan op de hoogte brengt. De precisering dat die mededelingen schriftelijk moeten gebeuren stond reeds in artikel 11, § 2, tweede lid W.A.P.

Artikel 31, § 2

De twee paragraaf van artikel 31 van het ontwerp voorziet in een gerechtvaardigde uitzonderingsprocedure voor sectorpensioenen. De procedure bij uittreding wordt dan namelijk geregeld bij collectieve arbeidsovereenkomst. De sociale partners kunnen op beperkte wijze afwijken van de procedure bepaald in de eerste paragraaf.

De periode van kennisgeving (1 maand van de inrichter naar de pensioeninstelling) die voorzien is in § 1, eerste lid mag namelijk in het geval van sectorpensioenen verlengd worden tot maximum één jaar. De rechtspersoon die als inrichter door het paritair comité of sub-comité is aangeduid moet als inrichter de pensioeninstelling inlichten over de uittreding. De reden van de ogenschijnlijk lange periode van één jaar is gelegen in de periodiciteit waarmee de rechtspersoon over de gegevens kan beschikken. Hij moet deze immers krijgen van het paritair comité of sub-comité. Deze laatsten beschikken echter niet over een doorlopende stroom van informatie over de aangesloten werknemers die onder hun ressort vallen. Er is meestal maar één moment op het jaar (meestal gelegen in juni omwille van de band met de vakantiekassen) dat die comités beschikken over een volledig accuraat overzicht van de aangesloten werknemers. Dit gebrek aan doorlopende accurate informatie vergt een opvangperiode van maximaal één jaar.

Wel is er een belangrijke correctie op deze versoepeling ingebouwd. Indien de aangeslotenen de pensioeninstelling zelf informeert over zijn uittreding, valt de bestaansreden van de uitzonderingsprocedure weg. Er is dan accurate informatie en zowel de inrichtende rechtspersoon als de pensioeninstelling moeten hier naar handelen. Vandaar dat de uitzonderingsprocedure er ook in voorziet dat de aangeslotene zelf binnen diezelfde in de CAO vastgestelde periode de pensioeninstelling van zijn uittreding op de hoogte kan brengen. Als de aangeslotene zelf de pensioeninstelling inlicht over de uittreding dan beschikt deze over al de

Après la sortie d'un travailleur, l'organisateur en avise l'organisme de pension, au plus tard dans les trente jours. L'organisme de pension communique, à son tour, au plus tard dans les trente jours qui suivent l'avis, le montant des réserves acquises, majorées le cas échéant à concurrence des montants garantis en application de l'article 24 et des prestations acquises à l'organisateur qui en avise de suite l'affilié. La précision sur le fait que les communications doivent se faire par écrit, était déjà contenue à l'article 11, §2, deuxième alinéa de la LPC.

Article 31, § 2

Le paragraphe 2 de l'article 31 du projet prévoit une procédure d'exception justifiée pour les pensions sectorielles. La procédure de sortie est en effet réglée par convention collective de travail. Les partenaires sociaux peuvent déroger de manière limitée à la procédure déterminée au paragraphe 1er.

La période de notification (1 mois de l'organisateur à l'organisme de pension) qui est prévue au paragraphe 1er, alinéa 1er peut, dans le cas de pensions sectorielles, s'élever tout au plus à un an. La personne morale qui est désignée comme organisateur par la commission ou sous-commission paritaire doit, en tant qu'organisateur, informer l'organisme de pension de cette sortie. Les raisons de cette période apparemment longue d'un an trouvent leur justification dans la périodicité avec laquelle la personne morale peut disposer des données qu'il doit recevoir de la commission ou sous-commission paritaire. Ces dernières ne reçoivent à vrai dire pas un flux continu d'informations au sujet des travailleurs affiliés relevant de leur ressort. Il y a généralement seulement un moment de l'année (généralement situé en juin en raison du lien avec les caisses de vacances) où ces commissions disposent d'un aperçu bien complet des travailleurs affiliés. Ce manque d'information continu requiert une période de réception maximale d'un an.

Il y a néanmoins une importante correction à cet assouplissement. Si l'affilié informe lui-même l'organisme de pension de la sortie, dans ce cas, les raisons d'être de la procédure d'exception tombent. Il y a alors information correcte et aussi bien la personne morale organisatrice que l'organisme de pension doivent agir en conséquence. C'est pourquoi, la procédure d'exception prévoit aussi que l'affilié lui-même peut, pendant cette même période déterminée dans la CCT, mettre l'organisme de pension au courant de sa sortie. Si l'affilié lui-même informe l'organisme de pension de la sortie, celui-ci dispose alors de toutes les données

nodige gegevens om de verdere procedure af te handelen. De pro-actieve werknemer kan dan terugvallen op de klassieke procedure. Het spreekt voor zich dat hier een belangrijke rol is weggelegd voor de werknemersvakbonden die de werknemers moeten wijzen op dit recht.

In de praktijk zal de maximale opvangperiode van één jaar in het merendeel van de gevallen theoretisch zijn. Het is een maximale periode : als het paritair comité over accurate gegevens beschikt, dan is er geen reden om de procedure van de eerste paragraaf niet te volgen. Stel bijvoorbeeld dat een paritair comité of subcomité in juni over alle gegevens beschikt doordat er een vakantiekas is. Als een werknemer in januari uittreedt zonder de pensioeninstelling in te lichten, dan is de pensioeninstelling ten laatste in juni op de hoogte van de uittreding omwille van de gegevens in de vakantiekas. Dit maakt dat er in het voorbeeld geen 12 maar 4 maanden verlopen zijn. De werknemer kan natuurlijk nog steeds zelf de pensioeninstelling inlichten. Als de werknemer bijvoorbeeld in januari de pensioeninstelling inlicht over zijn uittreding, dan wordt het tweede lid van de eerste paragraaf van toepassing waardoor de werknemer onmiddellijk ingelicht wordt over het bedrag van de verworven reserves en de verworven prestaties.

Doordat er geen uittreding is als een werknemer van werkgever verandert en deze nieuwe werkgever ook gebonden is door de collectieve arbeidsovereenkomst die het sectorpensioen inricht, is bepaald dat de werknemer binnen diezelfde in de CAO vastgestelde periode de pensioeninstelling op de hoogte kan brengen dat hij bij het stelsel aangesloten blijft. Het spreekt dan ook voor zich dat de verdere uittredingsprocedure dan niet van toepassing is. De aangeslotene verlaat immers het stelsel immers niet.

Artikel 32, § 1

De eerste paragraaf van artikel 32 van het ontwerp reguleert de overdraagbaarheid van de reserves. Het artikel is gebaseerd op artikel 12 W.A.P. De regeling bestaat erin de aangeslotene bij uittreding – anders dan door overlijden of door op pensioenstelling – een keuze te geven omtrent de pensioenreserves. Die keuze komt alleen hem toe. De wet voorziet in drie mogelijkheden, die getuigen van de soepelheid die de uittredende aangeslotenen wordt geboden.

De aangeslotene kan ten eerste de verworven reserves, desgevallend aangevuld tot de bedragen waarborgd in toepassing van artikel 24, overdragen naar

nécessaires pour continuer la procédure. Le travailleur pro-actif peut alors retomber dans la procédure classique. Il va de soi qu'un rôle important est ici réservé aux organisations syndicales des travailleurs qui doivent signaler ce droit aux travailleurs.

En pratique, la période maximale de réception sera d'un an, dans la majorité des cas, théorique. C'est une période maximale : si la commission ou la sous-commission paritaire dispose des données requises, il n'y a alors aucune raison pour suivre la procédure du paragraphe 1er. Supposons, par exemple, qu'une commission ou une sous commission dispose en juin de toutes les données parce qu'il existe une caisse de vacances. Si un travailleur sort en janvier sans informer l'organisme de pension, alors ce dernier est au plus tard informé en juin de la sortie via les données que possède la caisse de vacances. Cela signifie que, dans l'exemple précité, ce n'est pas 12 mois mais 4 mois qui se sont écoulés. Le travailleur peut naturellement encore toujours informer lui-même l'organisme de pension. Si le travailleur cité ci-avant informe, par exemple en janvier, l'organisme de pension de sa sortie, alors l'alinéa 2 du paragraphe 1er est appliqué, à savoir que le travailleur est immédiatement informé du montant de ses réserves acquises et prestations acquises.

Etant donné qu'il n'y a pas de sortie lorsqu'un travailleur change d'employeur et que ce nouvel employeur est aussi lié par la convention collective de travail qui a instauré la pension sectorielle, il est prévu que le travailleur peut, le cas échéant, pendant cette même période déterminée dans la CCT informer l'organisme de pension qu'il reste affilié au même engagement. Il va dès lors de soi que la continuation de la procédure de sortie n'est pas d'application. L'affilié ne quitte en effet pas le régime.

Article 32, § 1er

Le paragraphe 1er de l'article 32 du projet règle la transférabilité des réserves. L'article est basé sur l'article 12 de la LPC. La règle consiste à donner à l'affilié en cas de sortie – autrement que par décès ou mise à la retraite – un choix quant aux réserves de pension. Ce choix n'appartient qu'à lui. La loi prévoit trois possibilités qui démontrent la souplesse qui est offerte aux affiliés sortants.

L'affilié peut en premier lieu transférer les réserves acquises complétées le cas échéant à concurrence des montants garantis en application de l'article 24, à

de pensioenstelling van een nieuwe inrichter. Deze inrichter is ofwel de nieuwe werkgever ofwel de rechts-persoon die als inrichter is aangeduid door het paritair comité of sub-comité onder wiens ressort de nieuwe werkgever valt. In beide gevallen is een overdracht slechts mogelijk in de mate dat de werknemer bij de pensioentoezegging van de nieuwe inrichter is aangesloten. Indien de werknemer niet tot de categorie van de werknemers behoort waaraan de pensioentoezegging van de nieuwe werkgever werd gedaan, is deze mogelijkheid niet van toepassing.

De tweede keuze waarover de aangeslotene bij uit-treding beschikt, is de overdracht van de verworven reserves, desgevallend aangevuld tot de bedragen ge-waarborgd in toepassing van artikel 24, naar een pensioeninstelling die de totale winst onder de aangeslotenen in verhouding tot hun reserves verdeelt en de kosten beperkt volgens de regels vastgesteld door de Koning.

De aangeslotene kan er ten derde voor opteren om zijn verworven reserves bij de pensioeninstelling van de vorige inrichter te laten. Hier zijn twee mogelijkhe-den voorzien :

a) *zonder wijziging van de pensioentoezegging*. Dit betekent ondermeer dat in het geval van een pensioen-toezegging van het type vaste prestaties, de aange-slotene op het moment van zijn pensionering, recht heeft op de prestatie zoals die gedefinieerd is over-eenkomstig de pensioenformule in het reglement of de overeenkomst.

De aangeslotene moet steeds over deze mogelijk-heid beschikken.

b) in een *onthaalstructuur* als bedoeld in § 2 wan-neer het pensioenreglement of de pensioen-overeenkomst erin voorziet zodat de aangeslotene nog een eventuele dekking overlijden of invaliditeit kan ge-nieten.

Indien de aangeslotene ervoor kiest om zijn reser-ves over te dragen naar de pensioeninstelling van zijn nieuwe inrichter, mogen deze laatsten de overgedra-gen reserves niet weigeren en geen kosten van welke aard ook aan de aangeslotenen aanrekenen.

Het laatste lid van deze paragraaf preciseert dat de overdrachten bedoeld in 1° en 2° beperkt zijn tot het gedeelte van de reserves dat niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een voorschot of een inpadding.

Het derde lid van artikel 12, §1 W.A.P., dat stelt dat

l'organisme de pension du nouvel organisateur. Cet or-ganisateur est soit le nouvel employeur soit la personne morale organisatrice désignée par la commission ou sous-commission paritaire à laquelle ressortit le nou-vel employeur. Dans les deux cas, le transfert est seu-lement possible dans la mesure où le travailleur est affilié à l'engagement de pension de ce nouvel organi-sateur. Si le travailleur n'appartient pas à la catégorie des travailleurs visés par l'engagement de pension exis-tant auprès de ce nouvel organisateur, cette possibilité n'est pas offerte.

Le deuxième choix dont dispose l'affilié en cas de sortie, est le transfert des réserves acquises complé-tées le cas échéant à concurrence des montants ga-rantis en application de l'article 24 vers une institution de prévoyance qui répartit la totalité du bénéfice entre les affiliés proportionnellement à leurs réserves et li-mite les frais selon les règles déterminées par le Roi.

En troisième lieu, l'affilié peut décider de laisser ses réserves acquises auprès de l'organisme de pension de l'organisateur précédent. Deux possibilités sont pré-vues.

a) *sans modification de l'engagement de pension*. Cela signifie notamment, lorsqu'il s'agit d'un engage-ment de type prestations définies, qu'il aura droit, au moment de sa retraite, à la prestation définie confor-mément à la formule de pension dans le règlement ou la convention.

L'affilié doit toujours avoir cette possibilité.

b) dans une *structure d'accueil* visée au § 2, lors-que le règlement ou la convention de pension le pré-voit de telle manière que l'affilié puisse encore bénéfi-cier d'une éventuelle couverture décès ou invalidité.

Lorsque l'affilié opte pour le transfert de ses réser-ves vers l'organisme de son nouvel organisateur, ces derniers doivent accepter ce transfert sans qu'ils puis-sent mettre à charge de l'affilié des frais de quelque nature que ce soit.

Le dernier alinéa du présent paragraphe précise que les transferts visés aux 1° et 2° sont limités à la partie des réserves qui ne fait pas l'objet d'une avance ou d'une mise en gage.

Le dernier alinéa de l'article 12, §1er de la LPC qui

wanneer een aangeslotene heeft gekozen voor de derde mogelijkheid, hij een premievrije pensioenaanspraak behoudt en dezelfde toekenningsregels gelden inzake winstdelingen of netto opbrengst als voor de aangeslotenen wiens arbeidscontract niet werd beëindigd, werd geschrapt. Deze bepaling had weinig zin en was in de praktijk en vooral in het kader van een toezegging van het type vaste prestaties niet toepasbaar.

Artikel 32, § 2

De tweede paragraaf van dit artikel geeft een wettelijke grondslag aan een courante praktijk, nl. die van de onthaalstructuren. Dit zijn vaak verzekeringscontracten waarin reserves worden beheerd in de ene of andere verzekeringscombinatie. Die mogelijkheid staat ook open voor de voorzorgsinstellingen die daartoe in een bijzonder reglement zullen moeten voorzien.

Deze onthaalstructuren zijn bedoeld om de reserves te beheren van de personen die voor de eerste mogelijkheid hebben gekozen, dit zijn dus de meegebrachte reserves van de nieuw aangeworven werknemers.

In deze structuren kunnen eveneens de reserves worden beheerd van de personen die gekozen hebben voor punt b) van de derde mogelijkheid.

Het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst waarin het beheer van die reserves in een onthaalstructuur is voorzien dienen de in de onthaalstructuur voorziene mogelijkheden voor de aangeslotene te bevatten (bv. de mogelijkheid bepaalde verzekeringscombinaties te kiezen gaande van pure kapitalisatie tot gemengde vormen, dus met een overlijdensdekking).

Artikel 32, § 3

De derde paragraaf regelt de procedurale aspecten van de overdracht van de reserves. Aansluitend bij de regeling van artikel 31 reguleert deze paragraaf wat de aangeslotene moet doen. De aangeslotene dient namelijk binnen de 30 dagen na de in artikel 31, § 1, tweede lid bedoelde mededeling aan de inrichter of aan de pensioeninstelling, indien zo bepaald in het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst, aan te geven welke van de drie mogelijkheden van de eerste paragraaf hij kiest.

Het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst kan bepalen dat de aangeslotene rechtstreeks de pensioeninstelling op de hoogte brengt van de keuze.

prévoyait, lorsque l'affilié optait pour la troisième possibilité, un droit à la pension sans versement et les mêmes règles d'octroi de participations bénéficiaires ou de produit net que les affiliés pour lesquels il n'a pas été mis fin au contrat de travail, a été supprimé en raison du fait que cette disposition n'avait pas de sens et était inapplicable en pratique surtout dans le cadre d'engagement de type prestations définies.

Article 32, § 2

Le deuxième paragraphe du présent article vise à légitimer une pratique courante, celle des structures d'accueil. Celles-ci ont le plus souvent la forme de contrats d'assurance dans lesquels les réserves sont gérées dans l'une ou l'autre combinaison d'assurance. Cette possibilité est aussi ouverte aux institutions de prévoyance qui devront prévoir à cette fin un règlement particulier.

Ces structures d'accueil ont pour objet la gestion des réserves des personnes qui ont opté pour la première possibilité c'est-à-dire le transfert de leurs réserves vers l'organisme du nouvel employeur.

Elles peuvent avoir également pour objet de gérer les réserves de l'affilié qui ont opté pour le point b) de la troisième possibilité.

Le règlement de pension ou la convention de pension qui prévoient la gestion de ces réserves via une structure d'accueil doivent également mentionner les possibilités de choix de l'affilié (par exemple la possibilité de choisir des combinaisons d'assurance déterminées allant de la capitalisation pure à des formes mixtes, donc avec une couverture décès).

Article 32, § 3

Le paragraphe 3 règle les aspects procéduraux de la cession des réserves. En liaison avec la règle de l'article 31, le présent paragraphe règle ce que l'affilié doit faire. L'affilié doit, dans les 30 jours suivant la communication visée à l'article 31, §1er, alinéa 2, faire savoir à l'organisateur ou à l'organisme de pension si cela est prévu dans le règlement de pension ou la convention de pension, laquelle des trois possibilités du paragraphe 1er il a choisi.

Le règlement de pension ou la convention de pension peut déterminer que l'affilié avertit directement l'organisme de pension de son choix. Cela peut être

Dit kan vooral in het geval van de sectorpensioenstelsels een goede oplossing zijn. Omwille van de administratieve eenvoud kunnen de sociale partners in het pensioenreglement opnemen dat de pensioeninstelling en niet de inrichtende rechtspersoon moet worden ingelicht over de keuze van de aangeslotene. Deze mogelijkheid staat ook open voor ondernemingspensioenen en de individuele pensioentoezeggingen.

Wanneer de aangeslotene de termijn van dertig dagen heeft laten verstrijken, wordt hij verondersteld gekozen te hebben voor de optie a) van de derde mogelijkheid (behoud van zijn reserves bij de pensioeninstelling van zijn vorige inrichter, zonder wijziging van de pensioentoezegging).

Verder werd de termijn verlengd gedurende dewelke een aangeslotene kan opteren om zijn reserves over te dragen naar de pensioeninstelling van zijn nieuwe inrichter wanneer hij een arbeidscontract sluit met een nieuwe werkgever na de termijn van dertig dagen. Deze termijn bedraagt 12 maanden vanaf zijn aansluiting.

De vierde paragraaf geeft tenslotte aan de Koning de bevoegdheid om de modaliteiten van de overdrachten te regelen.

Artikel 33

Dit artikel bepaalt de voorwaarden waaronder wordt toegelaten dat een werknemer nadat hij zijn werkgever heeft verlaten zelf verder mag instaan voor de financiering van zijn extralegaal pensioen. Zoals reeds gesteld in de inleiding wordt deze individuele spaarvorm niet beschouwd als derde pijler maar blijft hij deel uitmaken van de tweede pijler en dus genieten van de op de tweede pijler van toepassing zijnde fiscale voordelen.

Deze fiscale voordelen zullen in een afzonderlijke wet worden geregeld. Aangezien de kost van deze financiering volledig door de werknemer zelf wordt gedragen komt de beperking van de loonnorm niet tussen.

Deze mogelijkheid tot voortzetting van de financiering bestaat alleen in het geval waar de werknemer een arbeidsovereenkomst sluit met een nieuwe werkgever bij wie voor die werknemer geen pensioentoezegging bestaat.

Er wordt bepaald dat na uittreding uit een pensioenstelsel, waarbij de werknemer minstens 42 maanden was aangesloten, hij kan eisen dat zijn nieuwe werk-

une bonne solution, surtout dans le cas de régimes de pension sectoriels. Pour des raisons de simplicité administrative, les partenaires sociaux peuvent prévoir dans le règlement de pension qu'il appartient à l'organisme de pension et non pas à la personne morale organisatrice d'être avisé du choix effectué par l'affilié. Cette possibilité est aussi ouverte aux régimes d'entreprises et aux engagements individuels de pension.

Quant l'affilié a laissé passer le délai de trente jours, il est supposé avoir choisi pour l'option a) de la troisième possibilité (maintien de ses réserves auprès de l'organisme de pension de son organisateur précédent, sans modification de l'engagement de pension).

On a en outre étendu dans le temps la possibilité pour un affilié, lorsqu'il conclut un contrat de travail après le délai de 30 jours avec un nouvel employeur, d'opter pour le transfert de ses réserves vers l'organisme de son nouvel organisateur et ce pendant un délai d'un an à partir de son affiliation.

Le paragraphe 4 indique que le Roi détermine les modalités de cession.

Article 33

Le présent article détermine les conditions auxquelles il est permis qu'un travailleur après qu'il ait quitté son employeur, peut lui-même assurer le financement de sa pension extralégale. Comme cela a été dit dans l'introduction, cette forme d'épargne individuelle n'est pas considérée comme du troisième pilier mais elle fait partie du deuxième pilier et donc bénéficie des avantages fiscaux qui sont applicables au deuxième pilier.

Ces avantages fiscaux seront réglés dans une loi séparée. Etant donné que le coût de ce financement est entièrement à charge du travailleur lui-même, la limitation de la norme salariale ne joue pas.

Cette possibilité de poursuite du financement n'existe que dans le cas où le travailleur conclut un contrat de travail avec un nouvel employeur chez lequel il n'y a pas d'engagement de pension pour ce travailleur.

Il est indiqué que le travailleur, après sa sortie du régime de pension, où il était affilié depuis au moins 42 mois, peut exiger de son nouvel employeur de rete-

gever bedragen van zijn loon afhoudt en die doorstort aan de pensioeninstelling die hij daartoe heeft aangevraagd.

In het tweede lid worden beperkingen gesteld. Die stortingen mogen niet meer bedragen dan 1.500 euro, het eventuele overschot behoort niet langer tot de tweede pijler maar tot de derde pijler.

Rekening houdend met het feit dat de voornoemde stortingen enkel op verzoek van de aangeslotene gedaan zijn en van facultatieve aard zijn, bepaalt lid 3 dat zij niet afgetrokken mogen worden van het loon van de aangeslotene voor de toepassing van de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek op het vlak van beslag.

HOOFDSTUK VI

Verandering van Pensioeninstelling en Overdrachten

Artikelen 34 - 36

In dit hoofdstuk wordt een regeling uitgewerkt voor de problematiek rond de verandering van pensioeninstelling, het zogenaamde financieringsinstrument van de pensioentoezegging en de eventuele daarmee gepaard gaande overdracht van reserves van de aangeslotenen.

Momenteel wordt volgens de WAP het advies van de ondernemingsraad vereist of, bij afwezigheid van deze laatste, het advies van het comité voor preventie en bescherming op het werk of, bij ontstentenis daarvan, moeten de aangeslotenen voorafgaandelijk worden ingelicht.

Inzake de eventuele overdracht van de reserves wordt er actueel een onderscheid gemaakt tussen groepsverzekeringen en stelsels die beheerd worden door een verzorgingsinstelling.

Eenzijds worden de groepsverzekeringen geregeld door de wet op de landverzekeringsovereenkomst en het koninklijk besluit inzake de levensverzekeringsactiviteit. Dit betekent dat een werkgever die wenst te veranderen van pensioeninstelling en de reserves van de aangeslotenen aan de nieuwe instelling wil overdragen, aan elk van zijn aangeslotenen de toestemming moet vragen.

Anderzijds wordt er in de controlewet van 9 juli 1975, zoals die van toepassing is op de verzorgingsinstellingen, een procedure voorgeschreven die gevolgd moet worden in geval van volledige of gedeeltelijke overdracht

nir des montants sur son salaire dans le but de les verser à l'organisme de pension que le travailleur lui a désigné à cet effet .

Le deuxième alinéa introduit des limites. Ces versements ne peuvent s'élever à plus de 1.500 euro, le surplus éventuel constituant alors du troisième pilier mais pas du deuxième pilier.

Compte tenu que les versements précités sont effectués à la seule demande de l'affilié et ont un caractère facultatif, l'alinéa 3 stipule qu'ils ne doivent pas venir en déduction de la rémunération de l'affilié pour l'application des dispositions du Code judiciaire en matière de saisie.

CHAPITRE VI

Changement d'organisme de pension et transferts

Articles 34 à 36

Dans le présent chapitre, c'est la problématique du changement d'organisme de pension, appelé communément véhicule de financement de l'engagement de pension, ainsi que du transfert éventuel des réserves des affiliés vers le nouvel organisme qui est réglée.

Actuellement, selon la LPC, l'avis du conseil d'entreprise ou, en son absence, l'avis du comité de prévention et de protection au travail ou, à défaut, l'information préalable des affiliés, sont requis.

Quant au transfert éventuel des réserves, il existe actuellement une distinction entre les assurances de groupe et les régimes qui sont gérés par une institution de prévoyance.

D'une part, les assurances de groupe sont soumises à la loi sur le contrat d'assurance terrestre ainsi qu'à l'arrêté royal relatif aux activités d'assurance sur la vie. Cela signifie que lorsqu'un employeur souhaite changer d'organisme de pension et transférer les réserves des affiliés auprès du nouvel organisme, il doit demander l'accord individuel de ceux-ci .

D'autre part, dans la loi de contrôle du 9 juillet 1975, telle qu'elle est rendue applicable aux institutions de prévoyance, une procédure est imposée qui doit être suivie en cas de cession totale ou partielle des droits

van de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de verzorgingsactiviteit van een verzorgingsinstelling naar een andere pensioeninstelling : de voorafgaandelijke toestemming van de Controledienst is vereist, de beslissing betreffende de goedkeuring moet worden bekendgemaakt en de aangeslotenen moeten worden ingelicht.

Er wordt nu voorgesteld deze problematiek in zijn geheel en voor de verschillende pensioeninstellingen op gelijke wijze te regelen in voorliggend hoofdstuk. De voormelde regels van de controlewet en van de wet op de landverzekeringsovereenkomst en het kb-leven zouden dan ook niet langer gelden bij een overdracht van rechten en verplichtingen (d.w.z. verandering van financieringsinstrument).

In voorliggende bepalingen wordt voorgesteld om bij verandering van pensioeninstelling en eventuele overdracht van de reserves naar een andere pensioeninstelling gebruik te maken van dezelfde procedures als deze die van toepassing zijn bij wijziging van de pensioentoezegging (zie procedures bepaald in hoofdstuk II). Dit impliceert dat, naar gelang van het geval, deze verandering uitsluitend tot de bevoegdheid van de inrichter behoort of maar kan plaatsvinden mits het sluiten van een CAO, het volgen van de procedure van de toetredingsakte of nog van wijziging van het arbeidsreglement.

De Controledienst zal vooraf op de hoogte moeten worden gebracht van de verandering. Ook de aangeslotenen zullen moeten worden ingelicht. Deze informatieplicht rust in eerste instantie op de inrichter. Eventueel kan de collectieve arbeidsovereenkomst of het pensioenreglement iemand anders aanduiden, bv. de werkgevers in het kader van sectorfondsen.

Tenslotte kan nog gewezen worden op de tweede paragraaf van artikel 34, die gebaseerd is op het artikel 12 § 3 W.A.P. en bepaalt dat deze verandering van pensioeninstelling geen nadeel mag berokkenen aan de aangeslotenen. Indien de inrichter namelijk beslist om naar een andere pensioeninstelling over te gaan voor het financieren van de pensioenverplichtingen mag geen enkele vergoeding of verlies van winstdelingen ten laste gelegd worden van de aangeslotene of van de actuele waarde van de op het ogenblik van de overdracht verworven reserves worden afgetrokken.

Artikel 37

Het eerste lid regelt de problematiek rond de verandering van werkgever in geval van overgang van ondernemingen. Momenteel wordt deze problematiek ge-

et obligations découlant de l'activité de prévoyance d'une institution de prévoyance vers un autre organisme de pension : l'accord préalable de l'Office est exigé, la décision concernant l'approbation doit être publiée et les affiliés doivent être informés.

Il est maintenant proposé de régler, dans ce chapitre, cette problématique dans son ensemble de la même manière pour les divers organismes de pension. Les règles précitées résultant de l'application de la loi de contrôle, de la loi sur le contrat d'assurance terrestre ainsi que de l'arrêté royal vie, ne seraient plus rendues applicables lorsqu'il y a cession des droits et obligations (càd changement de véhicule de financement).

Dans les présentes dispositions, il est suggéré que les mêmes procédures que celles applicables à la modification de l'engagement de pension soient appliquées lorsqu'il y a changement d'organisme de pension et transfert éventuel des réserves vers un autre organisme de pension (cf. procédures définies au chapitre II). Cela implique que, selon les cas, ce changement relève de la compétence exclusive de l'organisateur ou implique la conclusion d'une CCT, le suivi de la procédure de l'acte d'adhésion ou encore la modification du règlement de travail.

L'Office de Contrôle devra être préalablement averti du changement. De même, les affiliés devront être informés. Cette obligation d'information appartient en premier lieu à l'organisateur. La convention collective de travail ou le règlement de pension peut éventuellement prévoir de régler cela autrement, comme par exemple, désigner les employeurs dans le cadre de fonds sectoriels.

Enfin, on attirera l'attention sur le deuxième paragraphe de l'article 34 qui est basé sur l'article 12§3 de la LPC et qui détermine que ce changement ne peut pas causer de préjudice aux affiliés. Si l'organisateur décide de s'adresser à un autre organisme de pension pour le financement de ses obligations de pension, aucune indemnité ou perte de participation aux bénéfices ne peut être mise à charge de l'affilié ou être déduite de la valeur actuelle des réserves acquises au moment du transfert.

Article 37

L'alinéa 1er vise la problématique du changement d'employeur en cas de transfert conventionnel d'entreprise qui est actuellement régi par la CCT n°32bis ins-

regeld door de CAO nr. 32bis, die gebaseerd is op richtlijn 77/187/EEG, gewijzigd door richtlijn 98/50 van 29 juni 1998.

Volgens deze richtlijn mogen de lidstaten bepalen dat de regel inzake de overdracht van rechten en verplichtingen niet van toepassing is op de rechten van de werknemers op ouderdomsuitkeringen, invaliditeitsuitkeringen of uitkeringen aan rechthebbenden uit hoofde van aanvullende pensioenstelsels. De lidstaten moeten de nodige maatregelen vaststellen om de belangen van de werknemers en van de personen die de vestiging reeds hebben verlaten op het tijdstip van de overgang inzake hun verworven reserves te beschermen.

In het tweede lid wordt het geval geregeld waar de werkgever van paritair comité verandert. In geen geval mag dit een vermindering van de pensioenrechten van de werknemers met zich brengen tenzij in de beslissing iets anders wordt bepaald. Deze beslissing moet worden genomen mits inachtneming van de procedures voorzien in artikel 7 van het ontwerp (CAO wanneer in de onderneming een ondernemingsraad, een comité voor preventie en bescherming op het werk werd opgericht of een vakbondsafvaardiging aanwezig is of door middel van een wijziging van het arbeidsreglement in de andere gevallen)

Artikel 38

Dit artikel bepaalt dat de Raad voor Aanvullende Pensioenen een pensioeninstelling kan doorlichten op verzoek van 10 % van de werkgevers of werknemers en in geval van ondermaats rendement een verandering van pensioeninstelling of beheerder (administratief of financieel) kan aanbevelen.

HOOFDSTUK VII

Inspraak van de Werknemers

Afdeling I. Verplichte raadpleging en kennisgeving

Artikel 39

Artikel 39 van het ontwerp, dat de raadpleging van de werknemers regelt en overeenkomt met artikel 13 W.A.P., heeft enkel en alleen betrekking op pensioenstelsels die ingericht zijn door werkgevers, dus de ondernemingspensioenstelsels. De inspraak wordt georganiseerd middels de klassieke ondernemingsorganen zoals de ondernemingsraad, het comité voor preventie en bescherming op het werk en de vakbondsafvaardiging.

pirée de la directive 77/187/CEE, qui a été modifiée par la directive 98/50 du 29 juin 1998.

Selon cette directive, les États membres peuvent prévoir que la cession des droits et obligations ne s'appliquent pas aux droits des travailleurs à des prestations de vieillesse, d'invalidité ou de survivants au titre de régime de pension complémentaires. Les États membres doivent adopter les mesures nécessaires pour protéger les intérêts des travailleurs ainsi que des personnes ayant déjà quitté l'établissement au moment du transfert en ce qui concerne leurs réserves acquises.

Le 2ème alinéa règle le cas où l'employeur change de commission paritaire. En aucun cas, cela ne peut entraîner une diminution des droits de pension des travailleurs sauf décision contraire. Cette décision doit être prise en respectant les procédures de l'article 7 du projet (CCT s'il y a dans l'entreprise un conseil d'entreprise, un comité de prévention ou une délégation syndicale ou modification du règlement de travail dans les autres cas).

Article 38

Cet article prévoit que le Conseil des Pensions Complémentaires peut faire la radioscopie d'un organisme de pension à la demande de 10 % des employeurs ou des travailleurs et recommander un changement d'organisme de pension ou de gestionnaire (administratif ou financier) en cas de rendement médiocre.

CHAPITRE VII

Participation des travailleurs

Section 1er. Consultation et information obligatoires

Article 39

L'article 39 du projet, qui règle la consultation des travailleurs et qui est concordance avec l'article 13 de la LPC, se rapporte exclusivement aux régimes de pension qui sont instaurés par des employeurs, donc des régimes de pensions d'entreprises. La participation est organisée par le moyen des organes d'entreprise classiques tels que le conseil d'entreprise, le comité pour la prévention et la protection au travail et la délégation syndicale.

Dit artikel bepaalt dat, onverminderd de bepalingen van hoofdstuk II, bij een ondernemingspensioenstelsel de ondernemingsraad of, bij ontstentenis ervan, het comité voor preventie en bescherming op het werk, of bij ontstentenis ervan de vakbondsafvaardiging advies geeft over de volgende aangelegenheden :

1° de wijze van financiering van het pensioenstelsel en de structurele verschuivingen in die financiering;

2° de vaststelling van de reserves en de jaarlijkse opgave van de pensioenfiche;

3° de toepassing, de interpretatie en de wijziging van het pensioenreglement;

4° de keuze van een pensioeninstelling en de overgang naar een andere pensioeninstelling, met inbegrip van de eventuele overdracht van reserves.

Het artikel stelt verder dat indien de pensioentoezegging van een werkgever beperkt wordt tot een deel van de werknemers van de onderneming, de inspraak uitgeoefend wordt door de leden van de raad of het comité of de vakbondsafvaardiging, die de werknemers vertegenwoordigen waarvoor de pensioentoezegging geldt, op voorwaarde dat ten minste 10 % van die werknemers hierom verzoekt.

Bij ontstentenis van een bevoegde raad, comité of vakbondsafvaardiging moet de werkgever periodiek en individueel aan de werknemers waarvoor de pensioentoezegging geldt, informatie verstrekken. Deze mededeling gaat steeds een eventuele beslissing ten gronde vooraf.

Tenslotte wordt bepaald dat niet naleving van de vermelde procedures wordt gesanctioneerd met een relatieve nietigheid.

Artikel 40

Artikel 40 regelt het geval van een individuele pensioentoezegging op een met de procedure van de paragraaf 3 van artikel 39 vergelijkbare wijze.

Afdeling II. Paritair beheer - Toezichtsc comité

Artikel 41

Momenteel wordt de problematiek rond het paritair beheer van de pensioenfondsen geregeld in de binnen de Nationale Arbeidsraad (NAR) gesloten CAO nr. 9

Cet article détermine que, sans préjudice des dispositions du chapitre II, dans le cas d'un régime de pension d'entreprise, le conseil d'entreprise ou, à défaut, le comité pour la prévention et la protection au travail ou, à défaut, la délégation syndicale donne un avis sur les matières suivantes :

1° le mode de financement du régime de pension et les modifications structurelles de ce financement;

2° la fixation des réserves et l'établissement annuel de la fiche de pension;

3° l'application, l'interprétation et la modification du règlement de pension ;

4° le choix d'un organisme de pension et le transfert vers un autre organisme de pension, y compris le transfert éventuel des réserves.

L'article stipule, par ailleurs, que si l'engagement de pension d'un employeur est limité à une partie des travailleurs de l'entreprise, la participation est exercée par les membres du conseil ou du comité ou de la délégation syndicale, qui représentent les travailleurs pour lesquels vaut l'engagement de pension, à condition qu'au moins 10 % de ces travailleurs en fassent la demande.

A défaut d'un conseil, commission ou délégation syndicale, compétent, l'employeur doit périodiquement et individuellement informer les travailleurs pour qui vaut l'engagement de pension. Cette communication est toujours préalable à une décision éventuelle quant au fond.

Enfin, il est précisé que la non observation des procédures précitées est sanctionnée par une nullité relative.

Article 40

L'article 40 règle le cas d'un engagement individuel de pension d'une manière semblable à la procédure prévue au paragraphe 3 de l'article 39.

Section II. Gestion paritaire - Comité de surveillance

Article 41

Actuellement, la problématique de la gestion paritaire des fonds de pension est réglée par la CCT n° 9 du 9 mars 1972 conclue au sein du Conseil national du

van 9 maart 1972, houdende ordening van de in de NAR gesloten nationale akkoorden en CAO's betreffende de ondernemingsraden, die bindend verklaard zijn bij het KB van 12 september 1972. Het huidige artikel 13, b en c, bepaalt dat wanneer het paritair beheer van een maatschappelijk werk of van contractuele voordelen, die een financiële tussenkomst van het personeel inhouden, aan een vereniging zonder winstoogmerk wordt toevertrouwd, er tussen haar en de ondernemingsraad een band zal worden gelegd. Hier toe zal de beheerraad van de vereniging zonder winstoogmerk paritair beheerd moeten worden tenzij de ondernemingsraad er anders over beschikt. Wanneer het beheer van het plan gemeenschappelijk is aan verschillende ondernemingen, zal de beheerraad in principe paritair beheerd worden.

Er wordt nu voorgesteld deze problematiek in zijn geheel te behandelen in dit wetsontwerp.

In § 1 wordt een onderscheid gemaakt tussen de gevallen waarin het pensioenstelsel ingevoerd is op ondernemingsniveau en deze ingevoerd op sectorniveau

De verzorgingsinstelling die een sectorale pensioenstelsel uitvoert wordt paritair beheerd tenzij de collectieve arbeidsovereenkomst waarbij het pensioenstelsel wordt ingevoerd er anders over beschikt.

De huidige regeling van de CAO nr. 9 wordt uitgebreid voor de verzorgingsinstellingen die een ondernemingspensioenstelsel uitvoeren. Het betreft hier de stelsels die worden ingevoerd overeenkomstig artikel 9 (opting out) of 11 (ondernemingfondsen die het bijzonder regime van de « sociale » pensioenstelsels genieten) of de ondernemingstelsels die in een persoonlijke bijdrage van de werknemer voorzien.

Voortaan zullen niet alleen de vzw's maar alle verzorgingsinstellingen die een dergelijk stelsel beheeren, ongeacht hun juridische vorm, paritair moeten worden beheerd op voorwaarde dat het gaat om een rechtsvorm die toegelaten is door de controlewet van 9 juli 1975.

Een tweede uitbreiding bestaat erin dat deze regeling nu ook zal gelden voor de ondernemingen waar geen ondernemingsraad aanwezig is maar wel een comité voor preventie en bescherming op het werk of een vakbondsafvaardiging.

Net zoals nu reeds het geval is kan de samenstelling van de raad van bestuur van de verzorgingsinstelling anders worden geregeld, naar gelang het geval in de

Travail (CNT), coordonnant les accords nationaux et les CCT relatifs aux conseils d'entreprises, conclues au sein du CNT, rendue obligatoire par l'AR du 12 septembre 1972. L'actuel article 13, b et c, prévoit que lorsque la gestion paritaire d'une œuvre sociale ou d'avantages contractuels comportant une participation financière du personnel est confiée à une association sans but lucratif, une liaison sera établie entre celle-ci et le conseil d'entreprise. A cet effet, le conseil d'administration de l'association sans but lucratif devra être géré paritairement sauf si le conseil d'entreprise en dispose autrement. Lorsque la gestion du plan est commune à plusieurs entreprises, le conseil d'administration sera en principe géré paritairement.

Il est maintenant proposé de traiter de cette problématique dans son ensemble dans le présent projet de loi.

Au premier paragraphe, une distinction est opérée entre les cas où le régime de pension est instauré au niveau d'entreprise ou du secteur.

L'institution de prévoyance qui exécute un régime de pension sectoriel est gérée paritairement sauf si la convention collective de travail par laquelle le régime de pension est instauré, en dispose autrement.

Le régime actuel de la CCT n° 9 est étendu pour les institutions de prévoyance qui exécute un régime de pension d'entreprise. L'on vise ici les régimes qui sont instaurés conformément à l'article 9 (opting out) ou 11 (fonds d'entreprise qui bénéficient du statut particulier des régimes « sociaux » de pension) ou les régimes d'entreprise qui prévoient une contribution financière du travailleur.

A l'avenir, devront être gérées paritairement non seulement les asbl mais toutes les institutions de prévoyance qui gèrent un tel régime de pension, indépendamment de leur forme juridique, à condition qu'il s'agisse d'une forme juridique autorisée par la loi de contrôle du 9 juillet 1975.

Une deuxième extension réside dans le fait que ce régime vaudra aussi maintenant pour les entreprises où il n'y a pas de conseil d'entreprise mais bien un comité pour la prévention et la protection au travail ou une délégation syndicale.

Comme cela est déjà le cas actuellement, la composition du conseil d'administration de l'institution de prévoyance peut être réglée autrement, selon le cas,

CAO die het pensioenstelsel invoert bij een sectorstelsel of door de ondernemingsraad of het comité voor preventie en bescherming op het werk of in gemeen overleg tussen de werkgever en de vakbondsdelegatie bij ontstentenis van voormelde organen.

In § 2 wordt in een specifieke regeling voorzien voor het geval waar de uitvoering van een « sociaal » pensioenstelsel wordt toevertrouwd aan een pensioeninstelling, die niet op paritaire wijze wordt beheerd, bijvoorbeeld een verzekeringsonderneming. In dit geval wordt er in een bijzonder inspraakorgaan voorzien, het zogenaamde toezichtscomité.

Dit comité, dat paritair is samengesteld, ziet toe op de uitvoering van de pensioentoezegging, dus van bv. de groepsverzekering en wordt in het bezit gesteld van het transparantieverslag dat de pensioeninstelling moet opstellen ten behoeve van de inrichter en de aangeslotenen. Dit moet gebeuren vóór het meedelen ervan aan de inrichters.

HOOFDSTUK VIII

Transparantie

Artikel 42

In dit artikel wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke transparantie. De pensioeninstellingen worden verplicht jaarlijks een verslag op te maken dat ter beschikking gesteld zal worden van de inrichters, de werkgevers en de aangeslotenen. Eventueel kan de collectieve arbeidsovereenkomst of het pensioenreglement de kennisgeving anders regelen.

Het verslag moet informatie bevatten over de wijze van financiering, de beleggingsstrategie op lange en korte termijn en de sociale, ethische en leefmilieuaspecten ervan, het rendement, de kostenstructuur en de winstdeling.

Rekening houdend met de maatschappelijke opdracht van de pensioeninstellingen leek het wenselijk dat zij op een progressieve wijze een beleggingsbeleid zouden voeren dat « maatschappelijk verantwoord » is of dat voldoet aan vereisten inzake « duurzame ontwikkeling ». Met dat doel voor ogen dienen natuurlijk bijzondere communicatiestrategieën te worden uitgewerkt. Ook in hoofde zowel van de verantwoordelijken van de pensioeninstellingen als van de financiële analisten zal dit een evolutie vergen. Nieuwe benaderingswijzen inzake de keuze van de investeringen zullen immers noodzakelijk zijn. Daarbij zal tezelfdertijd rekening

dans la CCT qui instaure le régime de pension dans le cas d'un régime sectoriel, ou par le conseil d'entreprise ou le comité de prévention et de protection au travail ou de commun accord entre l'employeur et la délégation syndicale à défaut des organes précités.

Au paragraphe 2, une règle spécifique est prévue lorsque l'exécution d'un régime « social » de pension est confiée à un organisme de pension qui n'est pas géré de façon paritaire, comme par exemple une entreprise d'assurances. Dans ce cas, il est créé un organe particulier de participation, ainsi dénommé comité de surveillance.

Ce comité de surveillance qui est composé paritairement, surveille l'exécution de l'engagement de pension, et donc par exemple du contrat d'assurance de groupe. Il est mis en possession du rapport sur la transparence que l'organisme de pension doit rédiger à l'attention de l'organisateur et des affiliés. Cela doit avoir lieu avant la communication aux organisateurs.

CHAPITRE VIII

Transparence

Article 42

Cet article vise à instaurer la plus grande transparence possible. Les organismes de pension sont obligés de rédiger annuellement un rapport qui devra être mis à la disposition des organisateurs, des employeurs et des affiliés. La convention collective de travail ou le règlement de pension peut éventuellement régler cette information autrement.

Le rapport doit contenir une information sur le mode de financement, la stratégie d'investissement à long et à court terme et les aspects sociaux, éthiques et environnementaux y afférents, le rendement, la structure des frais et la participation aux bénéficiaires.

Compte tenu de la mission sociétale des organismes de pension, il paraît souhaitable que progressivement, ceux-ci mettent en œuvre une politique « de placements socialement responsables » ou « placements pour un développement durable ». Des stratégies de communication spécifiques devront bien sûr être développées à cette fin et cela demandera aussi des évolutions tant dans le chef des responsables des organismes de pension que de la part des analystes financiers. Cela nécessitera en effet des approches nouvelles où l'on devra prendre en compte, pour le choix des investissements, à la fois les aspects économi-

moeten worden gehouden met enerzijds de traditionele economische en financiële aspecten en anderzijds met sociale, ethische en leefmilieuaspecten. In ieder geval zouden dergelijke investeringen minstens vandaag reeds een piste voor de beleggers moeten vormen en kunnen ze niet anders dan een meerwaarde toevoegen en een positief beeld geven van de ondernemingen die erop beroep doen in het kader van het beheer van de pensioenen van hun personeel. Daarom legt het ontwerp dienaangaande een maatregel inzake transparantie op.

HOOFDSTUK IX

Solidariteit

Voor een algemene bespreking van de solidariteit wordt verwezen naar de inleidende bespreking van de «sociale» pensioenstelsels.

De regels die voor de solidariteitstoezegging worden voorgeschreven zijn geïnspireerd op de regels die voor de pensioentoezegging in de andere hoofdstukken van deze titel zijn uitgewerkt.

Artikel 43

Om van de bijkomende bijzondere voordelen op het vlak van de fiscaliteit en de loonnorm te kunnen genieten die verbonden zijn aan de invoering van een pensioenstelsel overeenkomstig de artikelen 10 en 11 moeten de inrichters ook de toezegging van een aantal solidariteitsprestaties doen.

Het luik solidariteit maakt integraal deel uit van het pensioenplan zodat de bijzondere voordelen ook voor dit luik gelden.

De Koning zal in een in de Ministerraad overlegd besluit en na advies van de Nationale Arbeidsraad de solidariteitsprestaties en de minimale solidariteit bepalen waaraan de toezegging moet voldoen.

De solidariteitstoezegging heeft met name betrekking op de financiering van de opbouw van de pensioentoezegging gedurende bepaalde periodes van inactiviteit, op vergoedingen van inkomstenverlies in bepaalde gevallen of op de verhoging van lopende uitkeringen.

Net als de pensioentoezegging wordt de solidariteitstoezegging beheerst door een reglement dat de rechten en de verplichtingen van de inrichter, de werkgever en de aangeslotenen bevat en dat op eenvoudig verzoek kan worden verkregen.

ques et financiers traditionnels et les critères éthiques, écologiques et sociaux. En tout état de cause de tels investissements devraient à tout le moins, constituer aujourd'hui une piste pour les investisseurs et ne pourraient qu'ajouter une plus-value et donner une image positive aux entreprises qui y font appel dans le cadre de la gestion des pensions de leur personnel. C'est pourquoi le projet impose une mesure de transparence à cet égard.

CHAPITRE IX

Solidarité

Pour un commentaire général sur la solidarité, on renvoie à la discussion introductive sur les régimes «sociaux» de pension.

Les règles qui sont prescrites pour l'engagement de solidarité sont inspirées des règles qui ont été élaborées dans les autres chapitres du présent titre pour l'engagement de pension.

Article 43

Pour pouvoir bénéficier des avantages particuliers complémentaires sur le plan de la fiscalité et de la norme salariale qui sont liés à l'instauration d'un régime de pension conformément aux articles 10 et 11, les organisateurs doivent également s'engager à fournir un certain nombre de prestations de solidarité.

Le volet solidarité fait partie intégrante du plan de pension de telle sorte que les avantages particuliers valent aussi pour ce volet.

Le Roi déterminera par arrêté délibéré en Conseil des Ministres les prestations de solidarité et la solidarité minimale à laquelle l'engagement doit satisfaire.

La solidarité a notamment trait au financement de la constitution de l'engagement de pension pendant certaines périodes d'inactivité, aux indemnités de perte de revenus dans certains cas ou à l'augmentation des paiements en cours.

Tout comme l'engagement de pension, l'engagement de solidarité est régi par un règlement qui contient les droits et obligations de l'organisateur, de l'employeur et des affiliés et qui peut être obtenu sur simple demande.

Tenslotte wordt bepaald dat naast de bepalingen van deze wet ook die van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het handvest van de sociaal verzekerde op de solidariteitstoezegging van toepassing zijn.

Artikel 44

Net als bij de pensioentoezegging is de inrichter uitsluitend bevoegd om te beslissen over de invoering, de wijziging of de opheffing van de solidariteitstoezegging. De twee, de pensioen- en de solidariteitstoezegging gaan trouwens tezamen.

Artikel 45

De bij de invoering van een solidariteitstoezegging te volgen regels zijn dezelfde als bij de invoering van een pensioentoezegging, bedoeld in de artikelen 10 en 11. Een verder toelichting is hier dan ook niet nodig.

Er dient wel opgemerkt te worden dat in het kader van de sectorale stelsels opting out verboden is. Toelaten dat een werkgever zelf de uitvoering van de solidariteitstoezegging zou organiseren is immers strijdig met de beginselen zelf van de solidariteit (cf. artikel 11, § 2).

Artikel 46

Aan de Koning wordt de bevoegdheid gegeven om inzake de financiering en het beheer van de solidariteitstoezegging de nodige regels te bepalen.

De meest eenvoudige en aangewezen wijze om het luik solidariteit te financieren lijkt via repartitie en in functie van de stortingen voor het luik pensioenen. Hierbij kan er worden aan herinnerd dat, zoals reeds werd gezegd, de werkgever die gebruik heeft gemaakt van de eventuele mogelijkheid tot opting out voor de pensioenverbintenis, toch moet blijven bijdragen in het solidariteitsfonds.

Er dient benadrukt te worden dat de bevoegdheid van de Koning beperkt is tot regels inzake financiering en beheer. Om de continuïteit van de solidariteit te kunnen realiseren moeten immers enkele eerder technische principes worden uitgewerkt die moeilijk in het ontwerp zelf kunnen worden opgenomen.

Deze regels bedoelen de beginselen van een repartitiesysteem te verzoenen met de duurzaamheid. Ze houden het volgende in :

Enfin, il est stipulé qu'à côté des dispositions de la présente loi, sont aussi d'application celles de la loi du 11 avril 1995 visant à instituer la charte de l'assuré social.

Article 44

Tout comme pour l'engagement de pension, l'organisateur a une compétence exclusive pour décider de l'instauration, de la modification et de l'abrogation de l'engagement de solidarité. Les deux engagements, pension et solidarité vont d'ailleurs ensemble.

Article 45

Les règles à suivre lors de l'instauration de l'engagement de solidarité, sont les mêmes que celles prévues pour l'instauration d'un engagement de pension, visées aux articles 10 et 11. Un commentaire plus étendu n'est donc pas nécessaire à ce propos.

Il convient toutefois de souligner que dans le cadre de régimes sectoriels l'opting out est interdit. Admettre qu'un employeur puisse lui-même exécuter l'engagement de solidarité serait en effet en contradiction avec les principes même de la solidarité (cf. article 11, § 2).

Article 46

La compétence est donnée au Roi de déterminer les règles nécessaires concernant le financement et la gestion de l'engagement de solidarité

La façon la plus simple et la plus indiquée de financer le volet solidarité semble être de le faire par le biais de la répartition et en fonction des versements du volet pension. Rappelons, comme cela a déjà été dit, qu'un employeur qui fait usage de la faculté éventuelle d'opting out pour l'engagement de pension, doit continuer à cotiser au fonds de solidarité.

Il faut souligner que la compétence du Roi est limitée aux règles en matière de financement et de gestion. Pour pouvoir réaliser la continuité de la solidarité, quelques principes d'ordre plutôt technique doivent en effet être élaborés qui peuvent difficilement être repris dans le projet lui-même.

Ces règles visent à concilier les principes d'un système de répartition avec la durée. Elles comprennent ce qui suit :

- aanleggen van noodzakelijke voorzieningen voor :
 - uitkeringen die over lange periodes kunnen lopen ;
 - de evolutie en de fluctuatie van de risico's ;
 - directe uitkeringen die niet verzekeraar zijn.
- toepassen van beleggingsregels.
- het beheer scheiden en een aangepaste rapportering opstellen om het financieel evenwicht alsook de besteding van het resultaat te kunnen beoordelen.

Het toezicht op de naleving van de plannen en op het financieel evenwicht van het repartitiestelsel wordt toevertrouwd aan de Controledienst voor de Verzekeringen, die belast wordt met het toezicht op de naleving van deze titel. Er zal ook rekening gehouden moeten worden met deze bijkomende opdracht wanneer het kader van de Controledienst zal worden uitgebreid.

Artikel 47

Net als de pensioentoezegging dient de uitvoering van de solidariteitstoezegging te worden toevertrouwd aan een afzonderlijke rechtspersoon. De keuze van rechtspersoon is zeer ruim. Dit kan de pensioeninstelling, die het pensioenstelsel uitvoert, zijn, dus de verzekeringsonderneming of -instelling of de verzorgingsinstelling. Het uitvoeren van de solidariteitstoezegging mag echter ook worden ondergebracht in nog andere rechtspersonen zolang ze niet de inrichter of de werkgever zelf zijn, bijvoorbeeld een fonds voor bestaanszekerheid of nog een sociaal fonds onder de vorm van een vzw.

Indien het solidariteitsfonds binnen een pensioeninstelling wordt georganiseerd, dan moet er in een afzonderlijk beheer worden voorzien om de verworven rechten van de aangeslotenen in het luik pensioen te beveiligen.

De verzekeringsondernemingen en -instellingen zijn niet verplicht om per groepsverzekering de ermee verbonden solidariteitstoezegging te organiseren. Dit mag op een globale wijze voor het geheel of een gedeelte van hun groepsverzekeringen gebeuren.

De inrichters van hun kant zijn, indien ze voor de uitvoering van hun pensioentoezegging gekozen hebben voor een groepsverzekering, niet verplicht de er-

- constituer des provisions nécessaires pour :
 - des paiements qui peuvent courir sur de longues périodes,
 - l'évolution et la fluctuation des risques ;
 - des paiements directs qui ne sont pas assurables.
- appliquer des règles d'investissement.
- séparer la gestion et établir un reporting adéquat pour pouvoir juger de l'équilibre financier ainsi que de l'utilisation du résultat.

Un contrôle du respect des plans et de l'équilibre financier du système de répartition est confié à l'Office de Contrôle des Assurances, qui a la charge du contrôle du respect du présent titre. Il conviendra également de tenir compte de cette tâche supplémentaire lorsqu'on étendra le cadre de l'Office de Contrôle.

Article 47

Tout comme l'engagement de pension, l'exécution de l'engagement de solidarité doit être confiée à une personne morale distincte. Le choix de la personne morale est large. Cela peut être l'organisme de pension qui exécute le régime de pension, donc l'entreprise ou organisme d'assurance ou l'institution de prévoyance. L'exécution d'un engagement de solidarité peut également être confiée à une autre personne morale, pour autant qu'il ne s'agisse pas de l'employeur ou de l'organisateur même, comme par exemple, un fonds de sécurité d'existence ou encore un fonds social sous la forme d'une asbl.

Si le fonds de solidarité est organisé dans un organisme de pension, une gestion distincte devra être prévue pour assurer la sécurité des droits acquis des affiliés dans le volet « pensions ».

Les entreprises et organismes d'assurances ne sont pas obligés d'organiser par assurance de groupe l'engagement de solidarité qui y est lié. Cela peut se faire de manière globale pour la totalité ou une partie de leurs assurances de groupe.

Les organisateurs de leur côté, s'ils ont opté pour une assurance de groupe pour exécuter leur engagement de pension, ne sont pas tenus de placer l'enga-

mee verbonden solidariteitstoezegging in het solidariteitsfonds van hun verzekeraar onder te brengen. Ze mogen de solidariteit zelf organiseren zolang dit maar gebeurt in een afzonderlijke rechtspersoon.

Ook voor dit luik solidariteit wordt in de nodige inspraak van de werknemers in het beheer voorzien.

Voor de instellingen die reeds krachtens andere wettelijke bepalingen op paritaire wijze worden beheerd stelt er zich geen probleem zodat voor deze instellingen geen bijzondere regels worden voorgeschreven.

Dit is echter niet het geval voor de verzekeringsondernemingen en -instellingen. Om hieraan een mouw te passen, wordt in een bijzonder inspraakorgaan voorzien, het zogenaamde toezichtscomité. Dit comité, dat paritair is samengesteld, ziet toe op de uitvoering van de solidariteitstoezegging, georganiseerd door de verzekeringsonderneming of -instelling, en wordt over een aantal aangelegenheden voorafgaandelijk geraadpleegd. Het gaat hier over de beleggingsstrategie, het rendement van de beleggingen, de kostenstructuur en de winstdeling.

Artikel 48

Teneinde de tekst van de wet niet onnodig te verzwaren maakt dit artikel een aantal hoofdstukken die betrekking hebben op de pensioentoezegging van overeenkomstige toepassing op de solidariteitstoezegging. Het betreft hier de artikelen inzake toetreding, verandering van pensioeninstelling en overdrachten, verplichte raadpleging en kennisgeving en tenslotte transparantie.

Voor de toepassing van die bepalingen dient het woord «pensioeninstelling» gelezen te worden als «de rechtspersoon belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging».

HOOFDSTUK X

Toezicht

Artikel 49

Net zoals nu reeds het geval is bij de WAP wordt het toezicht op de naleving van de wet toevertrouwd aan de Controledienst voor de Verzekeringen. Dit is een openbare instelling die opgericht is door de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen en onder toezicht staat van de Minister van Economische Zaken.

gement de solidarité qui y est lié, dans le fonds de solidarité de leur assureur. Ils peuvent organiser eux-mêmes la solidarité pour autant que cela se fasse dans une personne morale distincte.

La participation des travailleurs dans la gestion est également prévue pour ce volet solidarité. Pour les institutions qui sont déjà gérées de manière paritaire en vertu d'autres dispositions légales, la question est déjà réglée de sorte qu'aucune règle spéciale ne doit être prévue pour ces organismes.

Cela n'est cependant pas le cas pour les entreprises et organismes d'assurances. Pour résoudre cela, un organe particulier de participation est prévu, à savoir le comité de surveillance. Ce comité, composé paritairment, contrôle l'exécution de l'engagement de solidarité organisé par l'entreprise ou l'organisme d'assurances et est consulté préalablement sur un certain nombre de matières. Il s'agit de la stratégie d'investissements, du rendement des investissements, de la structure des frais et de la participation bénéficiaire.

Article 48

Afin de ne pas alourdir inutilement le texte de la loi, le présent article rend une série de chapitres qui ont trait à l'engagement de pension applicables à l'engagement de solidarité. Cela concerne les articles ayant trait à l'adhésion, le changement d'organisme de pension et les transferts, la consultation et information obligatoires et enfin la transparence.

Pour l'application de ces dispositions, le mot « organisme de pension » doit être lu comme « personne morale chargée de l'exécution de l'engagement de solidarité ».

CHAPITRE X

contrôle

Article 49

Comme c'est déjà le cas actuellement pour la LPC, le contrôle du respect de la loi est confié à l'Office de Contrôle des Assurances. Celui-ci est un organisme public créé par la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances et placé sous la tutelle du Ministre des Affaires économiques.

In deze instelling is nu reeds een afdeling in het bijzonder belast met het toezicht op de tweede pijler. Dit toezicht is zowel van prudentiële aard (naleving van de controlewetgeving) als van sociale aard (naleving van de WAP van 6 april 1995). Het heeft betrekking op alle pensioeninstellingen, dus zowel op de verzekeringsondernemingen en –instellingen als op de verzorgingsinstellingen (pensioenfondsen).

Artikel 50

Om de evolutie in de toekomst van de sectorale pensioenplannen te kunnen volgen zal de Controledienst om de twee jaar per sectorstelsel een rapport opstellen.

Artikel 51

De commissarissen (erkend overeenkomstig artikel 38 tot 40 van de controlewet) en de actuarissen (aangewezen overeenkomstig artikel 40bis van de controlewet) spelen een belangrijke rol in het prudentieel toezicht van de pensioeninstellingen aangezien zij rechtstreeks in de pensioeninstelling zelf hun taak uitoefenen en bij de uitoefening ervan inbreuken op deze wet kunnen vaststellen.

Dit artikel verplicht hen nu die inbreuken aan de Controledienst mee te delen.

I.v.m. de band tussen deze bepaling en de verplichtingen voortvloeiend uit de controlewet kan worden verduidelijkt dat artikel 40 § 2 van de wet 9 juli 1975 handelt over het meedelen van overtredingen aan de controlewet en haar uitvoeringsbesluiten en van alle feiten die de financiële toestand van de onderneming in gevaar kan brengen. Deze mededelingen kaderen in het prudentieel toezicht en zijn daartoe beperkt.

Bij de uitvoering van zijn opdracht kan de commissaris echter ook feiten vaststellen die geen overtreding zijn aan de controlewet of de financiële situatie van de onderneming niet in het gedrang brengen maar wel overtredingen uitmaken van deze wet op de aanvullende pensioenen. Het is nu de bedoeling dat de commissaris ook die feiten aan de Controledienst meedeelt.

De taak van de actuaaris in het prudentieel toezicht van de wet van 9 juli 1975 situeert zich binnen de onderneming zelf. Hij heeft enkel een adviserende taak t.a.v. de leiding van de onderneming en moet dus zelf niet rechtstreeks aan de Controledienst rapporteren.

In dit ontwerp wordt een andere optie genomen en moet de actuaaris wel - voor zover hij overtredingen op

Il existe déjà maintenant dans cet organisme une division spécialement chargée du contrôle du deuxième pilier. Ce contrôle est aussi bien de nature prudentielle (respect de la législation de contrôle) que de nature sociale (respect de la LPC du 6 avril 1995). Cela concerne tous les organismes de pension, donc aussi bien les entreprises et organismes d'assurances que les institutions de prévoyance (fonds de pension).

Article 50

Pour suivre l'évolution future des plans de pension sectoriels, l'Office de Contrôle rédigera tous les deux ans, par régime sectoriel, un rapport.

Article 51

Les commissaires (agréés conformément aux articles 38 à 40 de la loi de contrôle) et les actuaires (désignés conformément à l'article 40bis de la loi de contrôle), jouent un rôle important dans le contrôle prudentiel des organismes de pension étant donné qu'ils exercent leur mission au sein de ceux-ci et peuvent à cette occasion, constater les infractions à la présente loi.

Cet article les oblige maintenant à communiquer ces infractions à l'Office de contrôle.

En ce qui concerne le lien entre cette disposition et les obligations qui découlent de la loi de contrôle, on peut préciser que l'article 40 §2 de la loi du 9 juillet 1975 traite de la communication des infractions à la loi de contrôle et à ses arrêtés d'exécution et de tous les faits qui peuvent mettre en danger la situation financière de l'entreprise. Ces communications s'inscrivent dans le cadre du contrôle prudentiel et sont limitées à cela.

Lors de l'exécution de sa mission, le commissaire peut aussi constater des faits qui ne constituent pas des infractions à la loi de contrôle ou qui ne mettent pas en danger la situation financière de l'entreprise mais qui constituent bien des infractions à la présente loi sur les pensions complémentaires. L'intention est maintenant que le commissaire communique aussi ces faits à l'Office de Contrôle.

La tâche de l'actuaire dans le contrôle prudentiel de la loi du 9 juillet 1975 reste située à l'intérieur de l'entreprise même. Il a uniquement une mission d'avis à l'égard de la direction de l'entreprise et ne doit donc pas faire rapport directement à l'Office de Contrôle.

Dans ce projet, une autre option est prise et l'actuaire doit bien - pour autant qu'il constate des infrac-

de wet op de aanvullende pensioenen vaststelt - rechtstreeks rapporteren.

Het tweede lid van dit artikel beschermt de erkende commissaris of de actuaire die een melding ter goeder trouw heeft gedaan op het vlak van openbaarmaking van informatie en aansprakelijkheid. Een gelijkaardige bepaling is reeds opgenomen in artikel 40 van de controlewet inzake de meldingen die de erkende commissarissen krachtens dat artikel moet doen.

Artikel 52

Om rekening te houden met het belangrijke sociale luik van de reglementering inzake aanvullende pensioenen is het niet alleen van belang dat de instelling die met de effectieve controle van de reglementering inzake de aanvullende pensioenen belast is, met de nodige menselijke middelen versterkt wordt, maar moet er ook voorzien worden in een coördinatie en samenwerking tussen de verschillende administraties die op dit vlak bevoegd zijn (het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, het Ministerie van Sociale Zaken, Ministerie van Financiën en de Controledienst voor de Verzekeringen).

Daartoe wordt een coördinerend orgaan opgericht, met name de Raad voor Aanvullende Pensioenen. Deze Raad zal samengesteld zijn uit vertegenwoordigers van de voornoemde Ministeries en van de Controledienst. Hij wordt belast met de regelmatige opvolging van de toepassing van de bepalingen van deze wet en met een periodieke evaluatie hiervan.

De Raad kan op verzoek of uit eigen initiatief adviezen of aanbevelingen formuleren ten attentie van de Controledienst of van de bevoegde Ministers.

Artikel 53

Sedert de inwerkingtreding van de WAP, en zeker in de context van het huidige ontwerp, blijkt het nodig te zijn overlegstructuren op te zetten die meer aangepast zijn aan het sociale luik van de reglementering inzake aanvullende pensioenen. Dit overleg zal worden georganiseerd binnen een adviesorgaan, de «Commissie voor aanvullende pensioenen» en dat samengesteld is uit vertegenwoordigers van de sociale partners, van de gepensioneerden (het Raadgevend Comité voor Gepensioneerden), van de pensioeninstellingen en enkele deskundigen. De leden van de Raad voor Aanvullende Pensioenen mogen de vergaderingen van de Commissie voor Aanvullende Pensioenen bijwonen.

tions à la loi sur les pensions complémentaires - en faire rapport directement.

L'alinéa deux du présent article protège le commissaire agréé ou l'actuaire qui a fait une déclaration de bonne foi sur le plan de la divulgation d'informations et de la responsabilité. Une disposition similaire existe déjà dans l'article 40 de la loi de contrôle pour les déclarations que les commissaires agréés doivent faire conformément à cet article.

Article 52

Pour tenir compte de l'important volet social que comporte la réglementation en matière de pensions complémentaires, il est important non seulement de renforcer en moyens humains l'organisme chargé du contrôle effectif de la réglementation des pensions complémentaires mais aussi d'organiser la coordination et la coopération entre les différentes administrations qui disposent de compétences en la matière (le Ministère du travail et de l'Emploi, le Ministère des affaires sociales, le Ministère des Finances et l'Office de Contrôle des assurances).

Dans ce but, un organe de coordination est créé, à savoir le Conseil des Pensions Complémentaires. Ce conseil sera composé de représentants des Ministères précités et de l'Office de Contrôle. Il est chargé du suivi régulier de l'application des dispositions de la présente loi et d'une évaluation périodique de celles-ci.

Le conseil peut sur requête ou de sa propre initiative formuler des avis ou recommandations à l'attention de l'Office de Contrôle ou des Ministres compétents.

Article 53

Depuis l'entrée en vigueur de la LPC, et certainement dans le contexte du présent projet, il semble nécessaire de mettre sur pied des structures de concertation qui soient plus adaptées au volet social de la réglementation en matière de pensions complémentaires. Cette concertation sera organisée au sein d'un organe d'avis, la «Commission des pensions complémentaires» et est composée de représentants des partenaires sociaux, des pensionnés (le Comité consultatif des pensionnés), des organismes de pension et de quelques experts. Les membres du Conseil des Pensions Complémentaires peuvent assister aux réunions de la Commission des Pensions Complémentaires.

De werking van de Commissie voor Aanvullende Pensioenen kan worden vergeleken met die van de Commissie voor Verzekeringen, het overlegorgaan in de verzekeringssector. Daar waar deze laatste Commissie zich vooral bezighoudt met de aspecten van de controle- en van de verzekeringswetgeving, dus eerder de technische en financiële aangelegenheden, zal de Commissie voor Aanvullende Pensioenen op verzoek van de overheid of op eigen initiatief andere problemen behandelen die verband houden met de tweede pijler.

HOOFDSTUK XI

Strafbepalingen

Artikel 54

In dit artikel werden de strafbepalingen uit artikel 15 van de WAP overgenomen. Aangezien het toepassingsgebied van de wet echter wordt uitgebreid dient ook het toepassingsgebied van de strafsancities op analoge wijze te worden herzien.

Vandaar dat nu in het eerste lid de beheerders, zaakvoerders en lasthebbers van de rechtspersonen, die belast worden met de uitvoering van de solidariteitstoezegging, werden toegevoegd naast de inrichters en hun lasthebbers. Voor alle duidelijkheid kan worden gepreciseerd dat raadgevers (bijvoorbeeld consultants en verzekeringstussenpersonen) van bijvoorbeeld werkgevers of pensioenfondsen ook worden bedoeld. Zij zijn immers hun lasthebber.

In het tweede lid werden naast de hierboven opgesomde personen ook de actuarissen toegevoegd.

In datzelfde lid wordt een belangrijke nieuwigheid ingevoegd. Het bepaalt immers dat dezelfde straffen van toepassing zijn op de voormelde personen wanneer ze hebben meegewerkt aan de uitvoering van pensioentoezeggingen die in strijd zijn met de wet of haar uitvoeringsbesluiten.

In het laatste lid van dit artikel tenslotte werd toegevoegd dat het bedrag van een uitgesproken geldboete niet lager mag liggen dan 40 % van de in dit hoofdstuk bepaalde minimumbedragen.

Le fonctionnement de la Commission des Pensions Complémentaires peut être comparé avec celui de la Commission des Assurances, l'organe de concertation au sein du secteur des assurances. Tandis que cette dernière Commission s'occupe surtout des aspects de contrôle et de la législation des assurances, donc plutôt des matières techniques et financières, la commission des Pensions Complémentaires traitera, sur requête de l'autorité ou de sa propre initiative, d'autres problèmes en relation avec le deuxième pilier.

CHAPITRE XI

Dispositions pénales

Article 54

Dans cet article, on a repris les dispositions pénales de l'article 15 de la LPC. Etant donné que le champ d'application de la loi a été étendu, le champ d'application des sanctions pénales a aussi dû être revu dans le même sens.

C'est la raison pour laquelle au premier alinéa, les administrateurs, gérants et mandataires des personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité, ont été ajoutés à côté des organisateurs et leurs mandataires. Pour plus de clarté, on peut préciser que les conseillers (par exemple, les consultants et intermédiaires d'assurances) des employeurs ou des fonds de pension, par exemple, sont également visés. Ils sont en effet leur mandataire.

Au deuxième alinéa, les actuaires ont été ajoutés à côté des personnes désignées ci dessus.

Dans ce même alinéa, une nouveauté importante est introduite. Il précise en effet que les mêmes sanctions sont applicables aux personnes précitées lorsqu'elles ont collaboré à l'exécution d'engagements de pension qui sont contraires à la loi ou à ses arrêtés d'exécution.

Dans le dernier alinéa de cet article, il a été enfin ajouté que le montant de l'amende prononcée ne peut être inférieur à 40% du montant minimal déterminé dans le présent chapitre.

HOOFDSTUK XII

Verjaring

Artikel 55

Artikel 55 bepaalt dat de vordering wegens het niet betalen van de bijdragen tegen de inrichter of, ingeval de inrichter een door een paritair comité of sub-comité aangeduide rechtspersoon is, tegen de werkgever verjaart na drie jaar vanaf de datum waarop de bijdrage opeisbaar wordt.

HOOFDSTUK XIII

Overgangsbepalingen

Artikel 56

Dit artikel herneemt de overgangsbepaling van artikel 16 van de W.A.P. Dit was noodzakelijk aangezien de wet van 6 april 1995 wordt opgeheven.

Voor de pensioenstelsels, die reeds onder de in voege zijnde W.A.P. vielen, verandert er niets. Voor de dienstjaren die gelegen zijn voor de inwerkingtreding van de wet van 6 april 1995 betreffende de aanvullende pensioenen kunnen de aangeslotenen namelijk geen prestaties en overeenstemmende reserves eisen. Een dergelijke eis is wel mogelijk indien en in de mate pensioenreserves werden opgebouwd. De aangeslotenen hebben sindsdien reeds pensioenreserves opgebouwd.

Artikel 57

Dit artikel bevat de overgangsbepalingen voor de individuele pensioentoezeggingen. Het bepaalt dat de wet van toepassing is op de individuele pensioentoezeggingen die vóór de datum van inwerkingtreding van dit artikel zijn toegekend, dus zelfs op de pensioentoezeggingen die zijn toegekend op een ander ogenblik dan dat van het sluiten van de eerste arbeidsovereenkomst tussen de werkgever en de werknemer. Het verbod bepaald in artikel 6, §1 geldt immers slechts voor de toekomst.

De regeling van de verworven rechten van de werknemers voor dienstjaren gelegen voor de inwerkingtreding van deze titel is dezelfde als die in artikel 56.

Chapitre XII

Prescription

Article 55

L'article 55 prévoit que l'action intentée pour non-paiement des contributions à l'encontre de l'organisateur ou, lorsque l'organisateur est une commission ou sous-commission paritaire, de l'employeur, se prescrit par trois ans à compter de la date à laquelle la contribution devient exigible.

CHAPITRE XIII

Dispositions transitoires

Article 56

Le présent article reprend les dispositions transitoires de l'article 16 de la LPC. Cela était nécessaire vu l'abrogation de la loi du 6 avril 1995.

Pour les régimes de pensions qui étaient déjà visés par la LPC, rien ne change. Pour les années de services antérieures à l'entrée en vigueur de la loi du 6 avril 1995 relative aux pensions complémentaires, les affiliés ne peuvent exiger aucune prestation ni les réserves correspondantes. Une telle revendication est cependant possible si, et dans la mesure où des réserves de pension ont été constituées. Les affiliés ont depuis lors déjà constitué des réserves de pension.

Article 57

Cet article contient les dispositions transitoires pour les engagements individuels de pension. Il détermine que la loi est d'application aux engagements individuels de pension qui sont octroyés avant la date d'entrée en vigueur du présent article, et donc même aux engagements individuels qui ont été octroyés à un autre moment que celui de la conclusion du premier contrat de travail entre l'employeur et le travailleur. L'interdiction visée à l'article 6, § 1er vaut seulement pour le futur.

Les droits acquis des travailleurs pour les années de services prestées avant l'entrée en vigueur du présent titre sont réglés de la même manière que celle prévue à l'article 56.

Artikel 58

In artikel 58 worden de overgangsbepalingen geregeld voor de pensioenstelsels die op het niveau van de bedrijfstak zijn ingevoerd en in een fonds voor bestaanszekerheid worden beheerd.

De inrichters van sectorale fondsen beschikken over een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van dit artikel om de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst die het sectorstelsel beheerst aan de wet aan te passen. Gelet op de specifieke situatie, waarbij in de nodige onderhandelingsruimte voor de sociale partners moet worden voorzien, werd een overgangstermijn van drie jaar noodzakelijk geacht. Indien de sociale partners echter vóór het verstrijken van die termijn tot een akkoord komen, wordt de wet reeds van toepassing op het stelsel vanaf de datum van inwerkingtreding van de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst die het aan de wet aanpast.

In dit artikel wordt verder bepaald dat de aangeslotenen voor de dienstjaren gelegen voor de datum waarop de wet op hun stelsel van toepassing wordt geen prestaties en reserves kunnen eisen, behalve die welke voortvloeien uit de pensioentoezegging zelf.

Artikel 59

Dit artikel bepaalt dat de inrichters van een individuele pensioentoezegging of een sectoraal pensioenstelsel bedoeld in de artikelen 57 en 58 over een termijn van één jaar beschikken nadat de wet op hun toezegging van toepassing is geworden om de uitvoering ervan toe te vertrouwen aan een pensioeninstelling.

Artikel 60

In dit artikel wordt bepaald dat de nieuwe garantie op de bijdragen van de werkgever, bedoeld in artikel 24, § 2, enkel van toepassing is op het deel van de stortingen dat verschuldigd is na de datum van inwerkingtreding van dat artikel. Deze garantie is dus niet van toepassing op de bedragen die de werkgever vóór die datum heeft gestort.

Artikel 61

Artikel 61 garandeert de geldigheid van de collectieve of individuele overeenkomsten die van kracht zijn op het ogenblik waarop de wet van toepassing wordt. Deze overeenkomsten geven aan de aangeslotenen het

Article 58

A l'article 58, on règle les dispositions transitoires pour les régimes de pension qui sont instaurés par une commission paritaire et qui sont gérés dans un fonds de sécurité d'existence.

Les organisateurs de fonds sectoriels disposent d'un délai de trois ans après l'entrée en vigueur du présent article pour adapter à la loi les conventions collectives de travail sectoriels qui régissent le régime sectoriel. Vu la situation spécifique qui implique de prévoir un espace de négociation nécessaire pour les partenaires sociaux, un délai de trois ans a été jugé indispensable. Bien sûr, si les partenaires sociaux arrivent à un accord avant l'expiration de ce délai, la loi s'applique déjà au régime à partir de la date d'entrée en vigueur de la convention collective sectorielle de travail qui l'adapte à la loi.

Dans cet article, on détermine en outre que les affiliés ne peuvent exiger ni prestation ni réserves pour les années de service antérieures à la date à laquelle la loi est applicable à leur régime, sauf ce qui découle de l'engagement de pension lui-même.

Article 59

Cet article détermine que les organisateurs d'un engagement individuel de pension ou d'un régime de pension sectoriel, visés dans les articles 57 et 58, disposent d'un délai d'un an après que la loi soit devenue applicable à leur engagement pour en confier l'exécution à un organisme de pension.

Article 60

Cet article stipule que la nouvelle garantie sur les contributions de l'employeur, visée à l'article 24§2, est seulement d'application sur la partie des versements dus après la date d'entrée en vigueur du présent article. Cette garantie n'est donc pas d'application sur les sommes que l'employeur a versées avant cette date.

Article 61

L'article 61 garantit la validité des conventions collectives ou individuelles en vigueur au moment où la loi s'appliquera, qui accordent aux affiliés, dans le cadre de restructuration d'entreprises, le droit de toucher

recht, in het kader van de herstructurering van ondernemingen, de prestaties te ontvangen terwijl ze de pensioenleeftijd nog niet bereikt hebben of nog geen 65 jaar oud zijn. In de toekomst zal dit niet meer toegelaten zijn.

Artikel 62

Aangezien een minimumrendement wordt gewaarborgd, is het normaal aan de inrichter het recht te geven het beleggingsbeleid aan te passen of de keuze van de aangeslotene terzake te beperken.

Artikel 63

De laatste overgangsbepaling stelt dat de formele aanpassing van de bestaande pensioenreglementen en -overeenkomsten dient te zijn beëindigd uiterlijk drie jaar na de datum van inwerkingtreding van dit artikel.

TITEL III

WIJZIGINGSBEPALINGEN

HOOFDSTUK I

Wijzigingen aan de Hypotheekwet van 16 december 1851

Artikel 64

Het eerste artikel van deze titel voegt de pensioeninstellingen en rechtspersonen, belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging toe aan de rangorde van de voorrechten in de hypotheekwet van 16 december 1851.

HOOFDSTUK II

Wijzigingen aan de Wet van 12 juli 1957 betreffende het Rust- en Overlevingspensioen voor Bedienden

Artikel 65

Dit artikel past artikel 22 van de wet van 12 juli 1957 betreffende het rust- en overlevingspensioen aan.

In de eerste plaats wordt de eerste paragraaf opgeheven. Deze bepaling heeft geen bestaansreden meer aangezien alle erin bedoelde activiteiten inzake wettelijke pensioenen reeds overgeheveld zijn naar de Rijksdienst voor Pensioenen.

les prestations alors même qu'ils n'ont pas atteint l'âge de la retraite ou 65 ans. A l'avenir, cela ne sera plus autorisé.

Article 62

Etant donné l'instauration d'une garantie de rendement minimal, il est normal de donner le droit à l'organisateur à qui incombe cette garantie d'adapter la politique d'investissement ou de limiter le choix de l'affilié en la matière.

Article 63

La dernière disposition transitoire stipule que l'adaptation formelle des règlements et conventions de pension existants doit être terminée au plus tard trois ans après la date d'entrée en vigueur du présent article.

TITRE III

DISPOSITIONS MODIFICATIVES

CHAPITRE IER

Modifications à la loi hypothécaire du 16 décembre 1851

Article 64

Le premier article de ce titre ajoute les organismes de pension et les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité dans l'ordre des privilèges et hypothèques de la loi du 16 décembre 1851.

CHAPITRE II

Modifications à la loi du 12 juillet 1957 relative à la pension de retraite et de survie des employés

Article 65

Cet article adapte l'article 22 de la loi du 12 juillet 1957 relative à la pension de retraite et de survie.

Premièrement, le premier paragraphe est abrogé. Cette disposition n'a plus de raison d'être, étant donné que toutes les activités en matière de pensions légales qu'elle vise ont déjà été transférées à l'Office national des Pensioenen.

De tweede paragraaf, die betrekking heeft op extralegale pensioenen wordt volledig vervangen.

Voor het ogenblik vormen de instellingen die de activiteiten omschreven in het uitvoeringsbesluit van dit artikel 22 mogen uitoefenen, een gesloten groep. Dit uitvoeringsbesluit is het koninklijk besluit van 14 mei 1969 betreffende de toekenning van bovenwettelijke voordelen aan de werknemers bedoeld bij koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers (het zogenaamde KB 69). Het stelt een aantal specifieke voorwaarden van sociale aard vast waaraan de verrichtingen moeten voldoen, o.a. een beperking van de kosten en een verdeling van de volledige winst.

De voorgestelde wijziging van artikel 22 heeft nu als doel alle verzekeringsondernemingen en -instellingen toe te laten de verrichtingen bedoeld in voormeld KB 69 uit te oefenen. Die ondernemingen en instellingen zullen daartoe wel over een specifieke erkenning moeten beschikken en voldoen aan bepaalde door de Koning vastgestelde voorwaarden.

Wanneer zo'n verzekeringsonderneming of -instelling, afstand doet van de speciale erkenning dan moet ze alle rechten en verplichtingen, activa en passiva betreffende die activiteit overdragen naar een andere erkende verzekeringsonderneming of -instelling.

Tenslotte wordt het stelsel ook opengesteld tot individuele verzekeringen van werknemers of gewezen werknemers die niet aangesloten zijn bij een pensioenstelsel. Deze verzekeringen maken deel uit van de derde pensioenpijler, met uitzondering van de verzekeringen aangegaan in toepassing van artikel 33 (voortzetting na uittrekking), en kunnen dan ook niet van de fiscale voordelen van die tweede pijler genieten. Niettemin kunnen door deze verruiming individuele personen, die niet aangesloten zijn bij een sectoraal of ondernemingpensioen toch genieten van de voordelen van het bijzonder sociaal regime van het KB 69 (beperking van de kosten, verdeling van de volledige winst).

Om rekening te houden met de hiervoor besproken nieuwigheden zal het KB 69 zelf ook worden bijgewerkt. Daarnaast zal het in overeenstemming worden gebracht met de bepalingen van de tweede titel van dit ontwerp en het KB leven van 17 december 1992. Deze wijzigingen hebben onder meer betrekking op het schrappen van discriminaties tussen mannen en vrouwen, het verhogen van bepaalde bedragen en het koppelen ervan aan de evolutie van de levensduur, het toepassen van dezelfde technische rentevoet en toeslagen voor alle verzekerden.

Le second paragraphe, qui concerne les pensions extralégales, est entièrement remplacé.

Actuellement, les organismes qui peuvent exercer les activités visées par l'arrêté d'exécution de cet article 22, constituent un groupe fermé. Cet arrêté d'exécution est l'arrêté royal du 14 mai 1969 concernant l'octroi d'avantages extralégaux aux travailleurs salariés visés par l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés (aussi dénommé l'AR 69). Il fixe un certain nombre de conditions spécifiques à caractère social, auxquelles les opérations doivent répondre. Ainsi, il y est question d'une limitation des frais et d'une répartition de la totalité des bénéfices.

L'objectif de la modification proposée de l'article 22 est de permettre à toutes les entreprises et organismes d'assurances de pratiquer les opérations visées à l'AR 69 précité. A cet effet, ces entreprises et organismes devront toutefois disposer d'un agrément spécifique et satisfaire à certaines conditions fixées par le Roi.

Lorsqu'une telle entreprise ou organisme d'assurances renonce à l'agrément spécial, tous ses droits et obligations, son actif et son passif pour ce qui concerne cette activité doivent être transférés à une autre entreprise ou organisme d'assurances agréés.

Enfin, le régime est également ouvert aux assurances individuelles souscrites par des travailleurs ou des anciens travailleurs qui ne sont pas affiliés à un régime de pension. Ces assurances font partie du troisième pilier, à l'exception des assurances souscrites en application de l'article 33 (continuation après la sortie), et ne peuvent dès lors bénéficier des avantages fiscaux du deuxième pilier. Néanmoins, cette extension permet à des personnes individuelles, qui ne sont pas affiliées à une pension sectorielle ou d'entreprise, de bénéficier cependant des avantages du régime social particulier de l'AR 69 (limitation des frais, répartition de la totalité des bénéfices).

Pour tenir compte des nouveautés examinées ci-dessus, l'AR 69 même sera également mis à jour. En plus, il sera mis en conformité avec les dispositions du titre deux du présent projet et avec l'AR vie du 17 décembre 1992. Ces modifications concernent notamment la suppression des discriminations entre les hommes et les femmes, l'augmentation de certains montants et la liaison de ceux-ci à l'évolution de la durée de la vie, l'application d'un même me taux technique et des mêmes chargements pour tous les assurés.

HOOFDSTUK III

Wijzigingen aan de Wet van 9 juli 1975 betreffende de Controle der Verzekeringsondernemingen

In het derde hoofdstuk van deze titel worden enkele wijzigingen aan de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen aangebracht.

Artikel 66

Artikel 66 vervangt het eerste lid van artikel 2, § 3, 6° van de controlewet, dat in feite het toepassingsgebied van de controlewet voor de verzorgingsinstellingen bepaalt. Deze bepaling wordt vooral herschreven met het oog op een verheldering van het toepassingsgebied. Daarnaast werden een aantal wijzigingen aangebracht zoals o.a. de toevoeging van de interne fondsen die in de schoot van een fonds voor bestaanszekerheid zijn opgericht en de uitsluiting van de verzorgingsinstellingen van bepaalde publiekrechtelijke rechtspersonen en van de interne individuele pensioentoezeggingen aan bedrijfsleiders.

Ter herinnering kan worden herhaald dat de term «verzorgingsinstelling» in de ruimste zin dient te worden begrepen. Het criterium voor de toepassing van de controlereglementering is het bestaan van een regeling van voordelen waaruit rechten voor werknemers, bedrijfsleiders of hun rechthebbenden voortvloeien. Met andere woorden, van zodra er voordelen zoals bedoeld in artikel 2, § 3, 6° worden toegekend heeft men te maken met een verzorgingsinstelling in de zin van de wet. Als zodanig worden naast pensioenfondsen, ondergebracht in autonome rechtspersonen ook de pensioenstelsels beoogd die betaald worden langs algemene kosten en waarvoor eventueel op de balans van de onderneming provisies zijn aangelegd. Deze laatste zijn dus de interne verzorgingsinstellingen of interne fondsen.

Ook de stelsels die momenteel beheerd worden in een fonds voor bestaanszekerheid worden voor de toepassing van de controlewet in de categorie van de interne fondsen ondergebracht.

Tot nu toe vielen alleen pensioenstelsels, zowel voor werknemers als voor bedrijfsleiders, onder het toepassingsgebied van de controlewet. Individuele pensioentoezeggingen werden niet bedoeld. Voor deze toezeggingen bestond ook niet de verplichting om ze in een afzonderlijke rechtspersoon onder te brengen. Uit artikel 5, § 3 van de tweede titel van dit ontwerp volgt nu echter dat voortaan individuele pensioentoezeggingen aan werknemers wel aan een pensioen-

CHAPITRE III

Modifications à la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances

Dans le troisième chapitre de ce titre, quelques modifications sont apportées à la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances.

Article 66

L'article 66 remplace l'alinéa premier de l'article 2, § 3, 6° de la loi de contrôle, qui définit, en fait, le champ d'application de la loi de contrôle pour les institutions de prévoyance. Cette disposition a surtout été réécrite pour clarifier le champ d'application. En outre, un certain nombre de modifications ont été apportées telles que e.a. l'ajout des fonds internes qui sont créés au sein d'un fonds de sécurité d'existence et l'exclusion des institutions de prévoyance de certaines personnes morales de droit public et des engagements individuels de pension internes à l'égard des dirigeants d'entreprise.

Pour rappel, on insiste sur le fait que le terme «institution de prévoyance» doit se comprendre au sens le plus large. Le critère retenu pour l'application de la réglementation de contrôle est l'existence d'un régime d'avantages dont découlent des droits pour les travailleurs, les dirigeants d'entreprise ou leurs ayants droit. En d'autres mots, dès qu'il y a octroi d'avantages tels que visés à l'article 2, § 3, 6°, on a affaire à une institution de prévoyance au sens de la loi. Outre les fonds de pension créés sous la forme de personnes morales distinctes, sont visés également les régimes de pension payés par frais généraux et pour lesquels des provisions ont éventuellement été constituées au bilan de l'entreprise. Dans ce dernier cas, il s'agit des institutions de prévoyance internes ou de fonds internes.

Les régimes actuellement gérés par des fonds de sécurité d'existence, sont aussi considérés, pour l'application de la loi de contrôle, comme appartenant à la catégorie des fonds internes.

Jusqu'à présent, seuls les régimes de pension, que ce soit pour les travailleurs ou pour les dirigeants d'entreprise, tombaient sous le champ d'application de la loi de contrôle. Les engagements individuels de pension n'étaient pas visés. En outre, ces engagements n'étaient pas soumis à l'obligation d'être confiés à une personne morale distincte. Il ressort de l'article 5, § 3 du titre deux du présent projet que, dorénavant, les engagements individuels de pension au profit de tra-

instelling (dus verzekeringonderneming of –instelling of voorzorginstelling) moeten worden toevertrouwd. Het intern in de onderneming opbouwen van de pensioenvoordelen via het aanleggen van een provisie of het betalen ervan langs algemene kosten is dus niet langer toegelaten.

Voor individuele pensioentoezeggingen aan bedrijfsleiders ligt dit enigszins anders. Deze kunnen verder intern blijven gefinancierd worden. Deze toezeggingen worden daarom in fine uitdrukkelijk uitgesloten. «Pensioenstelsels» voor bedrijfsleiders worden echter wel uitdrukkelijk in artikel 2, § 3, 6° van de controlewet bedoeld.

In de voorgestelde tekst wordt verduidelijkt dat de verzorgingsactiviteit niet alleen betrekking heeft op het opbouwen van pensioenvoordelen maar ook op voordelen in geval van overlijden en blijvende invaliditeit. Voor dit laatste geval worden enkel de voordelen bedoeld die betrekking hebben op de periodes die de primaire arbeidsongeschiktheid overtreffen. Beperkte voordelen die bijvoorbeeld worden toegekend in geval van overlijden (bv. vergoeding voor begrafeniskosten), in geval van arbeidsongeschiktheid (bv. betaling van het loon gedurende enkele maanden) of in geval van hospitalisatie worden niet bedoeld.

Verder wordt er meer klaarheid geschapen omtrent de verzorgingsinstellingen die onder het toepassingsgebied van artikel 2, § 3, 6° vallen. Enerzijds wordt een onderscheid gemaakt tussen de openbare sector en de privé-sector, anderzijds een onderscheid tussen interne en externe fondsen.

Uit de huidige tekst van deze bepaling blijkt onvoldoende duidelijk dat voor *de openbare sector* zowel de statutaire pensioenen van het statutair personeel als de bovenwettelijke pensioenen van het contractueel personeel van de publiekrechtelijke rechtspersonen onder de wet vallen.

Voor de *openbare sector* worden dus volgende fondsen bedoeld wier bedrijvigheid erin bestaat een statutair pensioen of bovenwettelijke voordelen inzake pensioen, overlijden of blijvende invaliditeit op te bouwen voor het personeel of de bestuurders :

- *externe* fondsen, in welke rechtsvorm ze ook opgericht zijn, van een of van verschillende publiekrechtelijke rechtspersonen die *niet* onderworpen zijn aan de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekeningen van de ondernemingen;

vailleurs doivent effectivement être confiés à un organisme de pension (donc une entreprise ou un organisme d'assurances ou une institution de prévoyance). Dès lors la constitution de ces avantages de pension au sein de l'entreprise, par la constitution d'une provision ou le paiement par frais généraux, n'est plus admise.

Pour les engagements individuels de pension au profit de dirigeants d'entreprise, la situation est différente. Ceux-ci peuvent donc continuer à être financés en interne. Ces engagements sont donc in fine expressément exclus. Les « régimes de pension » pour dirigeants d'entreprise sont toutefois eux expressément visés à l'article 2, § 3, 6° de la loi de contrôle.

Le texte proposé précise que l'activité de prévoyance porte sur la constitution non seulement d'avantages de retraite, mais également d'avantages en cas de décès et d'invalidité permanente. Dans ce dernier cas, on ne vise que les avantages accordés pour les périodes qui dépassent l'incapacité primaire. Les avantages limités qui sont octroyés, par exemple, en cas de décès (p.e. prise en charge des frais funéraires), en cas d'incapacité de travail (p.e. paiement du salaire pendant quelques mois) ou en cas d'hospitalisation, ne sont pas visés.

En outre, des éclaircissements sont apportés en ce qui concerne les institutions de prévoyance qui tombent sous le champ d'application de l'article 2, § 3, 6°. Une distinction est faite entre, d'une part, le secteur public et le secteur privé et, d'autre part, les fonds internes et externes.

En effet, le texte actuel de cette disposition ne fait pas ressortir assez clairement que pour *le secteur public*, la loi vise aussi bien les pensions statutaires du personnel statutaire que les pensions extra-légales du personnel contractuel des personnes morales de droit public.

Pour le *secteur public*, sont donc visés, les fonds suivants, ayant pour activité la constitution d'une pension statutaire ou d'avantages extralégaux en matière de pension, de décès ou d'invalidité permanente pour le personnel ou les dirigeants :

- les fonds *externes*, quelle que soit leur forme juridique, d'une ou de plusieurs personnes morales de droit public qui ne sont *pas* soumises à la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises;

- *externe* fondsen, onder welke rechtsvorm ze ook opgericht zijn, en *interne* fondsen van een of van verschillende publiekrechtelijke rechtspersonen die *wel* onderworpen zijn aan de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekeningen van de ondernemingen. Dit zijn over het algemeen de zogenaamde overheidsbedrijven. De Koning kan wel de interne fondsen van sommige publiekrechtelijke rechtspersonen die Hij aanwijst vrijstellen van de toepassing van de wet; hiermee worden onder meer de publiekrechtelijke rechtspersonen bedoeld, indien en in de mate dat de pensioenlast gedragen wordt door de overheid.

Voor de *privé-sector* vallen onder de controlewet de volgende fondsen wier bedrijvigheid erin bestaat bovenwettelijke voordelen inzake pensioen, overlijden of blijvende invaliditeit op te bouwen voor het personeel of de bestuurders :

- *externe* fondsen, in welke rechtsvorm ze ook opgericht zijn, van een of van verschillende private ondernemingen ;

- *interne* fondsen opgericht in de schoot van private ondernemingen en van de fondsen voor bestaanszekerheid wier hoofdbedrijvigheid erin bestaat een bovenwettelijk pensioen op te bouwen.

Die interne fondsen moeten extern worden in toepassing van artikel 67 behalve indien het gaat om fondsen voor de bedrijfsleiders bedoeld in artikel 63 in fine.

Artikel 67

Artikel 67 vervangt de tweede paragraaf van artikel 9 van dezelfde wet.

Een eerste wijziging moet toelaten dat verzorgingsinstellingen opgericht worden in een andere rechtsvorm dan deze die momenteel toegelaten zijn (verenigingen zonder winstoogmerk of onderlinge verzekeringsverenigingen). Zo wordt een antwoord gegeven op de kritiek dat de vormen die nu in de controlewet toegelaten worden niet noodzakelijk verenigbaar zijn met de werkingsregels van de publiekrechtelijke rechtspersonen.

Een tweede wijziging is bedoeld om de publiekrechtelijke rechtspersonen de bevoegdheid te verlenen om externe fondsen op te richten, wat nu door sommigen in twijfel wordt getrokken.

Tenslotte formuleert de voorgestelde tekst van het laatste lid duidelijker dan de huidige tekst dat de aanpassing van het juridisch statuut van een interne

les fonds *externes*, quelle que soit leur forme juridique, et les fonds *internes* d'une ou de plusieurs personnes morales de droit public qui sont *soumises* à la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises. En règle générale, ce sont les dénommées entreprises publiques. Le Roi peut cependant dispenser les fonds internes de certaines de ces personnes morales de droit public qu'il désigne de l'application de la loi ; on vise ici les personnes morales de droit public dont la charge de pension est supportée par l'autorité publique, la dispense ne valant que dans la mesure de cette prise en charge.

Pour le *secteur privé*, sont visés par la loi de contrôle, les fonds suivants ayant pour activité la constitution d'avantages extralégaux en matière de pension, de décès ou d'invalidité permanente pour le personnel ou les dirigeants:

- les fonds *externes*, quelle que soit leur forme juridique, d'une ou de plusieurs entreprises privées:

- les fonds *internes* créés au sein d'entreprises privées ou des fonds de sécurité d'existence ayant pour activité principale la constitution d'une pension extralégale.

Ces fonds internes devront s'extérioriser en application de l'article 67 sauf s'il s'agit de fonds qui ne concernent que les dirigeants visés à l'article 63 in fine.

Article 67

L'article 67 remplace le second paragraphe de l'article 9 de la même loi.

L'objectif de la première modification est de permettre la création d'institutions de prévoyance sous une autre forme juridique que celles prévues actuellement (association sans but lucratif ou association d'assurances mutuelles), et cela, afin de répondre aux critiques portant sur le fait que les formes actuellement admises par la loi de contrôle, ne sont pas nécessairement compatibles avec les règles de fonctionnement des personnes morales de droit public.

La seconde modification vise à donner la compétence aux personnes morales de droit public de créer des fonds externes, ce qui semble être mis en doute par certains.

Enfin, le texte proposé du dernier alinéa précise plus clairement que ne le fait le texte actuel, que l'adaptation du statut juridique d'une institution de prévoyance

voorzorgsinstelling uit de verplichting bestaat om een afzonderlijke rechtspersoon op te richten in één van de voorgeschreven vormen. Uit de wijziging van dit laatste lid volgt onder andere ook dat de inrichters van sectorale stelsels, die nu in fondsen voor bestaanszekerheid worden beheerd, over één jaar beschikken nadat de wet van toepassing is geworden om een afzonderlijke rechtspersoon op te richten.

Artikel 68

Dit artikel vult artikel 36 van de controlewet aan, dat betrekking heeft op de controlekosten, die door de gecontroleerde ondernemingen en instellingen worden gedragen. Die controlekosten zullen voortaan ook de werkingskosten van de Raad voor Aanvullende Pensioenen en de Commissie voor Aanvullende Pensioenen omvatten.

HOOFDSTUK IV

Wijzigingen aan de fiscale wetgeving

Afdeling 1. Wijzigingen aan het Wetboek van de Inkomstenbelastingen

Artikel 69

Dit artikel brengt artikel 59 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (WIB 92) in overeenstemming met de nieuwe terminologie op sociaal vlak. Een instelling voor sociale voorzieningen heet nu een verzorgingsinstelling.

Artikel 70

Dit artikel wijzigt artikel 145³, WIB 92 op twee plaatsen:

1° in het eerste lid wordt dezelfde wijziging aangebracht als in artikel 59, WIB 92 (zie artikel 69 van het ontwerp);

2° er wordt een nieuw lid ingevoegd tussen het tweede en het derde lid waarin de beperkingen worden vastgelegd voor het geval dat een werknemer door zijn nieuwe werkgever bij wie geen pensioentoezegging bestaat, persoonlijke bijdragen laat inhouden met het oog op de voortzetting van een door de vorige werkgever afgesloten overeenkomst voor aanvullende verzekering tegen ouderdom en vroegtijdige dood. Die inhoudingen mogen niet meer bedragen dan 1.500 euro per belastbaar tijdperk.

interne consiste dans l'obligation de créer une personne morale distincte sous une des formes prescrites. De la modification de ce dernier alinéa, il ressort notamment que les organisateurs de régimes sectoriels, qui sont actuellement gérés par des fonds de sécurité d'existence, disposent d'un délai d'un an à compter de la date d'entrée en vigueur de la loi, pour créer une personne morale distincte.

Article 68

Cet article complète l'article 36 de la loi de contrôle, qui concerne les frais de contrôle supportés par les entreprises et les organismes contrôlés. Dorénavant, ces frais de contrôle comprendront également les frais de fonctionnement du Conseil des Pensions Complémentaires et de la Commission des Pensions Complémentaires.

CHAPITRE IV

Modifications à la législation fiscale

Section 1. Modifications au Code des Impôts sur les Revenus

Article 69

Cet article adapte l'article 59 du Code des impôts sur les revenus 1992 (CIR 92) pour le mettre en concordance avec la nouvelle terminologie utilisée sur le plan social. Un établissement de prévoyance sociale devient une institution de prévoyance.

Article 70

Cet article apporte deux modifications à l'article 145³, CIR 92 :

1° à l'alinéa 1er, il s'agit de la même modification qu'à l'article 59, CIR 92 (voir article 69 du projet) ;

2° il est inséré, entre les alinéas 2 et 3, un nouvel alinéa fixant des limitations dans le cas où des cotisations personnelles sont, à la demande du travailleur, retenues par son nouvel employeur chez lequel n'existe pas d'engagement de pension, en vue de la continuation d'un contrat d'assurance complémentaire contre la vieillesse et le décès prématuré conclu par l'employeur précédent. Les retenues ne peuvent pas excéder 1.500 euro par période imposable.

Artikel 71

Dit artikel wijzigt artikel 364ter, WIB 92. De nieuwe tekst zorgt ervoor dat eender welke overdracht van kapitalen of afkoopwaarden die gevormd zijn door werkgeversbijdragen of door persoonlijke bijdragen vermeld in artikel 145¹, 1°, WIB 92, op dat moment niet wordt belast zolang het gaat om een overdracht naar een soortgelijke overeenkomst of reglement. De bestaande tekst voldeed niet helemaal omdat de overdracht naar een overeenkomst afgesloten door een nieuwe werkgever bij dezelfde verzekeringsonderneming als een belastbare betaling of toekenning moest worden beschouwd.

Artikel 72

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van de bepalingen inzake directe belastingen.

De wijziging bedoeld in artikel 70, 2° van het ontwerp is van toepassing op de bijdragen die vanaf 1 januari 2002 op verzoek van de werknemer door de nieuwe werkgever worden ingehouden.

De wijziging aan artikel 364ter, WIB 92 (artikel 71 van het ontwerp) is van toepassing vanaf aanslagjaar 2003.

Afdeling 2. Wijzigingen in het Wetboek der met het Zegel Gelijkgestelde Taksen

Onderafdeling 1. Jaarlijkse taks op de verzekeringscontracten

Artikel 73

Artikel 73 van het huidig wetsontwerp strekt ertoe de verbintenissen aangegaan door de rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging bedoeld in deze wet te integreren in artikel 174 van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen ten einde deze, zoals de verzekeringscontracten, te onderwerpen aan de jaarlijkse taks op de verzekeringscontracten. De term «pensioenfondsen» werd vervangen door het begrip «pensioeninstellingen» waaronder wordt begrepen de instellingen die worden bedoeld in artikel 2, § 1 of § 3 van de wet van 9 juli 1975 op de controle van de verzekeringsondernemingen. De voorzorginstellingen (voorheen gebruikte benaming «pensioenfondsen») worden vermeld in artikel 2, § 3, 6°, van die wet.

Article 71

Cet article modifie l'article 364ter CIR 92. Le nouveau texte fait en sorte que n'importe quel transfert de capitaux ou valeurs de rachat constitués au moyen de cotisations patronales ou de cotisations personnelles visées à l'article 145¹, 1°, CIR 92, ne soit pas imposé à ce moment pour autant qu'il s'agisse d'un transfert vers un contrat ou un règlement similaire. Le texte existant ne convenait pas entièrement parce que le transfert vers un contrat conclu par le nouvel employeur auprès de la même compagnie d'assurance devait être considéré comme un paiement ou une attribution imposable.

Article 72

Cet article règle l'entrée en vigueur des dispositions en matière d'impôts directs.

La modification visée à l'article 70, 2° du projet est applicable aux cotisations retenues à partir du 1er janvier 2002, à la demande du travailleur, par le nouvel employeur.

La modification de l'article 364ter, CIR 92 (article 71 du projet) est applicable à partir de l'exercice d'imposition 2003.

Section 2. Modifications au Code des Taxes Assimilées au Timbre

Sous-section 1. Taxe annuelle sur les contrats d'assurance

Article 73

L'article 73 du présent projet se propose d'intégrer les engagements contractés par les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité visés par la présente loi dans l'article 174 du Code des taxes assimilées au timbre afin de les assujettir à la taxe annuelle sur les contrats d'assurance, au même titre que ceux-ci. Le terme « fonds de pension » est remplacé par la notion « d'organisme de pension » lesquels comprennent les organismes visés à l'article 2, § 1 ou § 3 de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances. Les institutions de prévoyance (anciennement « fonds de pensions ») sont mentionnées à l'article 2, § 3, 6°, de la loi.

Artikel 74

Artikel 74 voert in artikel 176², eerste lid, van hetzelfde Wetboek een nieuwe vrijstelling in. De betalingen gedaan aan de pensioeninstellingen en de rechtspersonen die belast worden met de uitvoering van de solidariteitstoezegging in uitvoering van hun respectieve verbintenissen, worden vrijgesteld van de jaarlijkse taks op de verzekeringscontracten, indien het pensioenstelsel voldoet aan de in titel II, hoofdstuk II, afdeling 2 van deze wet gestelde voorwaarden en de hieraan verbonden solidariteitstoezegging beantwoordt aan de in titel II, hoofdstuk IX van deze wet gestelde voorwaarden.

Artikel 75

Artikel 177, 1°, van het Wetboek wordt gewijzigd door artikel 75 waarbij de pensioeninstellingen en de rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging bedoeld in deze wet, in principe gehouden zijn tot de betaling van de jaarlijkse taks op de verzekeringscontracten. Gelet op de vrijstelling vervat in artikel 176², eerste lid, 4° *bis*, van hetzelfde Wetboek heeft dit artikel onder meer betrekking op de verbintenissen aangegaan door de pensioeninstellingen en de rechtspersonen die belast worden met de uitvoering van de solidariteitstoezegging, welke niet voldoen aan de voorwaarden bepaald in deze wet om te genieten van de vrijstelling. Ook hier werd het begrip «pensioenfondsen» vervangen door het ruimere begrip «pensioeninstellingen».

Artikel 76

Artikel 76 vervangt artikel 178, eerste lid, van het Wetboek zodat ook hier het begrip «pensioenfondsen» wordt vervangen door het ruimere begrip «pensioeninstellingen» en de rechtspersonen die in het kader van deze wet belast worden met de uitvoering van de solidariteitstoezegging gehouden zijn tot het neerleggen van een beroepsaangifte alvorens zij hun verrichtingen mogen aanvangen.

Artikel 77

Artikel 183, eerste lid, van het Wetboek wordt gewijzigd door artikel 77 van deze wet. De rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging bedoeld in deze wet zijn onderworpen aan dezelfde verplichtingen als de andere verzekeraars. Ook hier werd het begrip «pensioenfondsen» vervangen door het ruimere begrip «pensioeninstellingen».

Article 74

L'article 74 insère à l'article 1762, alinéa 1er du Code précité une nouvelle exemption. Les paiements effectués aux organismes de pension et aux personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité en exécution de leurs obligations respectives sont exemptés de la taxe annuelle sur les contrats d'assurance, si le régime de pension répond aux conditions établies au titre II, chapitre II, section 2 de la présente loi et si l'engagement de solidarité qui y est lié répond aux conditions établies au titre II, chapitre IX de la présente loi.

Article 75

L'article 177, 1°, du même Code est modifié par l'article 75 selon lequel les organismes de pension et les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité visés dans la présente loi, sont en principe tenus au paiement de la taxe annuelle sur les contrats d'assurance. Etant donné l'exemption prévue à l'article 1762, alinéa 1er, 4° bis dudit Code, cet article concerne notamment les engagements contractés par les organismes de pension et les personnes morales qui sont chargées de l'exécution des engagements de solidarité qui ne remplissent pas les conditions établies par la présente loi pour bénéficier de l'exemption. Ici également, la notion de « fonds de pension » est remplacée par la notion plus large d' « organisme de pension ».

Article 76

L'article 76 remplace l'article 178, alinéa 1er, du Code de sorte qu'ici aussi la notion de « fonds de pension » est remplacée par la notion plus large d' « organisme de pension » et que les personnes morales qui dans le cadre de la présente loi sont chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité soient tenues au dépôt d'une déclaration de profession préalablement au commencement de leurs opérations.

Article 77

L'article 183, alinéa 1er, du Code est remplacé par l'article 77 de la présente loi. Les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité visées dans la présente loi sont soumises aux mêmes obligations que les autres assureurs. Ici également, la notion de « fonds de pension » est remplacée par celle plus large d' « organisme de pension ».

Onderafdeling 2. Jaarlijkse taks op de winstdeelnemingen

Artikel 78

Artikel 78 houdt de toepassing in van de jaarlijkse taks op de winstdeelnemingen, zoals ingesteld door de artikelen 183bis van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen, op de sommen die worden verdeeld als winstdeelneming met betrekking tot verbintenissen die werden aangegaan door een pensioeninstelling. Bedoeld worden ondermeer de sommen die als winstdeelneming worden verdeeld enerzijds door een beroepsverzekeraar en anderzijds door een pensioeninstelling die in het kader van deze wet wordt belast met de uitvoering van de pensioentoezegging.

HOOFDSTUK V

Wijzigingen aan de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen

Artikel 79

Aangezien de bijdragen die worden gestort in het kader van de «sociale» pensioenstelsels niet in aanmerking zullen worden genomen bij de berekening van de loonnorm, dient het betreffende artikel 10 van de wet van 26 juli 1996 te worden aangevuld.

TITEL IV. DIVERSE EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 80

Artikel 80 beoogt de omzetting van artikel 6 van de richtlijn 98/49/EG van de Raad betreffende de bescherming van de rechten op aanvullend pensioen van werknemers en zelfstandigen die zich binnen de Europese Unie verplaatsen, dat het statuut regelt van de «gedetacheerde» werknemers in de zin van de verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen.

Wanneer werknemers tijdelijk in een andere lidstaat dan die van hun werkgever gaan werken, moeten ze krachtens deze bepaling de financiering van hun initieel pensioenplan kunnen blijven voortzetten gedurende de periode van de detachering

In dit geval mag de wetgeving van de lidstaat waar de werknemer is gedetacheerd geen bepalingen bevat-

Sous-section 2. Taxe annuelle sur les participations bénéficiaires

Article 78

L'article 78 contient l'assujettissement de la taxe annuelle sur les participations bénéficiaires comme stipulée aux articles 183bis et suivants du Code des taxes assimilées au timbre, pour les sommes réparties à titre de participation bénéficiaire relativement aux engagements contractés par un organisme de pension. On vise notamment les sommes réparties à titre de participation bénéficiaire d'une part, par un professionnel de l'assurance et d'autre part, par un organisme de pension qui dans le cadre de la présente loi est chargé de l'exécution de l'engagement de pension.

CHAPITRE V

Modifications à la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité

Article 79

Etant donné que les contributions versées dans le cadre des régimes «sociaux» de pension n'entrent pas en ligne de compte pour le calcul de la norme salariale, l'article 10 de la loi du 26 juillet 1996 doit être complété.

TITRE IV. DISPOSITIONS DIVERSES ET FINALES

Article 80

L'article 80 vise à transposer l'article 6 de la directive 98/49/CE du Conseil du 29 juin 1998 relative à la sauvegarde des droits à pension complémentaire des travailleurs salariés et non salariés qui se déplacent à l'intérieur de la Communauté, qui règle le statut des travailleurs «détachés» au sens du règlement (CEE) n° 1408/71 du Conseil du 14 juin 1971 relatif à l'application des régimes de sécurité sociale aux travailleurs salariés et à leur famille qui se déplacent à l'intérieur de la Communauté.

En vertu de cette disposition, lorsque ces travailleurs vont travailler temporairement dans un autre État membre que celui de leur employeur, ils doivent pouvoir, pendant la durée du détachement, continuer de financer leur plan de pension initial.

Dans ce cas, la législation de l'État membre où le travailleur est détaché ne peut contenir des disposi-

ten die de werknemer verplichten aan te sluiten bij een stelsel dat eventueel op dat grondgebied zou verplicht zijn.

Het past dus in een bepaling te voorzien die de wet niet van toepassing verklaart op die bijzonder categorie van werknemers en in het bijzonder de erin voorziene regel inzake de verplichte aansluiting.

De voormelde richtlijn wil ook waarborgen dat de aangeslotenen, waarvan het aanvullend pensioenplan niet verder wordt gefinancierd omdat ze in een andere lidstaat gaan werken, hun verworven rechten volledig behouden.

Op dit plan bevat het wetsontwerp, net zomin als de huidige van toepassing zijnde W.A.P., geen discriminaties. De Belgische wetgeving stemt dus overeen met de richtlijn.

Artikel 81

Dit artikel vormt de wettelijke basis voor een uitbreiding van het reeds geciteerde stelsel van het KB 69. In de eerste plaats kan de Koning onder de voorwaarden die Hij vaststelt de bestaande regeling, die Hij krachtens artikel 22, § 2 van de wet van 12 juli 1957 heeft ingesteld, uitbreiden tot aanvullende verzekeringen, bijvoorbeeld invaliditeitsverzekeringen.

In de tweede plaats kan Hij het huidige stelsel, dat alleen voor werknemers toegankelijk is uitbreiden tot bepaalde zelfstandigen. Het betreft hier een beperkte categorie die volgens de fiscale wetgeving tot de tweede pensioenpijler wordt gerekend, namelijk de personen bedoeld in artikel 3, § 1, vierde lid van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen. Dit zijn personen die tot mandataris zijn benoemd in een aan de Belgische vennootschapswetgeving of belasting der niet-inwoners onderworpen vennootschap of vereniging, dus bedrijfsleiders.

Er dient benadrukt te worden dat de bevoegdheid van de Koning beperkt is tot het uitbreiden van het zogenaamde stelsel «KB 69» tot de voormelde categorie van zelfstandigen. Het is dus geenszins de bedoeling een «wet op de aanvullende pensioenen» voor zelfstandigen gelijkaardig aan de tweede titel van dit ontwerp te gaan ontwerpen.

Artikel 82

Dit artikel regelt op algemene wijze de overlegprocedure die moet worden gevolgd bij het nemen van

tions qui contraignent ce travailleur à s'affilier à un régime qui serait éventuellement obligatoire sur ce territoire.

Il convenait donc de prévoir une disposition qui rend la loi inapplicable à cette catégorie spécifique de travailleurs et notamment la règle de l'affiliation obligatoire qu'elle contient.

La directive précitée vise également à garantir le maintien total des droits acquis aux affiliés dont le plan de pension complémentaire cesse d'être financé parce qu'ils vont travailler dans un autre État membre.

Sur ce plan, le projet de loi, pas plus que la LPC actuellement en vigueur, ne contenait de discrimination. La législation belge est donc bien conforme à la directive.

Article 81

Cet article constitue la base légale de l'extension du régime de l'AR 69 cité précédemment. Premièrement, le Roi peut, aux conditions qu'il fixe, étendre le régime existant qu'il a organisé en vertu de l'article 22, § 2 de la loi du 12 juillet 1957, aux assurances complémentaires, comme par exemple les assurances hospitalisation.

Deuxièmement, Il peut étendre le régime actuel, qui s'applique uniquement aux travailleurs, à certains indépendants. Il s'agit ici d'une catégorie restreinte qui, suivant la législation fiscale, est considérée comme appartenant au deuxième pilier, à savoir les personnes visées à l'article 3, §1er, alinéa 4 de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants, c.-à.-d. les personnes nommées en qualité de mandataire dans une société ou association soumise à la législation sur les sociétés applicable en Belgique ou aux impôts pour non-résidents, et donc les dirigeants d'entreprise.

Il convient de souligner que la compétence du Roi est limitée à l'extension du dénommé régime «AR 69» à la catégorie précitée d'indépendants. L'objectif n'est donc nullement d'élaborer une «loi sur les pensions complémentaires» pour indépendants comparable au titre deux du présent projet.

Article 82

Cet article détermine de façon générale la procédure de concertation à suivre lors de la prise des arrê-

de uitvoeringsbesluiten van deze wet. Deze worden door de Koning genomen, op gezamenlijke voordracht van de Minister van Pensioenen en de Minister van Economie, en na advies van de Controledienst voor de Verzekeringen, de Raad voor Aanvullende Pensioenen en de Commissie voor Aanvullende Pensioenen.

Artikel 83

Gelet op de bijkomende taken die in dit ontwerp aan de Controledienst voor de Verzekeringen worden toegekend is een dringende uitbreiding van het organiek kader van het personeel van deze instelling noodzakelijk. Dit artikel bepaalt dan ook dat de Koning hierin moet voorzien binnen een termijn van één jaar vanaf de inwerkingtreding van dit artikel.

Artikel 84

De wet van 6 april 1995 betreffende de aanvullende pensioenen wordt opgeheven. Deze wet wordt immers volledig vervangen door de tweede titel van dit ontwerp.

Artikel 85

Het laatste artikel van het ontwerp regelt de inwerkingtreding van de wet. Een aantal artikelen treedt onmiddellijk in werking. Voor andere zal de Koning de datum van inwerkingtreding bepalen aangezien de toepassing ervan afhankelijk is van nog te nemen uitvoeringsbesluiten.

Dit is, Dames en Heren, de draagwijdte van het ontwerp dat de Regering de eer heeft u ter goedkeuring voor te leggen.

De minister van Pensioenen,

Frank VANDENBROUCKE

De minister van Economie,

Charles PICQUE

De minister van Financiën,

Didier REYNDERS

tés d'exécution de la présente loi. Ceux-ci sont pris par le Roi, sur la proposition conjointe du Ministre des Pensions et du Ministre de l'Economie, et après avis de l'Office de Contrôle des Assurances, du Conseil des Pensions Complémentaires et de la Commission des Pensions Complémentaires.

Article 83

Vu les missions supplémentaires confiées à l'Office de Contrôle des Assurances par ce projet, le cadre organique du personnel de cet organisme doit être étendu d'urgence. Cet article prévoit dès lors que le Roi doit y pourvoir dans un délai d'un an à dater de l'entrée en vigueur de cet article.

Article 84

La loi du 6 avril 1995 relative aux pensions complémentaires est abrogée. Elle est en effet entièrement remplacée par le titre deux du projet.

Article 85

Le dernier article du projet règle l'entrée en vigueur de la loi. Pour certains articles, l'entrée en vigueur est immédiate. Pour d'autres, la date d'entrée en vigueur sera déterminée par le Roi, étant donné que leur application dépend des arrêtés d'exécution encore à prendre.

Voici, Mesdames et Messieurs, la portée du projet que le Gouvernement a l'honneur de soumettre à votre approbation.

Le ministre des Pensions,

Frank VANDENBROUCKE

Le ministre de l'Economie,

Charles PICQUE

Le ministre des Finances,

Didier REYNDERS

VOORONTWERP VAN WET**Voorontwerp van wet betreffende de aanvullende pensioenen**

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

TITEL I**AANVULLENDE PENSIOENEN****HOOFDSTUK I****Doel, Toepassingsgebied en Definities**

Art. 2

Deze wet heeft tot doel de betrekkingen te regelen inzake aanvullende pensioenen, met inbegrip van de eventuele solidariteitsprestaties, tussen de werkgever, de inrichter, de werknemer, de aangeslotene en zijn rechthebbenden, de pensioeninstelling en de rechtspersoon belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging, de procedure vast te leggen die bij de invoering, de wijziging of de opheffing van een aanvullend pensioen in een bedrijfstak of in een onderneming moet worden gevolgd, de pensioenrechten en -reserves te beschermen die voor de aangeslotenen en hun rechthebbenden worden opgebouwd en de doorzichtigheid voor de werknemers te vergroten.

Art. 3

Deze wet is van toepassing op de werkgevers, de inrichters, de werknemers, de aangeslotenen en hun rechthebbenden, de pensioeninstellingen betrokken bij een pensioentoezegging en de rechtspersonen betrokken bij de uitvoering van een solidariteitstoezegging alsook op de commissarissen en de actuarissen, die bij voormelde instellingen en rechtspersonen zijn aangeduid.

Art. 4

§ 1. Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder :

1° *aanvullend pensioen* : het rust- en/of overlevingspensioen bij overlijden van de aangeslotene vóór of na pensionering, of de ermee overeenstemmende kapitaalswaarde, die op basis van de in een pensioenreglement of een pensioenovereenkomst bepaalde verplichte stortingen worden toegekend ter aanvulling van een krachtens een wettelijke sociale zekerheidsregeling vastgesteld pensioen;

AVANT-PROJET DE LOI**Avant-projet de loi relative aux pensions complémentaires**Article 1er

Cette loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

TITRE IER**PENSIONS COMPLEMENTAIRES****CHAPITRE IER****Objectif, champ d'application et définitions**

Art. 2

La présente loi a pour objectif de régler en matière de pensions complémentaires, y compris les éventuelles prestations de solidarité, les relations entre l'employeur, l'organisateur, le travailleur, l'affilié et ses ayants droit, l'organisme de pension et la personne morale chargée de l'exécution de l'engagement de solidarité, de fixer la procédure à suivre lors de l'instauration, la modification ou l'abrogation d'une pension complémentaire dans une branche d'activité ou une entreprise, de protéger les droits et les réserves de pension constitués pour les affiliés et leurs ayants droit et d'augmenter la transparence pour les travailleurs.

Art. 3

La présente loi est applicable aux employeurs, aux organisateurs, aux travailleurs, aux affiliés et à leurs ayants droit, aux organismes de pension concernés par un engagement de pension et aux personnes morales concernées par l'exécution d'un engagement de solidarité ainsi qu'aux commissaires et actuaIRES désignés auprès des institutions et des personnes morales précitées.

Art. 4

§ 1er. Pour l'application de la présente loi, il faut entendre par :

1° *pension complémentaire* : la pension de retraite et/ou de survie en cas de décès de l'affilié avant ou après la retraite, ou la valeur en capital qui y correspond, qui sont octroyées sur la base de versements obligatoires déterminés dans un règlement de pension ou une convention de pension en complément d'une pension fixée en vertu d'un régime légal de sécurité sociale ;

2° *pensioentoezegging* : de toezegging van een aanvullend pensioen door een inrichter aan één of meerdere werknemers en/of hun rechthebbenden;

3° *pensioenstelsel* : een collectieve pensioentoezegging;

4° *individuele pensioentoezegging* : een occasionele, niet-stelselmatige pensioentoezegging aan één werknemer en/of zijn rechthebbenden;

5° *inrichter* :

a) de rechtspersoon, paritair samengesteld, aangeduid via een collectieve arbeidsovereenkomst door de representatieve organisaties van een paritair comité of subcomité, opgericht volgens hoofdstuk III van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités, dat een pensioenstelsel invoert;

b) een werkgever die een pensioentoezegging doet;

6° *werknemer* : de persoon die in uitvoering van een arbeidsovereenkomst is tewerkgesteld;

7° *aangeslotene* : de werknemer die behoort tot de categorie van het personeel waarvoor de inrichter een pensioenstelsel heeft ingevoerd en die aan de aansluitingsvoorwaarden van het pensioenreglement voldoet, of aan wie de inrichter een individuele pensioentoezegging heeft gedaan en de gewezen werknemer die nog steeds actuele of uitgestelde rechten geniet overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst;

8° *pensioenreglement* : het reglement waarin de rechten en de verplichtingen van de inrichter, van de werkgever, de aangeslotenen en van hun rechthebbenden, de aansluitingsvoorwaarden en de regels inzake de uitvoering van het pensioenstelsel worden bepaald;

9° *pensioenovereenkomst* : de overeenkomst waarin de rechten en de verplichtingen van de werkgever, van de aangeslotene en zijn rechthebbenden en de regels inzake de uitvoering van de individuele pensioentoezegging worden bepaald ;

10° *uittrekking* :

a) wanneer de inrichter een rechtspersoon bedoeld in 5°, a) is : de beëindiging van de arbeidsovereenkomst, anders dan door overlijden of pensionering, voorzover de werknemer geen nieuwe arbeidsovereenkomst heeft gesloten met een werkgever die onder het toepassingsgebied van hetzelfde pensioenstelsel valt als dat van zijn vorige werkgever;

b) wanneer de inrichter een werkgever is : de beëindiging van de arbeidsovereenkomst, anders dan door overlijden of pensionering;

11° *verworven prestaties* : de prestaties waarop de aangeslotene aanspraak kan maken overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst, indien hij bij zijn uittrekking zijn verworven reserves bij de pensioeninstelling laat;

2° *engagement de pension* : l'engagement d'un organisateur de constituer une pension complémentaire au profit d'un ou plusieurs travailleurs et/ou de leurs ayants droit;

3° *régime de pension* : un engagement de pension collectif;

4° *engagement individuel de pension* : un engagement de pension occasionnel et non systématique au profit d'un travailleur et/ou de ses ayants droit;

5° *organisateur* :

a) la personne morale, composée paritairement, désignée via une convention collective de travail par les organisations représentatives d'une commission ou d'une sous-commission paritaire, constituée en vertu du chapitre III de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires, qui instaure un régime de pension;

b) un employeur qui prend un engagement de pension;

6° *travailleur* : la personne occupée en exécution d'un contrat de travail;

7° *affilié* : le travailleur qui appartient à la catégorie du personnel pour laquelle l'organisateur a instauré un régime de pension et qui remplit les conditions d'affiliation prévues dans le règlement de pension, ou pour lequel l'organisateur a conclu un engagement individuel de pension ainsi que l'ancien travailleur qui continue à bénéficier de droits actuels ou différés conformément au règlement de pension ou à la convention de pension ;

8° *règlement de pension* : le règlement où sont stipulés les droits et obligations de l'organisateur, de l'employeur, des affiliés et de leurs ayants droit-ainsi que les conditions d'affiliation et les règles relatives à l'exécution du régime de pension ;

9° *convention de pension* : la convention où sont stipulés les droits et obligations de l'employeur, de l'affilié et de ses ayants droit ainsi que les règles relatives à l'exécution de l'engagement individuel de pension ;

10° *sortie* :

a) lorsque l'organisateur est une personne morale visée au 5°, a) : l'expiration du contrat de travail, autrement que par décès ou la mise à la retraite, pour autant que le travailleur n'a pas conclu un nouveau contrat de travail avec un employeur qui tombe sous le champ d'application du même régime de pension que celui de son ancien employeur ;

b) lorsque l'organisateur est un employeur : l'expiration du contrat de travail, autrement que par décès ou la mise à la retraite;

11° *prestations acquises* : les prestations auxquelles l'affilié peut prétendre, conformément au règlement de pension ou à la convention de pension, si, au moment de sa sortie, il laisse ses réserves acquises dans l'organisme de pension;

12° *verworven reserves* : de reserves waarop de aangeslotene op een bepaald ogenblik recht heeft overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst;

13° *toezegging van het type «vaste bijdragen»* : de verbintenis tot het betalen van vooraf vastgestelde bijdragen;

14° *toezegging van het type «vaste prestaties»* : de verbintenis tot het uitkeren van een bepaalde prestatie in rente of in kapitaal;

15° *pensioeninstelling* : een instelling bedoeld in artikel 2, § 1 of § 3 van de wet van 9 juli 1975, die wordt belast met de uitvoering van de pensioentoezegging;

16° *solidariteitstoezegging* : de toezegging van solidariteitsprestaties door een inrichter aan de werknemers en/of hun rechthebbers;

17° *solidariteitsreglement* : het reglement waarin de rechten en de verplichtingen van de inrichter, van de werkgever, van de aangeslotenen en/of hun rechthebbers, de aansluitingsvoorwaarden en de regels inzake de uitvoering van de solidariteitstoezegging worden bepaald;

18° *wet van 9 juli 1975* : de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen;

19° *Controledienst voor de Verzekeringen* : de openbare instelling opgericht bij artikel 29 van de wet van 9 juli 1975.

§ 2. Voor de toepassing van deze wet en zijn uitvoeringsbesluiten op de pensioentoezeggingen van publiekrechtelijke rechtspersonen worden volgende woorden als volgt gelezen :

1° «onderneming» als «publiekrechtelijke rechtspersoon»;

2° «paritair comité of subcomité» als «bevoegd onderhandelingscomité»;

3° «ondernemingsraad» als «basis- of tussenoverlegcomité»;

4° «collectieve arbeidsovereenkomst» als «protocol gesloten in het bevoegde onderhandelingscomité»;

5° «Nationale Arbeidsraad» als «Comité A».

12° *réserves acquises* : les réserves auxquelles l'affilié a droit, à un moment déterminé, conformément au règlement de pension ou à la convention de pension;

13° *engagement de type contributions définies* : l'engagement qui porte sur le versement de contributions déterminées a priori;

14° *engagement de type prestations définies* : l'engagement qui porte sur l'octroi d'une prestation déterminée, en rente ou en capital;

15° *organisme de pension* : un organisme visé à l'article 2, §1er ou §3 de la loi du 9 juillet 1975, chargé de l'exécution de l'engagement de pension ;

16° *engagement de solidarité* : l'engagement de prestations de solidarité pris par un organisateur au profit de travailleurs et/ou de leurs ayants droit ;

17° *règlement de solidarité* : le règlement où sont stipulés les droits et obligations de l'organisateur, de l'employeur, des affiliés et/ou de leurs ayants droit, ainsi que les conditions d'affiliation et les règles relatives à l'exécution de l'engagement de solidarité ;

18° *loi du 9 juillet 1975* : la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances ;

19° *Office de Contrôle des Assurances* : l'établissement public créé par l'article 29 de la loi du 9 juillet 1975.

§ 2. Pour l'application de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution aux engagements de pension des personnes morales de droit public, les mots suivants sont lus comme suit:

1° « entreprise » comme « personne morale de droit public » ;

2° « commission paritaire ou sous-commission paritaire » comme « comité de négociation compétent » ;

3° « conseil d'entreprise » comme « comité de concertation de base ou comité de concertation intermédiaire » ;

4° « convention collective de travail » comme « protocole conclu dans le comité de négociation compétent ».

5° « Conseil national du Travail » comme « Comité A »

HOOFDSTUK II

Invoering, wijziging en opheffing van een pensioentoezegging

Afdeling 1

Algemene bepalingen

Art. 5

§ 1. De beslissing tot invoering, wijziging of opheffing van een pensioentoezegging behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de inrichter.

§ 2. Elke pensioentoezegging wordt beheerst door een pensioenreglement of een pensioenovereenkomst.

De tekst van het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst wordt op eenvoudig verzoek aan de aangeslotene verstrekt. Het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst bepaalt of de inrichter, de werkgever of de pensioeninstelling daarmee wordt belast

§ 3. De uitvoering van een pensioentoezegging wordt toevertrouwd aan een pensioeninstelling.

Het eerste lid is niet van toepassing op de pensioentoezeggingen van de publiekrechtelijke rechtspersonen die niet onderworpen zijn aan de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekeningen van ondernemingen en van de door de Koning aangeduide publiekrechtelijke rechtspersonen, die onderworpen zijn aan de voormelde wet van 17 juli 1975 en voorzover ze zelf niet de last van de toegekende voordelen dragen.

Art. 6

§ 1. Een individuele pensioentoezegging mag enkel worden toegestaan op het ogenblik van het sluiten van de eerste arbeidsovereenkomst van de werkgever met de werknemer.

§ 2. Indien een individuele pensioentoezegging, bij de invoering of op een later tijdstip in een persoonlijke bijdrage van de werknemer in de financiering van de pensioentoezegging voorziet, wordt, ongeacht of de pensioentoezegging is vastgelegd in verschillende pensioenovereenkomsten of de uitvoering ervan aan verschillende pensioeninstellingen is toevertrouwd, de beslissing bedoeld in artikel 5, § 1 met instemming van de betrokken werknemer genomen.

Art. 7

Indien een pensioenstelsel dat door een werkgever op het niveau van de onderneming wordt ingevoerd bij de invoering of op een later tijdstip in een persoonlijke bijdrage van de werknemer in de financiering van de pensioentoezegging voorziet en die toezegging voor alle werknemers in de onderneming geldt, wordt, ongeacht of de pensioentoezegging is vastgelegd in verschillende pensioenreglementen of de uitvoering ervan aan verschillende pensioeninstellingen is toevertrouwd, de beslissing bedoeld in artikel 5, § 1 genomen :

CHAPITRE II

Instauration, modification et abrogation d'un engagement de pension

Section 1

Dispositions générales

Art. 5

§ 1er. La décision d'instaurer, de modifier ou d'abroger un engagement de pension relève de la compétence exclusive de l'organisateur.

§ 2. Tout engagement de pension est régi par un règlement de pension ou une convention de pension.

Le texte du règlement de pension ou de la convention de pension est communiqué sur sa simple demande à l'affilié. Le règlement de pension ou la convention de pension désigne qui de l'organisateur, de l'employeur ou de l'organisme de pension est chargé de cette communication.

§ 3. L'exécution de l'engagement de pension est confiée à un organisme de pension.

L'alinéa premier n'est pas d'application aux engagements de pension des personnes morales de droit public qui ne sont pas soumises à la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises et des personnes morales de droit public soumises à la loi du 17 juillet 1975 précitée que le Roi désigne, dans la mesure où elles ne supportent pas elles-mêmes la charge des avantages octroyés.

Art. 6

§1er. Un engagement individuel de pension ne peut être octroyé qu'au moment de la conclusion du premier contrat de travail de l'employeur avec le travailleur.

§ 2. Lorsqu'un engagement individuel de pension prévoit, lors de son instauration ou à un moment ultérieur, que le travailleur contribue personnellement au financement de l'engagement de pension et ce indépendamment du fait que l'engagement de pension est fixé dans plusieurs conventions de pension ou que son exécution est confiée à plusieurs organismes de pension, la décision visée à l'article 5, §1er est prise avec l'accord du travailleur concerné.

Art. 7

Lorsqu'un régime de pension est instauré par un employeur au niveau de l'entreprise et que le régime de pension prévoit, lors de son instauration ou à un moment ultérieur, que le travailleur contribue personnellement au financement de l'engagement de pension et que cet engagement vaut pour tous les travailleurs de l'entreprise, indépendamment du fait que l'engagement de pension est fixé dans plusieurs règlements de pension ou que son exécution est confiée à plusieurs organismes de pension, la décision visée à l'article 5, §1er est prise:

1° bij collectieve arbeidsovereenkomst wanneer in de onderneming een ondernemingsraad, een comité voor preventie en bescherming op het werk werd opgericht of een vakbondsafvaardiging aanwezig is;

2° door middel van een wijziging van het arbeidsreglement in de andere gevallen.

Art. 8

De sectorale collectieve arbeidsovereenkomst waarbij een sectoraal pensioenstelsel wordt ingevoerd, stelt het pensioenreglement vast en bevat onder meer regels inzake het beheer van het pensioenstelsel en de keuze van de pensioeninstelling.

Het pensioenstelsel treedt in werking op de datum vastgesteld in de collectieve arbeidsovereenkomst en uiterlijk één jaar na de datum van sluiting ervan.

Art. 9

De sectorale collectieve arbeidsovereenkomst kan aan een werkgever de mogelijkheid bieden om de uitvoering van het pensioenstelsel voor alle of een deel van zijn werknemers geheel of gedeeltelijk zelf te organiseren. Hierbij kan rekening worden gehouden met een pensioenstelsel dat reeds bestaat op het niveau van de onderneming.

Bij een pensioenstelsel van het type «vaste bijdragen» mogen de stortingen niet lager zijn dan de stortingen voorzien in het sectoraal pensioenstelsel. Bij een pensioenstelsel van het type «vaste prestaties» mogen de verworven reserves op geen enkel ogenblik lager zijn dan de verworven reserves die voortvloeien uit het sectorpensioenstelsel.

Wanneer een werkgever gebruik maakt van die mogelijkheid, legt hij die beslissing, het ontwerp van pensioenreglement en de keuze van de pensioeninstelling voorafgaandelijk voor advies voor aan de ondernemingsraad of, bij ontstentenis, aan het comité voor preventie en bescherming op het werk, of bij ontstentenis, aan de vakbondsafvaardiging. Bij ontstentenis van een vakbondsafvaardiging worden de werknemers voorafgaandelijk op de hoogte gebracht door middel van aanplakking.

De werkgever deelt het pensioenreglement mee aan de rechtspersoon bedoeld in artikel 4, § 1, 5°, a).

Afdeling 2

Bijzondere bepalingen inzake de sociale pensioenstelsels

Onderafdeling 1. De rechtspersoon bedoeld in artikel 4, § 1, 5°, a) als inrichter

Art. 10

§ 1. Genieten het bijzonder statuut, vastgesteld in artikel 176², 4°bis van het wetboek van met zegel gelijkgestelde taksen en

1° par convention collective lorsqu'il existe, au sein de l'entreprise, un conseil d'entreprise, un comité de prévention et de protection au travail ou une délégation syndicale;

2° par le truchement d'une modification du règlement de travail, dans les autres cas.

Art. 8

La convention collective de travail sectorielle par laquelle un régime de pension sectoriel est instauré, arrête le règlement de pension et contient notamment les règles relatives à la gestion du régime de pension et au choix de l'organisme de pension.

Le régime de pension entre en vigueur à la date fixée dans la convention collective de travail et au plus tard un après la date de sa conclusion.

Art. 9

La convention collective de travail sectorielle peut prévoir la possibilité pour l'employeur d'organiser lui-même l'exécution d'une partie ou de la totalité du régime de pension pour l'ensemble des travailleurs ou une partie de ceux-ci. A cet effet, il peut être tenu compte du régime de pension existant au niveau de l'entreprise.

Lorsque le régime de pension est de type contributions définies, les versements ne peuvent pas être inférieurs à ceux prévus dans le régime de pension sectoriel. Lorsque le régime de pension est de type prestations définies, les réserves acquises ne peuvent être, à aucun moment, inférieures à celles résultant du régime de pension sectoriel.

Lorsqu'un employeur utilise cette possibilité, il soumet cette décision ainsi que le projet du règlement de pension et le choix de l'organisme de pension pour avis préalable au conseil d'entreprise ou, à défaut, au comité pour la prévention et la protection au travail ou, à défaut, à la délégation syndicale. A défaut de délégation syndicale, les travailleurs sont informés préalablement par voie d'affichage.

L'employeur communique le règlement de pension à la personne morale visée à l'article 4, §1er, 5°, a).

Section 2

Dispositions spécifiques aux régimes de pension sociaux.

Sous-section 1. La personne morale visée à l'article 4, §1er, 5°, a) comme organisateur

Art. 10

§ 1er. Bénéficient du statut particulier défini à l'article 176², 4°bis du code des taxes assimilées au timbre et à l'article 10 de

in artikel 10 van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen, de sectorale pensioenstelsels die aan de volgende voorwaarden voldoen :

1° de pensioentoezegging geldt voor alle werknemers die onder de in de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst vastgestelde pensioentoezegging vallen;

2° een solidariteitstoezegging, zoals bedoeld in hoofdstuk IX, is aan de pensioentoezegging verbonden;

3° de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst, waarbij een sectoraal pensioenstelsel wordt ingevoerd, is van onbepaalde duur en door de Koning algemeen bindend verklaard. Voorafgaandelijk aan de opzegging van de collectieve arbeidsovereenkomst moet het paritair orgaan, waarin deze overeenkomst werd gesloten, de beslissing nemen om het pensioenstelsel op te heffen. De beslissing tot opheffing van een sectoraal pensioenstelsel is enkel geldig wanneer zij 80 % van de stemmen van de, in het paritair orgaan benoemde, gewone of plaatsvervangende leden die de werkgevers vertegenwoordigen en 80 % van de stemmen van de, in het paritair orgaan benoemde, gewone of plaatsvervangende leden die de werknemers vertegenwoordigen, heeft bekomen.

4° de totale winst moet onder de aangeslotenen in verhouding tot hun reserves worden verdeeld en de kosten moeten worden beperkt volgens de regels vastgesteld door de Koning.

§ 2. De sectorale collectieve arbeidsovereenkomst waarbij het pensioenstelsel wordt ingevoerd vermeldt uitdrukkelijk dat zij werd gesloten in toepassing van dit artikel en in uitvoering van de beslissing van de representatieve organisaties in het paritair comité of subcomité en als enig onderwerp de invoering van een sectoraal pensioenstelsel heeft.

De sectorale collectieve arbeidsovereenkomst mag niet bepalen dat een werkgever de uitvoering van de op sectorniveau ingevoerde solidariteitstoezegging zelf mag organiseren.

Onderafdeling 2. De werkgever als inrichter

Art. 11

§ 1. Wanneer een werkgever behoort tot een paritair comité of subcomité op het niveau waarvan geen sectorpensioenstelsel zoals bedoeld in artikel 10 werd ingevoerd, kan deze werkgever, op het niveau van de onderneming, een pensioenstelsel invoeren, dat het bijzonder statuut geniet, vastgesteld in artikel 176², 4^obis van het wetboek van met zegel gelijkgestelde taksen en in artikel 10 van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen, indien dat stelsel aan de volgende voorwaarden voldoet:

1° de pensioentoezegging geldt voor alle werknemers van de onderneming;

2° de pensioentoezegging wordt ingevoerd bij collectieve arbeidsovereenkomst, die het pensioenreglement vaststelt en

la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité, les régimes de pension sectoriels qui répondent aux conditions suivantes:

1° l'engagement de pension vaut pour tous les travailleurs qui ressortissent au régime de pension fixé dans la convention collective de travail sectorielle;

2° un engagement de solidarité tel que visé au chapitre IX est lié à l'engagement de pension;

3° la convention collective de travail sectorielle par laquelle un régime de pension sectoriel est instauré, est de durée indéterminée et rendue obligatoire par le Roi. Préalablement à la dénonciation de la convention collective de travail, l'organe paritaire dans lequel cette convention a été conclue, doit prendre la décision d'abroger le régime de pension. La décision d'abroger un régime de pension sectoriel est uniquement valable lorsqu'elle a été prise par 80% des voix des membres effectifs ou suppléants nommés dans l'organe paritaire, qui représentent les employeurs et 80% des voix des membres effectifs ou suppléants nommés dans l'organe paritaire, qui représentent les travailleurs.

4° la totalité des bénéficiaires sont répartis entre les affiliés proportionnellement à leurs réserves et les frais sont limités selon des règles déterminées par le Roi.

§ 2. La convention collective de travail sectorielle par laquelle un régime de pension est instauré, mentionne expressément qu'elle a été conclue en application du présent article et en exécution de la décision des organisations représentatives de la commission ou sous-commission paritaire et qu'elle a pour unique objet l'instauration d'un régime de pension sectoriel.

La convention collective de travail sectorielle ne peut pas prévoir qu'un employeur peut organiser lui-même l'exécution de l'engagement de solidarité instauré au niveau sectoriel.

Sous-section 2. L'employeur comme organisateur

Art. 11

§ 1er. Lorsqu'un employeur ressortit à une commission ou sous-commission paritaire au niveau de laquelle aucun régime de pension sectoriel tel que visé à l'article 10, n'a été instauré, cet employeur peut instaurer au niveau de l'entreprise un régime de pension qui bénéficie du statut particulier défini à l'article 176², 4^obis du code des taxes assimilées au timbre et à l'article 10 de la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité, si ce régime remplit les conditions suivantes :

1° l'engagement de pension vaut pour tous les travailleurs de l'entreprise ;

2° l'engagement de pension est instauré par convention collective de travail qui arrête le règlement de pension et qui

onder meer regels bevat inzake het beheer van de pensioentoezegging en de keuze van de pensioeninstelling, of, in ondernemingen zonder vakbondsafvaardiging, volgens de bijzondere procedure bepaald in artikel 12. De beslissing tot opheffing van de pensioentoezegging wordt volgens dezelfde procedure genomen. Indien deze beslissing door middel van een collectieve arbeidsovereenkomst wordt genomen, is deze maar geldig indien zij genomen is met 80% van de stemmen van de vertegenwoordigers van de werknemers in de onderneming en, in voorkomend geval, met 80% van de stemmen van vertegenwoordigers van de werkgever.

3° een solidariteitstoezegging als bedoeld in hoofdstuk IX is aan de pensioentoezegging verbonden;

4° de totale winst moet onder de aangeslotenen in verhouding tot hun reserves worden verdeeld en de kosten moeten worden beperkt volgens de regels vastgesteld door de Koning.

§ 2. Wanneer een werkgever overeenkomstig artikel 9 de uitvoering van een sectoraal pensioenstelsel als bedoeld in artikel 10 zelf organiseert kan dat pensioenstelsel, met inbegrip van eventuele bijkomende pensioen- en solidariteitstoezeggingen, genieten van het bijzonder statuut bedoeld in § 1 indien het voldoet aan de in die paragraaf bepaalde voorwaarden.

Art. 12

§ 1. Wanneer in toepassing van artikel 11 een pensioentoezegging, wordt ingevoerd in een onderneming zonder vakbondsafvaardiging, worden het ontwerp van pensioenreglement en de keuze van de pensioeninstelling naar keuze van de werkgever, ofwel schriftelijk ofwel via aanplakking ter kennis van de betrokken werknemers gebracht. Elke werknemer kan op eenvoudig verzoek een afschrift bekomen van de tekst van het ontwerp van reglement.

§ 2. Binnen vijftien dagen, te rekenen vanaf de dag van de kennisgeving, houdt de werkgever een bijzonder register ter beschikking van de werknemers waarin zij hun opmerkingen kunnen optekenen. Bij het verstrijken van deze termijn zendt de werkgever het register ter inzage aan de door de Koning aangewezen ambtenaar.

§ 3. Bij het verstrijken van de termijn worden deze opmerkingen onmiddellijk via aanplakking ter kennis van de betrokken werknemers gebracht. De door de Koning aangewezen ambtenaar poogt de uiteenlopende standpunten te verzoenen.

Bij overeenstemming treedt de pensioentoezegging in werking ten vroegste de achtste dag na die van de verzoening, tenzij het pensioenreglement een andere datum bepaalt. Die datum valt uiterlijk één jaar na de verzoening.

Indien de door de Koning aangewezen ambtenaar daarin niet slaagt, verstuurt hij onmiddellijk een afschrift van het proces-verbaal van niet-verzoening aan de voorzitter van het bevoegde paritair comité. Het proces-verbaal vermeldt noodzakelijkerwijze de door de werkgever aangevoerde motieven voor de invoering van de pensioentoezegging enerzijds, en de opmerkingen van de werknemers zoals opgetekend in het bijzonder register anderzijds.

fixe, notamment, les règles relatives à la gestion de l'engagement de pension et au choix de l'organisme de pension ou, dans des entreprises sans délégation syndicale, selon la procédure spéciale définie à l'article 12. La décision d'abroger l'engagement de pension est prise selon les mêmes procédures. Si cette décision est prise au moyen d'une convention collective de travail, elle est uniquement valable lorsqu'elle a été prise par 80% des voix des représentants des travailleurs dans l'entreprise et, le cas échéant, 80% des voix des représentants de l'employeur.

3° un engagement de solidarité tel que visé au chapitre IX est lié à l'engagement de pension ;

4° la totalité des bénéfices sont répartis entre les affiliés proportionnellement à leurs réserves et les frais sont limités selon des règles déterminées par le Roi.

§ 2. Lorsqu'un employeur organise lui-même, conformément à l'article 9, l'exécution d'un régime de pension sectoriel tel que visé à l'article 10, ce régime, y compris les engagements complémentaires éventuels de pension et de solidarité, peut bénéficier du statut particulier visé au §1er s'il satisfait aux conditions déterminées dans ce paragraphe.

Art. 12

§ 1er. Lorsqu'un engagement de pension est instauré en application de l'article 11 dans une entreprise sans délégation syndicale, le projet de règlement de pension et le choix de l'organisme de pension sont portés à la connaissance des travailleurs concernés selon le choix de l'employeur, soit par écrit soit par voie d'affichage. Chaque travailleur peut recevoir, sur simple demande, une copie du texte du projet de règlement.

§ 2. L'employeur tient, pendant un délai de quinze jours à dater de la communication, un registre spécial à la disposition des travailleurs, dans lequel ils pourront consigner leurs observations. A l'expiration de ce délai, l'employeur transmet le registre pour information au fonctionnaire désigné par le Roi.

§ 3. A l'expiration du délai, les observations sont immédiatement portées à la connaissance des travailleurs concernés par voie d'affichage. Le fonctionnaire désigné par le Roi tente de concilier les points de vue divergents.

En cas d'accord, l'engagement de pension entre en vigueur au plus tôt le huitième jour suivant celui de la conciliation, sauf si le règlement de pension prévoit une autre date. Cette date ne peut dépasser un an après la conciliation.

Si le fonctionnaire désigné par le Roi n'y parvient pas, il envoie immédiatement une copie du procès-verbal de non-conciliation au président de la commission paritaire compétente. Le procès-verbal mentionne obligatoirement, d'une part, les motifs avancés par l'employeur en vue de l'instauration de l'engagement de pension et, d'autre part, les observations des travailleurs, telles qu'elles sont consignées dans le registre spécial.

Tijdens een eerstvolgende vergadering doet het paritair comité een laatste verzoeningspoging. Indien het paritair comité daarin niet slaagt, wordt de pensioentoezegging niet ingevoerd.

§ 4. Als voor een bedrijfstak geen paritair comité bestaat, maakt de door de Koning aangewezen ambtenaar de zaak aanhangig bij de Nationale Arbeidsraad. Deze wijst, teneinde de uiteenlopende standpunten te verzoenen, het paritair comité aan waaronder de ondernemingen ressorteren die een soortgelijke activiteit hebben.

§ 5. Binnen acht dagen wordt het resultaat van de verzoening zoals vastgesteld door het paritair comité door de secretaris van het betrokken paritair comité ter kennis van de werkgever gebracht.

Bij niet-overeenstemming worden de werknemers door aanplakking of schriftelijk ingelicht volgens de in § 1 ingestelde procedure.

Bij overeenstemming treedt de pensioentoezegging ten vroegste de achtste dag na die van de verzoening in werking, tenzij het pensioenreglement in een andere datum voorziet. Die datum valt uiterlijk één jaar na de verzoening.

§ 6. Wanneer geen enkele opmerking werd meegedeeld, treedt de pensioentoezegging in werking de vijftiende dag na die van de kennisgeving, tenzij het pensioenreglement in een andere datum voorziet. Die datum valt uiterlijk één jaar na de kennisgeving.

HOOFDSTUK III

Toetredingsvoorwaarden

Art. 13

De aansluiting bij een pensioenstelsel is onmiddellijk voor de werknemers die ten minste de leeftijd van 25 jaar bereikt hebben.

Art. 14

§ 1. Elke inrichter die een pensioenstelsel invoert ten voordele van alle werknemers of van een deel van de werknemers, mag geen ongeoorloofd onderscheid maken tussen de werknemers die tot eenzelfde categorie behoren.

§ 2. Elk onderscheid dat niet berust op een objectief criterium en niet redelijk verantwoord is, wordt als ongeoorloofd beschouwd. Hierbij wordt rekening gehouden met de beoogde doelstelling, het objectief karakter en de gevolgen van het gemaakte onderscheid. Het gemaakte onderscheid mag niet onevenredig zijn ten opzichte van het beoogde geoorloofde doel.

§ 3. Is onder meer een ongeoorloofd onderscheid :

1° het toekennen van overlevingspensioenen aan mannelijke of vrouwelijke begunstigden alleen;

La commission paritaire fait une ultime tentative de conciliation au cours de sa prochaine réunion. Si la commission paritaire échoue, l'engagement de pension n'est pas instauré.

§ 4. En cas d'absence de commission paritaire pour une branche d'activité, le fonctionnaire désigné par le Roi porte l'affaire devant le Conseil national du Travail. Afin de tenter de concilier les points de vue divergents, celui-ci désigne la commission paritaire dont relèvent les sociétés exerçant une activité similaire.

§ 5. Le secrétaire de la commission paritaire concernée informe l'employeur des résultats de la conciliation obtenus par la commission paritaire dans un délai de huit jours.

En cas d'échec, les travailleurs sont informés par voie d'affichage ou par écrit selon la procédure mise en œuvre au §1er.

Pour autant qu'il y ait accord, l'engagement de pension entre en vigueur au plus tôt le huitième jour suivant celui de la conciliation, sauf si le règlement de pension prévoit une autre date. Cette date ne peut dépasser un an après la conciliation.

§ 6. En l'absence d'observation, l'engagement de pension entre en vigueur le quinzième jour suivant celui de la communication, sauf si le règlement de pension prévoit une autre date. Cette date ne peut dépasser un an après la communication.

CHAPITRE III

Conditions d'adhésion

Art. 13

L'affiliation à un régime de pension est immédiate pour les travailleurs qui ont atteint au moins l'âge de 25 ans.

Art. 14

§ 1er. Tout organisateur qui instaure un régime de pension au profit de tous les travailleurs ou d'une partie des travailleurs, ne peut créer de distinctions illicites entre les travailleurs qui appartiennent à une même catégorie.

§ 2. Toute distinction qui ne repose pas sur un critère objectif et qui n'est pas raisonnablement justifiée est considérée comme illicite. Pour cela, il faut tenir compte de l'objectif visé, du caractère objectif et des conséquences de la distinction faite. La distinction faite ne peut être disproportionnée par rapport à l'objectif licite visé.

§ 3. Est, entre autres, une distinction illicite :

1° octroyer des pensions de survie exclusivement à des bénéficiaires masculins ou féminins;

2° het afhankelijk maken van de pensioentoezegging van het resultaat van een geneeskundig onderzoek;

3° het afhankelijk maken van de toekenning van de pensioentoezegging van een bijkomende beslissing van de inrichter, de werkgever of de pensioeninstelling.

4° een differentiatie van de pensioentoezegging in functie van de leeftijd.

In afwijking van punt 4° is voor de pensioentoezeggingen van het type vaste bijdragen een differentiatie in functie van de leeftijd toegelaten op voorwaarde dat het percentage dat wordt toegepast op het loon op een bepaalde leeftijd om de bijdrage te bepalen niet hoger ligt dan het percentage op een vroegere leeftijd, gekapitaliseerd tegen een jaarlijkse rentevoet van 4%, op de periode die zich tussen de twee leeftijden uitstrekt.

§ 4. Wat betreft de dienstjaren gepresteerd na 17 mei 1990 mag de pensioentoezegging geen discriminatie bevatten tussen mannen en vrouwen. Alleen verschillen inzake aanvullend pensioen gegrond op de respectievelijke levensverwachtingen van mannen en vrouwen zijn toegelaten.

De pensioentoezeggingen van het type «vaste bijdragen» mogen geen onderscheid maken tussen mannen en vrouwen om het niveau van de bijdragen te bepalen.

§ 5. Op het vlak van de aansluiting bij een pensioenstelsel is elk onderscheid tussen deeltijdse en voltijdse werknemers ongeoorloofd.

Voor de werknemers die niet voltijds zijn tewerkgesteld, gelden dezelfde pensioenrechten als voor voltijdse werknemers, maar rekening gehouden met de vermindering van arbeidsduur.

Art. 15

De werknemers die op het ogenblik waarop het pensioenstelsel wordt ingevoerd reeds in dienst zijn, kunnen, tenzij het pensioenstelsel bij collectieve arbeidsovereenkomst werd ingevoerd, niet worden verplicht om tot het stelsel toe te treden. Behoudens wanneer het pensioenreglement in de mogelijkheid voorziet om de toetreding uit te stellen, ontslaat de weigering van de werknemer de inrichter, en, ingeval de inrichter een rechtspersoon, bedoeld in artikel 4, § 1, 5°, a), is, ook zijn werkgever, van iedere in het kader van het pensioenstelsel bestaande verplichting ten aanzien van de betrokken werknemer.

Art. 16

§ 1. Iedere wijziging van de pensioentoezegging die tot een vermeerdering van de verplichtingen van de aangeslotene leidt, ontslaat deze indien hij daarom verzoekt, van deelname aan de wijziging van de toezegging, tenzij deze bij collectieve arbeidsovereenkomst werd ingevoerd.

Het is niet geoorloofd de pensioentoezegging van de werknemers, die op basis van het eerste lid beslissen niet toe te treden tot de wijziging van de pensioentoezegging, niet verder te zetten.

2° subordonner l'engagement de pension au résultat d'un examen médical;

3° subordonner l'octroi de l'engagement de pension à une décision complémentaire de l'organisateur, de l'employeur ou de l'organisme de pension.

4° une différenciation de l'engagement de pension basée sur l'âge.

Par dérogation au point 4°, il est toutefois admis, pour les engagements de pension de type contributions définies, une différenciation sur base de l'âge à condition que le pourcentage appliqué au traitement à un certain âge, pour déterminer la contribution, ne soit pas supérieur au pourcentage à un âge antérieur, capitalisé à un taux annuel de 4%, sur la période qui s'étend entre les deux âges.

§ 4. En ce qui concerne les années de service prestées après le 17 mai 1990, l'engagement de pension ne peut contenir aucune discrimination entre les hommes et les femmes. Toutes différences en matière de pension complémentaire ne peuvent se justifier que par les espérances de vie respectives des hommes et des femmes.

Les engagements de pension de type contributions définies ne peuvent pas faire de distinction entre hommes et femmes pour définir le niveau des contributions.

§5. Au niveau de l'affiliation à un régime de pension, toute distinction entre travailleurs à temps partiel et à temps plein est interdite.

Les travailleurs non occupés à temps plein bénéficient des mêmes droits de pension qu'un travailleur à temps plein, compte tenu toutefois de la réduction du temps de travail.

Art. 15

Les travailleurs qui, au moment de l'instauration du régime de pension, sont déjà en service, ne peuvent être tenus d'adhérer au régime de pension, sauf si celui-ci a été instauré par convention collective de travail. Sauf si le règlement de pension prévoit la possibilité de surseoir à l'affiliation, le refus du travailleur dispense l'organisateur, et, dans le cas où l'organisateur est une personne morale visée à l'article 4, §1er, 5°, a), également son employeur, de toute obligation existant dans le cadre du régime de pension à l'égard du travailleur concerné.

Art. 16

§1er. Toute modification de l'engagement de pension qui donne lieu à une augmentation des obligations de l'affilié le dispense, s'il le demande, de participer à la modification de l'engagement, sauf si celle-ci a été instaurée par convention collective.

Il est illicite de ne pas continuer l'engagement de pension des travailleurs, qui sur base du premier alinéa, décident de ne pas adhérer à la modification de l'engagement de pension.

De inrichter, en, ingeval de inrichter een rechtspersoon, bedoeld in artikel 4, § 1, 5°, a), is, ook zijn werkgever, worden ten aanzien van de betrokken aangeslotene evenwel ontslagen van iedere bijkomende verplichting die voortvloeit uit de wijziging van de pensioentoezegging.

§ 2. De wijziging van de pensioentoezegging mag in geen geval een vermindering van de verworven prestaties of van de verworven reserves voor verlopen dienstjaren tot gevolg hebben. De Koning stelt de berekeningswijze ter zake vast.

HOOFDSTUK IV

Verworven reserves en prestaties

Art. 17

De aangeslotene kan na één jaar aansluiting bij een pensioentoezegging aanspraak maken op verworven reserves en prestaties overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst.

Indien de werknemer op het ogenblik van de aansluiting reeds aangesloten was bij een andere pensioentoezegging van dezelfde inrichter, wordt voor de toepassing van het eerste lid de periode van aansluiting bij die toezegging in aanmerking genomen.

Art. 18

Wanneer de pensioentoezegging met betrekking tot de rust- en/of overlevingspensioenen bij overlijden na de pensionering van het type «vaste bijdragen» is, zijn de minimale verworven reserves gelijk aan de reserves die krachtens de uitvoeringsbesluiten van de wet van 9 juli 1975 moeten worden opgebouwd.

Art. 19

§ 1. Wanneer de pensioentoezegging met betrekking tot de rust- en/of overlevingspensioenen bij overlijden na de pensionering van het type «vaste prestaties» is, zijn de minimale verworven reserves gelijk aan de som van de actuele waarden van de prestaties met betrekking tot het rust- en/of overlevingspensioen bij overlijden na de pensionering, zoals gedefinieerd in §§ 2 en 3.

De actuele waarde van de prestaties met betrekking tot het overlevingspensioen bij overlijden na de pensionering wordt echter maar in aanmerking genomen indien er op het ogenblik van de vaststelling van de minimale verworven reserves een rechthebbende bestaat overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst.

§2. De prestaties met betrekking tot het rustpensioen die op ieder ogenblik als basis dienen voor de berekening van de minimale verworven reserves, zijn gelijk aan het grootste van de volgende twee bedragen:

- de prestatie met betrekking tot het rustpensioen, die in aanmerking genomen wordt voor de berekening van de

L'organisateur, et dans le cas où l'organisateur est une personne morale visée à l'article 4, §1er, 5°, a), également son employeur, est dispensé à l'égard de l'affilié concerné de toute obligation complémentaire résultant de la modification de l'engagement de pension.

§2. La modification de l'engagement de pension ne peut en aucun cas entraîner une réduction des prestations acquises ou des réserves acquises pour les exercices écoulés. Le Roi fixe les modalités de calcul en la matière.

CHAPITRE IV

Réserves et prestations acquises

Art. 17

L'affilié peut, après un an d'affiliation à l'engagement de pension, faire valoir des droits sur les réserves et les prestations acquises conformément au règlement de pension ou à la convention de pension.

Si, au moment de son affiliation, le travailleur était déjà affilié à un autre engagement de pension du même organisateur, la période d'affiliation à cet engagement est prise en compte pour l'application du 1er alinéa.

Art. 18

Lorsque l'engagement de pension, en ce qui concerne les pensions de retraite et/ou de survie en cas de décès après la retraite, est de type contributions définies, les réserves acquises minimales sont égales aux réserves qui doivent être constituées en vertu des arrêtés d'exécution de la loi du 9 juillet 1975.

Art. 19

§ 1er. Lorsque l'engagement de pension, en ce qui concerne les pensions de retraite et/ou de survie en cas de décès après la retraite, est de type prestations définies, les réserves acquises minimales sont égales à la somme des valeurs actuelles des prestations relatives à la pension de retraite et/ou de survie en cas de décès après la retraite, telles que définies aux §§ 2 et 3.

Toutefois, la valeur actuelle des prestations relatives à la pension de survie en cas de décès après la retraite n'est prise en compte que dans la mesure où, au moment de la détermination des réserves acquises minimales, il existe, conformément au règlement de pension ou à la convention de pension, un ayant droit.

§2. Les prestations relatives à la pension de retraite qui, à tout moment, servent de base au calcul des réserves acquises minimales sont égales au plus grand des deux montants suivants:

- la prestation, afférente à la pension de retraite, prise en compte pour le calcul de la réserve minimale telle qu'elle est

minimumreserve zoals die vastgesteld is in de uitvoeringsbesluiten van de wet van 9 juli 1975;

- het rustpensioen dat vastgesteld is overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst, rekening houdend met de gegevens op dat moment.

§ 3. De prestaties met betrekking tot het overlevingspensioen bij overlijden na de pensionering die op ieder ogenblik als basis dienen voor de berekening van de minimale verworven reserves, zijn gelijk aan het grootste van de volgende twee bedragen:

- de prestatie met betrekking tot het overlevingspensioen bij overlijden na de pensionering, die in aanmerking genomen wordt voor de berekening van de minimumreserve zoals die vastgesteld is in de uitvoeringsbesluiten van de wet van 9 juli 1975;

- het overlevingspensioen bij overlijden na de pensionering, dat vastgesteld is overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst, rekening houdend met de gegevens op dat moment.

§ 4. De actualisatieregels die vermeld zijn in het pensioenreglement of in de pensioenovereenkomst en die gebruikt worden voor de berekening van de actuele waarden bedoeld in § 1 mogen geen resultaat opleveren dat kleiner is dan het resultaat dat men zou bekomen met de actualisatieregels die in uitvoering van de wet van 9 juli 1975 zijn opgelegd voor de berekening van de minimumreserve op het ogenblik van de uittrekking.

Indien de pensioentoezegging betrekking heeft op de betaling van een rente maar voorziet in de mogelijkheid om deze rente op het ogenblik van de pensionering geheel of gedeeltelijk te vereffenen in de vorm van een kapitaal, mag de omzettingcoëfficiënt niet verschillen van de coëfficiënt die bekomen is met de actualisatieregels die in het reglement of in de overeenkomst zijn vastgesteld voor de berekening van de actuele waarden bedoeld in § 1.

§ 5. Wanneer, in het kader van § 1, de toezegging met betrekking tot de rust- en/of overlevingspensioenen bij overlijden na de pensionering voorziet in de betaling van vaste prestaties die met een vast bedrag overeenstemmen, waarbij geen rekening gehouden wordt met de gepresteerde dienstjaren of met het loon van de aangeslotene, zijn de prestaties die op ieder ogenblik als basis dienen voor de berekening van de minimale verworven reserves, gelijk aan dit bedrag.

Art. 20

Wanneer de pensioentoezegging bedoeld in artikel 19 gefinancierd wordt bij verschillende pensioeninstellingen, zijn de bepalingen van dat artikel van toepassing op de volledige toezegging.

Art. 21

Wanneer de pensioentoezegging met betrekking tot de rust- en/of overlevingspensioenen bij overlijden na de pensionering

fixée dans les arrêtés d'exécution de la loi du 9 juillet 1975 ;

- la pension de retraite déterminée conformément au règlement de pension ou à la convention de pension en tenant compte des données au moment considéré.

§ 3. Les prestations relatives à la pension de survie en cas de décès après la retraite qui, à tout moment, servent de base au calcul des réserves acquises minimales sont égales au plus grand des deux montants suivants:

- la prestation, afférente à la pension de survie en cas de décès après la retraite, prise en compte pour le calcul de la réserve minimale telle qu'elle est fixée dans les arrêtés d'exécution de la loi du 9 juillet 1975;

- la pension de survie en cas de décès après la retraite déterminée conformément au règlement de pension ou à la convention de pension en tenant compte des données au moment considéré.

§ 4. Les règles d'actualisation mentionnées au règlement de pension ou dans la convention de pension pour le calcul des valeurs actuelles visées au §1er, ne peuvent conduire à un résultat inférieur à celui que l'on obtiendrait au moyen des règles d'actualisation imposées pour le calcul de la réserve minimale en exécution de la loi du 9 juillet 1975 au moment de la sortie.

Si l'engagement de pension porte sur le paiement d'une rente mais prévoit la possibilité de liquider, au moment de la retraite, cette rente, en tout ou en partie, sous forme d'un capital, le facteur de conversion utilisé ne peut être différent de celui obtenu au moyen des règles d'actualisation définies dans le règlement de pension ou la convention de pension pour le calcul des valeurs actuelles visées au §1er.

§ 5. Lorsque, dans le cadre du § 1er, l'engagement, en ce qui concerne les pensions de retraite et/ou de survie en cas de décès après la retraite, porte sur le paiement de prestations définies d'un montant fixe, indépendamment du service presté par l'affilié et de son salaire, les prestations y relatives qui, à tout moment, servent de base pour le calcul des réserves acquises minimales, sont égales à ce montant.

Art. 20

Lorsque l'engagement de pension visé à l'article 19 est financé auprès de plusieurs organismes de pension, les dispositions de cet article s'appliquent par référence à l'engagement total.

Art. 21

Lorsque l'engagement de pension porte, en ce qui concerne les pensions de retraite et/ou de survie en cas de décès après

betrekking heeft op een bedrag dat bekomen is op basis van de bedragen die aan de aangeslotenen zijn toegekend op vervaldagen die vastgesteld zijn in het pensioenreglement of in de pensioenovereenkomst, zijn de minimale verworven reserves, in afwijking van artikel 19, gelijk aan het resultaat van de kapitalisatie van de reeds toegekende bedragen, berekend overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst.

Art. 22

Wanneer de pensioentoezegging met betrekking tot de rusten/of overlevingspensioenen bij overlijden na de pensionering bestaat uit een toezegging van het type «vaste prestaties» en een toezegging van het type «vaste bijdragen», zonder dat deze laatste bijdraagt in de financiering van de toezegging van het type «vaste prestaties», worden de bepalingen van de artikelen 18 en 19 afzonderlijk toegepast op de twee toezeggingen.

Art. 23

Het is verboden een pensioentoezegging op een dergelijke wijze te omschrijven dat voor een aangeslotene de bepalingen van artikel 17 zonder gevolg blijven.

Art. 24

§ 1. Wanneer de pensioentoezegging voorziet in de betaling van een persoonlijke bijdrage door de aangeslotene, komt, niettegenstaande artikel 17, het gedeelte van die bijdrage, dat niet verbruikt werd voor de dekking van het overlijdens- en invaliditeitsrisico vóór de pensionering, gekapitaliseerd tegen de maximale referentierentevoet voor verzekeringsverrichtingen van lange duur die vastgesteld is in de uitvoeringsbesluiten van de wet van 9 juli 1975 toe aan de aangeslotene bij zijn uittreding of pensionering.

§ 2. Wanneer de pensioentoezegging van het type vaste bijdragen is of een toezegging is zoals bedoeld in artikel 21, komt, zonder afbreuk te doen aan artikel 17, het gedeelte van de bijdrage, dat niet door de aangeslotene werd gedragen en dat niet verbruikt werd voor de dekking van het overlijdens- en invaliditeitsrisico vóór de pensionering en voor de dekking van de kosten beperkt tot 5 % van de stortingen, of het gedeelte van de toegekende bijdragen, gekapitaliseerd tegen de maximale referentierentevoet voor verzekeringsverrichtingen van lange duur die vastgesteld is in de uitvoeringsbesluiten van de wet van 9 juli 1975, verminderd met 0,5 %, toe aan de aangeslotene bij zijn uittreding of pensionering.

In afwijking van het eerste lid wordt, in geval van overdracht van de verworven reserves in toepassing van artikel 32 § 1, 1° en 2° binnen de vijf jaar na de aansluiting, de kapitalisatie tegen de maximale referentierentevoet vervangen door een indexering van die bijdrage overeenkomstig de bepalingen van de wet van 2 augustus 1971 houdende inrichting van een stelsel waarbij de wedden, lonen, pensioenen, toelagen en tegemoetkomingen ten laste van de openbare schatkist, sommige sociale uitkeringen, de bezoldigingsgrenzen waarmee rekening dient gehouden bij de berekening van sommige bijdragen van de sociale zekerheid der arbeiders, alsmede de verplichtingen op sociaal ge-

la retraite, sur un montant obtenu par référence à des montants attribués aux affiliés, à des échéances fixées dans le règlement de pension ou la convention de pension, les réserves acquises minimales sont égales, par dérogation à l'article 19, au résultat de la capitalisation des montants déjà attribués, calculée conformément au règlement de pension ou à la convention de pension.

Art. 22

Lorsque l'engagement de pension, en ce qui concerne les pensions de retraite et/ou de survie en cas de décès après la retraite, comporte un engagement de type prestations définies et un engagement de type contributions définies sans que ce dernier ne contribue à financer l'engagement de type prestations définies, les dispositions des articles 18 et 19 s'appliquent distinctement aux deux engagements.

Art. 23

Il est interdit de définir un engagement de pension de telle manière que, pour un affilié, les dispositions de l'article 17 restent sans effet.

Art. 24

§ 1er. Lorsque l'engagement de pension implique le paiement d'une contribution personnelle de l'affilié, la partie de cette contribution, qui n'a pas été consommée pour la couverture du risque décès et invalidité avant la retraite, capitalisée au taux maximum de référence pour les opérations d'assurance à long terme fixé par les arrêtés d'exécution de la loi du 9 juillet 1975, est acquise, nonobstant l'article 17, à l'affilié au moment de sa sortie ou de sa retraite.

§ 2. Lorsque l'engagement de pension est de type contributions définies ou un engagement tel que visé à l'article 21, la partie de la contribution qui n'était pas supportée par l'affilié et qui n'a pas été consommée pour la couverture du risque décès et invalidité avant la retraite et pour la couverture des frais limités à 5% des versements, ou la partie des montants attribués, capitalisées au taux maximum de référence pour les opérations d'assurance à long terme fixé par les arrêtés d'exécution de la loi du 9 juillet 1975, diminué de 0,5 %, est acquise, sans préjudice de l'article 17, à l'affilié au moment de sa sortie ou de sa retraite.

Par dérogation à l'alinéa premier, la capitalisation au taux maximum de référence est remplacée, en cas de transfert des réserves acquises en application de l'article 32, §1er, 1° et 2° dans les cinq ans qui suivent l'affiliation, par une indexation de cette contribution conformément aux dispositions de la loi du 2 août 1971 organisant un régime de liaison à l'indice des prix à la consommation des traitements, salaires, pensions, allocations et subventions à charge du trésor public, de certaines prestations sociales, des limites de rémunération à prendre en considération pour le calcul de certaines cotisations de sécurité sociale des travailleurs, ainsi que des obligations imposées en

bied opgelegd aan de zelfstandigen, aan het indexcijfer van de consumptieprijzen worden gekoppeld. Deze bepaling is niet van toepassing indien de overgedragen reserves werden opgebouwd over een periode van minstens vijf jaar.

De alinea's één en twee zijn niet van toepassing op het gedeelte van de bijdragen, dat niet door de aangeslotene werd gedragen, en dat bijdraagt tot de financiering van een pensioentoezegging van het type vaste prestaties met betrekking tot een rust- en/of overlevingspensioen bij overlijden na de pensioering. Deze laatste pensioentoezegging mag niet tot doel hebben de verplichting van het eerste lid te omzeilen.

§ 3. Voor de berekening van de minima bedoeld in §§ 1 en 2 wordt, in geval van wijziging van de vermelde rentevoet, op de bijdragen, die voor die wijziging werden gestort, de oude rentevoet toegepast tot op het ogenblik van die wijziging en vanaf de wijziging, de nieuwe rentevoet.

Art. 25

Het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst bepaalt de regels voor de vaststelling van de pensioenrechten bij de opheffing van de pensioentoezegging. Zij stellen de berekeningswijze van de pensioenrechten van elke aangeslotene vast in functie van de op het ogenblik van de opheffing aanwezige reserves. De verdeling van de reserves waarborgt aan iedere individuele aangeslotene de door hem opgebouwde verworven reserves.

Art. 26

§ 1. De pensioeninstelling deelt ten minste eenmaal per jaar aan de aangeslotenen, behalve aan de rentegenieters, een pensioenfiche mee waarop minstens volgende gegevens worden vermeld :

1° het bedrag van de verworven reserves, in voorkomend geval met vermelding van het bedrag dat overeenstemt met de waarborg bedoeld in artikel 24, en voor de aangeslotenen van meer dan 45 jaar, het bedrag van de daarmee overeenstemmende rente, na aftrek van de belastingen;

2° behalve voor de pensioentoezeggingen van het type vaste bijdragen zonder tariefgarantie, het bedrag van de verworven prestaties en onder andere het bedrag van de daarmee overeenstemmende rente, na aftrek van de belastingen, en de datum waarop deze opeisbaar zijn ;

3° de variabele elementen waarmee bij de berekening van de bedragen onder 1° en 2° wordt rekening gehouden;

4° het bedrag van de verworven reserves van het vorige jaar.

Bij deze gelegenheid deelt de pensioeninstelling de aangeslotene mee dat de tekst van het reglement op eenvoudig verzoek kan worden bekomen bij de persoon die daartoe overeenkomstig het reglement is aangeduid.

matière sociale aux travailleurs indépendants. Cette disposition n'est pas d'application si les réserves transférées ont été constituées sur une période de cinq ans au moins.

Les alinéa 1er et 2 ne s'appliquent pas à la partie des contributions qui n'était pas supportée par l'affilié et qui contribue au financement d'un engagement de pension de type prestations définies en cas de retraite et/ou de survie en cas de décès après la retraite. Ce dernier engagement de pension ne peut avoir pour objet de contourner l'obligation de l'alinéa 1er.

§ 3. Pour le calcul des minima visés aux §§1er et 2, en cas de modification du taux cité, l'ancien taux s'applique jusqu'au moment de sa modification aux contributions versées avant cette modification et le nouveau taux à partir de la modification .

Art. 25

Le règlement de pension ou la convention de pension fixe les règles pour la détermination des droits de pension lors de l'abrogation de l'engagement de pension. Ils fixent le mode de calcul des droits à la pension de chaque affilié en fonction des réserves présentes au moment de l'abrogation. La répartition des réserves garantit à chaque affilié individuel les réserves acquises qu'il s'est constituées.

Art. 26

§ 1er. L'organisme de pension communique au moins une fois par an, aux affiliés, à l'exception des rentiers, une fiche de pension qui contient au moins les données suivantes :

1° le montant des réserves acquises , en stipulant, le cas échéant, le montant correspondant à la garantie visée à l'article 24, ainsi que, pour les affiliés de plus de 45 ans, le montant de la rente correspondante après déduction de l'impôt;

2° sauf pour les engagements de pension de type contributions définies sans garantie tarifaire, le montant des prestations acquises et notamment le montant de la rente correspondante après déduction de l'impôt ainsi que la date à laquelle celles-ci sont exigibles;

3° les éléments variables qui sont pris en compte pour le calcul des montants visés aux points 1° et 2° ;

4° le montant des réserves acquises de l'année précédente.

Lors de cette communication, l'organisme de pension informe l'affilié que le texte du règlement est disponible sur simple demande auprès de la personne qui est désignée conformément au règlement à cet effet.

§ 2. De pensioeninstelling deelt op eenvoudig verzoek aan de aangeslotene een historisch overzicht van de gegevens bedoeld in § 1, 1° en 2° mee.

Art. 27

§ 1. De aangeslotene heeft slechts recht op afkoop van zijn verworven reserves of de uitbetaling van zijn prestaties op het ogenblik van zijn pensionering of vanaf het ogenblik waarop hij de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.

§ 2. Voorschotten op prestaties en inpandgevingen van pensioenrechten voor het waarborgen van een lening mogen slechts worden toegestaan om de aangeslotene in staat te stellen op het grondgebied van de Europese Unie onroerende goederen die belastbare inkomsten opbrengen te verwerven, te bouwen, te verbeteren, te herstellen of te verbouwen. Die voorschotten en leningen moeten worden terugbetaald zodra die goederen uit het vermogen van de aangeslotene verdwijnen.

Indien het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst voorziet in voorschotten op contracten of inpandgevingen van contracten, dienen de beperkingen vermeld in het eerste lid uitdrukkelijk in het pensioenreglement of in de pensioenovereenkomst te worden vermeld.

Art. 28

Wanneer de prestatie uitgekeerd wordt als een kapitaal, heeft de aangeslotene, of, in geval van overlijden zijn rechthebbenden, het recht om de omvorming in een rente te vragen.

De Koning stelt de berekeningswijze ter zake vast.

De inrichter brengt de aangeslotene van dit recht op de hoogte twee maanden vóór de pensionering of binnen de twee weken nadat hij van de vervroegde pensionering op de hoogte is gebracht. In geval van overlijden van de aangeslotene brengt de inrichter de rechthebbenden van dit recht op de hoogte binnen de twee weken nadat hij van het overlijden op de hoogte is gebracht. De collectieve arbeidsovereenkomst of het pensioenreglement kan een andere persoon met deze kennisgeving belasten.

HOOFDSTUK V

Uittreding

Art. 29

Op het ogenblik van de uittreding mag geen enkele vergoeding of verlies van winstdelingen ten laste worden gelegd van de aangeslotene, of van de verworven reserves worden afgetrokken.

Art. 30

De inrichter is ertoe gehouden bij de uittreding de tekorten van de verworven reserves aan te zuiveren alsook de tekorten ten opzichte van de garanties, bedoeld in artikel 24.

§ 2. L'organisme de pension communique à l'affilié, sur simple demande, un aperçu historique des données visées au §1er, 1° et 2°.

Art. 27

§ 1er. L'affilié n'a droit au rachat de ses réserves acquises ou à la liquidation de ses prestations qu'au moment de sa retraite ou à partir du moment où il a atteint l'âge de 65 ans.

§2. Les avances sur prestations et les mises en gage de droits de pension consenties pour garantir un prêt, ne peuvent être admises que pour permettre à l'affilié d'acquérir, de construire, d'améliorer, de réparer ou de transformer des biens immobiliers situés sur le territoire de l'Union européenne et productifs de revenus imposables. Ces avances et prêts doivent être remboursés dès que ces biens sortent du patrimoine de l'affilié.

Lorsque le règlement de pension ou la convention de pension prévoit des avances sur contrats et des mises en gage de contrats, les limitations prévues à l'alinéa 1er doivent être expressément inscrites dans le règlement de pension ou la convention de pension.

Art . 28

Lorsque la prestation est exprimée en capital, l'affilié, ou, en cas de décès, ses ayants droit, ont le droit de demander la transformation en rente.

Le Roi fixe les modalités de calcul en la matière.

L'organisateur informe l'affilié de ce droit deux mois avant la retraite ou dans les deux semaines après qu'il ait eu connaissance de la retraite anticipée. En cas de décès de l'affilié, l'organisateur informe les ayants droit de ce droit dans les deux semaines après qu'il ait eu connaissance du décès. La convention collective de travail ou le règlement de pension peut désigner une autre personne qui sera chargée de cette information.

CHAPITRE V

Sortie

Art. 29

Aucune indemnité ou perte de participations bénéficiaires ne peuvent être mises à charge de l'affilié ni déduites des réserves acquises au moment de la sortie.

Art. 30

L'organisateur est tenu lors de la sortie d'apurer les réserves acquises manquantes ainsi que le déficit par rapport aux garanties visées à l'article 24.

Art. 31

§ 1. Na de uittreding van een werknemer stelt de inrichter uiterlijk binnen dertig dagen de pensioeninstelling hiervan schriftelijk in kennis.

De pensioeninstelling deelt uiterlijk binnen 30 dagen na de kennisgeving het bedrag van de verworven reserves en het bedrag van de verworven prestaties schriftelijk mee aan de inrichter, die de aangeslotene hiervan onmiddellijk schriftelijk in kennis stelt.

§ 2. Indien de inrichter van de pensioentoezegging een rechtspersoon, bedoeld in artikel 4, § 1, 5°, a) is, dan dient de procedure bij uittreding te worden geregeld in de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst waarbij de pensioentoezegging wordt ingevoerd.

In afwijking van § 1, eerste lid mag de periode van kennisgeving tot ten hoogste één jaar worden verlengd. Binnen deze periode kan de aangeslotene evenwel zelf de pensioeninstelling van zijn uittreding in kennis stellen. Na deze kennisgeving door de aangeslotene zijn de bepalingen van § 1, tweede lid van toepassing.

Binnen een periode van één jaar kan de aangeslotene de pensioeninstelling mededelen dat hij bij dezelfde pensioentoezegging aangesloten blijft. In dat geval is de procedure bedoeld in artikel 32 niet van toepassing.

Art. 32

§1. Bij uittreding heeft de aangeslotene de keuze tussen de volgende mogelijkheden :

1° de verworven reserves overdragen naar de pensioeninstelling van :

a) ofwel de nieuwe werkgever met wie hij een arbeidsovereenkomst heeft gesloten, indien hij wordt aangesloten bij de pensioentoezegging van die werkgever;

b) ofwel de nieuwe rechtspersoon, bedoeld in artikel 4, § 1, 5°, a) waaronder de werkgever ressorteert met wie hij een arbeidsovereenkomst heeft gesloten, indien hij wordt aangesloten bij de pensioentoezegging van die rechtspersoon;

2° de verworven reserves overdragen naar een pensioeninstelling die de totale winst onder de aangeslotenen in verhouding tot hun reserves verdeelt en de kosten beperkt volgens de regels vastgesteld door de Koning;

3° de verworven reserves bij de pensioeninstelling laten en naargelang zijn keuze :

a) zonder wijziging van de pensioentoezegging;

b) in de onthaalstructuur, bedoeld in § 2 indien het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst erin voorziet.

Art. 31

§ 1er. Après la sortie d'un travailleur, l'organisateur en avise par écrit l'organisme de pension au plus tard dans les trente jours.

L'organisme de pension communique, par écrit, au plus tard dans les trente jours qui suivent l'avis, le montant des réserves acquises et le montant des prestations acquises à l'organisateur qui en avise immédiatement l'affilié, par écrit.

§2. Lorsque l'organisateur de l'engagement de pension est une personne morale visée à l'article 4, §1er, 5°, a), la procédure de sortie est réglée dans la convention collective de travail sectorielle qui établit l'engagement de pension.

Par dérogation au § 1er, alinéa 1er, la période de communication peut être portée au maximum à un an. Pendant cette période, l'affilié peut toutefois lui-même communiquer sa sortie à l'organisme de pension. Après la communication faite par l'affilié, les dispositions du § 1er, alinéa 2 sont applicables.

Pendant une période d'un an, l'affilié peut informer l'organisme de pension qu'il reste affilié au même engagement de pension. Dans ce cas, la procédure visée à l'article 32 n'est pas d'application.

Art. 32

§1er. Lors de sa sortie l'affilié a le choix entre les possibilités suivantes :

1° transférer les réserves acquises à l'organisme de pension:

a) soit du nouvel employeur avec lequel il a conclu un contrat de travail, s'il est affilié à l'engagement de pension de cet employeur;

b) soit de la nouvelle personne morale visée à l'article 4, §1er, 5°, a), à laquelle ressortit l'employeur avec lequel il a conclu un contrat de travail, s'il est affilié à l'engagement de pension de cette personne morale;

2° transférer les réserves acquises à un organisme de pension qui répartit la totalité des bénéfices entre les affiliés proportionnellement à leurs réserves et limite les frais selon des règles déterminées par le Roi.

3° laisser les réserves acquises auprès de l'organisme de pension et suivant son choix :

a) sans modification de l'engagement de pension ;

b) dans une structure d'accueil, visée au § 2 lorsque le règlement de pension ou la convention de pension le prévoit .

Wanneer de aangeslotene voor de mogelijkheid bedoeld onder 1° kiest, moeten de nieuwe inrichter en de pensioeninstelling van de nieuwe inrichter de overgedragen reserves zonder kosten aanvaarden.

De overdrachten bedoeld in 1° en 2° worden beperkt tot het gedeelte van de reserves waarop geen voorschot of in pandgeving werd gedaan.

§ 2. Het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst kan bepalen dat de reserves van de aangeslotenen die hebben gekozen voor de mogelijkheid bedoeld in § 1, 3°, b) en de overgedragen reserves van de pas aangeworven werknemers die hebben gekozen voor de mogelijkheid bedoeld in § 1, 1°, worden ondergebracht in een onthaalstructuur.

De onthaalstructuur kan de vorm aannemen van een verzekeringsovereenkomst, onderschreven door de inrichter of van een bijzonder reglement binnen een voorzorgsinstelling, bedoeld in artikel 2, § 3, 6° van de wet van 9 juli 1975.

De eventuele in de onthaalstructuur voorziene keuze-mogelijkheden voor de aangeslotene dienen duidelijk in het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst te zijn bepaald.

§ 3. De aangeslotene dient binnen 30 dagen na de in artikel 31, § 1, tweede lid, bedoelde mededeling aan de inrichter of, indien zo bepaald in het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst, aan de pensioeninstelling die hij verlaat, mee te delen welke van de drie mogelijkheden hij kiest.

Wanneer de aangeslotene de in het eerste lid bedoelde termijn heeft laten verstrijken, wordt hij verondersteld te hebben gekozen voor de mogelijkheid bedoeld in § 1, 3°, a).

Wanneer de aangeslotene na de in het eerste lid bedoelde termijn van dertig dagen een arbeidsovereenkomst sluit met een nieuwe werkgever, kan hij gedurende een termijn van één jaar na zijn aansluiting bij de pensioentoezegging van zijn nieuwe inrichter kiezen voor de mogelijkheid bedoeld in § 1, 1°.

§ 4. De Koning stelt de modaliteiten van de overdrachten vast.

Art. 33

Na uittreding uit een pensioenstelsel, waarbij de werknemer minstens 42 maanden was aangesloten, kan hij van zijn nieuwe werkgever eisen dat deze bedragen van zijn loon inhoudt en die doorstort aan de pensioeninstelling die hij daartoe heeft aangeduid, voorzover bij die werkgever geen pensioentoezegging bestaat.

Die stortingen mogen niet meer bedragen dan 1.500 euro.

De krachtens het eerste lid gedane stortingen mogen niet afgetrokken worden van het loon van de aangeslotene voor de toepassing van Deel Vijf, Titel 1, Hoofdstuk V van het Gerechtelijk Wetboek.

Si l'affilié opte pour la possibilité visée sous 1°, le nouvel organisateur et l'organisme de pension du nouvel organisateur doivent accepter les réserves cédées sans frais.

Les transferts visés aux 1° et 2° sont limités à la partie des réserves qui ne fait pas l'objet d'une avance ou d'une mise en gage.

§ 2. Le règlement de pension ou la convention de pension peut prévoir que les réserves des affiliés qui ont opté pour la possibilité visée au § 1er, 3°, b) ainsi que les réserves transférées des travailleurs nouvellement engagés, qui ont opté pour la possibilité visée au § 1er, 1°, sont transférées dans une structure d'accueil.

La structure d'accueil visée au § 1er, 1° et 3°, peut prendre la forme d'un contrat d'assurance souscrit par l'organisateur, ou d'un règlement distinct dans un organisme de pension visé par l'article 2, § 3, 6° de la loi du 9 juillet 1975.

Les possibilités de choix de l'affilié qui sont éventuellement prévues dans cette structure d'accueil doivent être clairement déterminées dans le règlement de pension ou la convention de pension.

§ 3. L'affilié doit indiquer, dans les trente jours qui suivent la communication visée à l'article 31, § 1er, deuxième alinéa, à l'organisateur ou, s'il est ainsi déterminé dans le règlement de pension ou la convention de pension, à l'organisme de pension qu'il quitte, laquelle des trois options il a choisies.

Lorsque l'affilié a laissé expirer le délai visé à l'alinéa 1er, il est présumé avoir opté pour la possibilité visée au § 1er, 3°, a).

Lorsque l'affilié conclut un contrat de travail, après le délai de trente jours visé à l'alinéa 1er, avec un nouvel employeur, il peut opter pour la possibilité visée au § 1er, 1°, pendant un délai d'un an à partir de son affiliation à l'engagement de pension de son nouvel organisateur.

§ 4. Le Roi fixe les modalités des transferts.

Art. 33

Le travailleur, après sa sortie du régime de pension auquel il était affilié depuis au moins 42 mois, peut exiger de son nouvel employeur qu'il retienne des montants sur son salaire et les verse à l'organisme de pension qu'il lui désigne à cet effet, pour autant qu'il n'existe chez cet employeur aucun engagement de pension.

Ces versements ne peuvent dépasser 1.500 euro.

Les versements effectués en vertu de l'alinéa 1er ne peuvent venir en déduction de la rémunération de l'affilié pour l'application de la Cinquième Partie, Titre 1er, Chapitre V du Code Judiciaire.

HOOFDSTUK VI

Verandering van Pensioeninstelling en Overdrachten

Art. 34

§ 1. De procedures bedoeld in de artikelen 6, §2, 7, 8, 9, derde lid en 11, § 1, 2° zijn van toepassing wanneer de inrichter beslist om voor de financiering van de pensioentoezegging een andere pensioeninstelling te kiezen en in voorkomend geval de reserves over te dragen.

§ 2. Geen enkele vergoeding of verlies van winstdelingen mag ten laste worden gelegd van de aangeslotenen, of van de op het ogenblik van de overdracht verworven reserves worden afgetrokken.

Art. 35

De inrichter of de in de collectieve arbeidsovereenkomst of het pensioenreglement aangeduide persoon licht de aangeslotenen in over iedere verandering van pensioeninstelling en over de eventuele overdracht van de reserves die daaruit voortvloeit.

Art. 36

De inrichter of de in de collectieve arbeidsovereenkomst of het pensioenreglement aangeduide persoon licht de Controle-dienst voor de Verzekeringen voorafgaandelijk in over de verandering van pensioeninstelling en over de eventuele overdracht van de reserves.

Art. 37

§1. De overgang van een onderneming, een vestiging of een gedeelte van een onderneming of vestiging naar een andere onderneming of vestiging als gevolg van een conventionele overdracht of een fusie mag in geen geval leiden tot een vermindering van de op het ogenblik van de overdracht verworven reserves van de aangeslotenen.

§ 2. De verandering van paritair comité of subcomité mag geen vermindering van de pensioentoezegging inhouden tenzij een andersluidende beslissing wordt genomen overeenkomstig de procedures voorzien in artikel 7.

Art. 37bis

Bij een sectoraal pensioenstelsel kunnen 10 % van de werkgevers of werknemers vragen dat de Pensioenraad de uitvoering van het stelsel onderzoekt. In geval van ondermaats presseren kan de Pensioenraad aanbevelen van pensioeninstelling te veranderen of het beheer geheel of gedeeltelijk uit te besteden aan andere beheerders.

CHAPITRE VI

Changement d'organisme de pension et transferts

Art. 34

§ 1er. Les procédures visées aux articles 6, §2, 7, 8, 9, alinéa 3 et 11, § 1, 2° sont applicables lorsque l'organisateur décide de s'adresser à un autre organisme de pension pour le financement de l'engagement de pension et, le cas échéant, de transférer les réserves.

§2. Aucune indemnité ou perte de participations bénéficiaires ne peuvent être mises à charge de l'affilié, ni déduite des réserves acquises au moment de la cession.

Art. 35

L'organisateur ou la personne désignée dans la convention collective de travail ou le règlement de pension, informe les affiliés de tout changement d'organisme de pension et du transfert éventuel des réserves qui y fait suite.

Art. 36

L'organisateur ou la personne désignée dans la convention collective de travail ou le règlement de pension, informe préalablement l'Office de Contrôle des Assurances du changement d'organisme de pension et du transfert éventuel des réserves.

Art. 37

§ 1er. Le transfert d'entreprise, d'établissement ou de partie d'entreprise ou d'établissement à une autre entreprise ou à un autre établissement résultant d'une cession conventionnelle ou d'une fusion, ne peut en aucun cas entraîner une réduction des réserves acquises au moment du transfert des affiliés.

§ 2. Le changement de commission ou sous-commission paritaire ne peut entraîner de diminution de l'engagement de pension à moins qu'il en soit décidé autrement conformément aux procédures prévues à l'article 7.

Art. 37bis

Dans un régime de pension sectoriel, 10 % des employeurs ou travailleurs peuvent demander que le Conseil des Pensions examine l'exécution du régime. En cas de prestation médiocre, le Conseil des Pensions recommande de changer d'organisme de pension ou de confier la gestion partiellement ou totalement à d'autres gestionnaires.

HOOFDSTUK VII

Inspraak van de Werknemers

Afdeling I. Verplichte raadpleging en kennisgeving

Art. 38

§ 1. Wanneer de inrichter van een pensioenstelsel een werkgever is, geeft de ondernemingsraad of, bij ontstentenis ervan, het comité voor preventie en bescherming op het werk, of bij ontstentenis ervan de vakbondsafvaardiging voorafgaand advies over de volgende aangelegenheden, onverminderd de bepalingen van hoofdstuk II:

1° de wijze van financiering van het pensioenstelsel en de structurele verschuivingen in die financiering;

2° de vaststelling van de reserves en de jaarlijkse opstelling van de pensioenfiche bedoeld in artikel 26;

3° de toepassing, de interpretatie en de wijziging van het pensioenreglement;

4° de keuze van een pensioeninstelling en de overgang naar een andere pensioeninstelling, met inbegrip van de eventuele overdracht van reserves.

§ 2. Indien het pensioenstelsel tot een deel van de werknemers van de onderneming wordt beperkt, wordt de in § 1 bedoelde bevoegdheid uitgeoefend door de leden van de raad, het comité of de vakbondsafvaardiging die de werknemers vertegenwoordigen waarvoor het pensioenstelsel geldt, op voorwaarde dat ten minste 10 % van die werknemers hierom verzoekt.

§ 3. Bij ontstentenis van een overeenkomstig § 2 bevoegde ondernemingsraad, comité voor preventie en bescherming op het werk of vakbondsafvaardiging, moet de werkgever periodiek en individueel aan de werknemers waarvoor het pensioenstelsel geldt, informatie verstrekken over de in § 1 bedoelde aangelegenheden. Deze mededeling gaat steeds een eventuele beslissing ten gronde vooraf.

§ 4. De beslissingen van de inrichter met betrekking tot de in § 1 bedoelde aangelegenheden kunnen binnen de vijf jaar worden nietig verklaard indien de in dit artikel vermelde procedures niet werden gevolgd.

Art. 39

Bij een individuele pensioentoezegging verstrekt de werkgever periodiek aan de betrokken werknemer informatie over de in artikel 38, § 1 bedoelde aangelegenheden. Deze mededeling gaat steeds een eventuele beslissing ten gronde vooraf.

Afdeling II. Paritair beheer - Toezichtscomité

Art. 40

§ 1. Wanneer de uitvoering van een pensioenstelsel wordt toevertrouwd aan een verzorgingsinstelling bedoeld in artikel 2,

CHAPITRE VII

Participation des travailleurs

Section Ier. Consultation et information obligatoires

Art. 38

§ 1er. Lorsque l'organisateur d'un régime de pension est un employeur, le conseil d'entreprise ou, à défaut, le comité de prévention et de protection au travail, ou à défaut, la délégation syndicale, rend un avis préalable sur les matières suivantes, sans préjudice des dispositions du chapitre II:

1° le mode de financement du régime de pension et les modifications structurelles de ce financement;

2° la fixation des réserves et l'établissement annuel de la fiche de pension visée à l'article 26;

3° l'application, l'interprétation et la modification du règlement de pension;

4° le choix d'un organisme de pension et le transfert vers un autre organisme de pension, y compris le transfert éventuel des réserves.

§ 2. Lorsque le régime de pension est limité à une partie des travailleurs de l'entreprise, la compétence visée au § 1er est exercée par les membres du conseil, du comité ou de la délégation syndicale qui représentent les travailleurs pour lesquels vaut le régime de pension, à condition qu'au moins 10 % de ces travailleurs en fassent la demande.

§ 3. A défaut de conseil d'entreprise, de comité de prévention et de protection au travail ou de délégation syndicale, compétents conformément au § 2, l'employeur doit périodiquement et individuellement informer les travailleurs pour qui vaut le régime de pension sur les matières visées au § 1er. Cette communication est toujours préalable à une décision éventuelle quant au fond.

§ 4. Les décisions de l'organisateur concernant les matières visées au § 1er, peuvent être déclarées nulles dans les cinq ans lorsque les procédures mentionnées dans le présent article n'ont pas été suivies.

Art. 39

En cas d'engagement individuel de pension, l'employeur informe le travailleur concerné périodiquement sur les matières visées à l'article 38, § 1er. Cette communication est toujours préalable à une décision éventuelle quant au fond.

Section II. Gestion paritaire - Comité de surveillance

Art. 40

§ 1er. Lorsque l'exécution du régime de pension est confiée à une institution de prévoyance visée à l'article 2, § 3, 6° de la loi

§ 3, 6° van de wet van 9 juli 1975, wordt in de volgende gevallen de raad van bestuur van die verzorgingsinstelling voor de helft samengesteld uit leden die het personeel vertegenwoordigen :

1° wanneer het pensioenstelsel door een rechtspersoon, bedoeld in artikel 4, § 1, 5°, a) wordt ingevoerd overeenkomstig artikel 8, tenzij de collectieve arbeidsovereenkomst er anders over beschikt;

2° wanneer het pensioenstelsel door een werkgever wordt ingevoerd overeenkomstig artikel 9 of 11 of wanneer de pensioentoezegging een financiële bijdrage van de aangeslotene inhoudt en er in de onderneming een ondernemingsraad of, bij ontstentenis ervan, een comité voor preventie en bescherming op het werk aanwezig is, tenzij deze organen er anders over beschikken, of bij ontstentenis van voormelde organen er in de onderneming een vakbondsafvaardiging aanwezig is tenzij er in gemeen overleg tussen de werkgever en die afvaardiging anders wordt over beschikt;

De vertegenwoordigers van het personeel worden in het geval bedoeld in het eerste lid, 1° aangeduid door de werknemersafvaardiging in de rechtspersoon, bedoeld in artikel 4, § 1, 5°, a) onder de rechtverkrijgenden van het pensioenstelsel en in de gevallen bedoeld in het eerste lid, 2° door de werknemersafvaardiging in de ondernemingsraad of, bij ontstentenis ervan, in het comité voor preventie en bescherming op het werk, of bij ontstentenis ervan, door de vakbondsafvaardiging, onder de rechtverkrijgenden van het pensioenstelsel.

§ 2. Wanneer de uitvoering van een pensioenstelsel, ingevoerd overeenkomstig de artikelen 8, 9 of 11, wordt toevertrouwd aan een pensioeninstelling, die niet op paritaire wijze wordt beheerd, wordt er een toezichtscomité opgericht dat voor de helft is samengesteld uit leden die het personeel vertegenwoordigen, aan wie de toezegging werd gedaan, en die aangeduid zijn overeenkomstig de regels vastgesteld in § 1, tweede lid.

Het toezichtscomité ziet toe op de uitvoering van de pensioentoezegging en wordt in het bezit gesteld van het verslag bedoeld in artikel 41 vóór het meedelen ervan aan de inrichters.

HOOFDSTUK VIII

Transparantie

Art. 41

De pensioeninstelling of de in de collectieve arbeidsovereenkomst of het pensioenreglement aangeduide persoon stelt elk jaar een verslag op over het beheer van de pensioentoezegging. Dit verslag wordt ter beschikking gesteld van de inrichter, die het op eenvoudig verzoek meedeelt aan de aangeslotenen.

Het verslag moet informatie over de volgende elementen bevatten :

1° de wijze van financiering van de pensioentoezegging en de structurele wijzigingen in die financiering ;

du 9 juillet 1975, le conseil d'administration de cette institution de prévoyance est composé pour moitié des membres représentant le personnel dans les cas suivants :

1° lorsque le régime de pension est instauré par une personne morale visée à l'article 4, §1er, 5°, a), conformément à l'article 8, sauf si la convention collective de travail en dispose autrement ;

2° lorsque le régime de pension est instauré par un employeur conformément aux articles 9 ou 11 ou lorsque l'engagement de pension implique une participation financière de l'affilié et qu'il existe dans l'entreprise un conseil d'entreprise ou, à défaut, un comité pour la prévention et la protection au travail sauf si ces organes en dispose autrement, ou, à défaut des organes précités qu'il existe dans l'entreprise une délégation syndicale, sauf si il en est décidé autrement de commun accord entre l'employeur et cette délégation;

Les représentants du personnel sont désignés, dans le cas visé à l'alinéa premier, 1° par la délégation des travailleurs au sein de la personne morale visée à l'article 4, §1er, 5°, a) parmi les bénéficiaires du régime de pension et dans les cas visés à l'alinéa premier, 2° par la délégation des travailleurs au sein du conseil d'entreprise ou, à défaut, au sein du comité pour la prévention et la protection au travail ou, à défaut, par la délégation syndicale, parmi les bénéficiaires du régime de pension.

§ 2. Quand l'exécution d'un régime de pension, instauré conformément aux articles 8, 9 ou 11, est confiée à un organisme de pension qui n'est pas géré de façon paritaire, il est créé un comité de surveillance qui est composé pour moitié de membres qui représentent le personnel au profit duquel l'engagement a été instauré et qui sont désignés conformément aux règles fixées au §1er, alinéa 2.

Le comité de surveillance surveille l'exécution de l'engagement de pension et est mis en possession du rapport visé à l'article 41 avant qu'il soit communiqué aux organisateurs.

CHAPITRE VIII

Transparence

Art. 41

L'organisme de pension ou la personne désignée dans la convention collective de travail ou le règlement de pension, rédige chaque année un rapport sur la gestion de l'engagement de pension. Ce rapport est mis à la disposition de l'organisateur, qui le communique sur simple demande aux affiliés.

Le rapport doit contenir des informations sur les éléments suivants :

1° le mode de financement de l'engagement de pension et les modifications structurelles de ce financement ;

2° de beleggingsstrategie op lange en korte termijn en de mate waarin daarbij rekening wordt gehouden met sociale, ethische en leefmilieuaspecten ;

3° het rendement van de beleggingen ;

4° de kostenstructuur ;

5° in voorkomend geval de winstdeling.

HOOFDSTUK IX

Solidariteit

Art. 42

§ 1. In geval van invoering van een pensioenstelsel overeenkomstig de artikelen 10 en 11 moet verplicht een solidariteitstoezegging worden gedaan.

De Koning bepaalt bij een in de Ministerraad overlegd besluit na advies van de Nationale Arbeidsraad de solidariteitsprestaties die in aanmerking komen en de minimale solidariteit waaraan de toezegging moet voldoen om te kunnen genieten van de het bijzonder statuut, vastgesteld in artikel 176², 4°bis van het wetboek van met zegel gelijkgestelde taksen en in artikel 10 van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen.

Onverminderd de bepalingen van deze wet is de wet van 11 april 1995 tot invoering van het handvest van de sociaal verzekerde van toepassing op de solidariteitstoezegging.

§ 2. De solidariteitstoezegging wordt beheerst door een solidariteitsreglement, waarvan de tekst op eenvoudig verzoek aan de aangeslotenen wordt verstrekt. Het solidariteitsreglement bepaalt of de inrichter, de werkgever of de rechtspersoon, die de solidariteitstoezegging uitvoert, daarmee wordt belast.

Art. 43

De beslissing tot invoering, wijziging of opheffing van de solidariteitstoezegging behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de inrichter.

Art. 44

§ 1. Bij de invoering van een solidariteitstoezegging verbonden aan een pensioenstelsel, dat ingevoerd is overeenkomstig artikel 10, stelt de in dat artikel bedoelde sectorale collectieve arbeidsovereenkomst het solidariteitsreglement vast en bevat ze onder meer regels inzake de financiering en het beheer van de solidariteitstoezegging en de keuze van de rechtspersoon, die met de uitvoering van de solidariteitstoezegging zal worden belast.

§ 2. Bij de invoering van een solidariteitstoezegging verbonden aan een pensioenstelsel, dat is ingevoerd overeenkomstig artikel 11, § 1, zijn de voorwaarden vermeld in dat artikel en in voorkomend geval de procedure van artikel 12 van overeenkomstige toepassing.

2° la stratégie d'investissement à long et à court terme et la mesure dans laquelle sont pris en compte les aspects social, éthique et environnemental ;

3° le rendement des placements ;

4° la structure des frais ;

5° le cas échéant, la participation aux bénéficiaires.

CHAPITRE IX

Solidarite

Art. 42

§1er. En cas d'instauration d'un régime de pension, conformément aux articles 10 et 11, un engagement de solidarité est obligatoirement pris.

Le Roi détermine par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, après avis du Conseil National du Travail, les prestations de solidarité qui sont prises en considération et la solidarité minimale à laquelle l'engagement doit satisfaire pour pouvoir bénéficier du statut particulier qui est défini à l'article 176², 4°bis du code des taxes assimilées au timbre et à l'article 10 de la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité.

Sans préjudice des dispositions de la présente loi, la loi du 11 avril 1995 visant à instituer la charte de l'assuré social, est d'application à l'engagement de solidarité.

§2. L'engagement de solidarité est régi par un règlement de solidarité dont le texte est communiqué aux affiliés sur simple demande. Le règlement de solidarité désigne qui de l'organisateur, de l'employeur ou de l'organisme de pension est chargé de cette communication.

Art. 43

La décision d'instaurer, de modifier ou d'abroger l'engagement de solidarité relève de la compétence exclusive de l'organisateur.

Art. 44

§1er. Lors de l'instauration d'un engagement de solidarité lié à un régime de pension organisé conformément à l'article 10, la convention collective de travail sectorielle visée dans cet article, arrête le règlement de solidarité et fixe notamment les règles concernant le financement, la gestion de l'engagement de solidarité et le choix de la personne morale qui sera chargée de l'exécution de l'engagement de solidarité.

§ 2. Lors de l'instauration d'un engagement de solidarité lié à un régime de pension organisé conformément à l'article 11, § 1er, les conditions mentionnées dans cet article et le cas échéant la procédure de l'article 12 sont d'application par analogie.

Art. 45

De Koning bepaalt na advies van de Nationale Arbeidsraad nadere regels inzake de financiering en het beheer van de solidariteitstoezegging.

Art. 46

De uitvoering van de solidariteitstoezegging wordt toevertrouwd aan een pensioeninstelling of aan een andere van de inrichter onderscheiden rechtspersoon, die de solidariteitstoezegging afgezonderd van zijn andere activiteiten beheert.

Indien de uitvoering van de solidariteitstoezegging wordt toevertrouwd aan een rechtspersoon, die niet op paritaire wijze wordt beheerd, wordt er een toezichtscomité opgericht dat voor de helft is samengesteld uit leden die het personeel vertegenwoordigen, aan wie de toezegging werd gedaan, en die aangeduid zijn overeenkomstig de regels vastgesteld in artikel 40, § 1, tweede lid. Het toezichtscomité ziet toe op de uitvoering van de solidariteitstoezegging en wordt voorafgaandelijk geraadpleegd over volgende punten :

- 1° de beleggingsstrategie en de mate waarin daarbij rekening wordt gehouden met sociale, ethische en leefmilieuaspecten ;
- 2° het rendement van de beleggingen ;
- 3° de kostenstructuur ;
- 4° in voorkomend geval de winstdeling.

Art. 47

De bepalingen van de hoofdstukken III, VI, VII, afdeling I en hoofdstuk VIII zijn van overeenkomstige toepassing.

Voor de toepassing van die artikelen dient het woord «pensioeninstelling» gelezen te worden als «de rechtspersoon belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging».

HOOFDSTUK X

Toezicht

Art. 48

Het toezicht op de naleving van de bepalingen van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten wordt toevertrouwd aan de Controledienst voor de Verzekeringen.

Art. 49

De Controledienst voor de Verzekeringen stelt per sectorstelsel, ingevoerd overeenkomstig artikel 10, een twejaarlijks rapport op.

Art. 45

Le Roi détermine après avis du Conseil National du Travail, des règles supplémentaires concernant le financement et la gestion de l'engagement de solidarité.

Art. 46

L'exécution de l'engagement de solidarité est confiée à un organisme de pension ou à une autre personne morale distincte de l'organisateur, qui gère l'engagement de solidarité séparément de ses autres activités.

Lorsque l'exécution de l'engagement de solidarité est confiée à une personne morale, qui n'est pas gérée paritairement, il est constitué un comité de surveillance composé pour moitié des membres représentant le personnel, au profit duquel l'engagement a été instauré, et qui sont désignés conformément aux règles visées à l'article 40, § 1, alinéa 2. Le comité de surveillance surveille l'exécution de l'engagement de solidarité et est consulté préalablement sur les points suivants:

- 1° la stratégie d'investissement et la manière dont sont pris en compte les aspects social, éthique et environnemental ;
- 2° le rendement des placements ;
- 3° la structure des frais ;
- 4° le cas échéant, la participation aux bénéfices.

Art. 47

Les dispositions des chapitres III, VI, VII, section I et chapitre VIII sont d'application.

Pour l'application de ces articles, le mot « organisme de pension » doit être lu comme « personne morale chargée de l'exécution de l'engagement de solidarité ».

CHAPITRE X

Contrôle

Art. 48

Le contrôle du respect des dispositions de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution est confié à l'Office de Contrôle des Assurances.

Art. 49

L'Office de Contrôle des Assurances rédige un rapport bi-annuel par régime sectoriel, instauré conformément à l'article 10.

Art. 50

De erkende commissarissen, aangeduid overeenkomstig artikel 38 van de wet van 9 juli 1975, en de actuarissen, aangeduid overeenkomstig artikel 40bis van diezelfde wet brengen de Controledienst voor de Verzekeringen op de hoogte van elk feit of elke beslissing waarvan zij bij de uitvoering van hun opdracht kennis hebben gekregen en die een inbreuk op de bepalingen van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten uitmaken.

Melding te goeder trouw aan de Controledienst voor de Verzekeringen door de erkende commissarissen en de actuarissen van de in het eerste lid bedoelde feiten of beslissingen vormt geen inbreuk op ongeacht welke beperking inzake de openbaarmaking van informatie, opgelegd op grond van een contract of van een wettelijke of bestuursrechtelijke bepaling, en leidt voor de betrokken personen tot geen enkele vorm van aansprakelijkheid met betrekking tot de inhoud van die melding.

Art. 51

Onder de benaming « Pensioenraad » wordt een orgaan ingesteld dat belast wordt met de regelmatige opvolging van de toepassing van de bepalingen van deze titel en met een periodieke evaluatie hiervan. Hij kan op verzoek of uit eigen beweging adviezen of aanbevelingen formuleren ter attentie van de Controledienst voor de Verzekeringen of van de bevoegde Ministers.

De Pensioenraad is samengesteld uit telkens twee vertegenwoordigers van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, van het Ministerie van Sociale Zaken en van het Ministerie van Financiën, aangeduid door de respectieve bevoegde Ministers en uit twee vertegenwoordigers van de Controledienst voor de Verzekeringen, aangeduid door de Minister van Economie op voorstel van de Raad van de Controledienst voor de Verzekeringen.

De Pensioenraad stelt zijn huishoudelijk reglement op.

Art. 52

§ 1. Onder de benaming « Pensioen-commissie », wordt een adviesorgaan ingesteld met als opdracht overleg te plegen omtrent alle vragen inzake de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten die haar door de bevoegde Ministers, de Pensioenraad of door de Controledienst voor de Verzekeringen worden voorgelegd.

De Pensioencommissie kan uit eigen beweging adviezen geven over alle problemen inzake de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten.

§ 2. De Pensioencommissie bestaat uit eenentwintig leden, te benoemen door de Koning omwille van hun ervaring op het vlak van de in deze wet geregelde materies:

1° vier leden worden gekozen om de belangen van de werknemers te vertegenwoordigen, op een dubbele lijst voorgedragen door de meest representatieve beroepsorganisaties;

Art. 50

Les commissaires agréés, désignés conformément à l'article 38 de la loi du 9 juillet 1975, et les actuaires désignés conformément à l'article 40bis de la même loi doivent porter à la connaissance de l'Office de Contrôle des Assurances tout fait ou toute décision dont ils ont eu connaissance dans le cadre de leur mission et qui constitue une infraction aux dispositions de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution.

La divulgation de bonne foi à l'Office de Contrôle des Assurances par les commissaires agréés et les actuaires des faits et décisions visés au premier alinéa, ne constitue pas une violation d'une quelconque restriction à la divulgation d'informations imposée par contrat ou par une disposition législative, réglementaire ou administrative et n'entraîne pour les personnes concernées aucune responsabilité d'aucune sorte relative au contenu de cette communication.

Art. 51

Il est institué sous le nom de « Conseil des Pensions » un organe qui est chargé du suivi régulier de l'application des dispositions de ce titre et d'une évaluation périodique de celle-ci. Il peut sur demande ou d'initiative formuler des avis ou des recommandations à l'attention de l'Office de Contrôle des Assurances ou des Ministres compétents.

Le Conseil des Pensions est composé chaque fois de deux représentants du Ministère de l'Emploi et du Travail, du Ministère des Affaires sociales et du Ministère des Finances, nommés par les Ministres respectifs compétents et de deux représentants de l'Office de Contrôle des Assurances, nommés par le Ministre de l'Economie sur proposition du Conseil de l'Office de Contrôle des Assurances.

Le Conseil des Pensions établit son règlement d'ordre intérieur.

Art. 52

§ 1er. Il est institué sous le nom de « Commission des Pensions », un organe consultatif qui a pour mission de délibérer sur toutes questions relatives à l'application de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution qui lui sont soumises par les Ministres compétents, le Conseil des Pensions et l'Office de Contrôle des Assurances.

La Commission des Pensions peut d'initiative rendre des avis sur tous problèmes concernant l'application de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution.

§2. La Commission des Pensions se compose de vingt et un membres, nommés par le Roi en raison de leur expérience dans les matières réglées par la présente loi.

1° quatre membres sont choisis pour représenter les intérêts des travailleurs, présentés sur une liste double par les organisations professionnelles les plus représentatives ;

2° vier leden worden gekozen om de belangen van de werkgevers te vertegenwoordigen, op een dubbele lijst voorgedragen door de meest representatieve beroepsorganisaties.

3° vier leden worden gekozen uit de vertegenwoordigers van pensioeninstellingen die in België bedrijvig zijn, op een dubbele lijst voorgedragen door de meest representatieve beroepsorganisaties;

4° vier leden worden gekozen uit de vertegenwoordigers van de gepensioneerden, op een dubbele lijst voorgedragen door het Raadgevend Comité der Gepensioneerden;

5° de overige vijf leden moeten bevoegd zijn en blijk geven van ervaring op het vlak van de in deze wet geregelde materies.

§ 3. De leden van de Pensioencommissie worden voor zes jaar benoemd; zij zijn herbenoembaar.

Uitzonderlijk wordt, bij de eerste benoeming, het mandaat van zeven door loting aangewezen leden tot twee jaar beperkt. Het mandaat van zeven andere, eveneens door loting aangewezen leden wordt tot vier jaar beperkt.

De Koning wijst uit de leden de Voorzitter van de Pensioencommissie aan en bepaalt de vergoedingen die de leden zullen genieten.

§ 4. De Controledienst voor de Verzekeringen neemt het secretariaat van de Pensioencommissie op zich.

De Pensioencommissie stelt haar huishoudelijk reglement op.

HOOFDSTUK XI

Strafbepalingen

Art. 53

Met een gevangenisstraf van een maand tot vijf jaar en met een geldboete van 1000 tot 10.000 frank, of met één van die straffen alleen worden gestraft, de beheerders, zaakvoerders of lasthebbers van pensioeninstellingen en van andere rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging en de inrichters en werkgevers of hun lasthebbers die over de toepassing van deze wet wetens en willens onjuiste verklaringen hebben afgelegd aan de Controledienst voor de Verzekeringen of aan de door hem gevolmachtigde persoon, of die hebben geweigerd de ter uitvoering van deze wet of haar uitvoeringsbesluiten gevraagde inlichtingen te verstrekken.

Dezelfde straffen zijn van toepassing op de beheerders, commissarissen, aangeduide actuarissen, directeurs, zaakvoerders of lasthebbers van pensioeninstellingen en van andere rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging en de inrichters en werkgevers of hun lasthebbers die niet hebben voldaan aan de verplichtingen hun opgelegd door deze wet of haar uitvoeringsbesluiten of die hebben meegewerkt aan de uitvoering van pensioentoezeggingen die in strijd zijn met deze wet of haar uitvoeringsbesluiten.

2° quatre membres sont choisis pour représenter les intérêts des employeurs, présentés sur une liste double par les organisations professionnelles les plus représentatives ;

3° quatre membres sont choisis parmi les représentants des organismes de pension actifs en Belgique, présentés sur une liste double par les organisations professionnelles les plus représentatives ;

4° quatre membres sont choisis parmi les représentants des pensionnés, présentés sur une liste double par le Comité Consultatif des Pensionnés ;

5° les cinq autres membres doivent présenter des qualifications et une expérience dans le domaine des matières régies par la présente loi.

§ 3. La durée du mandat des membres de la Commission des Pensions est de six ans ; il est renouvelable.

Exceptionnellement, lors de la première nomination, le mandat de sept membres désignés par tirage au sort, sera limité à deux ans. Le mandat de sept autres membres, également désignés par tirage au sort, sera limité à quatre ans.

Le Roi désigne le Président de la Commission des Pensions parmi les membres qui la composent et détermine les indemnités dont bénéficient les membres.

§4. L'Office de Contrôle des Assurances assume le secrétariat de la Commission des Pensions.

La Commission des Pensions établit son règlement d'ordre intérieur.

CHAPITRE XI

Dispositions pénales

Art. 53

Sont punis d'une peine d'emprisonnement d'un mois à cinq ans et d'une amende allant de 1000 à 10.000 francs, ou d'une de ces peines seulement, les administrateurs, gérants ou mandataires d'organismes de pension et des personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité et les organisateurs et employeurs ou leurs mandataires qui ont fait sciemment des déclarations inexactes sur l'application de la présente loi à l'Office de Contrôle des Assurances ou à la personne mandatée par lui, ou qui ont refusé de fournir les informations demandées en application de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution.

Les mêmes sanctions sont applicables aux administrateurs, commissaires, actuaires désignés, directeurs, gérants ou mandataires d'organismes de pension et des autres personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité et les organisateurs et employeurs ou leurs mandataires qui n'ont pas satisfait aux obligations leur imposées par la présente loi ou ses arrêtés d'exécution ou qui ont collaboré à l'exécution d'engagements de pension qui sont contraires à la présente loi ou à ses arrêtés d'exécution.

Alle bepalingen van boek I van het Strafwetboek, hoofdstuk VII en artikel 85 niet uitgezonderd, zijn toepasselijk op de misdrijven in deze wet omschreven, zonder dat het bedrag van de geldboete lager mag zijn dan 40 % van de in dit hoofdstuk bepaalde minimumbedragen.

HOOFDSTUK XII

Verjaring

Art. 54

De vordering wegens het niet betalen van de bijdragen tegen de inrichter of, ingeval de inrichter een rechtspersoon bedoeld in artikel 4, § 1, 5°, a) is, tegen de werkgever verjaart na drie jaar vanaf de datum waarop de bijdrage opeisbaar wordt.

HOOFDSTUK XIII

Overgangsbepalingen

Art. 55

De werknemers van wie de rechten betrekking hebben op een pensioentoezegging, die door de wet van 6 april 1995 betreffende de aanvullende pensioenen werd beoogd en op 1 januari 1996 bestond, kunnen voor de dienstjaren vóór die datum geen prestaties en overeenstemmende reserves eisen behalve die welke voortvloeien uit het pensioenreglement. Een dergelijke eis is wel mogelijk indien en in de mate dat op die datum pensioenreserves werden opgebouwd.

De Koning bepaalt de wijze van berekening van het deel van de pensioenreserve dat wordt toegekend aan de betrokken werknemer.

Art. 56

De bepalingen van deze wet zijn van toepassing op de individuele pensioentoezeggingen die vóór de datum van inwerkingtreding van dit artikel zijn toegekend met uitzondering van artikel 6, § 1.

De werknemers van wie de rechten betrekking hebben op een individuele pensioentoezegging die vóór de datum van inwerkingtreding van dit artikel werd toegekend, kunnen voor de dienstjaren die gelegen zijn vóór die datum geen prestaties en overeenstemmende reserves eisen behalve die welke voortvloeien uit de pensioenovereenkomst. Een dergelijke eis is wel mogelijk indien en in de mate dat op die datum pensioenreserves werden opgebouwd.

Art. 57

De bepalingen van de wet zijn van toepassing op de pensioenstelsels, die worden beheerd in een fonds voor bestaanszekerheid, onderworpen aan de wet van 7 januari 1958 betreffende de fondsen voor bestaanszekerheid en op de da-

Toutes dispositions du livre premier du Code pénal, y compris celles du chapitre VII et de l'article 85, sont applicables aux délits décrits dans la présente loi, sans que le montant de l'amende ne puisse être inférieur à 40% des montants minimaux déterminés dans le présent chapitre.

CHAPITRE XII

Prescription

Art. 54

L'action pour non-paiement des contributions à l'encontre de l'organisateur ou, dans le cas où l'organisateur est une personne morale visée à l'article 4, §1er, 5°, a), l'employeur, se prescrit par trois ans à compter de la date à laquelle la contribution devient exigible.

CHAPITRE XIII

Dispositions transitoires

Art. 55

Les affiliés dont les droits sont relatifs à un engagement de pension qui était visé par la loi du 6 avril 1995 relative aux régimes de pensions complémentaires et qui existait au 1er janvier 1996, ne peuvent exiger, pour les années de service antérieures à cette date, aucune prestation ni réserves correspondantes sauf celles résultant du règlement de pension. Une telle revendication est néanmoins possible si, et dans la mesure où des réserves de pension ont été constituées à cette date.

Le Roi détermine le mode de calcul de la partie de la réserve de pension qui est attribuée au travailleur salarié concerné.

Art. 56

Les dispositions de la présente loi, à l'exception de l'article 6, § 1er, sont applicables aux engagements individuels de pension qui existent à la date d'entrée en vigueur du présent article.

Les affiliés dont les droits sont relatifs à un engagement individuel de pension qui a été octroyé avant la date d'entrée en vigueur du présent article, ne peuvent exiger, pour les années de service antérieures à cette date, aucune prestation ni réserves correspondantes sauf celles résultant de la convention de pension. Une telle revendication est néanmoins possible si, et dans la mesure où des réserves de pension ont été constituées à cette date.

Art. 57

Les dispositions de la loi sont applicables aux régimes de pension qui sont gérés dans un fonds de sécurité d'existence visé par la loi du 7 janvier 1958 concernant les Fonds de sécurité d'existence et qui existent à la date d'entrée en vigueur du

tum van inwerkingtreding van dit artikel bestaan, drie jaar na de inwerkingtreding van dit artikel of op de datum van inwerkingtreding van de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst die het pensioenstelsel aan de wet aanpast indien die datum het einde van voormelde termijn voorafgaat.

De werknemers van wie de rechten betrekking hebben op een pensioenstelsel bedoeld in het eerste lid, kunnen geen prestaties en overeenstemmende reserves eisen, behalve die welke voortvloeien uit de pensioentoezegging, voor de dienstjaren die gelegen zijn vóór de datum waarop de wet op hen van toepassing wordt overeenkomstig het eerste lid.

Art. 58

De inrichters van de pensioentoezeggingen bedoeld in de artikelen 56 en 57 beschikken over een termijn van één jaar vanaf de datum waarop de wet op hun toezegging van toepassing is geworden om de uitvoering ervan toe te vertrouwen aan een pensioeninstelling.

Art. 59

Artikel 24, § 2 is enkel van toepassing op het deel van de bijdragen dat niet door de werknemer wordt gedragen en dat verschuldigd is na de datum van inwerkingtreding van dat artikel.

Art. 59bis

Artikel 27, §1, eerste lid, is niet van toepassing op de collectieve overeenkomsten inzake de herstructurering van ondernemingen die van kracht zijn op de datum van 1 januari 2001.

Die uitzondering geldt ook voor individuele overeenkomsten, indien er in dezelfde onderneming tezelfdertijd een gelijkaardige collectieve arbeidsovereenkomst van toepassing is.

Art. 59ter

De inrichter mag de keuze van de aangeslotene inzake beleggingen beperken en het beleggingsbeleid aanpassen aan de garantievereiste binnen een termijn van één jaar na de inwerkingtreding van artikel 24, §2.

Art. 60

De formele aanpassing van de bestaande pensioenreglementen en -overeenkomsten dient te zijn beëindigd uiterlijk drie jaar na de datum van inwerkingtreding van dit artikel.

TITEL II. WIJZIGINGSBEPALINGEN

HOOFDSTUK I

Wijziging aan de Hypotheekwet van 16 december 1851

Art. 61

In artikel 19, 4^oter van de hypotheekwet van 16 december 1851 worden na de woorden «het Sociaal Fonds voor de

présent article, trois ans après l'entrée en vigueur du présent article ou à la date d'entrée en vigueur de la convention collective de travail sectorielle qui adapte le régime de pension à la loi si cette date est antérieure à l'expiration du délai précité.

Les travailleurs dont les droits sont relatifs à un régime de pension visé à l'alinéa 1er, ne peuvent exiger aucune prestation ni réserves correspondantes sauf celles résultant de l'engagement de pension, pour les années de service antérieures à la date à laquelle la loi leur est applicable conformément à l'alinéa 1er.

Art. 58

Les organisateurs d'engagements de pension visés aux articles 56 et 57 disposent d'un délai d'un an à partir de la date à laquelle la loi est applicable à leur engagement, pour confier l'exécution de ceux-ci à un organisme de pension.

Art. 59

L'article 24, § 2 ne s'applique qu'à la partie des contributions, qui n'est pas supportée par le travailleur et qui est due après la date d'entrée en vigueur de cet article.

Art. 59bis

L'article 27, §1er, al. 1er n'est pas d'application aux conventions collectives en matière de restructuration d'entreprises, en vigueur à la date du 1er janvier 2001.

Cette dérogation vaut également pour les conventions individuelles si dans la même entreprise une convention collective de travail similaire est simultanément d'application.

Art. 59ter

L'organisateur peut limiter le choix de l'affilié en matière de placements et adapter la politique d'investissement à l'exigence de garantie dans un délai d'un an suivant l'entrée en vigueur de l'article 24, §2.

Art. 60

L'adaptation formelle des règlements et conventions de pension existants doit être terminée au plus tard trois ans après la date d'entrée en vigueur du présent article.

TITRE II . DISPOSITIONS MODIFICATIVES

CHAPITRE IER

Modification à la loi hypothécaire du 16 décembre 1851

Art. 61

A l'article 19, 4^oter de la loi hypothécaire du 16 décembre 1851, sont introduits après les mots « Fonds social pour les

diamantarbeiders» de woorden «, de pensioeninstellingen en rechtspersonen, belast met de uitvoering van de solidariteits-toezegging, bedoeld in de wet van... op de aanvullende pensioenen» toegevoegd.

HOOFDSTUK II

Wijzigingen aan de Wet van 12 juli 1957 betreffende het Rust- en Overlevingspensioen voor Bedienden

Art. 62

Artikel 22 van de wet van 12 juli 1957 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor bedienden wordt als volgt gewijzigd :

- 1° § 1 wordt opgeheven;
- 2° § 2, wordt als volgt vervangen :

«§ 2. Op voorstel van de Minister van Sociale Voorzorg, de Minister van Financiën en de Minister van Economie kan de Koning, onder de voorwaarden welke Hij vaststelt, een regeling tot verzekering van buitenwettelijke voordelen instellen ten voordele van de werknemers bedoeld bij het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers. Bovendien mogen de werknemers of de gewezen werknemers, die niet aangesloten zijn bij een sector- of een ondernemingspensioenstelsel, storting doen met het oog op het bekomen van buitenwettelijke voordelen. De verzekeringen van buitenwettelijke voordelen worden gesloten bij een verzekeringsonderneming of -instelling bedoeld in artikel 2, § 1 en § 3, 5° van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, voor zover zij door de Koning zijn erkend volgens de door Hem vastgestelde voorwaarden.

Een verzekeringsonderneming of -instelling, mag te alle tijden afstand doen van de erkenning bedoeld in het eerste lid mits een andere erkende verzekeringsonderneming of -instelling haar rechten en haar plichten en haar activa en passiva, wat betreft de verzekering van buitenwettelijke voordelen ingesteld volgens het eerste lid, overneemt.»

HOOFDSTUK III

Wijzigingen aan de Wet van 9 juli 1975 betreffende de Controle der Verzekeringsondernemingen

Art. 63

Artikel 2, § 3, 6°, eerste lid van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, vervangen bij de wet van 12 december 1997 en gewijzigd bij de wet van 5 juli 1998, wordt vervangen als volgt :

- «6° a) de voorzorgsinstellingen opgericht als afzonderlijke rechtspersonen wier bedrijvigheid bestaat uit :
- het opbouwen van bovenwettelijke voordelen inzake pensioen, overlijden en blijvende invaliditeit voor het personeel

ouvriers diamantaires » les mots «, les organismes de pension et les personnes morales, chargés de l'exécution de l'engagement de solidarité, visés à la loi du... relative aux pensions complémentaires».

CHAPITRE II

Modifications à la loi du 12 juillet 1957 relative à la pension de retraite et de survie des employés

Art. 62

L'article 22 de la loi du 12 juillet 1957 relative à la pension de retraite et de survie des employés est modifié comme suit :

- 1° le § 1er est abrogé;
- 2° le § 2 est remplacé comme suit :

«§ 2. Sur la proposition du Ministre de la Prévoyance sociale, du Ministre des Finances et du Ministre de l'Economie, le Roi peut instaurer dans les conditions qu'il détermine un régime d'assurance d'avantages extra-légaux en faveur des travailleurs salariés visés par l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés. En outre, les travailleurs salariés ou anciens travailleurs salariés qui ne sont pas affiliés à un régime de pension sectoriel ou d'entreprise, peuvent effectuer des versements en vue de constituer des avantages extra-légaux. Les assurances d'avantages extra-légaux sont conclues auprès d'une entreprise ou d'un organisme d'assurances visés à l'article 2, § 1er et § 3, 5° de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances, pour autant qu'ils ont été agréés par le Roi, dans les conditions qu'il détermine.

Une entreprise ou un organisme d'assurances, peut, à tout moment, renoncer à l'agrément visé à l'alinéa 1er, à condition qu'une autre entreprise ou organisme d'assurances agréés reprenne ses droits et obligations ainsi que son actif et son passif, pour ce qui concerne l'assurance des avantages extra-légaux instaurée conformément à l'alinéa 1er.»

CHAPITRE III

Modifications à la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances

Art. 63

L'article 2, §3, 6°, alinéa 1er de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances, remplacé par la loi du 12 décembre 1997 et modifié par la loi du 5 juillet 1998, est modifié comme suit :

- « 6° a) les institutions de prévoyance constituées en personnes morales distinctes ayant pour activité :
- la constitution d'avantages extra-légaux en matière de retraite, de décès et d'invalidité permanente pour le personnel

of de bestuurders van één of van verschillende private ondernemingen;

- het opbouwen van wettelijk pensioenen of bovenwettelijke voordelen inzake pensioen, overlijden en blijvende invaliditeit voor het personeel of de bestuurders van één of van verschillende publiekrechtelijke rechtspersonen;

b) de verzorgingsinstellingen die met datzelfde doel zijn opgericht, in de schoot van :

- een private onderneming;
- een fonds voor bestaanszekerheid, onderworpen aan de wet van 7 januari 1958 betreffende de fondsen voor bestaanszekerheid;
- een publiekrechtelijke rechtspersoon, onderworpen aan de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekeningen van ondernemingen;

met uitzondering van :

- de publiekrechtelijke rechtspersonen, bedoeld in het derde streepje die door de Koning zijn aangeduid en voor zover ze zelf niet de last van de toegekende voordelen dragen;
- de individuele pensioentoezeggingen aan de personen bedoeld in artikel 3, § 1, vierde lid van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen.»

Art. 64

Artikel 9, § 2 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 19 juli 1991, wordt vervangen als volgt :

« § 2. De in artikel 2, § 3, 6° bedoelde verzorgingsinstellingen worden, voor de toepassing van deze wet, als verzekeringsondernemingen beschouwd. In afwijking van § 1 van dit artikel moeten ze worden toegelaten onder de vorm van een vereniging zonder winst oogmerk, van een onderlinge verzekeringsvereniging of onder een andere rechtsvorm die door of krachtens een wettelijke of reglementaire bepaling met het oog op het uitvoeren van de verzorgingsactiviteit bedoeld in artikel 2, § 3, 6° wordt toegelaten, indien zij de door de Koning bepaalde voorwaarden vervullen.

De publiekrechtelijke rechtspersonen zijn gemachtigd om voor het opbouwen van pensioenen zoals bedoeld in artikel 2, § 3, 6°, een afzonderlijke rechtspersoon op te richten die één van de rechtsvormen van het eerste lid moet aannemen.

De verzorgingsinstellingen, bedoeld in artikel 2, § 3, 6°, b), zullen over een termijn van één jaar beschikken te rekenen vanaf het koninklijk besluit bedoeld in artikel 2, § 3, dat de bijzondere regels en modaliteiten vaststelt voor de verzorgingsinstellingen bedoeld in het 6° van dezelfde paragraaf, om een afzonderlijke rechtspersoon op te richten die één van de rechtsvormen van het eerste lid moet aannemen.»

ou les dirigeants d'une ou de plusieurs entreprises privées ;

- la constitution de pensions légales ou d'avantages extra-légaux en matière de retraite, de décès et d'invalidité permanente pour le personnel ou les dirigeants d'une ou de plusieurs personnes morales de droit public ;

b) les institutions de prévoyance, créées dans le même but, au sein :

- d'une entreprise privée ;
- d'un fonds de sécurité d'existence soumis à la loi du 7 janvier 1958 concernant les fonds de sécurité d'existence;
- d'une personne morale de droit public soumise à la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises;

à l'exception :

- des institutions de prévoyance des personnes morales de droit public visées au troisième tiret ci-dessus que le Roi désigne, dans la mesure où elles ne supportent pas elles-mêmes la charge des avantages octroyés ;
- des engagements individuels de pension aux personnes visées à l'article 3, §1er, alinéa 4 de l'arrêté royal n°38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants. »

Art. 64

L'article 9, § 2 de la même loi, modifié par la loi du 19 juillet 1991, est remplacé comme suit :

« §2. Les institutions de prévoyance visées à l'article 2, § 3, 6° sont considérées, pour l'application de la présente loi, comme des entreprises d'assurances. Par dérogation au § 1er du présent article, elles doivent être agréées sous la forme d'une association sans but lucratif, d'une association d'assurances mutuelles ou sous une autre forme juridique qui est autorisée par ou en vertu d'une disposition légale ou réglementaire en vue de l'exercice de l'activité de prévoyance visée à l'article 2, §3, 6°, si elles remplissent les conditions fixées par le Roi.

Les personnes morales de droit public sont habilitées à créer une personne juridique distincte pour la constitution de pensions telle que visée à l'article 2, §3, 6° qui doit adopter une des formes juridiques du premier alinéa.

Les institutions de prévoyance, visées à l'article 2, § 3, 6°, b), disposeront d'un délai d'un an à compter de l'arrêté royal visé à l'article 2, § 3, qui fixe les règles et modalités particulières pour les institutions de prévoyance visées au 6° du même paragraphe, pour créer une personne morale distincte qui doit adopter l'une des formes juridiques visées à l'alinéa 1er. »

Art. 65

Artikel 36 van dezelfde wet wordt aangevuld met de volgende zin : «Deze kosten hebben inzonderheid betrekking op de werkingskosten van de Controledienst voor de Verzekeringen en de Commissie voor de Verzekeringen, bedoeld in respectievelijk de artikelen 29 en 41 van deze wet en de Pensioenraad en de Pensioencommissie, bedoeld in respectievelijk de artikelen 51 en 52 van de wet van ... betreffende de aanvullende pensioenen.»

HOOFDSTUK IV

Wijzigingen aan de fiscale wetgeving

Afdeling 1. Wijzigingen aan het Wetboek van de Inkomstenbelastingen

Art. 66

In artikel 59 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 worden de woorden «instelling voor sociale voorzieningen» vervangen door de woorden «voorzorgsinstelling».

Art. 67

In artikel 145³ van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 28 december 1992, worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid worden de woorden «instelling voor sociale voorzieningen» vervangen door de woorden «voorzorgsinstelling» ;

2° tussen het tweede en het derde lid wordt het volgende lid ingevoegd :

«Wanneer de in artikel 145¹, 1°, vermelde persoonlijke bijdragen op uitdrukkelijk verzoek van de werknemer door de werkgever, bij wie geen pensioentoezegging bestaat, op de bezoldigingen zijn ingehouden met het oog op de voortzetting van een door de vorige werkgever afgesloten overeenkomst voor aanvullende verzekering tegen ouderdom en vroegtijdige dood met het oog op het vestigen van een rente of van een kapitaal bij leven of bij overlijden, mogen de aldus gedane stortingen niet meer bedragen dan 1.500 euro.»

Art. 68

Artikel 364ter van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 28 december 1992, wordt vervangen als volgt :

«Art.364ter. - Wanneer kapitalen of afkoopwaarden die gevormd zijn door werkgeversbijdragen of door persoonlijke bijdragen vermeld in artikel 145¹, 1°, door de voorzorgsinstelling of de verzekeringsonderneming waarbij ze zijn gevestigd, ten bate van de begunstigde of van zijn rechtverkrijgenden worden overgedragen naar een soortgelijke overeenkomst of reglement wordt deze verrichting niet als een betaling of toekenning aangemerkt, zelfs als die overdracht op verzoek van de begunstigde geschiedt, onverminderd het recht van belastingheffing

Art. 65

L'article 36 de la même loi est complété par la phrase suivante : « Ces frais concernent notamment les frais de fonctionnement de l'Office de Contrôle des Assurances et de la Commission des Assurances, visés respectivement aux articles 29 et 41 de la présente loi et du Conseil des Pensions et de la Commission des Pensions, visés respectivement aux articles 51 et 52 de la loi du ... relative aux pensions complémentaires.

CHAPITRE IV

Modifications a la législation fiscale

Section 1. Modifications au Code des Impôts sur les Revenus

Art. 66

Dans l'article 59 du Code des impôts sur les revenus 1992, les mots «un établissement de prévoyance sociale» sont remplacés par les mots «une institution de prévoyance».

Art. 67

A l'article 145³ du même Code, modifié par la loi du 28 décembre 1992, sont apportées les modifications suivantes :

1° dans l'alinéa 1er, les mots «un établissement de prévoyance sociale» sont remplacés par les mots «une institution de prévoyance» ;

2° l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 2 et 3:

«Lorsque les cotisations personnelles visées à l'article 145¹, 1° sont, à la demande expresse du travailleur, retenues par l'employeur, chez lequel n'existe pas d'engagement de pension, sur les rémunérations en vue de la continuation d'un contrat d'assurance complémentaire contre la vieillesse et le décès prématuré conclu par l'employeur précédent en vue de la constitution d'une rente ou d'un capital en cas de vie ou en cas de décès, les versements effectués ne peuvent excéder 1.500 euro.»

Art. 68

L'article 364ter du même Code, modifié par la loi du 28 décembre 1992, est remplacé comme suit :

«Art. 364ter. - Lorsque les capitaux ou les valeurs de rachat constitués au moyen de cotisations patronales ou de cotisations personnelles visées à l'article 145¹, 1°, sont transférés, par l'institution de prévoyance ou l'entreprise d'assurances auprès de laquelle ils ont été constitués, au profit du bénéficiaire ou de ses ayants droits, dans un contrat ou un règlement similaire, cette opération n'est pas considérée comme un paiement ou une attribution, même si ce transfert est effectué à la demande du bénéficiaire, sans préjudice de droit de percevoir

bij de latere betaling of toekenning door de instellingen of ondernemingen aan de begunstigde.

Het eerste lid is niet van toepassing bij overdracht van het kapitaal of de afkoopwaarde naar een in het buitenland gevestigde verzorgingsinstelling of verzekeringsonderneming.».

Art. 69

Artikel 67, 2° is van toepassing op de bijdragen die vanaf 1 januari 2002 op verzoek van de werknemer worden ingehouden door de nieuwe werkgever.

Artikel 68 is van toepassing vanaf aanslagjaar 2003.

Afdeling 2. Wijzigingen in het Wetboek der met het Zegel Gelijkgestelde Taksen

Onderafdeling 1. Jaarlijkse taks op de verzekeringscontracten

Art. 70

Artikel 174 van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen, ingevoegd bij artikel 55 van de wet van 13 augustus 1947 en gewijzigd bij artikel 107 van de wet van 28 december 1992, wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Worden met de verzekeringen gelijkgesteld, de contracten van lijfrente of tijdelijke renten, gesloten met een verzekeringsmaatschappij of ieder ander beroepsorgaan inzake levensverzekering, evenals elke verbintenis aangegaan door de pensioeninstellingen en de rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging bedoeld in de wet van ... betreffende de aanvullende pensioenen.».

Art. 71

In artikel 176², eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij artikel 9 van de besluitwet van 28 november 1939, gewijzigd bij artikel 28 van de wet van 30 juni 1956, 61 van de wet van 28 maart 1960, 6 van de wet van 17 juli 1963, 62 van de wet van 31 augustus 1963, 5 van de wet van 24 december 1963, 1 van de wet van 19 februari 1969, 11 van het koninklijk besluit nr. 3 van 24 december 1980, 52 van de wet van 28 december 1983, 42 van de wet van 7 december 1988, 11 van de wet van 20 juli 1990, 110 van de wet van 28 december 1992, 3 van de wet van 5 juli 1998 en 2 van de wet van 4 maart 1999, wordt tussen 4° en 5° een 4°*bis* ingevoegd, luidende:

« 4°*bis* elke verbintenis aangegaan, zowel door de pensioeninstellingen als door de rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging, in het kader van de pensioenstelsels die voldoen aan de voorwaarden bepaald in titel I, hoofdstuk II, afdeling 2 van de wet van ... betreffende de aanvullende pensioenen;».

l'impôt lors du paiement ou de l'attribution ultérieurs par les institutions ou entreprises au bénéficiaire.

L'alinéa 1er n'est pas applicable au transfert du capital ou de la valeur de rachat à une institution de prévoyance ou à une entreprise d'assurance établie à l'étranger.».

Art. 69

L'article 67, 2°, est applicable aux cotisations retenues à partir du 1er janvier 2002 par le nouvel employeur et ce à la demande du travailleur.

L'article 68 est applicable à partir de l'exercice d'imposition 2003.

Section 2. Modifications au Code des Taxes Assimilées au Timbre

Sous-section 1. Taxe annuelle sur les contrats d'assurance

Art. 70

L'article 174 du Code des taxes assimilées au timbre, inséré par l'article 55 de la loi du 13 août 1947 et modifié par l'article 107 de la loi du 28 décembre 1992, est remplacé par la disposition suivante:

« Sont assimilés aux assurances, les contrats de rentes viagères ou temporaires passés avec une compagnie d'assurance ou tout autre professionnel d'assurance sur la vie, ainsi que tout engagement contracté par les organismes de pension et les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité visé dans la loi relative aux pensions complémentaires.».

Art. 71

Dans l'article 176², alinéa premier, du même Code, inséré par l'article 9 de l'arrêté-loi du 28 décembre 1939, modifié par l'article 28 de la loi du 30 juin 1956, 61 de la loi du 28 mars 1960, 6 de la loi du 17 juillet 1963, 62 de la loi du 31 août 1963, 5 de la loi du 24 décembre 1963, 1 de la loi du 19 février 1969, 11 de l'arrêté royal n° 3 du 24 décembre 1980, 52 de la loi du 28 décembre 1983, 42 de la loi du 7 décembre 1988, 11 de la loi du 20 juillet 1990, 110 de la loi du 28 décembre 1992, 3 de la loi du 5 juillet 1998 et 2 de la loi du 4 mars 1999, est inséré entre 4° et 5° un 4°*bis*, rédigé comme suit:

« 4°*bis* tout engagement contracté, tant par les organismes de pension que par les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité, dans le cadre des régimes de pension qui répondent aux conditions établies au titre Ier, chapitre II, section 2, de la loi du ... relative aux pensions complémentaires;».

Art. 72

Artikel 177, 1°, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij artikel 4 van de wet van 14 april 1933 en artikel 111 van de wet van 28 december 1992, wordt vervangen als volgt:

«1° door de genootschappen, kassen, verenigingen of verzekeringsondernemingen, de pensioeninstellingen en de rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteits-toezegging bedoeld in de wet van ... betreffende de aanvullende pensioenen, alsmede door alle andere verzekeraars, wanneer ze in België hun hoofdinstelling, een agentschap, een bijhuis, een vertegenwoordiger of enige zetel voor hun verrichtingen hebben;».

Art. 73

Artikel 178, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij artikel 4 van de wet van 14 april 1933, 8 van de wet van 14 augustus 1947, artikel 112 van de wet van 28 december 1992 en 49 van de wet van 22 juli 1993, wordt vervangen als volgt:

«De genootschappen, verenigingen, de pensioeninstellingen en de rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging bedoeld in de wet van ... betreffende de aanvullende pensioenen alsmede alle overige beroepsverzekeraars, in het vorig artikel vermeld, mogen eerst hun verrichtingen aanvangen wanneer zij, vooraf, een beroepsaangifte hebben neergelegd op het daartoe aangewezen kantoor van registratie. Hetzelfde geldt voor de makelaars en alle andere personen die tussentreden bij het sluiten van verzekeringen met vreemde verzekeraars die de onder het 2e lid hierna voorziene aansprakelijke vertegenwoordiger niet hebben.».

Art. 74

Artikel 183, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij artikel 4 van de wet van 14 april 1933, 9 van de besluitwet van 27 maart 1936, 9 van de besluitwet van 28 november 1939, 55 en 60 van de wet van 13 augustus 1947, 8 van de wet van 14 augustus 1947, 13 van de wet van 22 maart 1965, 240 van de wet van 22 december 1989, 12 van de wet van 20 juli 1990, 114 van de wet van 28 december 1992 en 52 van de wet van 22 juli 1993, wordt vervangen als volgt:

«De Belgische verzekeraars, de pensioeninstellingen en de rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteits-toezegging bedoeld in de wet van ... betreffende de aanvullende pensioenen alsmede de vertegenwoordigers, in België, van de vreemde verzekeraars, alsmede de makelaars zijn gehouden hun repertoria, registers, boeken, polissen, contracten en alle andere stukken, zonder verplaatsing, mede te delen op elk aanzoek der aangestelden van de administratie van de belasting over de toegevoegde waarde, registratie en domeinen die ten minste de graad van adjunct-verificateur hebben.».

Art. 72

L'article 177, 1°, du même Code, modifié par l'article 4 de la loi du 14 avril 1933 et l'article 111 de la loi du 28 décembre 1992, est remplacé comme suit:

« 1° par les associations, caisses, sociétés ou entreprises d'assurances, les organismes de pension et les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité dans le cadre des régimes de pension établies dans la loi du relative aux pensions complémentaires, ainsi que par tous autres assureurs lorsqu'ils ont en Belgique leur principal établissement, une agence, une succursale, un représentant ou un siège quelconque d'opérations; ».

Art. 73

L'article 178, alinéa 1er, du même Code, modifié par l'article 4 de la loi du 14 avril 1933, 8 de la loi du 14 août 1947, article 112 de la loi du 28 décembre 1992 et 49 de la loi du 22 juillet 1993, est remplacé comme suit:

«Les associations, sociétés, organismes de pension et les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité visé dans la loi du.....relative aux pensions complémentaires, et tous autres assureurs professionnels désignés à l'article précédent ne peuvent commencer leurs opérations s'ils n'ont, au préalable, déposé une déclaration de profession au bureau de l'enregistrement désigné à cette fin. Il en est de même des courtiers et de toutes autres personnes qui s'interposent pour la conclusion d'assurances avec des assureurs étrangers n'ayant pas le représentant responsable prévu à l'alinéa 2. ».

Art. 74

L'article 183, alinéa 1er, du même Code, modifié par l'article 4 de la loi du 14 avril 1933, 9 de l'arrêté-loi du 27 mars 1936, 9 de l'arrêté-loi du 28 novembre 1939, 55 et 60 de la loi du 13 août 1947, 8 de la loi du 14 août 1947, 13 de la loi du 22 mars 1965, 240 de la loi du 22 décembre 1989, 12 de la loi du 20 juillet 1990, 114 de la loi du 28 décembre 1992 et 52 de la loi du 22 juillet 1993, est remplacé par la disposition suivante:

« Les assureurs belges, les organismes de pension et les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité visé dans la loi du.....relative aux pensions complémentaires, de même que les représentants en Belgique des assureurs étrangers et les courtiers sont tenus de communiquer, sans déplacement, à toute réquisition des préposés de l'administration de la taxe sur la valeur ajoutée, de l'enregistrement et des domaines, ayant au moins le grade de vérificateur adjoint, leurs répertoires, registres, livres, polices, contrats et tous autres documents. ».

Onderafdeling 2. Jaarlijkse taks op de winstdeelnemingen

Art. 75

Artikel 183bis van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij artikel 43 van de wet van 7 december 1988, wordt vervangen als volgt:

«De sommen verdeeld als winstdeelneming die betrekking hebben op verzekeringen en contracten bedoeld in artikel 175¹, tweede lid, of verbintenissen aangegaan door zowel de pensioeninstellingen als de rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging, in het kader van de pensioenstelsels die voldoen aan de voorwaarden bedoeld in titel I, hoofdstuk II, afdeling 2 van de wet van ... betreffende de aanvullende pensioenen, gesloten met een beroepsverzekeraar die in België zijn hoofdinstelling, een agentschap, een bijhuis, een vertegenwoordiger of om het even welke zetel van verrichtingen heeft, zijn onderworpen aan een jaarlijkse taks.»

HOOFDSTUK V

Wijzigingen aan de wet van 11 april 1995 tot invoering van het handvest van de sociaal verzekerde

Art. 76

Artikel 2 van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het «Handvest» van de sociaal verzekerde, gewijzigd door de wet van 25 juli 1999, wordt als volgt gewijzigd :

1° in 2°, d) worden de woorden «de in a), b), en c) bedoelde instellingen» vervangen door de woorden «de in a), b), c) en e) bedoelde instellingen»;

2° de 2° wordt aangevuld als volgt :

«e) de rechtspersonen, belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging, bedoeld in de wet van... op de aanvullende pensioenen.»

HOOFDSTUK VI

Wijziging aan de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen

Art. 77

In artikel 10 van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen wordt een 3° ingevoegd, luidend als volgt :

«3° de bijdragen gestort in het kader van de pensioenstelsels die voldoen aan de voorwaarden bedoeld in titel I, hoofdstuk II, afdeling 2 van de wet van betreffende de aanvullende pensioenen.»

Sous-section 2. Taxe annuelle sur les participations bénéficiaires

Art. 75

L'article 183bis, du même Code, inséré par l'article 43 de la loi du 7 décembre 1988, est remplacé comme suit :

«Sont assujetties à une taxe annuelle, les sommes réparties à titre de participation bénéficiaire afférente aux assurances et contrats visés à l'article 175¹, alinéa 2, ou aux engagements contractés tant par les organismes de pension que par les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité, dans le cadre des régimes de pension qui répondent aux conditions établies au titre 1er, chapitre II, section 2 de la loi du ... relative aux pensions complémentaires, conclus avec un professionnel de l'assurance qui a en Belgique son principal établissement, une agence, une succursale, un représentant ou un siège quelconque d'opérations.»

CHAPITRE V

Modifications à la loi du 11 avril 1995 visant à instituer la charte de l'assuré social

Art. 76

L'article 2 de la loi 11 avril 1995 visant à instituer « la charte de l'assuré social, modifié par la loi du 25 juin 1999, est modifié comme suit :

1° au 2°, d), les mots «les institutions visées aux a), b) et c)» « sont remplacés par les mots « les institutions visées aux a), b), c) et e) » ;

2° le 2° est complété comme suit:

«e) les personnes morales, chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité, visées dans la loi du... relative aux pensions complémentaires.»

CHAPITRE VI

Modification à la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité

Art. 77

A l'article 10 de la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité, un 3° est inséré, formulé comme suit :

«3° les cotisations versées dans le cadre des régimes de pension qui remplissent les conditions visées au Titre 1er, chapitre II, section 2 de la loi du relative aux pensions complémentaires.»

TITEL III. Diverse en SLOTBEPALINGEN**Art. 77bis**

Titel I van deze wet is niet van toepassing op de pensioentoezeggingen betreffende de in België gedetacheerde werknemers in de zin van de bepalingen van titel II van de verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkende en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen.

Art. 78

De Koning kan onder de voorwaarden die Hij vaststelt een regeling instellen :

1° van aanvullende verzekeringen aanvullend bij de regeling van buitenwettelijke voordelen, die Hij heeft ingesteld krachtens artikel 22, § 2 van de wet van 12 juli 1957 betreffende de rust- en overlevingspensioenen voor bedienden;

2° van buitenwettelijke pensioenvoordelen en aanvullende verzekeringen voor de personen bedoeld in artikel 3, § 1, vierde lid van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen.

Art. 79

De Koning neemt, op gezamenlijke voordracht van de Minister van Pensioenen en de Minister van Economie, en na advies van de Controledienst voor de Verzekeringen, de Pensioenraad en de Pensioencommissie, de besluiten die voor de uitvoering van deze wet nodig zijn.

Art. 80

Met het oog op de goede uitvoering van de opdrachten die door deze wet aan de Controledienst voor de Verzekeringen worden toegekend, breidt de Koning het organiek kader van het personeel van de Controledienst voor de Verzekeringen, zoals vastgesteld in uitvoering van artikel 34, eerste lid van de wet van 9 juli 1975, uit binnen een termijn van één jaar vanaf de inwerkingtreding van dit artikel.

Art. 81

De wet van 6 april 1995 betreffende de aanvullende pensioenen wordt opgeheven.

Art. 82

De Koning bepaalt de datum waarop de bepalingen van deze wet in werking treden, behalve voor de artikelen 51, 52, 62 tot 65 en 78 tot 80, die op de datum van publicatie van deze wet in het *Belgisch Staatsblad* in werking treden.

TITRE III. DISPOSITIONS diverses et FINALES**Art. 77bis**

Le titre Ier de la présente loi n'est pas d'application aux engagements de pension concernant les travailleurs détachés en Belgique au sens des dispositions du titre II du règlement (CEE) n° 1408/71 du Conseil du 14 juin 1971 relatif à l'application des régimes de sécurité sociale aux travailleurs salariés et à leur famille qui se déplacent à l'intérieur de la Communauté.

Art. 78

Le Roi peut, aux conditions qu'il fixe, instaurer un régime :

1° d'assurances complémentaires au régime d'assurance d'avantages extra-légaux qu'il a instauré en vertu de l'article 22, §2 de la loi du 12 juillet 1957 relative à la pension de retraite et de survie des employés ;

2° d'avantages de pension extra-légaux et d'assurances complémentaires pour les personnes visées à l'article 3, §1er, alinéa 4 de l'arrêté royal n°38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants.

Art. 79

Le Roi prend, sur proposition conjointe du Ministre des Pensions et du Ministre de l'Economie, et après avis de l'Office de Contrôle des Assurances, du Conseil des Pensions et de la Commission des Pensions, les arrêtés nécessaires à l'exécution de la présente loi.

Art. 80

Aux fins d'assurer la bonne exécution des missions octroyées à l'Office de Contrôle des Assurances par la présente loi, le Roi étend le cadre organique du personnel de l'Office de Contrôle des Assurances, déterminé en exécution de l'article 34, alinéa premier de la loi du 9 juillet 1975, dans un délai d'un an à dater de l'entrée en vigueur du présent article.

Art. 81

La loi du 6 avril 1995 relative aux régimes de pensions complémentaires est abrogée.

Art. 82

Le Roi fixe la date d'entrée en vigueur des dispositions de la présente loi, à l'exception des articles 51, 52, 62 à 65 et 78 à 80, qui entrent en vigueur à la date de la publication de la présente loi au *Moniteur belge*.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Nr. 31.338/1

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 23 februari 2001 door de Minister van Pensioenen verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van wet «betreffende de aanvullende pensioenen», heeft, na de zaak te hebben onderzocht op de zittingen van 3 mei 2001 en 10 mei 2001, op laatstvermelde datum het volgende advies gegeven :

STREKKING VAN HET ONTWERP VAN WET

1.1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt ertoe de regeling te vervangen die is vervat in de wet van 6 april 1995 betreffende de aanvullende pensioenen (afgekort : WAP). Die wet betreft de zogenaamde «tweede pensioenpijler», zijnde één van de drie pijlers waarop de pensioenvoorzieningen rusten.

De eerste pensioenpijler betreft de geldende wettelijke pensioenen voor werknemers, zelfstandigen en overheids-personeel. De tweede pijler betreft bovenwettelijke voorzieningen die worden ingericht op initiatief van de werkgever. In concreto betreft het vooral groepsverzekeringen en pensioenfondsen, die op het niveau van de onderneming (ondernemingspensioenen) of op het niveau van een sector (sectorpensioenen) worden ingericht. De derde pijler slaat op individuele pensioenvorming door particulieren, met name door middel van pensioenspaarformules of individuele levensverzekeringen.

De WAP beoogde in hoofdzaak een betere sociale bescherming en een ruimere inspraak voor de werknemers met betrekking tot een toezegging inzake aanvullende pensioenen vanwege de werkgever.

1.2. De oorspronkelijke WAP werd uitgevoerd en aangevuld door het koninklijk besluit van 10 januari 1996 tot uitvoering van de wet van 6 april 1995 betreffende de aanvullende pensioenen. Een ministeriële omzendbrief van 2 augustus 1996 verstrekte een aantal verduidelijkingen bij sommige begrippen en bepalingen van de wet.

De wet van 6 april 1995 werd in belangrijke mate gewijzigd door het koninklijk besluit van 25 april 1997, genomen ter uitvoering van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels. Het betreft in hoofdzaak reparatiewetgeving, omdat de draagwijdte van de oorspronkelijke wet op verschillende punten onduidelijk en omstreden was, ook na het uitvoeringsbesluit en de omzendbrief.

1.3. Eén van de voornaamste juridische knelpunten met betrekking tot de WAP betreft het feit dat de tweede pensioenpijler niet alleen beheerst wordt door deze wet, maar ook door andere regelgeving, ten dele uit het verzekeringsrecht, ten dele uit het socialezekerheidsrecht.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT

N° 31.338/1

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre des Pensions, le 23 février 2001, d'une demande d'avis sur un avant-projet de loi «relative aux pensions complémentaires», après avoir examiné l'affaire en ses séances des 3 mai 2001 et 10 mai 2001, a donné, à cette dernière date, l'avis suivant :

PORTEE DU PROJET DE LOI

1.1. L'avant-projet de loi soumis pour avis vise à remplacer les dispositions de la loi du 6 avril 1995 relative aux régimes de pensions complémentaires (en abrégé, «LPC»). Cette loi concerne ce que l'on appelle le «deuxième pilier» des pensions, c'est-à-dire l'un des trois piliers sur lesquels reposent les régimes des pensions.

Le premier pilier est celui des pensions légales des travailleurs salariés, des travailleurs indépendants et des agents des services publics en vigueur. Le deuxième pilier concerne les pensions extra-légales organisées à l'initiative de l'employeur. Concrètement, il s'agit surtout d'assurances de groupe et de fonds de pension créés au niveau de l'entreprise (pensions d'entreprise) ou au niveau d'un secteur (pensions sectorielles). Le troisième pilier est celui des pensions individuelles constituées par les particuliers, notamment au moyen de formules d'épargne-pension ou d'assurance-vie individuelles.

La LPC visait essentiellement à améliorer la protection sociale et à étendre la participation des travailleurs dans le domaine de l'engagement de pensions complémentaires de la part de l'employeur.

1.2. La LPC initiale a été exécutée et complétée par l'arrêté royal du 10 janvier 1996 portant exécution de la loi du 6 avril 1995 relative aux régimes de pensions complémentaires. Une circulaire ministérielle du 2 août 1996 a clarifié un certain nombre de notions et de dispositions de cette loi.

La loi du 6 avril 1995 a été modifiée dans une large mesure par l'arrêté royal du 25 avril 1997, pris en exécution de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions. Il s'agit essentiellement de rectifications législatives dues au fait que la portée de différents points de la législation initiale était imprécise et querellée, même après l'arrêté d'exécution et la circulaire.

1.3. Sur le plan juridique, l'une des pierres d'achoppement principales, en ce qui concerne la LPC, réside dans le fait que le deuxième pilier des pensions n'est pas seulement réglé par cette loi, mais aussi par d'autres règles, notamment des règles du droit de l'assurance et du droit de la sécurité sociale.

In de eerste plaats gaat het om de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, alsook om twee uitvoeringsbesluiten, die kortweg worden aangeduid als het KB-Leven (1) en het KB-Voorzorgsinstellingen (2). Deze regelgeving blijft onverkort van toepassing en werd reeds grotendeels aangepast aan de WAP. Toekomstige wijzigingen zullen naar verluidt de samenhang tussen de beide regelgevingen (aanvullende pensioenen en verzekeringsondernemingen) verder verhogen.

In de tweede plaats gaat het om de wet van 7 januari 1958 betreffende de Fondsen voor bestaanszekerheid. Deze Fondsen voor bestaanszekerheid worden gehandhaafd omdat zij niet uitsluitend actief zijn op het terrein van de aanvullende pensioenen, doch zij zullen wel moeten voldoen aan de ontworpen regeling, voor wat betreft hun activiteiten inzake aanvullende pensioenen.

Ook het koninklijk besluit van 14 mei 1969 betreffende de toekenning van buitenwettelijke voordelen aan de werknemers bedoeld bij koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers is nauw verbonden met het wetsontwerp. Dit besluit, dat voor specifiek erkende verzekeringsinstellingen voorziet in een bijzondere regeling inzake beperking van de kosten en verdeling van de winsten, zal worden aangepast (zie de bespreking van artikel 62 van het ontwerp in de memorie van toelichting).

1.4. Ten slotte moet worden gewezen op de richtlijn 98/49/EG van de Raad van 29 juni 1998 betreffende de bescherming van de rechten op aanvullend pensioen van werknemers en zelfstandigen die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen. Deze richtlijn beoogt vooral belemmeringen weg te werken voor het vrije verkeer van werknemers en zelfstandigen binnen de Europese Unie met betrekking tot de voorwaarden voor het verkrijgen van aanvullende pensioen-rechten.

De richtlijn bevat waarborgen met betrekking tot het behoud van verworven pensioenrechten, het grensoverschrijdende kapitaalverkeer, de bijdragen van werknemers die gedetacheerd zijn in een andere lidstaat, alsook de informatie van de betrokkenen. De inhoudelijke waarborgen die de richtlijn biedt zijn veel beperkter dan de maatregelen waarin de WAP en het om advies voorgelegde ontwerp voorzien, maar het toepassingsgebied van de richtlijn is tegelijkertijd ook ruimer. Zo is de richtlijn mede van toepassing op aanvullende pensioenen voor zelfstandigen en op aanvullende invaliditeits- en nabestaandenverzekeringen.

Zolang de Belgische regeling inzake aanvullende pensioenen geen onderscheid maakt tussen aangesloten werknemers naar gelang zij zich al dan niet in het buitenland bevinden, lijkt er geen probleem te zijn in verband met deze richtlijn (3).

(1) Koninklijk besluit van 17 december 1992 betreffende de levensverzekeringsactiviteit.

(2) Koninklijk besluit van 7 mei 2000 betreffende de activiteiten van de verzorgsinstellingen. Zie ook het koninklijk besluit van 14 mei 1985 tot toepassing op de verzorgsinstellingen van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen.

(3) Zie in dit verband ook artikel 77bis van het ontwerp en de toelichting bij deze bepaling.

D'une part, il s'agit de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances, ainsi que de deux arrêtés d'exécution dénommés, en abrégé, «ARvie» (1) et «ARinstitutions de prévoyance» (1). Il n'est pas porté atteinte à l'applicabilité de ces dispositions qui, dans une large mesure, avaient déjà été adaptées à la LPC. Des modifications à venir devraient encore améliorer la cohérence entre les deux réglementations (pensions complémentaires et entreprises d'assurance).

D'autre part, il s'agit de la loi du 7 janvier 1958 concernant les Fonds de sécurité d'existence. Ces fonds de sécurité d'existence sont maintenus parce que leurs activités ne se limitent pas au domaine des pensions complémentaires, mais ils seront soumis aux dispositions en projet en ce qui concerne celles de leurs activités qui ont trait aux pensions complémentaires.

Le projet de loi est aussi intimement lié à l'arrêté royal du 14 mai 1969 concernant l'octroi d'avantages extra-légaux aux travailleurs salariés visés par l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés. Cet arrêté, qui prévoit des dispositions particulières pour certains organismes d'assurance agréés en ce qui concerne la limitation des frais et la répartition des bénéfices, sera modifié (voir le commentaire de l'article 62 du projet dans l'exposé des motifs).

1.4. Enfin, il y a lieu d'également mentionner la directive 98/49/CE du Conseil du 29 juin 1998 relative à la sauvegarde des droits à pension complémentaire des travailleurs salariés et non salariés qui se déplacent à l'intérieur de la Communauté. Cette directive vise principalement à éliminer des obstacles à la mobilité des travailleurs salariés et indépendants au sein de l'Union européenne en ce qui concerne les conditions d'acquisition de droits en matière de pensions complémentaires.

Cette directive comprend des garanties concernant le maintien de droits à pension acquis, la circulation transfrontalière des capitaux, les cotisations des travailleurs détachés dans un autre État membre, ainsi que l'information des intéressés. Si les garanties de contenu offertes par la directive sont beaucoup plus limitées que les mesures prévues par la LPC et le projet soumis pour avis, le champ d'application de la directive est à la fois plus vaste. Ainsi, cette directive s'applique notamment aux pensions complémentaires des travailleurs indépendants ainsi qu'aux assurances complémentaires d'invalidité et de survie.

Tant que la réglementation belge ne fait aucune distinction, en matière de pensions complémentaires, entre les travailleurs affiliés selon qu'ils se trouvent ou non à l'étranger, aucun problème ne semble se poser en ce qui concerne cette directive (3).

(1) Arrêté royal du 17 décembre 1992 relatif à l'activité d'assurance sur la vie.

(2) Arrêté royal du 7 mai 2000 relatif aux activités des institutions de prévoyance. Voir aussi l'arrêté royal du 14 mai 1985 concernant l'application aux institutions de prévoyance, de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances.

(3) Voir également, à ce propos, l'article 77bis du projet, ainsi que les explications fournies au sujet de cette disposition.

Dit neemt niet weg dat voor de gevallen waarin de richtlijn wel van toepassing is en het wetsontwerp niet, er wellicht nog een optreden nodig is ter omzetting van de richtlijn. Het is immers onzeker of de vigerende regelgeving wel voldoende bescherming biedt inzake aanvullende pensioenen voor zelfstandigen, alsook inzake invaliditeits- en nabestaandenverzekeringen om te voldoen aan de vereisten van de richtlijn (4). Dit overstijgt echter het bestek van deze adviesaanvraag.

2. De strekking van de verschillende bepalingen van het ontwerp wordt doorgaans vrij gedetailleerd becommentarieerd in de memorie van toelichting. Mede gelet op de omvang van het ontwerp wordt in dit advies een algemeen overzicht gegeven van de belangrijkste beginselen van het ontwerp, vooral in vergelijking met de bestaande WAP.

A. Toepassingsgebied

2.1. Het toepassingsgebied van het wetsontwerp is aanzienlijk ruimer dan dat van de WAP. De WAP is van toepassing op collectieve pensioentoezeggingen door werkgevers op het niveau van de onderneming (wat in het ontwerp wordt bestempeld als de «ondernemingspensioenen»). Deze aanvullende pensioenvorming valt uiteraard ook onder het toepassingsgebied van het wetsontwerp (5).

2.1.1. De meest opvallende uitbreiding van het toepassingsgebied in vergelijking met de WAP betreft de «sectorpensioenen», m.a.w. pensioentoezeggingen op het niveau van een bepaalde bedrijfstak, die bij een collectieve arbeidsovereenkomst worden ingesteld (6). Deze pensioenstelsels bestonden al lang voor de WAP, maar worden nu pas geïntegreerd in de nieuwe wettelijke regeling. De grondig verschillende inrichting van sectorpensioenen, enerzijds, en ondernemingspensioenen, anderzijds, heeft tot gevolg dat in het ontwerp vaak een onderscheid wordt gemaakt in de regels die voor elk van beide stelsels van toepassing zijn.

Nu al moet er worden op gewezen dat beide stelsels in de praktijk wel onderling verweven kunnen zijn. Zo kan een sectorpensioen uitdrukkelijk voorzien in een nadere uitvoering van sommige onderdelen op het niveau van de onderneming. Een werkgever kan onder zekere voorwaarden beslissen om een bestaande sectorale pensioentoezegging, of bepaalde onderdelen ervan, zelf in te richten (opting-out) of om in een eigen ondernemingspensioen aanvullende elementen aan te bieden (opting-up) (7).

(4) Zie hierover F. Crauwels, «Aanvullende pensioenen en detachering na een nieuwe richtlijn», in H. Cousy, H. Claassens en C. Van Schoubrouck (eds.), *Actualia verzekeringen. Aanvullende pensioenen en levensverzekeringen, distributie en onrechtmatige bedingen, faillissement en zwakke weggebruikers*, Antwerpen, Maklu, 2000, 57-58.

(5) Zie onder meer artikel 7 van het ontwerp.

(6) Zie hierover de memorie van toelichting, alsook artikel 8 van het ontwerp. Voor de huidige situatie inzake sectorpensioenen raadplegen vooral Y. Stevens en B. Van Buggenhout (eds.), *Sectorpensioenen*, Brugge, die Keure, 2000, 278 p.

(7) Artikel 9 van het ontwerp.

Ceci n'empêche qu'une démarche supplémentaire sera vraisemblablement nécessaire, en vue de la transposition de cette directive, pour les cas où elle est applicable et où le projet de loi ne l'est pas. En effet, il n'est pas certain que la réglementation en vigueur protège suffisamment les pensions complémentaires des travailleurs indépendants et les assurances d'invalidité et de survie pour être conforme aux exigences de la directive (2). Ceci sort cependant du cadre de la présente demande d'avis.

2. D'une manière générale, la portée des différentes dispositions du projet est exposée d'une manière assez détaillée dans l'exposé des motifs. Compte tenu, notamment, de l'ampleur du projet, le présent avis donnera un aperçu général des principes les plus importants du projet, surtout par rapport à la LPC existante.

A. Champ d'application

2.1. Le champ d'application du projet de loi est nettement plus vaste que celui de la LPC. La LPC s'applique aux engagements de pension collectifs instaurés par l'employeur au niveau de l'entreprise (il est question, dans le projet, de «pensions d'entreprise»). Il va de soi que ce régime de pension complémentaire relève également du champ d'application du projet de loi (5).

2.1.1. L'élargissement le plus significatif de son champ d'application par rapport à la LPC concerne les «pensions sectorielles», c'est-à-dire les engagements de pension pris au niveau d'une certaine branche d'activité, instaurés par une convention collective de travail (6). Ces régimes de pension existaient déjà bien avant la LPC, mais ce n'est qu'aujourd'hui qu'ils sont intégrés dans les nouvelles dispositions légales. Il résulte de l'instauration, foncièrement différente, de pensions sectorielles, d'une part, et de pensions d'entreprise, d'autre part, que le projet établit souvent une distinction entre les règles applicables à chacun de ces deux régimes.

Il importe de relever, dès à présent, que les deux régimes peuvent, en pratique, être imbriqués. Ainsi, une pension sectorielle peut prévoir explicitement une exécution de certains éléments au niveau de l'entreprise. Dans certaines conditions, un employeur peut décider d'organiser lui-même, entièrement ou partiellement, un engagement de pension sectoriel existant (opting-out, option de non-participation), ou d'accorder des avantages complémentaires dans le cadre d'une pension d'entreprise propre (opting-up, option de participation) (7).

(4) Voir, à ce propos, F. Crauwels, «Aanvullende pensioenen en detachering na een nieuwe richtlijn», in H. Cousy, H. Claassens et C. Van Schoubrouck (eds.), *Actualia verzekeringen. Aanvullende pensioenen en levensverzekeringen, distributie en onrechtmatige bedingen, faillissement en zwakke weggebruikers*, Anvers, Maklu, 2000, pp. 57-58.

(5) Voir, notamment, l'article 7 du projet.

(6) Voir, à ce propos, l'exposé des motifs, ainsi que l'article 8 du projet. En ce qui concerne la situation actuelle des pensions sectorielles, on consultera principalement : Y. Stevens et B. Van Buggenhout (eds.), «Sectorpensioenen», Bruges, La Chartre, 2000, 278 p.

(7) Article 9 du projet.

Een aantal van de bestaande sectorpensioenen worden beheerd in de Fondsen voor bestaanszekerheid of sociale fondsen (8). Deze fondsen, die na de tweede wereldoorlog door de sociale partners van een aantal bedrijfstakken werden ingericht met het oog op de toekenning van aanvullende werkloosheidsuitkeringen, kennen thans allerlei sociale voordelen toe, waaronder aanvullende pensioenen. De activiteiten van deze fondsen op het stuk van de aanvullende pensioenen worden thans onder het toepassingsgebied van het wetsontwerp gebracht (9). Dit impliceert onder meer dat de uitvoering van de pensioentoezegging moet worden toevertrouwd aan een afzonderlijke rechtspersoon. Mede om die reden werd voorzien in een overgangperiode (10).

2.1.2. Naast de sectorpensioenen worden ook individuele pensioentoezeggingen ten behoeve van werknemers onder het toepassingsgebied van het wetsontwerp gebracht. Om bepaalde misbruiken te vermijden is wel vereist dat dergelijke individuele pensioentoezeggingen op het ogenblik van de eerste arbeidsovereenkomst worden gesloten (11).

Wat het gebruik van de terminologie betreft, mag erop worden gewezen dat «pensioentoezeggingen» een algemene benaming uitmaakt die zowel individuele, als collectieve pensioentoezeggingen omvat. De term «pensioenstelsel» slaat daarentegen enkel op collectieve pensioentoezeggingen (12).

2.1.3. Personen die aangesloten zijn bij een sectorpensioen of een ondernemingspensioen kunnen onder bepaalde voorwaarden na de beëindiging van hun arbeidsovereenkomst opteren voor de derde pijler, met name de eigen financiering van hun aanvullend pensioen, dus zonder inmenging of bijdragen van een werkgever. Ook al geeft de wetgever de voorkeur aan aanvullende pensioenvorming middels collectieve stelsels, toch oordeelde hij dat dit bijzondere geval niet buiten het toepassingsgebied van de wet mocht vallen (13).

2.1.4. Pensioentoezeggingen door publiekrechtelijke rechtspersonen vallen onder het toepassingsgebied van het wetsontwerp, althans voor wat betreft contractuele personeelsleden. Hierbij zijn in de praktijk vooral de autonome overheidsbedrijven relevant.

2.1.5. Aanvullende pensioenstelsels voor zelfstandigen vallen niet onder het toepassingsgebied van de WAP. Het wetsontwerp, dat in hoofdzaak de sociale bescherming van werknemers beoogt, hanteert hetzelfde uitgangspunt. De bedrijfsleidersverzekering voor bestuurders en zaakvoerders valt evenmin onder het toepassingsgebied van de ontworpen regeling (14), al wordt op dat vlak wel een mogelijkheid open gelaten (15).

(8) Zie de wet van 7 januari 1958 betreffende de Fondsen voor bestaanszekerheid. Hierover o.m. J. Van Steenberghe en I. Briens (eds.), Fondsen voor bestaanszekerheid en aanvullende sociale verzekeringen, Brugge, die Keure, 1994.

(9) Zie hierover de memorie van toelichting, Algemene uiteenzetting, onder II.

(10) Artikelen 57 en 58 van het ontwerp.

(11) Artikel 6 van het ontwerp.

(12) Zie ook artikel 4, § 1, 2° en 3°, van het ontwerp.

(13) Artikel 33 van het ontwerp.

(14) Memorie van toelichting, Algemene uiteenzetting, onder I, 4.

(15) Zie artikel 78 van het ontwerp.

Certaines pensions sectorielles existantes sont gérées par les Fonds de sécurité d'existence ou fonds sociaux (8). Créés après la deuxième guerre mondiale par les partenaires sociaux dans certaines branches d'activité en vue de l'octroi d'indemnités de chômage complémentaires, ces fonds accordent actuellement divers avantages sociaux, notamment des pensions complémentaires. Le projet de loi place les activités de ces fonds dans le domaine des pensions complémentaires dans son champ d'application (9). Il en découle, entre autres, que l'exécution de l'engagement de pension doit être confié à une personne morale distincte. C'est notamment pour cette raison qu'une période transitoire a été prévue (10).

2.1.2. Sont également inscrits dans le champ d'application du projet de loi, en plus des pensions sectorielles, les engagements de pension individuels destinés aux travailleurs salariés. Afin d'éviter certains abus, il est cependant obligatoire que ces engagements de pension individuels soient conclus au moment de la conclusion du premier contrat de travail (11).

Du point de vue terminologique, on relèvera que la dénomination générale «engagement de pension» désigne aussi bien les engagements de pension individuels que les engagements de pension collectifs. Par contre, les termes «régime de pension» désignent uniquement des engagements de pension collectifs (12).

2.1.3. Dans certaines circonstances, les personnes affiliées à une pension sectorielle ou à une pension d'entreprise peuvent, au terme de leur contrat de travail, opter pour le troisième pilier, à savoir le financement propre de leur pension complémentaire, c'est-à-dire sans implication ou sans cotisations de la part d'un employeur. Même si le législateur donne la préférence à la constitution de pensions complémentaires au moyen de régimes collectifs, il a estimé que ce cas particulier ne pouvait pas être exclu du champ d'application de la loi (13).

2.1.4. Les engagements de pension des personnes morales de droit public relèvent du champ d'application du projet de loi, du moins en ce qui concerne les membres du personnel contractuel. En pratique, il s'agit avant tout ici des entreprises publiques autonomes.

2.1.5. Les régimes de pension complémentaire des travailleurs indépendants ne relèvent pas du champ d'application de la LPC. Le projet de loi, qui vise essentiellement la protection sociale des travailleurs, repose sur le même principe. L'assurance des dirigeants d'entreprise destinée aux dirigeants et aux gérants ne relève pas non plus du champ d'application du régime en projet (14), même si une possibilité est prévue dans ce domaine (15).

(8) Voir la loi du 7 janvier 1958 concernant les Fonds de sécurité d'existence. Voir, entre autre, à ce sujet : J. Van Steenberghe et I. Briens (eds), «Fondsen voor bestaanszekerheid en aanvullende sociale verzekeringen», Bruges, La Chartre, 1994.

(9) Voir, à ce sujet, l'exposé des motifs, Exposé général, sous II.

(10) Articles 57 et 58 du projet.

(11) Article 6 du projet.

(12) Voir également l'article 4, § 1er, 2° et 3° du projet.

(13) Article 33 du projet.

(14) Exposé des motifs, Exposé général, sous I, 4.

(15) Voir l'article 78 du projet.

B. Inrichting van de pensioentoezegging

2.2. Voor wat betreft de invoering, de wijziging en de opheffing van een pensioentoezegging is het beginsel nog steeds de autonomie van de inrichter van de pensioentoezegging (16). Wel is vereist dat de pensioentoezegging wordt geformaliseerd in een pensioenreglement of een pensioenovereenkomst en vooral dat de uitvoering ervan in beginsel wordt toevertrouwd aan een onderscheiden pensioeninstelling (17).

Voor wat betreft de ondernemingspensioenen wordt deze autonomie van de inrichter gecompenseerd door een beroep op de sociale overlegstructuren binnen de onderneming of, indien er geen vakbondsafvaardiging bestaat, op een wijziging van het arbeidsreglement (18). Gezien de uitbreiding van het toepassingsgebied van de wet tot sectorpensioenen bevat het ontwerp, in vergelijking met de WAP, ook bepalingen met betrekking tot de inrichting op het niveau van een bedrijfstak middels een collectieve arbeidsovereenkomst (19).

In een sectorpensioen kan uitdrukkelijk voorzien worden in een opting-out door bepaalde werkgevers, maar de premies (in een vastbijdrageregeling) of de verworven reserves (in een vasteprestatieregeling) moeten ten minste even hoog blijven. Op het niveau van de onderneming dient bovendien een bijzondere procedure te worden gevolgd (20).

C. «Sociale» pensioentoezeggingen

2.3. Het ontwerp voorziet in een voorkeursbehandeling voor een bijzondere soort van pensioentoezeggingen, die sociale pensioenstelsels worden genoemd. Deze regeling is volledig nieuw in vergelijking met de WAP. Het sociaal karakter van de pensioentoezegging blijkt uit de volgende cumulatieve voorwaarden (21) :

- de pensioentoezegging betreft alle werknemers van de onderneming of alle werknemers die onder het betrokken sectorpensioen vallen (22) ;
- de pensioentoezegging moet bij collectieve arbeidsovereenkomst worden ingesteld, of, indien dit in een onderneming wegens het ontbreken van een overlegstructuur niet mogelijk is, door een bijzondere procedure. De opheffing van het pensioenstelsel veronderstelt een meerderheid van 80 procent van de vertegenwoordigers van werkgevers respectievelijk werknemers;

⁽¹⁶⁾ Artikel 5, § 1, van het ontwerp.

⁽¹⁷⁾ Artikel 5, §§ 2 en 3, van het ontwerp.

⁽¹⁸⁾ Artikel 7 van het ontwerp.

⁽¹⁹⁾ Artikel 8 van het ontwerp.

⁽²⁰⁾ Artikel 9 van het ontwerp.

⁽²¹⁾ Artikelen 10 tot 12 en 42 tot 47 van het ontwerp.

⁽²²⁾ Voor sectorpensioenen wordt niet bepaald dat alle werknemers van de betrokken bedrijfstak moeten worden onderworpen, enerzijds, omdat de stellers van het ontwerp van oordeel zijn dat de sociale partners op sectorniveau hier een beter inzicht in hebben en, anderzijds, omdat bepaalde ondernemingen die bijvoorbeeld in herstructurering zijn moeilijk onderworpen kunnen worden aan een sectorpensioen zoals de andere ondernemingen van dezelfde bedrijfstak.

B. Instauration de l'engagement de pension

2.2. En ce qui concerne l'instauration, la modification et l'abrogation d'un engagement de pension, le principe est toujours celui de l'autonomie de l'organisateur de l'engagement de pension (16). Il est toutefois requis que l'engagement de pension soit formalisé dans un règlement de pension ou dans une convention de pension, et surtout que son exécution soit confiée, en principe, à un organisme de pension distinct (17).

En ce qui concerne les pensions d'entreprise, cette autonomie de l'organisateur est compensée par le recours, au sein de l'entreprise, aux structures de concertation sociale ou, en l'absence de délégation syndicale, par une modification du règlement de travail (18). Compte tenu de l'extension du champ d'application de la loi aux pensions sectorielles, le projet comprend également, par rapport à la LPC, des dispositions relatives à leur instauration, au niveau d'une branche d'activité, par le canal d'une convention collective de travail (19).

En ce qui concerne les pensions sectorielles, certains employeurs peuvent prévoir explicitement un «opting-out» (une option de non-participation), mais les primes (dans un régime de type contributions définies) ou les réserves acquises (dans un régime de type prestations définies) doivent être au moins aussi élevées. En outre, l'entreprise doit suivre une procédure particulière (20).

C. Les engagements de pension «sociaux»

2.3. Le projet prévoit un traitement de faveur pour une catégorie particulière d'engagements de pension, qualifiés de régimes de pension sociaux. Par rapport à la LPC, ces dispositions sont tout à fait neuves. Le caractère social de l'engagement de pension découle des conditions cumulatives suivantes (21) :

- l'engagement de pension vaut pour tous les travailleurs de l'entreprise ou pour tous les travailleurs qui bénéficient de la pension sectorielle concernée (22) ;
- l'engagement de pension doit être instauré par une convention collective de travail ou, si l'absence de structures de concertation dans une entreprise ne le permet pas, selon une procédure spéciale. La décision d'abroger un régime de pension requiert une majorité de 80 % des représentants, respectivement des employeurs et des travailleurs;

⁽¹⁶⁾ Article 5, § 1er, du projet.

⁽¹⁷⁾ Article 5, §§ 2 et 3, du projet.

⁽¹⁸⁾ Article 7 du projet.

⁽¹⁹⁾ Article 8 du projet.

⁽²⁰⁾ Article 9 du projet.

⁽²¹⁾ Articles 10 à 12 et 42 à 47 du projet.

⁽²²⁾ En ce qui concerne les pensions sectorielles, il n'est pas prévu que tous les travailleurs salariés de la branche d'activité concernée doivent être soumis, d'une part parce que les auteurs du projet estiment que les partenaires sociaux sont mieux à même d'en juger au niveau sectoriel et, d'autre part, parce que certaines entreprises qui sont, par exemple, en restructuration peuvent difficilement être soumises à une pension sectorielle de la même manière que les autres entreprises de la même branche d'activité.

- de winst moet onder de aangeslotenen worden verdeeld in verhouding tot hun wiskundige reserves en de kosten moeten worden beperkt, allicht volgens gelijkaardige beginselen als in het reeds genoemde koninklijk besluit van 14 mei 1969;

- de pensioentoezegging gaat gepaard met een «solidariteitstoezegging». De inhoud van deze solidariteitstoezegging wordt door de Koning nader bepaald (23). Deze solidariteitstoezegging kan volgens de memorie van toelichting concreet sociale correctiemaatregelen binnen de pensioenvorming inhouden, zoals bijvoorbeeld een rendementsnivellering of een tenlasteneming van niet-gepresteerde periodes in geval van ziekte of werkloosheid. De solidariteitstoezegging kan echter ook slaan op specifieke overlijdens- en invaliditeitsverzekeringen die losstaan van de pensioenvorming (24). Sectorpensioenen kunnen, voor wat betreft de solidariteitstoezegging, geen opting-out toestaan.

Pensioentoezeggingen die aan deze cumulatieve voorwaarden voldoen, genieten een tweevoudig voordeel : enerzijds worden ze vrijgesteld van de taks op verzekeringscontracten (25) en anderzijds worden bijdragen in verband met deze pensioentoezeggingen uitgezonderd van de loonnorm (26).

D. Toetredingsvoorwaarden

2.4. De bestaande waarborgen inzake niet-discriminatie die reeds in de WAP voorkwamen worden in het ontwerp verder uitgebouwd. Deze waarborgen hebben voornamelijk betrekking op discriminatie naar geslacht, leeftijd, medische toestand en arbeidsduur (27).

Daarnaast bevat het ontwerp, zoals de WAP, waarborgen ten aanzien van werknemers die in dienst waren op het moment van de invoering van een pensioentoezegging op een andere wijze dan middels een collectieve arbeidsovereenkomst, alsook met betrekking tot latere wijzigingen van de pensioentoezegging (28).

E. Verworven reserves en prestaties

2.5. Het leerstuk van de verworven reserves en prestaties binnen aanvullende pensioenstelsels is ongetwijfeld het meest technische en gecompliceerde aspect van de hele regeling.

Verworven reserves zijn de reserves waarop een aangeslotene op een bepaald ogenblik recht heeft. Daarbij wordt gerefereerd aan de actuele waarde van een latere uitkering op een datum die vóór de einddatum van de pensioentoezegging valt. Verworven prestaties zijn de prestaties waarop de aangeslotene op de einddatum recht heeft indien hij bij zijn uittreding uit een pensioentoezegging zijn verworven reserves bij de pensioeninstelling laat.

⁽²³⁾ Artikelen 42 tot 47 van het ontwerp.

⁽²⁴⁾ Memorie van toelichting, Algemene uiteenzetting, onder I, Het luik «solidariteit».

⁽²⁵⁾ Artikel 71 van het ontwerp.

⁽²⁶⁾ Artikel 77 van het ontwerp.

⁽²⁷⁾ Artikelen 13 en 14 van het ontwerp.

⁽²⁸⁾ Artikelen 15 en 16 van het ontwerp.

- les bénéficiaires doivent être répartis entre les affiliés proportionnellement à leurs réserves mathématiques, et les frais doivent être limités, probablement selon des principes semblables à ceux de l'arrêté royal du 14 mai 1969 précité;

- l'engagement de pension est lié à un «engagement de solidarité», dont le contenu est déterminé par le Roi (23). Selon l'exposé des motifs, cet engagement de solidarité peut comprendre concrètement des mesures de correction sociales dans la constitution de la pension comme, par exemple, un nivellement du rendement ou une prise en charge de périodes non prestées en cas de maladie ou de chômage. Cependant, l'engagement de solidarité peut également concerner des assurances spécifiques de décès et d'invalidité, indépendantes de la constitution de la pension (24). En ce qui concerne l'engagement de solidarité, les pensions sectorielles ne peuvent pas accorder d'«opting-out» (option de non-participation).

Les engagements de pension qui remplissent ces conditions cumulatives bénéficient d'un double avantage : d'une part, ils sont exemptés de la taxe annuelle sur les contrats d'assurance (25) et, d'autre part, les cotisations relatives à ces engagements de pension ne sont pas prises en compte pour la norme salariale (26).

D. Conditions d'adhésion

2.4. Les garanties existantes en matière de non-discrimination, déjà prévues par la LPC, sont étendues dans ce projet. Ces garanties ont essentiellement trait au sexe, à l'âge, à l'état de santé et au temps de travail (27).

En outre, le projet comprend, comme la LPC, des garanties applicables aux travailleurs qui étaient en service au moment de l'instauration d'un engagement de pension autrement que par une convention collective de travail, ainsi que concernant les modifications ultérieures de l'engagement de pension (28).

E. Réserves et prestations acquises

2.5. La théorie des réserves et prestations acquises, développée dans le cadre des régimes de pensions complémentaires, est sans nul doute l'élément le plus technique et le plus complexe de toute la réglementation.

Les réserves acquises sont des réserves auxquelles un affilié a droit à un moment déterminé. A cet égard, il est renvoyé à la valeur actuelle qu'une allocation ultérieure atteint à une date antérieure à celle d'expiration de l'engagement de pension. Les prestations acquises sont des prestations auxquelles l'affilié a droit à la date d'expiration si, au moment de sa sortie d'un engagement de pension, il laisse ses réserves acquises dans l'organisme de pension.

⁽²³⁾ Articles 42 à 47 du projet.

⁽²⁴⁾ Exposé des motifs, Exposé général, sous I, Volet «solidarité».

⁽²⁵⁾ Article 71 du projet.

⁽²⁶⁾ Article 77 du projet.

⁽²⁷⁾ Articles 13 et 14 du projet.

⁽²⁸⁾ Articles 15 et 16 du projet.

De aangeslotene kan na één jaar aanspraak maken op verworven reserves en prestaties (29). De pensioenformule mag niet zo worden opgesteld dat de bepalingen met betrekking tot de verworven reserves worden omzeild (30).

De bepalingen inzake de minimale verworven reserves worden uitgebreider geregeld dan in de WAP. Het ontwerp regelt de minimale verworven reserves afzonderlijk voor vastbijdrage-regelingen en voor streefdoelregelingen («vaste prestaties»).

Men spreekt van een vastbijdrageregeling als de pensioen-toezegging uitgaat van vaste of aan het salaris gekoppelde bijdragen die door de pensioeninstelling worden belegd. De opbrengst van deze bijdragen op de einddatum van de pensioentoezegging is onzeker en het risico ligt ter zake bij de aangeslotene en niet bij de inrichter.

In een streefdoelregeling of vasteprestatieregeling zegt de inrichter een bepaald resultaat toe, dat meestal bestaat in het toekennen op de einddatum van een aan het salaris en de anciënniteit gekoppelde pensioenrente of pensioenkapitaal.

Gezien de eigenheid van beide soorten van pensioen-toezegging worden de minimale verworven reserves ook afzonderlijk bepaald (31). Voor een aantal bijzondere gevallen worden specifieke bepalingen opgenomen (32).

De verworven reserves moeten ten minste gelijk zijn aan het bedrag van de persoonlijke bijdragen van de aangeslotene, zij het met een zekere correctie (33), zoals de WAP ook reeds bepaalde. Opvallend en nieuw is echter de invoering van een gewaarborgd minimumrendement voor werkgeversbijdragen in pensioentoezeggingen van het type vaste bijdragen. De stellers van het ontwerp beogen met deze laatste maatregel een correctie door te voeren op het feit dat het risico voor de opbrengst van deze pensioentoezegging volledig bij de werknemer ligt (34).

Het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst regelt de vaststelling van de pensioenrechten bij de opheffing van de pensioentoezegging (35). De gegevens in verband met onder meer de verworven reserves moeten jaarlijks aan de aangeslotenen worden meegedeeld (36).

In beginsel kunnen de prestaties pas worden uitbetaald of de reserves worden afgekocht door de aangeslotene vanaf het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Volgens de tekst die aan de Raad van State, afdeling wetgeving, werd voorge-

⁽²⁹⁾ Artikel 17 van het ontwerp.

⁽³⁰⁾ Artikel 23 van het ontwerp.

⁽³¹⁾ Artikelen 18 en 19 van het ontwerp.

⁽³²⁾ Artikelen 20 tot 22 van het ontwerp.

⁽³³⁾ Artikel 24, § 1, van het ontwerp.

⁽³⁴⁾ Artikel 24, § 2, van het ontwerp.

⁽³⁵⁾ Artikel 25 van het ontwerp.

⁽³⁶⁾ Artikel 26 van het ontwerp.

L'affilié peut, après un an, faire valoir des droits sur les réserves et les prestations acquises (29). La formule de pension ne peut être définie de manière à contourner les dispositions relatives aux réserves acquises (30).

Les dispositions concernant les réserves acquises minimales ont une portée plus étendue que dans la LPC. Le projet contient des dispositions distinctes en matière de réserves acquises minimales selon qu'il s'agit d'un système de contributions définies ou d'un système d'objectifs à atteindre («prestations définies»).

Il est question de système de contributions définies lorsque l'engagement de pension est basé sur des montants fixes ou liés au salaire, placés par l'organisme de pension. Le rendement de ces contributions à la date d'expiration de l'engagement de pension n'est pas garanti et le risque que comporte ce système est assumé non pas par l'organisateur, mais par l'affilié.

Dans un système d'objectifs à atteindre ou de prestations définies, l'organisateur s'engage à atteindre un résultat déterminé, consistant le plus souvent à octroyer, à la date d'expiration, une rente ou un capital de pension liés au salaire et à l'ancienneté.

Compte tenu de la particularité des deux types d'engagement de pension, les réserves acquises minimales sont également fixées de manière distincte (31). Certains cas particuliers font l'objet de dispositions spécifiques (32).

Les réserves acquises doivent être au moins égales au montant des cotisations personnelles de l'affilié, fût-ce avec une certaine correction (33), comme le prévoyait déjà la LPC. La singularité et la nouveauté du texte en projet tiennent en ce qu'il instaure un rendement minimum garanti pour les cotisations patronales versées dans le cadre des engagements de pension de type contributions définies. Par cette dernière mesure, les auteurs du projet entendent apporter un correctif au principe selon lequel le risque relatif au rendement de cet engagement de pension est entièrement assumé par le travailleur (34).

Le règlement de pension ou la convention de pension fixe les règles pour la détermination des droits de pension lors de la résiliation de l'engagement de pension (35). Les données concernant notamment les réserves acquises doivent être communiquées chaque année aux affiliés (36).

En principe, l'affilié ne peut liquider les prestations ou racheter les réserves qu'à partir du moment où il atteint l'âge légal de la retraite. Selon le texte soumis au Conseil d'État, section de législation, les prépensionnés n'ont pas cette faculté de liquida-

⁽²⁹⁾ Article 17 du projet.

⁽³⁰⁾ Article 23 du projet.

⁽³¹⁾ Articles 18 et 19 du projet.

⁽³²⁾ Articles 20 à 22 du projet.

⁽³³⁾ Article 24, § 1er, du projet.

⁽³⁴⁾ Article 24, § 2, du projet.

⁽³⁵⁾ Article 25 du projet.

⁽³⁶⁾ Article 26 du projet.

legd komen bruggepensioneerden niet in aanmerking voor vervroegde uitbetaling of afkoop (37). De aangeslotene kan de omzetting vragen van het uitgekeerde kapitaal in een rente (38).

F. Uittreding

2.6. De uittreding van een werknemer uit een pensioentoezegging - veelal in het geval van een beëindiging van de arbeidsovereenkomst - werd eveneens aangepast in vergelijking met de WAP. Zo diende er rekening mee te worden gehouden dat, in tegenstelling tot de regeling van de WAP, de beëindiging van de arbeidsovereenkomst niet automatisch de uittreding uit de pensioentoezegging impliceert, omdat men kan overstappen naar een nieuwe werkgever die onder hetzelfde sectorpensioen valt.

Het beginsel is nog steeds dat de uittreding op zich niet kan worden gesanctioneerd door een vergoeding, een verlies van winstdeling of een vermindering van de verworven reserves. De eventuele tekorten in de verworven reserves moeten door de inrichter worden aangezuiverd (39). Er wordt voorzien in een procedure voor de nodige kennisgevingen (40).

De aangeslotene heeft de keuze tussen verschillende mogelijkheden (41) :

- het overdragen van zijn verworven reserves naar een pensioentoezegging bij zijn nieuwe werkgever/bedrijfstak, waar ze eventueel in een «onthaalstructuur» kunnen worden ondergebracht;
- het overdragen van zijn verworven reserves naar een pensioeninstelling bedoeld in het voornoemde koninklijk besluit van 14 mei 1969 of naar een pensioeninstelling die aan gelijkwaardige voorwaarden voldoet en die nog door de Koning moeten worden vastgesteld;
- zijn verworven reserves bij de pensioeninstelling laten zonder wijziging van de pensioentoezegging;
- zijn verworven reserves onderbrengen in een «onthaalstructuur».

Een bijzonder geval betreft de «persoonlijke pensioeneis», met name de vraag van de aangeslotene om onder bepaalde voorwaarden na uittreding zelf verder in te staan voor de financiering van zijn aanvullend pensioen (42).

G. Verandering van pensioeninstelling en overdrachten

2.7. In afwijking van de regelgeving inzake verzekeringen (43) wordt een bijzondere regeling opgenomen voor het geval dat de inrichter van een pensioentoezegging beroep wil doen op een nieuwe pensioeninstelling (44). Onder bepaalde

⁽³⁷⁾ Artikel 27 van het ontwerp, alsook de memorie van toelichting.

⁽³⁸⁾ Artikel 28 van het ontwerp.

⁽³⁹⁾ Artikelen 29 en 30 van het ontwerp.

⁽⁴⁰⁾ Artikel 31 van het ontwerp.

⁽⁴¹⁾ Artikel 32 van het ontwerp.

⁽⁴²⁾ Artikel 33 van het ontwerp.

⁽⁴³⁾ Memorie van toelichting, commentaar bij de artikelen 34 tot 36.

⁽⁴⁴⁾ Artikelen 34 tot 36 van het ontwerp.

tion anticipée ou de rachat (37). L'affilié peut demander à ce que le capital octroyé soit converti en rente (38).

F. Sortie

2.6. La sortie d'un travailleur d'un engagement de pension - le plus souvent du fait de l'expiration du contrat de travail - a également été adaptée par rapport à celle prévue par la LPC. Contrairement au système de la LPC, l'expiration du contrat de travail n'entraîne pas nécessairement la sortie de l'engagement de pension, puisque le travailleur peut entrer chez un nouvel employeur soumis au même régime de pension sectoriel.

Le principe selon lequel la sortie ne peut être sanctionnée par une indemnité, une perte de participation aux bénéfices ou une réduction des réserves acquises, est toujours d'application. L'organisateur est tenu d'apurer les éventuelles réserves acquises manquantes (39). Le texte prévoit une procédure à suivre pour effectuer les notifications de rigueur (40).

Plusieurs possibilités s'offrent à l'affilié (41) :

- transférer ses réserves acquises dans un engagement de pension chez son nouvel employeur/dans sa nouvelle branche d'activité, où elles seront éventuellement transférées dans une «structure d'accueil»;
- transférer ses réserves acquises auprès d'un organisme de pension visé dans l'arrêté royal du 14 mai 1969 précité ou auprès d'un organisme de pension remplissant des conditions similaires qu'il incombera au Roi de fixer;
- laisser ses réserves acquises auprès de l'organisme de pension sans modification de l'engagement de pension;
- transférer ses réserves acquises dans une «structure d'accueil».

Un cas particulier a trait à l'«exigence de pension personnelle», qui consiste pour l'affilié à demander à assumer lui-même, à certaines conditions, le financement de sa pension complémentaire après sa sortie (42).

G. Changement d'organisme de pension et transferts

2.7. Par dérogation à la réglementation sur les assurances (43), des règles particulières s'appliquent au cas dans lequel l'organisateur d'un engagement de pension souhaite avoir recours aux services d'un nouvel organisme de pension (44). Sous

⁽³⁷⁾ Article 27 du projet et exposé des motifs.

⁽³⁸⁾ Article 28 du projet.

⁽³⁹⁾ Articles 29 et 30 du projet.

⁽⁴⁰⁾ Article 31 du projet.

⁽⁴¹⁾ Article 32 du projet.

⁽⁴²⁾ Article 33 du projet.

⁽⁴³⁾ Exposé des motifs, commentaire des articles 34 à 36.

⁽⁴⁴⁾ Articles 34 à 36 du projet.

voorwaarden kan een onderzoek van de Pensioenraad (45) naar de uitvoering van een sectorpensioen leiden tot een aanbeveling met betrekking tot de pensioeninstelling die dit sectorpensioen beheert (46).

De overgang van een onderneming of een gedeelte ervan, ook in geval van fusie, kan niet leiden tot een vermindering van de verworven reserves van de aangeslotenen. Een verandering van paritair (sub)comité mag in beginsel niet leiden tot een vermindering van de pensioentoezegging (47).

H. Inpraak van de werknemers en transparantie

2.8. Er wordt naar analogie van de WAP voorzien in een inspraakregeling voor de ondernemingspensioenen. Deze regeling wordt in het ontwerp tot op zekere hoogte uitgebreid naar individuele pensioentoezeggingen (48). Voor sectorpensioenen wordt niet voorzien in een gelijkaardige regeling, allicht omdat de stellers van het ontwerp aannemen dat op dat niveau de sociale partners hoe dan ook vertegenwoordigd zijn.

Voor wat betreft de pensioenfondsen (voorzorginstellingen) wordt een vorm van paritair beheer ingevoerd die reeds in beperkte mate gold krachtens een in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomst (49). Voor andere pensioeninstellingen (verzekeraars) wordt een vorm van paritair toezicht ingevoerd (50).

Elk jaar moet een verslag worden opgemaakt ten behoeve van de inrichter van de pensioentoezegging, dat op verzoek aan de aangeslotenen wordt meegedeeld (51).

I. Wijzigingsbepalingen

2.9. Het ontwerp strekt tot het wijzigen van uiteenlopende wetsbepalingen.

Een wijziging van de hypotheekwet van 16 december 1851 beoogt de invoering van een nieuw algemeen voorrecht op roerende goederen voor wat betreft de bijdragen voor de solidariteits- toezegging in sociale pensioenstelsels (52).

Het stelsel van het meermaals genoemde koninklijk besluit van 14 mei 1969 wordt opengesteld voor alle verzekerings- ondernemingen en -instellingen onder voorwaarden die de Koning nog zal moeten vaststellen. De beginselen van het voornoemde besluit zullen blijven gehandhaafd, met name de verdeling van de winst onder de aangeslotenen in verhouding tot hun wiskundige reserves en de beperking van de kosten.

⁽⁴⁵⁾ Zie artikel 51 van het ontwerp.

⁽⁴⁶⁾ Artikel 37bis van het ontwerp.

⁽⁴⁷⁾ Artikel 37 van het ontwerp.

⁽⁴⁸⁾ Artikelen 38 en 39 van het ontwerp.

⁽⁴⁹⁾ Memorie van toelichting, commentaar bij artikel 40.

⁽⁵⁰⁾ Artikel 40 van het ontwerp.

⁽⁵¹⁾ Artikel 41 van het ontwerp.

⁽⁵²⁾ Artikel 61 van het ontwerp.

certaines conditions, l'examen par le Conseil des pensions (45) de l'exécution d'une pension sectorielle peut donner lieu à une recommandation au sujet de l'organisme de pension qui assume la gestion de cette pension sectorielle (46).

Le transfert d'entreprise ou d'une partie d'entreprise, y compris en cas de fusion, ne peut entraîner une réduction des réserves acquises des affiliés. En principe, le changement de (sous-)commission paritaire ne peut entraîner de diminution de l'engagement de pension (47).

H. Participation des travailleurs et transparence

2.8. A l'instar de la LPC, le projet prévoit un régime de participation pour les pensions d'entreprise. Le projet étend dans une certaine mesure ce régime à des engagements individuels de pension (48). Aucun régime analogue n'est prévu en ce qui concerne les pensions sectorielles, les auteurs du projet présumant probablement que les partenaires sociaux sont de toute façon représentés à ce niveau.

Pour ce qui est des fonds de pension (institutions de prévoyance), le projet instaure une forme de gestion paritaire qui s'appliquait d'ores et déjà dans une certaine mesure en vertu d'une convention collective de travail conclue au sein du Conseil national du travail (49). Quant aux autres organismes de pension (assureurs), il est prévu de les soumettre à une forme de surveillance paritaire (50).

Un rapport annuel, communiqué aux affiliés qui en font la demande, doit être rédigé à l'intention de l'organisateur de l'engagement de pension (51).

I. Dispositions modificatives

2.9. Le projet tend à modifier des dispositions législatives hétérogènes.

La modification de la loi hypothécaire du 16 décembre 1851 a pour objet d'instaurer un nouveau privilège général sur les meubles en matière de contributions à l'engagement de solidarité relevant des régimes de pension sociaux (52).

Le régime prévu par l'arrêté royal du 14 mai 1969 précité est ouvert à tous les organismes assureurs et à toutes les entreprises d'assurance, à des conditions qu'il appartiendra au Roi de fixer. Les principes énoncés dans l'arrêté susvisé, à savoir la répartition des bénéfices entre les affiliés proportionnellement aux réserves mathématiques et à la limitation des frais, seront maintenus. Il ne fait aucun doute qu'un agrément spécifique

⁽⁴⁵⁾ Voir article 51 du projet.

⁽⁴⁶⁾ Article 37bis du projet.

⁽⁴⁷⁾ Article 37 du projet.

⁽⁴⁸⁾ Articles 38 et 39 du projet.

⁽⁴⁹⁾ Exposé des motifs, commentaire de l'article 40.

⁽⁵⁰⁾ Article 40 du projet.

⁽⁵¹⁾ Article 41 du projet.

⁽⁵²⁾ Article 61 du projet.

Vast staat dat er nog steeds een specifieke erkenning vereist zal zijn (53). Er zij aan herinnerd dat de eerder beschreven sociale pensioentoezeggingen enkel beheerd kunnen worden door instellingen die voldoen aan deze, nog nader vast te stellen voorwaarden. De stellers van het ontwerp maken zich eveneens sterk dat deze aanpassingen ook incoherenties zullen wegwerken tussen het bestaande besluit en de bepalingen van deze wet, alsook het KB-Leven (54). Met het oog op deze aanpassingen wordt alvast de rechtsgrond van het besluit gewijzigd (55).

De reeds genoemde wet van 9 juli 1975 wordt op een aantal punten aangepast, onder meer om het toepassingsgebied te verduidelijken voor wat betreft de verzorgingsinstellingen, alsook inzake de inrichting van deze verzorgingsinstellingen (56).

Het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wordt op een aantal punten aangepast aan bepalingen van dit ontwerp (57).

Het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen wordt eveneens aangepast, voornamelijk met het oog op de vrijstelling van de jaarlijkse taks op de verzekeringscontracten voor wat betreft de solidariteitstoezeggingen (58).

De wet van 11 april 1995 tot invoering van het «handvest» van de sociaal verzekerde wordt aangepast met het oog op de toepassing ervan op de rechtspersonen die belast zijn met de uitvoering van de solidariteitstoezegging (59).

Met het oog op de uitzondering op de loonnorm, voor wat betreft bijdragen voor sociale pensioentoezeggingen, wordt de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen aangepast (60).

J. Toezicht, strafbepalingen en verjaring van rechtsvoorwaarden

2.10. In vergelijking met de WAP wordt het toezicht door de Controledienst voor Verzekeringen (afgekort : CDV) versterkt. Voor wat betreft de sectorpensioenen moet een tweemaaljaars rapport worden opgesteld ten behoeve van de CDV. Daarnaast wordt voorzien in een meldingsplicht voor de erkende commissarissen en actuarissen voor feiten of beslissingen die een inbreuk uitmaken op de wet en haar uitvoeringsbesluiten (61).

⁽⁵³⁾ Memorie van toelichting, commentaar bij artikel 62.

⁽⁵⁴⁾ Zie de artikelen 10, § 1, 4°, en 11, § 1, 4°, van het ontwerp.

⁽⁵⁵⁾ Artikel 62 van het ontwerp.

⁽⁵⁶⁾ Artikelen 63 tot 65 van het ontwerp.

⁽⁵⁷⁾ Artikelen 66 tot 69 van het ontwerp.

⁽⁵⁸⁾ Artikelen 70 tot 75 van het ontwerp.

⁽⁵⁹⁾ Artikel 76 van het ontwerp.

⁽⁶⁰⁾ Artikel 77 van het ontwerp.

⁽⁶¹⁾ Artikelen 48 tot 50 van het ontwerp.

sera toujours requis (53). Pour rappel, les engagements sociaux de pension décrits ci-dessus ne peuvent être gérés que par des organismes qui remplissent ces conditions, lesquelles restent à préciser. Les auteurs du projet invoquent également la suppression, grâce à ces modifications, de certaines incohérences entre l'arrêté existant et les dispositions de cette loi, ainsi qu'avec l'arrêté royal vie (54). Le fondement légal de l'arrêté est d'ores et déjà modifié en perspective de ces modifications (55).

Certains points de la loi du 9 juillet 1975 précitée sont adaptés, notamment afin de préciser le champ d'application pour ce qui concerne les institutions de prévoyance et l'organisation de celles-ci (56).

Certains points du Code des impôts sur les revenus 1992 sont adaptés aux dispositions du présent projet (57).

Le Code des taxes assimilées au timbre subit également certaines modifications, qui ont pour principal objet d'instaurer une exonération de la taxe annuelle sur les contrats d'assurance en ce qui concerne les engagements de solidarité (58).

La loi du 11 avril 1995 visant à instituer la «charte» de l'assuré social est adaptée dans la perspective de son application aux personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité (59).

La loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité est modifiée afin de déroger à la norme salariale en ce qui concerne les cotisations versées dans le cadre d'engagements sociaux de pension (60).

J. Contrôle, dispositions pénales et prescription d'actions judiciaires

2.10. Par rapport à la LPC, le contrôle dont est chargé l'Office de Contrôle des Assurances (en abrégé : OCA), est renforcé. En ce qui concerne les pensions sectorielles, un rapport bisannuel doit être rédigé à l'intention de l'OCA. Le projet prévoit par ailleurs l'obligation pour les commissaires et les actuaires agréés de signaler les faits ou les décisions constituant une infraction à la loi et à ses arrêtés d'exécution (61).

⁽⁵³⁾ Exposé des motifs, commentaire de l'article 62.

⁽⁵⁴⁾ Voir les articles 10, § 1er, 4°, et 11, § 1er, 4°, du projet.

⁽⁵⁵⁾ Article 62 du projet.

⁽⁵⁶⁾ Articles 63 à 65 du projet.

⁽⁵⁷⁾ Articles 66 à 69 du projet.

⁽⁵⁸⁾ Articles 70 à 75 du projet.

⁽⁵⁹⁾ Article 76 du projet.

⁽⁶⁰⁾ Article 77 du projet.

⁽⁶¹⁾ Articles 48 à 50 du projet.

Een Pensioenraad wordt opgericht die als coördinerende instantie tussen de verschillende bevoegde administraties belast wordt met de opvolging en de evaluatie van de wet. Er wordt eveneens een Pensioencommissie opgericht die als adviesorgaan fungeert ten behoeve van de bevoegde ministers, de Pensioenraad en de CDV. Deze commissie wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van de sociale partners, de pensioeninstellingen, de gepensioneerden en uit deskundigen (62).

De strafsancties die reeds in de WAP voorkwamen, worden met enkele aanpassingen overgenomen. Daarnaast wordt de verjaringstermijn geregeld voor rechtsvorderingen wegens het niet-betalen van bijdragen door de inrichter of werkgever (63).

K. Slotbepalingen, overgangsbepalingen en inwerkingtreding

2.11. Om te vermijden dat gedetacheerde werknemers die aangesloten zijn bij een pensioenstelsel van een andere lidstaat verplicht zouden worden om zich aan te sluiten bij een pensioenstelsel naar Belgisch recht - hierbij denke men vooral aan de sociale pensioenstelsels op ondernemingsniveau, die vereisen dat alle werknemers van de onderneming worden aangesloten -, wat in strijd zou zijn met de richtlijn 98/49/EG, worden die werknemers onttrokken aan het toepassingsgebied van de wet (64).

De Koning wordt gemachtigd om een regeling in te stellen inzake andere aanvullende verzekeringen, zoals bijvoorbeeld invaliditeitsverzekeringen. Ook voor een bepaalde categorie van zelfstandigen, namelijk de bedrijfsleiders, wordt Hij gemachtigd om een regeling in te stellen inzake aanvullende pensioenen en andere aanvullende verzekeringen (65).

In het ontwerp worden voorts overgangsbepalingen ingeschreven met betrekking tot de prestaties en reserves voor bestaande pensioentoezeggingen. Voor wat betreft de pensioentoezeggingen (ondernemingspensioenen) die reeds onder de WAP vielen, wordt de overgangsbepaling van de WAP hernomen (66). Voor enkele nieuw geregelde pensioentoezeggingen, alsook voor de nodige aanpassingen van alle pensioenreglementen en -overeenkomsten, worden geëigende overgangsbepalingen opgenomen (67). Voor bepaalde specifieke maatregelen wordt eveneens voorzien in overgangsbepalingen (68).

Het merendeel van de bepalingen van het ontwerp zal in werking treden op een door de Koning vast te stellen datum (69).

Il est créé un Conseil des Pensions dont la mission, en tant qu'instance de coordination entre les différentes administrations compétentes, consiste à assurer le suivi et l'évaluation de la loi. Il est également institué une Commission des Pensions, qui remplit un rôle consultatif pour les ministres compétents, le Conseil des Pensions et l'OCA. Cette commission se compose de représentants des partenaires sociaux, des organismes de pension, des pensionnés et d'experts (62).

Le projet reproduit les sanctions pénales qui étaient déjà prévues dans la LPC, en les adaptant sur certains points. Il fixe par ailleurs le délai de prescription pour les actions judiciaires intentées en raison du non-paiement des contributions par l'organisateur ou l'employeur (63).

K. Dispositions finales, dispositions transitoires et entrée en vigueur

2.11. Afin d'éviter que des travailleurs détachés affiliés à un régime de pension d'un autre État membre soient obligés de s'affilier à un régime de pension de droit belge - il s'agira surtout des régimes de pension sociaux à l'échelon de l'entreprise, qui requièrent l'affiliation de tous les travailleurs de l'entreprise -, ce qui serait contraire à la directive 98/49/CE, ces travailleurs sont soustraits au champ d'application de la loi (64).

Le Roi est habilité à instaurer un régime concernant les autres assurances complémentaires, telles que les assurances invalidité, par exemple. Il se voit également conférer le pouvoir d'instaurer un régime relatif aux pensions complémentaires et aux autres assurances complémentaires pour une certaine catégorie d'indépendants, à savoir les dirigeants d'entreprise (65).

Le projet contient par ailleurs des dispositions transitoires concernant les prestations et les réserves des engagements de pension existants. Pour ce qui est des engagements de pension (pensions d'entreprise) déjà soumis aux dispositions de la LPC, le projet reproduit la disposition transitoire inscrite dans la LPC (66). Des dispositions transitoires spécifiques sont prévues pour certains engagements de pension nouvellement réglementés, de même que pour les adaptations dont tous les règlements et toutes les conventions de pension doivent faire l'objet (67). Des dispositions transitoires sont également prévues à l'égard de certaines mesures spécifiques (68).

La plupart des dispositions du projet entreront en vigueur à une date qu'il appartiendra au Roi de fixer (69).

⁽⁶²⁾ Artikelen 51 en 52 van het ontwerp.

⁽⁶³⁾ Artikelen 53 en 54 van het ontwerp.

⁽⁶⁴⁾ Artikel 77bis van het ontwerp.

⁽⁶⁵⁾ Artikel 78 van het ontwerp.

⁽⁶⁶⁾ Artikel 55 van het ontwerp.

⁽⁶⁷⁾ Artikelen 56 tot 58 en 60 van het ontwerp.

⁽⁶⁸⁾ Artikelen 59 tot 59ter van het ontwerp.

⁽⁶⁹⁾ Artikel 82 van het ontwerp.

⁽⁶²⁾ Articles 51 et 52 du projet.

⁽⁶³⁾ Articles 53 et 54 du projet.

⁽⁶⁴⁾ Article 77bis du projet.

⁽⁶⁵⁾ Article 78 du projet.

⁽⁶⁶⁾ Article 55 du projet.

⁽⁶⁷⁾ Articles 56 à 58 et 60 du projet.

⁽⁶⁸⁾ Articles 59 à 59ter du projet.

⁽⁶⁹⁾ Article 82 du projet.

ONDERZOEK VAN DE TEKSTArtikel 3

Met betrekking tot het territoriale toepassingsgebied wordt in de WAP thans niets geregeld. Het ontwerp bevat in dat verband evenmin nadere regels, zodat dient te worden teruggevallen op de principes van het internationaal privaatrecht. Vraag is of die principes steeds van aard zijn om tot een eenduidige en voldoende rechtszekere toepassing van de ontworpen regeling te leiden.

Zo is het niet op het eerste gezicht duidelijk in welke gevallen de ontworpen regeling van toepassing is indien de werkgever of de pensioeninstelling in het buitenland is gevestigd. De toepassing van de ontworpen regeling kan bijvoorbeeld ook vragen oproepen bij detachering van een Belgische werknemer, in geval van een duurzame tewerkstelling buiten België met een arbeidsovereenkomst naar Belgisch recht, of ingeval het gaat om een buitenlandse werknemer van een Belgische werkgever die in diverse landen wordt tewerkgesteld.

De gemachtigde ambtenaar gaf in dat verband de volgende verduidelijking :

«De arbeidsrechtelijke IPR-regels volstaan. Dit leidt niet tot moeilijkheden : het feit dat de werkgever en/of de pensioeninstelling in het buitenland zijn gevestigd heeft geen invloed aangezien het meest toegepaste criterium de plaats is waar de werknemer gewoonlijk zijn werk verricht. Dit geldt ook voor de detachering (d.w.z. tewerkstelling buiten België) waar slechts detachering voor lange duur aan de WAP ontsnapt. Dit mag er evenwel niet toe leiden dat de werknemer de bescherming verliest welke hij geniet op grond van de dwingende bepalingen van de WAP.

De werknemer van een Belgische werkgever die in verschillende landen werkt met een arbeidsovereenkomst naar Belgisch recht valt eveneens volgens de IPR-regels onder de WAP aangezien het recht wordt toegepast van de vestiging die hem aangeworven heeft».

Artikel 4

1. In verband met artikel 4, § 1, 10°, van het ontwerp, wordt in de memorie van toelichting gesteld :

«Voor alle duidelijkheid wordt de aandacht erop gevestigd dat wanneer de werkgever gebruik maakt van de mogelijkheid om de uitvoering van een sectoraal pensioenstelsel zelf te organiseren, dit stelsel wordt beschouwd als een ondernemingspensioenstelsel».

De duidelijkheid waaraan in het aangehaalde citaat wordt gerefereerd, zou erbij zijn gebaat indien de erin beoogde gelijkstelling zou worden geëxpliciteerd in de tekst van het ontwerp.

2. In aansluiting op de opmerking onder 1, moet - meer in het algemeen - worden vastgesteld dat, in geval van «mengvormen» zoals bedoeld in artikel 4, § 1, 10°, van het ontwerp, doch ook in bijvoorbeeld artikel 9, niet steeds duidelijk is in welke

EXAMEN DU TEXTEArticle 3

En ce qui concerne le champ d'application territorial, la LPC ne règle rien à l'heure actuelle. Le projet ne comporte pas d'avantage de modalités à ce propos, en sorte qu'il faut s'en reporter aux principes du droit international privé. La question se pose de savoir si ces principes permettent toujours d'appliquer les dispositions en projet de manière non équivoque juridiquement sûre.

A première vue, il n'apparaît pas clairement, en effet, dans quels cas les dispositions en projet s'appliquent lorsque l'employeur ou l'organisme de pension est établi à l'étranger. L'application des dispositions en projet peut, par exemple, soulever des questions en cas de détachement d'un travailleur belge lorsqu'il s'agit d'un emploi de longue durée en dehors de la Belgique dans les liens d'un contrat de travail de droit belge ou lorsqu'il s'agit d'un travailleur étranger occupé par un employeur belge dans divers pays.

Le fonctionnaire délégué a fourni les éclaircissements suivants à ce propos :

«De arbeidsrechtelijke IPR-regels volstaan. Dit leidt niet tot moeilijkheden : het feit dat de werkgever en/of de pensioeninstelling in het buitenland zijn gevestigd heeft geen invloed aangezien het meest toegepaste criterium de plaats is waar de werknemer gewoonlijk zijn werk verricht. Dit geldt ook voor de detachering (d.w.z. tewerkstelling buiten België) waar slechts detachering voor lange duur aan de WAP ontsnapt. Dit mag er evenwel niet toe leiden dat de werknemer de bescherming verliest welke hij geniet op grond van de dwingende bepalingen van de WAP.

De werknemer van een Belgische werkgever die in verschillende landen werkt met een arbeidsovereenkomst naar Belgisch recht valt eveneens volgens de IPR-regels onder de WAP aangezien het recht wordt toegepast van de vestiging die hem aangeworven heeft».

Article 4

1. En ce qui concerne l'article 4, § 1er, 10°, du projet, l'exposé des motifs précise ce qui suit :

«Pour toute clarté, on attire l'attention sur le fait que lorsque l'employeur fait usage de la possibilité d'organiser lui-même l'exécution du régime de pension sectoriel, le régime de pension est alors considéré comme un régime de pension d'entreprise».

Dans l'intérêt de la clarté à laquelle la citation évoquée fait référence, il serait préférable que l'assimilation y visée soit explicitée dans le texte du projet.

2. Dans le prolongement de l'observation sous 1, il faut relever - d'une manière plus générale - qu'en cas de «formes mixtes» au sens de l'article 4, § 1er, 10°, du projet, mais également au sens, par exemple, de l'article 9, on n'aperçoit pas tou-

mate dient te worden voldaan aan de procedurele voorwaarden voor elk van beide vormen, zijnde de sector- en ondernemingspensioenen.

De gemachtigde ambtenaar verstrekke in dat verband de volgende toelichting :

«- Een stelsel, ingericht door een werkgever door middel van opting out is een ondernemingspensioenstelsel : de inrichter is immers een individuele werkgever. Voor de duidelijkheid werd dit toch in de memorie van toelichting gepreciseerd.

Opgemerkt kan worden dat de voordelen die de werkgever belooft minstens evengoed moeten zijn als de voordelen voorzien in het sectorplan.

Alle regels voor de ondernemingspensioenstelsels zijn van toepassing op een opting out-stelsel tenzij er in de wet expliciet van wordt afgeweken (bv. overlegprocedures bij invoering, paritair beheer).

Uittreding uit zo'n opting out-stelsel valt dus onder de definitie van artikel 4, 10°, b): beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

- Bij opting out moeten er bij de invoering in feite zowel op sectorvlak als op ondernemingsvlak bepaalde procedures worden gevolgd :

° op sectorvlak wordt het sectorplan ingevoerd overeenkomstig artikel 8 (en 10 bij een sociaal stelsel)

° op ondernemingsvlak voert een werkgever de voordelen van het sectorplan in overeenkomstig artikel 9 (en 11, § 2 bij een sociaal sectorplan)

- Bij opting up voorziet de werkgever in bijkomende voordelen bovenop de voordelen van het sectorplan. Hij kan hiervan zelfs een sociaal plan maken indien het plan voldoet aan de voorwaarden van artikel 11 § 1)

De te volgen regels en procedures zijn die van de gewone ondernemingsplannen (invoering : artikel 7 en voor een sociaal plan artikel 11, § 1)».

Uit het antwoord van de gemachtigde ambtenaar blijkt in essentie dat voor de mengvormen van sectorpensioenen en ondernemingspensioenen de procedurele regels cumulatief moeten worden toegepast. Dit wordt best met zoveel woorden in de tekst van het ontwerp tot uitdrukking gebracht.

Artikel 6

In zoverre artikel 6, § 2, van het ontwerp moet worden geacht een uitzondering te bevatten op het principe, vermeld in artikel 5, § 1, kan ter wille van de duidelijkheid worden overwogen de woorden «bedoeld in artikel 5, § 1», die voorkomen in artikel 6, § 2, van het ontwerp, te vervangen door de woorden «in afwijking van artikel 5, § 1».

jours clairement dans quelle mesure il faut remplir les conditions de procédure relatives à chacune de ces formes, à savoir les pensions sectorielles et les pensions d'entreprise.

A ce propos, le fonctionnaire délégué a fourni les éclaircissements suivants :

«-Een stelsel, ingericht door een werkgever door middel van opting out is een ondernemingspensioenstelsel : de inrichter is immers een individuele werkgever. Voor de duidelijkheid werd dit toch in de memorie van toelichting gepreciseerd.

Opgemerkt kan worden dat de voordelen die de werkgever belooft minstens evengoed moeten zijn als de voordelen voorzien in het sectorplan.

Alle regels voor de ondernemingspensioenstelsels zijn van toepassing op een opting out-stelsel tenzij er in de wet expliciet van wordt afgeweken (bv. overlegprocedures bij invoering, paritair beheer).

Uittreding uit zo'n opting out-stelsel valt dus onder de definitie van artikel 4, 10°, b): beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

- Bij opting out moeten er bij de invoering in feite zowel op sectorvlak als op ondernemingsvlak bepaalde procedures worden gevolgd :

° op sectorvlak wordt het sectorplan ingevoerd overeenkomstig artikel 8 (en 10 bij een sociaal stelsel)

° op ondernemingsvlak voert een werkgever de voordelen van het sectorplan in overeenkomstig artikel 9 (en 11, § 2 bij een sociaal sectorplan)

- Bij opting up voorziet de werkgever in bijkomende voordelen bovenop de voordelen van het sectorplan. Hij kan hiervan zelfs een sociaal plan maken indien het plan voldoet aan de voorwaarden van artikel 11 § 1)».

Il résulte pour l'essentiel de la réponse du fonctionnaire délégué que pour les formes mixtes de pensions sectorielles et d'entreprise, les règles de procédure doivent être appliquées de manière cumulative. Il est préférable d'exprimer cette idée de manière explicite dans le texte du projet.

Article 6

Dans la mesure où il faut considérer que l'article 6, § 2, du projet contient une exception au principe énoncé à l'article 5, § 1er, il convient d'envisager, par souci de clarté, de remplacer les mots «visée à l'article 5, § 1er» figurant à l'article 6, § 2, du projet, par les mots «par dérogation à l'article 5, § 1er».

Indien op deze suggestie wordt ingegaan, dient ook de redactie van artikel 7 van het ontwerp in die zin te worden aangepast.

Artikel 7

Alhoewel artikel 7 van het ontwerp aansluit op wat reeds in artikel 3 van de WAP wordt bepaald, verdient het niettemin aanbeveling dat in de memorie van toelichting de motieven worden verduidelijkt waarom voor de toepassing van de ontworpen bepaling, op cumulatieve wijze, is vereist dat de werknemers een persoonlijke bijdrage leveren in de financiering van de pensioentoezegging en dat die toezegging voor alle werknemers in de onderneming geldt, en waarom er een volledige beslissingsvrijheid van de werkgever-inrichter is, van zodra niet aan één van de twee voornoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 9

Het is niet duidelijk hoe de consultatie- en informatieprocedures, bedoeld in artikel 9, derde en vierde lid, van het ontwerp, zich in de tijd tot elkaar verhouden.

Voorzover zulks overeenstemt met de bedoeling van de stellers van het ontwerp, is het wenselijk om in de tekst van het ontwerp te verduidelijken dat de procedure, bedoeld in artikel 9, derde lid, voorafgaat aan de eigenlijke invoering van het ondernemingspensioen - waarvoor eventueel de procedure bedoeld in artikel 7 moet worden toegepast - en dat de mededeling bedoeld in artikel 9, vierde lid, erop volgt.

Artikel 10

Ter wille van de toegankelijkheid en de begrijpelijkheid van de ontworpen regeling, zou de verhouding die op het vlak van de solidariteitstoezegging bestaat tussen de artikelen 10, § 2, tweede lid, en 11, § 2, van het ontwerp, moeten worden verduidelijkt. In ieder geval past in artikel 11, § 2, een verwijzing naar het bepaalde in artikel 10, § 2, tweede lid. De zoeven gesuggereerde verduidelijking kan dan in de memorie van toelichting haar plaats vinden.

Artikel 12

1. Artikel 12 van het ontwerp doet ervan blijken dat, voor wat betreft de «niet-sociale» ondernemingspensioenen in ondernemingen zonder vakbondsafvaardiging, teruggevallen wordt op het in artikel 7, 2°, van het ontwerp, vervatte vereiste dat op het eerste gezicht, minder uitvoerige waarborgen biedt. In dat verband dient evenwel voor ogen te worden gehouden dat de verwijzing naar het arbeidsreglement mede de toepassing impliceert van artikel 12 van de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen, welke bepaling een regeling bevat die veel gelijkenis vertoont met die van artikel 12 van het ontwerp.

Si cette suggestion est retenue, il y a lieu, en outre, de remanier l'énoncé de l'article 7 du projet dans ce sens.

Article 7

Bien que l'article 7 du projet énonce la règle déjà prévue à l'article 3 de la LPC, il est recommandé, néanmoins, d'explicitier dans l'exposé des motifs les raisons pour lesquelles, pour l'application de la disposition en projet, il faut impérativement, de manière cumulative, que les travailleurs contribuent personnellement au financement de l'engagement de pension et que celui-ci vaille pour tous les travailleurs de l'entreprise. Il convient d'y indiquer, en outre, pour quelle raison l'employeur organisateur dispose d'une liberté de décision totale dès que l'une des deux conditions précitées n'est pas remplie.

Article 9

On n'aperçoit pas clairement comment les procédures de consultation et d'information, prévues à l'article 9, alinéas 3 et 4, du projet, s'articulent dans le temps.

Dans la mesure où ce qui suit correspond à l'intention des auteurs du projet, il est souhaitable de préciser dans le texte du projet que la procédure visée à l'article 9, alinéa 3, précède l'instauration proprement dite de la pension d'entreprise - pour laquelle il faut éventuellement appliquer la procédure visée à l'article 7 - et que la communication prévue à l'article 9, alinéa 4, est postérieure.

Article 10

Par souci d'accessibilité et d'intelligibilité de la réglementation en projet, il y aurait lieu de préciser le rapport qui, en ce qui concerne l'engagement de solidarité, existe entre les articles 10, § 2, alinéa 2, et 11, § 2, du projet. En tout cas, il est opportun que l'article 11, § 2, fasse référence à l'article 10, § 2, alinéa 2. La précision qui vient d'être suggérée pourrait dès lors trouver sa place dans l'exposé des motifs.

Article 12

1. L'article 12 du projet indique qu'en ce qui concerne les pensions d'entreprise «non sociales» dans les entreprises sans délégation syndicale, on en revient à la formalité imposée à l'article 7, 2°, du projet qui, à première vue, offre des garanties moins étendues. A cet égard, il faut toutefois garder à l'esprit que la référence au règlement de travail implique notamment l'application de l'article 12 de la loi du 8 avril 1965 instituant les règlements de travail. Cette disposition comporte une règle qui présente de nombreuses similitudes avec celle énoncée à l'article 12 du projet.

De gemachtigde ambtenaar verklaarde in dit verband :

«Het invoeren van de speciale procedure van artikel 12 voor sociale ondernemingsplannen was een beleidskeuze. Deze procedure werd, mits enkele kleine aanpassingen overgenomen uit het wetsontwerp op de werknemersparticipatie.

Voor de gewone ondernemingsplannen werd uitdrukkelijk gekozen om de bestaande regeling uit de wet van 1995 over te nemen.

Het belangrijkste verschil ligt in de verzoeningsprocedure waar bij de procedure van artikel 12 van het ontwerp er bij niet overeenstemming geen plan tot stand komt, terwijl volgens artikel 12 van de wet van 8 april 1965 bij niet verzoening het paritair comité beslist».

Het blijft evenwel de vraag of het procedurele verschil tussen de hypothese waarin het gaat om een «sociaal» ondernemingspensioen, dan wel om een «niet-sociaal» ondernemingspensioen, niet beter tot uitdrukking zou moeten worden gebracht in het ontwerp. Zoals dit laatste is gesteld, geldt immers voor de ene hypothese een uitvoerige regeling en voor de tweede hypothese slechts een impliciete verwijzing wat, op het eerste gezicht, enigszins misleidend kan overkomen.

2. Artikel 12 van het ontwerp regelt het geval waarin er geen vakbondsafvaardiging bestaat in de onderneming. In het andere geval dient het sociaal ondernemingsplan bij collectieve arbeidsovereenkomst te worden ingevoerd (zie artikel 11, § 1, 2°, van het ontwerp). De duidelijkheid zou ermee zijn gebaat indien artikel 12 zou aanvangen met een inleidende paragraaf waarin wordt bepaald dat de in dat artikel vervatte procedurevoorschriften van toepassing zijn indien er geen vakbondsafvaardiging is in de onderneming.

3. In artikel 12, § 3, tweede lid, van het ontwerp worden de woorden «ten vroegste» beter geschrapt, tenzij de stellers van het ontwerp zouden willen uitsluiten dat in het pensioenreglement een vroegere inwerkingtreding wordt bepaald dan de achtste dag na de verzoening. In dat laatste geval zou het betrokken lid evenwel op een andere manier moeten worden geredigeerd.

Dezelfde opmerking kan bij artikel 12, § 5, derde lid, van het ontwerp worden gemaakt (1).

Artikel 14

1. De draagwijdte van artikel 14, § 1, van het ontwerp, waarin de inrichter wordt verboden een ongeoorloofd onderscheid te maken «tussen de werknemers die tot eenzelfde categorie behoren», is niet duidelijk. De terzake in de memorie van toelichting verstrekte uitleg is evenmin van aard die onduidelijkheid weg te werken, waarin wordt gesteld :

«De begrippen «categorie» en «geoorloofd onderscheid» zijn nauw met elkaar verbonden en kunnen zelfs door mekaar gebruikt worden».

(1) In artikel 12, § 6, van het ontwerp, komen de woorden «ten vroegste» niet voor.

Le fonctionnaire délégué a fait la déclaration suivante à ce propos :

«Het invoeren van de speciale procedure van artikel 12 voor sociale ondernemingsplannen was een beleidskeuze. Deze procedure werd, mits enkele kleine aanpassingen overgenomen uit het wetsontwerp op de werknemersparticipatie.

Voor de gewone ondernemingsplannen werd uitdrukkelijk gekozen om de bestaande regeling uit de wet van 1995 over te nemen.

Het belangrijkste verschil ligt in de verzoeningsprocedure waar bij de procedure van artikel 12 van het ontwerp er bij niet overeenstemming geen plan tot stand komt, terwijl volgens artikel 12 van de wet van 8 april 1965 bij niet verzoening het paritair comité beslist».

Toutefois, la question reste posée de savoir s'il ne vaudrait pas mieux exprimer dans le projet la différence qui existe en matière de procédure selon qu'il s'agit d'une pension d'entreprise «sociale» ou d'une pension d'entreprise «non sociale». En effet, selon sa rédaction actuelle, le projet prévoit une procédure détaillée dans le premier cas et ne comporte qu'une référence implicite dans le second cas, ce qui, à première vue, peut paraître quelque peu ambigu.

2. L'article 12 du projet règle le cas où il n'y a pas de délégation syndicale dans l'entreprise. Dans l'autre cas, le plan social d'entreprise doit être instauré par convention collective de travail (voir l'article 11, § 1er, 2°, du projet). Dans l'intérêt de la clarté, il serait préférable que l'article 12 commence par un paragraphe introductif prévoyant que les prescriptions énoncées dans cet article en matière de procédure s'appliquent s'il n'y a pas de délégation syndicale dans l'entreprise.

3. A l'article 12, § 3, alinéa 2, du projet, il serait indiqué de supprimer l'expression «au plus tôt», à moins que les auteurs du projet n'entendent exclure que le règlement de pension fixe une entrée en vigueur antérieure au huitième jour suivant la conciliation. Dans ce dernier cas, il faudrait cependant rédiger autrement l'alinéa concerné.

La même observation peut être formulée à propos de l'article 12, § 5, alinéa 3, du projet (1).

Article 14

1. La portée de l'article 14, § 1er, du projet n'est pas claire en ce qu'il est interdit à l'organisateur de créer une distinction illicite «entre les travailleurs qui appartiennent à une même catégorie». L'explication fournie à ce propos dans l'exposé des motifs n'est pas davantage susceptible de remédier à ce manque de clarté lorsqu'il précise que :

«Les notions de 'catégorie' et de 'distinction licite' sont étroitement liées et peuvent même se superposer».

(1) L'expression «au plus tôt» ne figure pas à l'article 12, § 6, du projet.

Uit de samenhang die bestaat tussen de onderscheiden paragrafen van artikel 14 van het ontwerp lijkt te moeten worden afgeleid dat enkel in de gevallen bedoeld in artikel 14, § 3, een verschillende behandeling van werknemers noodzakelijk als een ongeoorloofd onderscheid valt aan te merken, terwijl in alle andere gevallen, overeenkomstig artikel 14, § 2, aan de hand van het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel dient te worden nagegaan of een verschillende behandeling al dan niet geoorloofd is.

De gemachtigde ambtenaar verklaarde in dat verband wat volgt :

«Ongeoorloofd is ieder onderscheid dat strijdig is met het gelijkheidsbeginsel geformuleerd in § 2.

§ 3 somt een aantal ongeoorloofde onderscheiden op die in het verleden ondanks het gelijkheidsbeginsel aanleiding hebben gegeven tot heel wat betwisting.

In de tweede alinea van de toelichting wordt bedoeld dat het afbakenen van een categorie uiteraard op onderscheid stoelt en dat die afbakening en dus de betrokken categorie geoorloofd of ongeoorloofd is al naargelang het onderscheid zelf geoorloofd of ongeoorloofd is.

Om het onderzoek naar het geoorloofd karakter van het onderscheid te ontlopen werd ten onrechte vaak geschermd met de notie «categorie» door te stellen dat de problematiek van het ongeoorloofd onderscheid zich niet stelt bij het afbakenen van een categorie.

Eventueel zou artikel 14, § 1 duidelijker en eenvoudiger kunnen worden geformuleerd :

Tekstvoorstel : «Elke inrichter die een pensioenstelsel invoert mag tussen de werknemers geen ongeoorloofd onderscheid maken».

2. Luidens artikel 14, § 3, eerste lid, 2°, van het ontwerp, is een ongeoorloofd onderscheid «het afhankelijk maken van de pensioentoezegging van het resultaat van een geneeskundig onderzoek».

Vraag is in welke mate de inrichter van de pensioentoezegging kan tegemoetkomen aan eisen van de verzekeraar ingevolge het medisch onderzoek dat een werknemer heeft ondergaan. Van deze laatste zou in geen geval een hogere bijdrage kunnen worden gevraagd, zoals blijkt uit de volgende verduidelijking van de gemachtigde ambtenaar :

«De verzekeraar kan inderdaad omwille van de veiligheid van de verrichtingen een bijpremie vragen die rekening houdt met het resultaat van een medisch onderzoek. In geen geval mag men aan de betrokken werknemer een hogere bijdrage vragen dan aan de andere aangeslotenen die behoren tot dezelfde categorie (ongeoorloofd onderscheid). De werkgever dient dus zelf de eventuele bijpremie te dragen. Indien hij dat niet wenst te doen kan het plan niet worden ingevoerd omwille van het ongeoorloofd onderscheid».

Il semble devoir se déduire de la cohésion qui existe entre les divers paragraphes de l'article 14 du projet que c'est uniquement dans les cas visés à l'article 14, § 3, qu'un traitement différencié des travailleurs doit être nécessairement réputé comme une distinction illicite, alors que dans tous les autres cas, l'article 14, § 2, exige de vérifier, à la lumière du principe constitutionnel d'égalité, si un traitement différencié se justifie ou non.

A ce propos, le fonctionnaire délégué a déclaré ce qui suit :

«Ongeoorloofd is ieder onderscheid dat strijdig is met het gelijkheidsbeginsel geformuleerd in § 2.

§ 3 somt een aantal ongeoorloofde onderscheiden op die in het verleden ondanks het gelijkheidsbeginsel aanleiding hebben gegeven tot heel wat betwisting.

In de tweede alinea van de toelichting wordt bedoeld dat het afbakenen van een categorie uiteraard op onderscheid stoelt en dat die afbakening en dus de betrokken categorie geoorloofd of ongeoorloofd is al naargelang het onderscheid zelf geoorloofd of ongeoorloofd is.

Om het onderzoek naar het geoorloofd karakter van het onderscheid te ontlopen werd ten onrechte vaak geschermd met de notie «categorie» door te stellen dat de problematiek van het ongeoorloofd onderscheid zich niet stelt bij het afbakenen van een categorie.

Eventueel zou artikel 14, § 1 duidelijker en eenvoudiger kunnen worden geformuleerd :

Tekstvoorstel : «Elke inrichter die een pensioenstelsel invoert mag tussen de werknemers geen ongeoorloofd onderscheid maken».

2. Selon l'article 14, § 3, alinéa 1er, 2°, du projet, une distinction illicite consiste à «subordonner l'engagement de pension au résultat d'un examen médical».

La question se pose de savoir dans quelle mesure l'organisa

teur de l'engagement de pension peut satisfaire aux exigences de l'assureur en conséquence de l'examen médical subi par un travailleur. Ce dernier ne pourrait en aucun cas être astreint à une contribution plus importante, ainsi qu'il ressort des éclaircissements reproduits ci-après du fonctionnaire délégué :

«De verzekeraar kan inderdaad omwille van de veiligheid van de verrichtingen een bijpremie vragen die rekening houdt met het resultaat van een medisch onderzoek. In geen geval mag men aan de betrokken werknemer een hogere bijdrage vragen dan aan de andere aangeslotenen die behoren tot dezelfde categorie (ongeoorloofd onderscheid). De werkgever dient dus zelf de eventuele bijpremie te dragen. Indien hij dat niet wenst te doen kan het plan niet worden ingevoerd omwille van het ongeoorloofd onderscheid».

3. In artikel 14, § 3, eerste lid, 4°, van het ontwerp, wordt ter wille van de duidelijkheid beter geschreven : «4° onverminderd het in artikel 13 bepaalde, een differentiatie van de pensioentoezegging in functie van de leeftijd».

Artikel 18

Naar het zeggen van de gemachtigde ambtenaar worden met de woorden «krachtens de uitvoeringsbesluiten van de wet van 9 juli 1975» bedoeld het koninklijk besluit van 7 mei 2000 betreffende de activiteiten van de verzorgingsinstellingen, wat de toezeggingen betreft door een verzorgingsinstelling, en het koninklijk besluit van 17 december 1992 betreffende de levensverzekeringsactiviteit, wat de toezeggingen betreft die het voorwerp zijn van een groepsverzekering.

Artikel 24

1. Zoals door de gemachtigde ambtenaar werd bevestigd, wijkt artikel 24, § 1, van het ontwerp af van artikel 17, eerste lid, van het ontwerp. De woorden «niettegenstaande artikel 17», in artikel 24, § 1, worden derhalve beter vervangen door de woorden «niettegenstaande artikel 17, eerste lid».

Ook in artikel 24, § 2, eerste lid, van het ontwerp, wordt dan best verwezen naar «artikel 17, eerste lid» in plaats van naar «artikel 17».

2. Luidens de laatste zin van artikel 24, § 2, derde lid, van het ontwerp, mag «deze laatste pensioentoezegging (...) niet tot doel hebben de verplichting van het eerste lid te omzeilen».

Het ware beter te expliciteren dat de toezegging van het type vaste prestatie effectief een aanvullend karakter moet hebben ten aanzien van de hoofdtoezegging van het type vaste bijdragen.

Voorts late men artikel 24, § 2, derde lid, van het ontwerp in de Nederlandse tekst aanvangen met de woorden «Het eerste en het tweede lid zijn ...» in plaats van «De alinea's één en twee zijn ...».

Artikel 25

De «verworven reserves», vermeld in fine van artikel 25 van het ontwerp, zijn die van de artikelen 17 tot 23 van het ontwerp. De gemachtigde ambtenaar bevestigde nochtans dat bij de verdeling van de aanwezige reserves ook rekening moet worden gehouden met de waarborgen bedoeld in artikel 24 van het ontwerp in de mate dat ze hoger liggen dan de verworven reserves. Eén en ander zou duidelijker tot uitdrukking moeten worden gebracht in de tekst van artikel 25, bijvoorbeeld door een aangepaste verwijzing naar de desbetreffende artikelen van het ontwerp.

3. Par souci de clarté, il serait préférable d'écrire, à l'article 14, § 3, alinéa 1er, 4°, du projet : «4° sans préjudice de la règle énoncée à l'article 13, une différenciation de l'engagement de pension basée sur l'âge».

Article 18

Selon le fonctionnaire délégué, les mots «en vertu des arrêtés d'exécution de la loi du 9 juillet 1975» visent l'arrêté royal du 7 mai 2000 relatif aux activités des institutions de prévoyance, en ce qui concerne les engagements d'une institution de prévoyance, et l'arrêté royal du 17 décembre 1992 relatif à l'activité d'assurance sur la vie, en ce qui concerne les engagements qui font l'objet d'une assurance de groupe.

Article 24

1. Ainsi que l'a confirmé le fonctionnaire délégué, l'article 24, § 1er, du projet déroge à l'article 17, alinéa 1er, de celui-ci. Par conséquent, les mots «nonobstant l'article 17» à l'article 24, § 1, gagneraient à être remplacés par les mots «nonobstant l'article 17, alinéa 1er».

Il conviendrait, dès lors, que l'article 24, § 2, alinéa 1er, du projet, lui aussi, fasse référence à «l'article 17, alinéa 1er,» plutôt qu'à «l'article 17».

2. Selon la dernière phrase de l'article 24, § 2, alinéa 3, du projet, «ce dernier engagement de pension ne peut avoir pour objet de contourner l'obligation de l'alinéa 1er».

Mieux vaudrait expliciter que l'engagement de type prestations définies doit avoir effectivement un caractère complémentaire par rapport à l'engagement principal de type contributions définies.

Par ailleurs, le texte néerlandais de l'article 24, § 2, alinéa 3, du projet commencera par les mots «Het eerste en het tweede lid zijn ...» au lieu de «De alinea's één en twee zijn ...».

Article 25

Les «réserves acquises», mentionnées à la fin de l'article 25 du projet, sont celles visées aux articles 17 à 23 du projet. Le fonctionnaire délégué a confirmé toutefois que lors de la répartition des réserves présentes, il faut tenir compte en outre des garanties visées à l'article 24 du projet dans la mesure où celles-ci excèdent les réserves acquises. Cela devrait être exprimé plus clairement dans le texte de l'article 25, en insérant, par exemple, une référence remaniée aux articles concernés du projet.

Artikel 27

1. Krachtens artikel 27, § 1, heeft de aangeslotene slechts recht op de afkoop van zijn verworven reserves of op de uitbetaling van zijn prestaties op het ogenblik van zijn pensionering of vanaf het ogenblik waarop hij de leeftijd van vijftig jaar heeft bereikt (1).

Door die bepaling wordt ingegrepen op bestaande contractuele bepalingen die een afkoop of uitbetaling vr dat tijdstip toestaan (2). Aldus wordt afgeweken van het rechtszekerheidsbeginsel op grond waarvan, onder meer, de inhoud van het recht voorzienbaar moet zijn zodat eenieder in redelijke mate de gevolgen van een welbepaalde handeling - te dezen de binnen het toentertijd bestaande wettelijke kader gesloten pensioenovereenkomst - kan voorzien op het tijdstip dat die handeling wordt verricht (3). Voor zulk een afwijking dient een redelijke verantwoording te bestaan die bovendien de evenredigheids-toets kan doorstaan.

De memorie van toelichting zal dienen te worden aangevuld opdat zou blijken dat te dezen een afdoende verantwoording voor de zo-even geschetste ingreep in de contractuele verhouding aanwezig is.

2. Artikel 27 voert bovendien een onderscheid in tussen bruggepensioneerden en andere gepensioneerden doordat in paragraaf 1 enkel gewag wordt gemaakt van «de pensionering».

De gemachtigde ambtenaar verstrekke in dat verband de volgende verduidelijking:

«Dit is een beleidskeuze.

Ondanks de benaming is het brugpensioen geen pensioen. De betrokkene is werkloos en trekt een werkloosheidsuitkering, aangevuld door de werkgever tot op het ogenblik van pensionering.

Het aanvullend pensioen van de tweede pijler is bedoeld als aanvulling bij het wettelijk pensioen. Het opnemen van de pensioenvoordelen wordt daarom verbonden aan het ogenblik van pensionering of vervroegde pensionering».

Hoe dan ook dient het door artikel 27 van het ontwerp gemaakte onderscheid tussen brug- en andere gepensioneerden te zijn gesteund op objectieve en in redelijkheid verantwoorde motieven. Die motieven zullen naderhand kunnen worden getoetst aan het grondwettelijke beginsel van de gelijkheid en de niet-discriminatie, zoals geïnterpreteerd door het Arbitragehof. Aan de regering wordt dan ook ter overweging gegeven om van de motieven, die volgens haar aan het in artikel 27 van het ontwerp vervatte onderscheid ten grondslag liggen, uitdrukkelijk melding te maken in de memorie van toelichting.

(1) In de overgangsbepaling van artikel 59bis van het ontwerp wordt hierop enkel een uitzondering gemaakt in geval van herstructurering van ondernemingen.

(2) In de WAP is geen gelijkaardige bepaling opgenomen.

(3) Zie o.m. Arbitragehof, nr. 25/90, 5 juli 1990, overw. 8.B.7.2; Arbitragehof, nr. 10/93, 11 februari 1993, overw. B.9.3; Arbitragehof, nr. 28/96, 30 april 1996, overw. B.3.8; Arbitragehof, nr. 49/96, 12 juli 1996, overw. B.3.8; Arbitragehof, nr. 49/98, 20 mei 1998, overw. B.4; Arbitragehof, nr. 17/2000, 9 februari 2000, overw. B.4.

Article 27

1. En vertu de l'article 27, § 1er, l'affilié n'a droit au rachat de ses réserves acquises ou à la liquidation de ses prestations qu'au moment de sa retraite ou à partir du moment où il a atteint l'âge de soixante-cinq ans (1).

Cette disposition affecte des dispositions contractuelles existantes qui autorisent le rachat ou la liquidation avant cette date (2). Il est ainsi dérogé au principe de la sécurité juridique en vertu duquel, notamment, le contenu du droit doit être prévisible, en sorte que chacun puisse prévoir, dans une mesure raisonnable, les conséquences d'un acte déterminé - en l'espèce, la convention de pension conclue dans le cadre légal qui existait à l'époque - au moment où cet acte se réalise (1). Pareille dérogation nécessite une justification raisonnable qui, de surcroît, doit pouvoir soutenir le contrôle au regard du principe de proportionnalité.

L'exposé des motifs devra être complété de manière à faire ressortir qu'en l'espèce, il y a une justification adéquate de l'intervention dans les relations contractuelles qui vient d'être évoquée.

2. En outre, l'article 27 établit une distinction entre les prépensionnés et les autres retraités en ce que le paragraphe 1er fait uniquement état de «la retraite».

A ce propos, le fonctionnaire délégué a fourni l'éclaircissement suivant:

«Dit is een beleidskeuze.

Ondanks de benaming is het brugpensioen geen pensioen. De betrokkene is werkloos en trekt een werkloosheidsuitkering, aangevuld door de werkgever tot op het ogenblik van pensionering.

Het aanvullend pensioen van de tweede pijler is bedoeld als aanvulling bij het wettelijk pensioen. Het opnemen van de pensioenvoordelen wordt daarom verbonden aan het ogenblik van pensionering of vervroegde pensionering».

En tout état de cause, la distinction opérée par l'article 27 du projet entre les prépensionnés et les autres retraités doit se fonder sur des motifs objectifs et raisonnablement justifiés. Par la suite, ces motifs pourront être confrontés au principe constitutionnel d'égalité et de non-discrimination, selon l'interprétation de la Cour d'arbitrage. Il est dès lors suggéré au gouvernement de faire mention explicitement, dans l'exposé des motifs, des motifs qui, à son estime, fondent la distinction inscrite à l'article 27 du projet.

(1) La disposition transitoire de l'article 59bis du projet y fait uniquement exception en cas de restructuration d'entreprises.

(2) La LPC ne contient pas de disposition de cet ordre.

(3) Voir notamment Cour d'arbitrage, n° 25/90 du 5 juillet 1990, cons. 8.B.7.2; Cour d'arbitrage, n° 10/93 du 11 février 1993, cons. B.9.3; Cour d'arbitrage, n° 28/96 du 30 avril 1996, cons. B.3.8; Cour d'arbitrage, n° 49/96 du 12 juillet 1996, cons. B.3.8; Cour d'arbitrage, n° 49/98 du 20 mai 1998, cons. B.4; Cour d'arbitrage, n° 17/2000 du 9 février 2000, cons. B.4.

Artikel 31

In artikel 31, § 2, tweede en derde lid, van het ontwerp, wordt gerefereerd aan twee periodes van «(ten hoogste) één jaar». Er kan aan worden getwijfeld of die periodes gelijktijdig lopen of elkaar in de tijd opvolgen. De Nederlandse tekst van de memorie van toelichting wijst in de richting van de eerste hypothese («binnen dezelfde periode van één jaar») en ook de door de gemachtigde ambtenaar verstrekte uitleg is in die zin. Deze laatste verklaarde immers :

«De periode is gelijklopend. Ze is echter niet noodzakelijk één jaar. De procedure (en dus ook periode) moet volgens het eerste lid van § 2 in de CAO worden bepaald. Die periode kan volgens het tweede lid ten hoogste één jaar bedragen. Indien de CAO in een kortere periode voorziet dan kan de aangeslotene slechts binnen die kortere periode handelen.

In het derde lid wordt terug diezelfde periode, vastgesteld in de CAO, bedoeld. De tekst is dus niet juist en zou moeten worden aangepast.

Tekstvoorstel : «Binnen diezelfde periode van kennisgeving kan de aangeslotene (...)».

Ter wille van de duidelijkheid verdient het aanbeveling dat artikel 31, § 2, van het ontwerp er op een meer expliciete wijze zou doen van blijken dat de betrokken periodes van «(ten hoogste) één jaar» gelijktijdig kunnen lopen.

Artikel 32

1. Artikel 32, § 2, tweede lid, van het ontwerp, bepaalt dat de onthaalstructuur de vorm «kan» aannemen van een verzekeringsovereenkomst of van een bijzonder reglement. Indien het de bedoeling is tot uitdrukking te brengen dat de onthaalstructuur noodzakelijkerwijze één van de twee voornoemde vormen dient aan te nemen, met uitsluiting van andere vormen, vangt artikel 32, § 2, tweede lid, van het ontwerp, beter aan met de woorden «De onthaalstructuur neemt de vorm aan van ...».

Het betrokken tekstvoorstel sluit aan op de door de gemachtigde ambtenaar bij artikel 32, § 2, van het ontwerp gegeven verduidelijking, die luidt :

«Actueel wordt een verzekering onderschreven waarin die reserves worden gebruikt om de ene of de andere verzekeringscombinatie te dekken. Die mogelijkheid heeft men nu ook willen openstellen voor de verzorginstellingen.

Dus in feite zijn slechts twee vormen mogelijk : verzekering of pensioenfonds. De zin kan als volgt duidelijker worden geformuleerd :

Tekstvoorstel : «De onthaalstructuur neemt de vorm aan van (...)».

Article 31

L'article 31, § 2, alinéas 2 et 3, du projet fait référence à deux périodes d'«(au maximum) un an». On est en droit de se demander si ces périodes sont simultanées ou consécutives. Le texte néerlandais de l'exposé des motifs va dans le sens de la première hypothèse («binnen dezelfde periode van één jaar») et les explications fournies par le fonctionnaire délégué abondent également dans ce sens. En effet, ce dernier a déclaré :

«De periode is gelijklopend. Ze is echter niet noodzakelijk één jaar. De procedure (en dus ook periode) moet volgens het eerste lid van § 2 in de CAO worden bepaald. Die periode kan volgens het tweede lid ten hoogste één jaar bedragen. Indien de CAO in een kortere periode voorziet dan kan de aangeslotene slechts binnen die kortere periode handelen.

In het derde lid wordt terug diezelfde periode, vastgesteld in de CAO, bedoeld. De tekst is dus niet juist en zou moeten worden aangepast.

Tekstvoorstel : «Binnen diezelfde periode van kennisgeving kan de aangeslotene (...)».

Dans un souci de clarté, il est recommandé que l'article 31, § 2, du projet fasse apparaître de manière plus explicite que les périodes concernées d'«(au maximum) un an» peuvent être simultanées.

Article 32

1. L'article 32, § 2, alinéa 2, du projet dispose que la structure d'accueil «peut» prendre la forme d'un contrat d'assurance ou d'un règlement distinct. Si l'intention est d'exprimer que la structure d'accueil doit nécessairement prendre l'une des deux formes précitées, à l'exception d'autres formes, il serait souhaitable que l'article 32, § 2, alinéa 2, du projet commence plutôt par les mots «La structure d'accueil prend la forme d'un contrat ...».

La proposition de texte concernée s'inspire des précisions fournies par le fonctionnaire délégué à propos de l'article 32, § 2, du projet en ces termes :

«Actueel wordt een verzekering onderschreven waarin die reserves worden gebruikt om de ene of de andere verzekeringscombinatie te dekken. Die mogelijkheid heeft men nu ook willen openstellen voor de verzorginstellingen.

Dus in feite zijn slechts twee vormen mogelijk : verzekering of pensioenfonds. De zin kan als volgt duidelijker worden geformuleerd :

Tekstvoorstel : «De onthaalstructuur neemt de vorm aan van (...)».

2. In artikel 32, § 3, eerste lid, van het ontwerp worden de woorden «welke van de drie mogelijkheden hij kiest» duidelijkshalve beter vervangen door de woorden «welke van de mogelijkheden, bedoeld in § 1, hij kiest».

Artikel 33

Bij de bespreking die in de memorie van toelichting wordt gewijd aan artikel 33 van het ontwerp, wordt onder meer gesteld :

«Dit artikel bepaalt de voorwaarden waaronder wordt toegelaten dat een werknemer nadat hij zijn werkgever heeft verlaten zelf verder mag instaan voor de financiering van zijn extralegaal pensioen. Zoals reeds gesteld in de inleiding wordt deze individuele spaarvorm niet beschouwd als derde pijler maar blijft hij deel uitmaken van de tweede pijler en dus genieten van de op de tweede pijler van toepassing zijnde fiscale voordelen».

Het doortrekken van de fiscale gunstbehandeling voor sociale pensioentoezeggingen naar de persoonlijke pensioeneis toe, zoals blijkt uit de aangebrachte citaat uit de memorie van toelichting de bedoeling blijkt te zijn, valt niet duidelijk uit de tekst van het ontwerp - namelijk de artikelen 71 en 77 ervan - af te leiden, zodat het aanbeveling verdient deze op dat punt te expliciteren.

Evenmin is duidelijk hoe de uitzondering op de loonnorm gerealiseerd kan worden voor een persoonlijke pensioeneis waarbij geen werkgever meer betrokken is. Wat dat betreft kan gebeuren in de memorie van toelichting voor opheldering worden gezorgd.

Artikel 37bis

1. De taak die artikel 37bis van het ontwerp aan de Pensioenraad opdraagt is intrinsiek van een andere aard dan de taak van de Pensioenraad, zoals die in artikel 51 van het ontwerp wordt omschreven. Op zijn minst zou artikel 51 moeten worden aangepast om melding te maken van de specifieke taak, bedoeld in artikel 37bis.

2. Luidens artikel 37bis van het ontwerp kan de Pensioenraad aanbevelen van pensioeninstelling te veranderen of het beheer geheel of gedeeltelijk uit te besteden aan andere beheerders in geval van «ondermaats presteren» (Fr. : prestation médiocre).

Het begrip «ondermaats presteren» is te algemeen en zou, wil men rechtsonzekerheid vermijden, nader moeten worden omschreven. Het betrokken begrip is immers voor uiteenlopende interpretaties vatbaar. Zo kan men het bijvoorbeeld, in economische zin, begrijpen als een rendementsvereiste, doch men kan het begrip ook in een meer algemene zin zien als verwijzende naar de omstandigheid dat niet overeenkomstig de toepasselijke reglementering wordt gehandeld.

2. Pour des raisons de clarté, il serait davantage indiqué, à l'article 32, § 3, alinéa 1er, du projet, de remplacer les mots «laquelle des trois options il a choisie» par les mots «celle des options, visées au § 1er, qu'il choisit».

Article 33

L'analyse que l'exposé des motifs consacre à l'article 33 du projet porte notamment ce qui suit :

«Le présent article détermine les conditions auxquelles il est permis qu'un travailleur après qu'il ait quitté son employeur, peut lui-même assurer le financement de sa pension extralégale. Comme cela a été dit dans l'introduction, cette forme d'épargne individuelle n'est pas considérée comme du troisième pilier mais elle fait partie du deuxième pilier donc bénéficie des avantages fiscaux qui sont applicables au deuxième pilier».

La transposition du traitement préférentiel fiscal pour les engagements de pension sociaux aux exigences personnelles en matière de pension, telle qu'apparaît être l'intention selon le passage cité de l'exposé des motifs, ne se déduit pas clairement du texte du projet - à savoir de ses articles 71 et 77 -, en sorte qu'il est recommandé d'explicitier le projet sur ce point.

On n'aperçoit pas plus clairement comment l'exception à la norme salariale peut se réaliser pour une exigence personnelle en matière de pension lorsque plus aucun employeur n'intervient. A ce propos, il conviendrait éventuellement d'apporter des explications dans l'exposé des motifs.

Article 37bis

1. La mission dont l'article 37bis du projet investit le Conseil des pensions est intrinsèquement d'une nature différente de celle que définit l'article 51 du projet. Il faudrait, à tout le moins, adapter l'article 51 pour qu'il fasse mention de la mission spécifique que prévoit l'article 37bis.

2. Selon l'article 37bis du projet, le Conseil des pensions peut, en cas de prestation médiocre (en néerlandais : ondermaats presteren), recommander de changer d'organisme de pension ou de confier la gestion partiellement ou totalement à d'autres gestionnaires.

La notion de «prestation médiocre» est trop générale et devrait, si l'on veut éviter l'insécurité juridique, être définie de manière plus précise. En effet, la notion concernée est susceptible d'interprétations en sens divers. On peut ainsi, par exemple, la comprendre dans un sens économique comme une condition de rendement, mais elle peut également être perçue dans un sens plus général comme faisant référence à la circonstance que la réglementation en vigueur n'est pas respectée.

Artikel 42

1. Artikel 42, § 1, tweede lid, van het ontwerp luidt :

«De Koning bepaalt bij een in de Ministerraad overlegd besluit na advies van de Nationale Arbeidsraad de solidariteitsprestaties die in aanmerking komen en de minimale solidariteit waaraan de toezegging moet voldoen om te kunnen genieten van het bijzonder statuut, vastgesteld in artikel 176², 4° bis van het wetboek van met zegel gelijkgestelde taksen en in artikel 10 van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen».

De aldus aan de Koning gedelegeerde bevoegdheid is te ruim, omdat de wetgever er zich van onthoudt een zelfs minimale invulling te geven aan het begrip «solidariteitstoezegging» en de volledige bevoegdheid terzake doorschuift naar de Koning (1). In de tekst van het ontwerp zouden minstens de basisregels met betrekking tot de solidariteitstoezegging moeten worden opgenomen, zoals onder meer die betreffende de categorieën van verzekering die voor het uitvoeren van de toezegging in aanmerking komen.

2.1. Artikel 42, § 1, derde lid, van het ontwerp, maakt de wet van 11 april 1995 tot invoering van het handvest van de sociaal verzekerde van toepassing op de solidariteitstoezegging.

Men zal vaststellen dat het voornoemde handvest in de eerste plaats voor instellingen van sociale zekerheid is ontworpen en dat het niet gericht is op private verzekeringsinstellingen, wat onder meer inhoudt dat bepaalde verplichtingen die uit het handvest voortvloeien, zoals die inzake de motivering, zich minder lenen voor een toepassing op aangelegenheden, bedoeld in het ontwerp. Het is derhalve de vraag of artikel 42, § 1, derde lid, van het ontwerp in de praktijk goed werkbaar zal zijn.

De gemachtigde ambtenaar verklaarde in dat verband :

«Er zijn inderdaad misschien verplichtingen die moeilijk te combineren zijn. De Koning heeft echter een zeer grote bevoegdheid om het Handvest te moduleren voor elke onderscheiden vorm van sociale zekerheidsinstelling.

De meest in het oog springende verplichtingen zijn :

- de voorlichtings- en informatieplicht van de instelling;
- de te respecteren termijnen;
- de motiveringsverplichting».

2.2. Onverminderd de opmerking onder 2.1 valt het op dat het handvest van de sociaal verzekerde enkel van toepassing zou zijn op de solidariteitstoezegging. Precies vanuit het stand-

(1) Zulkdanige bevoegdheidsdelegaties, die betrekking hebben op essentiële elementen van de regeling, roepen bezwaren op in het licht van de grondwettelijke beginselen die de verhouding tussen de wetgevende en de uitvoerende macht beheersen. Die beginselen vereisen dat de wetgever zelf de basisregels vaststelt die de door hem te regelen aangelegenheden beheersen. Die werkwijze verzekert dat over de essentie van de normering een debat kan worden gevoerd in een beraadslagende vergadering die democratisch is verkozen.

Article 42

1. L'article 42, § 1er, alinéa 2, du projet s'énonce comme suit :

«Le Roi détermine par arrêté délibéré en Conseil des ministres, après avis du Conseil national du travail, les prestations de solidarité qui sont prises en considération et la solidarité minimale à laquelle l'engagement doit satisfaire pour pouvoir bénéficier du statut particulier qui est défini à l'article 176², 4° bis, du code des taxes assimilées au timbre et à l'article 10 de la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité».

La délégation ainsi conférée au Roi est trop étendue, dès lors que le législateur s'abstient d'indiquer une portée même minimale de la notion d'engagement de solidarité et investit le Roi de l'entière compétence en cette matière (1). Le texte du projet devrait au moins comporter les règles de base relatives à l'engagement de solidarité, comme celles, notamment, concernant les catégories d'assurances qui sont prises en compte pour l'exécution de l'engagement.

2.1. L'article 42, § 1er, alinéa 3, du projet rend la loi du 11 avril 1995 visant à instituer "la charte" de l'assuré social applicable à l'engagement de solidarité.

Force est de constater qu'en premier lieu, la charte précitée a été conçue pour les institutions de sécurité sociale et qu'elle ne s'adresse pas à des organismes assureurs privés. Il en résulte notamment que certaines obligations découlant de la charte, comme celle relative à la motivation, se prêtent moins à une application à des matières visées par le projet. La question se pose dès lors de savoir si l'article 42, § 1er, alinéa 3, du projet trouvera à s'appliquer efficacement dans la pratique.

A ce propos, le fonctionnaire délégué a déclaré ce qui suit :

«Er zijn inderdaad misschien verplichtingen die moeilijk te combineren zijn. De Koning heeft echter een zeer grote bevoegdheid om het Handvest te moduleren voor elke onderscheiden vorm van sociale zekerheidsinstelling.

De meest in het oog springende verplichtingen zijn :

- de voorlichtings- en informatieplicht van de instelling;
- de te respecteren termijnen;
- de motiveringsverplichting».

2.2. Sous réserve de l'observation sous 2.1., il faut noter que la charte de l'assuré social ne s'appliquerait qu'à l'engagement de solidarité. Toutefois, du point de vue de l'affilié plus précisé-

(1) Pareilles délégations, qui portent sur des éléments essentiels de la réglementation, soulèvent des objections au regard des principes constitutionnels régissant le rapport entre le pouvoir législatif et le pouvoir exécutif. Ces principes requièrent que le législateur fixe lui-même les règles de base pour les matières qu'il lui appartient de régler. Cette procédure garantit que l'essentiel des normes pourra faire l'objet d'un débat dans une assemblée délibérante démocratiquement élue.

punt van de aangeslotene valt echter moeilijk in te zien waarom op één aspect van zijn aanvullend pensioen, met name de solidariteitstoezegging, het handvest wel van toepassing wordt gemaakt, terwijl op de eigenlijke pensioentoezegging het handvest niet van toepassing zou zijn. Deze opmerking klemt des te meer nu uit de memorie van toelichting blijkt dat de solidariteitstoezegging zeer complementair kan zijn ten aanzien van de eigenlijke pensioentoezegging, zoals bijvoorbeeld bij een dekking van bijdragen in het geval van ziekte of in het geval van de nivellering van het rendement.

Het is de vraag of, gelet op wat hiervoor is opgemerkt, de stellers niet moeten overwegen om het voornoemde handvest ook op de pensioentoezegging toepassing te laten vinden - eventueel enkel in het geval van een sociale pensioentoezegging - of om zonder meer af te zien van de toepassing van het handvest.

Artikel 45

Artikel 45 van het ontwerp draagt de Koning op, na advies van de Nationale Arbeidsraad, nadere regels te bepalen inzake de financiering en het beheer van de solidariteitstoezegging. In overeenstemming met wat bij de bespreking van artikel 42 van het ontwerp onder 1 is opgemerkt, zou de wetgever echter zelf een aantal minimale basisregels inzake de financiering en het beheer van de solidariteitstoezegging moeten vaststellen in plaats van de globale regeling terzake, zonder voldoende afbakening, aan de Koning over te laten.

De gemachtigde ambtenaar wees in dat verband evenwel op het volgende :

«De bevoegdheid van de Koning is beperkt tot regels inzake financiering en beheer. Die regels houden het volgende in : om de continuïteit van de solidariteit te kunnen realiseren moeten enkele fundamentele principes worden uitgewerkt zoals aangepaste beheersregels die het repartitiesysteem verzoenen met de duurzaamheid :

- aanleggen van noodzakelijke voorzieningen :
 - voor uitkeringen die over lange periodes kunnen lopen;
 - voor de evolutie en de fluctuatie van de risico's;
 - voor directe uitkeringen die niet verzekeraar zijn.
- toepassen van beleggingsregels.

Het beheer moet gescheiden zijn en een aangepaste rapportering is nodig om het financieel evenwicht te kunnen beoordelen evenals de besteding van het resultaat.

Dergelijke regels kunnen moeilijk in de wet zelf worden uitgewerkt».

Artikel 50

1. Het verdient aanbeveling om in de memorie van toelichting te verduidelijken hoe het bepaalde in artikel 50 van het ont-

ment, on ne s'explique guère pourquoi la charte sociale est effectivement rendue applicable à un seul aspect de sa pension complémentaire, à savoir l'engagement de solidarité, alors qu'elle ne s'appliquerait pas à l'engagement de pension proprement dit. Cette observation s'impose d'autant plus qu'il ressort de l'exposé des motifs que l'engagement de solidarité peut être extrêmement complémentaire par rapport à l'engagement de pension proprement dit, comme par exemple pour couvrir les contributions en cas de maladie ou en cas de nivellement du rendement.

La question se pose de savoir si, compte tenu de ce qui a été observé ci-dessus, les auteurs ne doivent pas envisager de rendre la charte précitée également applicable à l'engagement de pension - éventuellement dans le seul cas d'un engagement de pension social - ou de renoncer simplement à l'application de la charte.

Article 45

L'article 45 du projet charge le Roi de déterminer, après avis du Conseil national du travail, des règles supplémentaires (lire : «modalités») concernant le financement et la gestion de l'engagement de solidarité. En corrélation avec ce qui a été relevé sous 1 dans l'analyse de l'article 42 du projet, le législateur devrait toutefois fixer lui-même un certain nombre de règles de base minimales en ce qui concerne le financement et la gestion de l'engagement de solidarité plutôt que de confier au Roi le soin de régler l'ensemble de cette matière sans fixer les limites de manière suffisante.

Le fonctionnaire délégué a toutefois souligné ce qui suit à ce sujet :

«De bevoegdheid van de Koning is beperkt tot regels inzake financiering en beheer. Die regels houden het volgende in : om de continuïteit van de solidariteit te kunnen realiseren moeten enkele fundamentele principes worden uitgewerkt zoals aangepaste beheersregels die het repartitiesysteem verzoenen met de duurzaamheid :

- *aanleggen van noodzakelijke voorzieningen :*
 - *voor uitkeringen die over lange periodes kunnen lopen;*
 - *voor de evolutie en de fluctuatie van de risico's;*
 - *voor directe uitkeringen die niet verzekeraar zijn.*
- toepassen van beleggingsregels.

Het beheer moet gescheiden zijn en een aangepaste rapportering is nodig om het financieel evenwicht te kunnen beoordelen evenals de besteding van het resultaat.

Dergelijke regels kunnen moeilijk in de wet zelf worden uitgewerkt».

Article 50

1. Il est recommandé de préciser dans l'exposé des motifs comment s'articulent la règle énoncée à l'article 50 du projet et

werp zich verhoudt tot artikel 40, § 2, van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, dat luidt :

«De erkende commissaris brengt onverwijld elke overtreding van deze wet en van haar uitvoeringsverordeningen, alsmede alles wat volgens hem de financiële toestand van de onderneming in gevaar zou kunnen brengen, ter kennis van de beheerders, de zaakvoerders of de algemene lasthebber van de onderneming».

De gemachtigde ambtenaar verklaarde hieromtrent het volgende :

«Artikel 40, § 2 wet van 9 juli 1975 handelt over het meedelen van overtredingen van de controlewet en haar uitvoeringsbesluiten en van alle feiten die de financiële toestand van de onderneming in gevaar kan brengen. Deze mededelingen kaderen in het prudentieel toezicht en zijn daartoe beperkt.

Bij de uitvoering van zijn opdracht kan hij echter ook feiten vaststellen die geen overtreding zijn van de controlewet of de financiële situatie van de onderneming niet in het gedrang brengen maar wel overtredingen uitmaken van deze wet op de aanvullende pensioenen. Het is nu de bedoeling dat de commissaris ook die feiten aan de Controledienst meedeelt».

2. De meldingsplicht bestaat thans niet voor de actuarissen binnen het raam van de voornoemde wet van 9 juli 1975. Op de vraag waarom men die dan wel invoert in artikel 50 van het ontwerp en hoe dit zich verhoudt tot die wet, antwoordde de gemachtigde ambtenaar het volgende :

«De taak van de actuaris in het prudentieel toezicht van de wet van 9 juli 1975 situeert zich binnen de onderneming zelf. Hij heeft enkel een adviserende taak t.a.v. de leiding van de onderneming en moet dus zelf niet rechtstreeks aan de Controledienst rapporteren.

In dit ontwerp heeft men een andere optie genomen en moet hij wel - voor zover hij overtredingen op de WAP vaststelt - rechtstreeks rapporteren. Dit is een beleidskeuze».

Artikel 51

Rekening houdend met de specifieke taak die de op te richten «Pensioenraad» zal uitoefenen en die slechts op een welbepaalde categorie van pensioenen betrekking zal hebben, wordt ter overweging gegeven om de benaming van die Raad, in functie daarvan, te wijzigen in «Raad voor aanvullende pensioenen». De in artikel 52 bedoelde commissie kan dan «Commissie voor aanvullende pensioenen» worden genoemd.

Artikel 52

In de Nederlandse tekst van artikel 52, § 2, 5°, van het ontwerp, lijkt het woord «bevoegd» beter te worden vervangen door het woord «deskundig».

l'article 40, § 2, de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances, qui porte ce qui suit :

«Le commissaire agréé porte immédiatement à la connaissance des administrateurs, gérants ou mandataire général de l'entreprise, toute violation de la présente loi et des règlements pris pour son exécution, de même que tout fait qui lui paraît de nature à compromettre la situation financière de l'entreprise».

A ce propos, le fonctionnaire délégué a fourni les précisions suivantes :

«Artikel 40, § 2 wet van 9 juli 1975 handelt over het meedelen van overtredingen van de controlewet en haar uitvoeringsbesluiten en van alle feiten die de financiële toestand van de onderneming in gevaar kan brengen. Deze mededelingen kaderen in het prudentieel toezicht en zijn daartoe beperkt.

Bij de uitvoering van zijn opdracht kan hij echter ook feiten vaststellen die geen overtreding zijn van de controlewet of de financiële situatie van de onderneming niet in het gedrang brengen maar wel overtredingen uitmaken van deze wet op de aanvullende pensioenen. Het is nu de bedoeling dat de commissaris ook die feiten aan de Controledienst meedeelt».

2. A l'heure actuelle, l'obligation de communiquer n'existe pas pour les actuaires dans le cadre de la loi du 9 juillet 1975 précitée. Interrogé sur le motif pour lequel cette obligation est instaurée à l'article 50 du projet et la manière dont ce dernier s'articule par rapport à cette loi, le fonctionnaire délégué a répondu ce qui suit :

«De taak van de actuaris in het prudentieel toezicht van de wet van 9 juli 1975 situeert zich binnen de onderneming zelf. Hij heeft enkel een adviserende taak t.a.v. de leiding van de onderneming en moet dus zelf niet rechtstreeks aan de Controledienst rapporteren.

In dit ontwerp heeft men een andere optie genomen en moet hij wel - voor zover hij overtredingen op de WAP vaststelt - rechtstreeks rapporteren. Dit is een beleidskeuze».

Article 51

Compte tenu de la mission spécifique qu'exercera le «Conseil des pensions» dont l'institution est envisagée et qui ne concernera qu'une catégorie déterminée de pensions, il est suggéré de modifier conséquemment la dénomination de ce conseil en «Conseil des pensions complémentaires». La commission visée à l'article 52 peut dès lors être dénommée «Commission des pensions complémentaires».

Article 52

Dans le texte néerlandais de l'article 52, § 2, 5°, du projet, il paraît préférable de remplacer le mot «bevoegd» par le mot «deskundig».

Artikel 59

De zinsnede «dat niet door de werknemer wordt gedragen en» wordt beter geschrapt.

Artikel 59bis

1. In de memorie van toelichting wordt er met betrekking tot artikel 59bis van het ontwerp op gewezen dat dit artikel «de geldigheid (garandeert) van de collectieve of individuele overeenkomsten die van kracht zijn op het ogenblik waarop de wet van toepassing wordt».

Er moet evenwel worden vastgesteld dat in artikel 59bis, eerste lid, niet wordt gerefereerd aan «de datum van inwerking-treding van de wet», maar wel aan «de datum van 1 januari 2001».

Die verwijzing in de tekst van artikel 59bis, eerste lid, dient te worden aangepast als aan de betrokken bepaling effectief de bedoeling ten grondslag ligt, zoals die uit het aangehaalde citaat van de memorie van toelichting valt af te leiden.

Is het integendeel de bedoeling om de toepassing van artikel 59bis van het ontwerp te beperken tot de overeenkomsten «die van kracht zijn op de datum van 1 januari 2001», dan dient er mee rekening te worden gehouden dat op die wijze een verschil in behandeling ontstaat tussen de personen die een dergelijke overeenkomst hebben gesloten vr 1 januari 2001 en zij die er één hebben gesloten na 1 januari 2001, doch vr de inwerkingtreding van de ontworpen regeling. Het grondwettelijke beginsel van de gelijkheid en de niet-discriminatie vereist dan dat voor dat verschil in behandeling een objectieve en in redelijkheid verantwoorde motivering kan worden aangereikt.

2. In zoverre ook in artikel 59bis, tweede lid, van het ontwerp het geval wordt beoogd van een onderneming in herstructurering, wordt zulks duidelijkheidshalve best geëxpliciteerd.

Artikel 64

1. Men vervange in het ontworpen artikel 9, § 2, tweede en derde lid, van de wet van 9 juli 1975, telkens de woorden «de rechtsvormen van» door de woorden «de rechtsvormen bedoeld in».

2. In het ontworpen artikel 9, § 2, derde lid, wordt met de zinsnede «te rekenen vanaf het koninklijk besluit» wellicht bedoeld op de periode «te rekenen vanaf de bekendmaking van het koninklijk besluit». In de memorie van toelichting wordt nochtans gerefereerd aan een periode van «één jaar (...) nadat de wet van toepassing is geworden».

De gemachtigde ambtenaar antwoordde in dit verband :

«De tekst is inderdaad niet juist. Het is de bedoeling dat de inrichters binnen het jaar nadat de wet (van 9 juli 1975) op hun

Article 59

Il serait préférable de supprimer le segment de phrase «qui n'est pas supportée par le travailleur et».

Article 59bis

1. En ce qui concerne l'article 59bis du projet, l'exposé des motifs signale que cet article «garantit la validité des conventions collectives ou individuelles en vigueur au moment où la loi s'appliquera».

Il faut relever, toutefois, que l'article 59bis, alinéa 1er, fait référence à «la date du 1er janvier 2001» et non à «la date d'entrée en vigueur de la loi».

Cette référence figurant dans le texte de l'article 59bis, alinéa 1er, doit être adaptée si la disposition concernée se fonde effectivement sur l'intention qui se déduit de la citation extraite de l'exposé des motifs.

Si l'on entend au contraire limiter l'application de l'article 59bis du projet aux conventions «en vigueur à la date du 1er janvier 2001», il faut tenir compte du fait que ce procédé crée une différence de traitement entre les personnes qui ont conclu une pareille convention avant le 1er janvier 2001 et celles qui en ont conclu une après le 1er janvier 2001, mais avant l'entrée en vigueur des dispositions en projet. Le principe constitutionnel d'égalité et de non-discrimination requiert dans ce cas que cette différence de traitement repose sur une motivation objective et raisonnablement justifiée.

2. Dans la mesure où l'article 59bis, alinéa 2, du projet vise lui aussi le cas d'une entreprise en restructuration, la clarté commande de l'expliquer.

Article 64

1. Dans l'article 9, § 2, alinéa 2, en projet, de la loi du 9 juillet 1975, il conviendrait de remplacer les mots «une des formes juridiques du premier alinéa» par les mots «l'une des formes juridiques visées à l'alinéa 1er».

2. A l'article 9, § 2, alinéa 3, en projet, le membre de phrase «à compter de l'arrêté royal» concerne probablement la période «prenant cours à la publication de l'arrêté royal». L'exposé des motifs fait néanmoins référence à un délai d'un an à compter de la date d'entrée en vigueur de la loi».

A ce propos, le fonctionnaire délégué a répondu en ces termes :

«De tekst is inderdaad niet juist. Het is de bedoeling dat de inrichters binnen het jaar nadat de wet (van 9 juli 1975) op hun

stelsel van toepassing is geworden een afzonderlijke rechtspersoon oprichten.

Tekstvoorstel : In het laatste lid zouden de woorden «het koninklijk besluit bedoeld in artikel 2, § 3, dat de bijzondere regels en modaliteiten vaststelt voor de verzorgingsinstellingen bedoeld in het 6° van dezelfde paragraaf» moeten worden vervangen door de woorden «de datum waarop de bepalingen van de wet op hen van toepassing worden».

In het koninklijk besluit van 14 mei 1985 tot toepassing op de verzorgingsinstellingen van de wet van 9 juli 1975 zal bepaald worden dat die wet op die verzorgingsstelsels zal van toepassing worden 3 jaar na de inwerkingtreding van het wijzigingsbesluit of vroeger indien het stelsel voor het einde van die termijn aan de wet op de aanvullende pensioenen zal zijn aangepast (zelfde termijnen als voorzien in artikel 57 van het wetsontwerp)».

Artikel 76

Artikel 76 van het ontwerp strekt ertoe de vermelding van de rechtspersonen die zijn belast met het uitvoeren van de solidariteitstoezegging toe te voegen aan de lijst van «instellingen van sociale zekerheid», waarop de wet van 11 april 1995 tot invoering van het handvest van de sociaal verzekerde van toepassing is.

In verband met de toepassing van het voornoemde handvest op de betrokken categorie van rechtspersonen mag worden verwezen naar de opmerkingen 2.1 en 2.2 bij artikel 42 van het ontwerp.

Wat meer specifiek het in artikel 76 van het ontwerp gehanteerde procédé van gelijkstelling van de betrokken categorie van rechtspersonen met «instellingen van sociale zekerheid», in de zin van artikel 2, 2°, van de voornoemde wet van 11 april 1995 betreft, verklaarde de gemachtigde ambtenaar :

«Dit is een beleidskeuze.

Het is moeilijk om bepaalde artikelen van het handvest van toepassing te maken zonder aan het personeel toepassingsgebied te raken. Er kan natuurlijk altijd voor een graduele inwerkingtreding worden gekozen maar dan moeten de instellingen eerst onder het toepassingsgebied vallen.

Wat natuurlijk een alternatieve oplossing is, is stellen dat de uitvoering van het luik solidariteit geen voordeel is zoals dit bepaald is in het handvest. Maar dan moeten er wel wat definities worden aangepast. Zie voornamelijk het laatste lid van artikel 2 van het Handvest. De Koning kan namelijk zelf de definities aanpassen.

Dit houdt in dat de bepalingen rond het handvest in de WAP geschrapt worden en dat er een speciaal KB komt ter uitvoering van het handvest dat het toepassingsgebied gemoduleerd vastlegt. Dit is een politieke keuze».

stelsel van toepassing is geworden een afzonderlijke rechtspersoon oprichten.

Tekstvoorstel : In het laatste lid zouden de woorden «het koninklijk besluit bedoeld in artikel 2, § 3, dat de bijzondere regels en modaliteiten vaststelt voor de verzorgingsinstellingen bedoeld in het 6° van dezelfde paragraaf» moeten worden vervangen door de woorden «de datum waarop de bepalingen van de wet op hen van toepassing worden».

In het koninklijk besluit van 14 mei 1985 tot toepassing op de verzorgingsinstellingen van de wet van 9 juli 1975 zal bepaald worden dat die wet op die verzorgingsstelsels zal van toepassing worden 3 jaar na de inwerkingtreding van het wijzigingsbesluit of vroeger indien het stelsel voor het einde van die termijn aan de wet op de aanvullende pensioenen zal zijn aangepast (zelfde termijnen als voorzien in artikel 57 van het wetsontwerp)».

Article 76

L'article 76 du projet a pour objet d'ajouter la mention des personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité à la liste des «institutions de sécurité sociale» auxquelles s'applique la loi du 11 avril 1995 visant à instituer «la charte» de l'assuré social.

Quant à appliquer la charte précitée à la catégorie concernée de personnes morales, l'on voudra bien se reporter aux observations 2.1 et 2.2 relatives à l'article 42 du projet.

Pour ce qui concerne plus spécifiquement le procédé selon lequel l'article 76 du projet assimile la catégorie concernée de personnes morales à des «institutions de sécurité sociale», au sens de l'article 2, 2°, de la loi du 11 avril 1995 précitée, le fonctionnaire délégué a expliqué ce qui suit :

«Dit is een beleidskeuze.

Het is moeilijk om bepaalde artikelen van het handvest van toepassing te maken zonder aan het personeel toepassingsgebied te raken. Er kan natuurlijk altijd voor een graduele inwerkingtreding worden gekozen maar dan moeten de instellingen eerst onder het toepassingsgebied vallen.

Wat natuurlijk een alternatieve oplossing is, is stellen dat de uitvoering van het luik solidariteit geen voordeel is zoals dit bepaald is in het handvest. Maar dan moeten er wel wat definities worden aangepast. Zie voornamelijk het laatste lid van artikel 2 van het Handvest. De Koning kan namelijk zelf de definities aanpassen.

Dit houdt in dat de bepalingen rond het handvest in de WAP geschrapt worden en dat er een speciaal KB komt ter uitvoering van het handvest dat het toepassingsgebied gemoduleerd vastlegt. Dit is een politieke keuze».

Artikel 78

De in artikel 78 van het ontwerp vervatte delegatie van bevoegdheden aan de Koning is te ruim. Het komt aan de wetgever zelf toe de basisprincipes van de door de Koning uit te werken regeling vast te stellen, temeer daar de aanvullende pensioenen voor werknemers ook het voorwerp uitmaken van een vrij gedetailleerde wettelijke regeling.

OPMERKINGEN VAN WETGEVINGSTECHNISCHE AARD

1. Indien een normatieve tekst wordt ingedeeld in bijvoorbeeld titels en hoofdstukken, dient ieder artikel van de tekst in die indeling te worden betrokken. Dat houdt in dat artikel 1 van het ontwerp in een afzonderlijke titel I «Algemene bepaling», moet worden opgenomen en dat de nummering van de volgende titels in functie daarvan dient te worden aangepast.

2. In een normatieve tekst moeten de definities logischerwijze aan de omschrijving van het toepassingsgebied van de regeling voorafgaan. De artikelen 3 en 4 van het ontwerp worden bijgevolg beter van plaats gewisseld.

3. In een normatieve tekst als de om advies voorgelegde passen geen bis- en ter-artikelen. De artikelen 37bis, 59bis, 59ter en 77bis van het ontwerp moeten bijgevolg worden geïntegreerd in een doorlopende nummering van de artikelen van het ontwerp.

4. De bepalingen van het ontwerp die bedragen in Belgische frank vermelden dienen te worden aangepast en moeten in euro worden vermeld. Eventueel kan worden overwogen om, indien de ontworpen regeling vóór 1 januari 2002 in werking zou treden, bij wege van overgangmaatregel de desbetreffende bedragen tevens in Belgische frank te vermelden.

5. In een wijzigingsbepaling dient telkens melding te worden gemaakt van alle teksten (1) die in het verleden wijzigingen hebben aangebracht aan de te wijzigen bepaling, voorzover die in het verleden aangebrachte wijzigingen nog van kracht zijn. De redactie van diverse wijzigingsbepalingen in het ontwerp moet, rekening houdend hiermee, worden aangepast.

Zonder dat terzake naar exhaustiviteit is gestreefd, kan melding worden gemaakt van de volgende artikelen :

- artikel 61 : artikel 19, 4^oter, eerste lid, van de hypotheekwet van 16 december 1851 werd «ingevoegd bij de wet van 18 december 1968 en gewijzigd bij de koninklijke besluiten nr. 535 van 31 maart 1987 en 19 mei 1995 en de wet van 25 januari 1999»;

⁽¹⁾ Niet van de artikelen van die teksten, zoals wordt gedaan in de artikelen 70 tot 75 van het ontwerp.

Article 78

La délégation de compétences au Roi prévue à l'article 78 du projet est trop étendue. Il appartient au législateur même de fixer les principes de base de la réglementation que le Roi devra élaborer, d'autant que les pensions complémentaires des travailleurs font également l'objet d'un régime légal relativement détaillé.

OBSERVATIONS DE LEGISTIQUE

1. Lorsqu'un texte normatif est divisé, par exemple, en titres et en chapitres, chaque article du texte doit être intégré à cette division. Il s'ensuit que l'article 1er du projet doit être incorporé à un titre premier distinct qui sera intitulé «Disposition générale» et que la numérotation des titres suivants doit être adaptée en conséquence.

2. Dans un texte normatif, les définitions doivent, selon toute logique, précéder la définition du champ d'application de la réglementation. Par conséquent, il serait préférable de permuter les articles 3 et 4 du projet.

3. Dans un texte normatif tel que le texte soumis pour avis, les articles «bis» et «ter» n'ont pas leur place. Il faut dès lors incorporer les articles 37bis, 59bis, 59ter et 77bis du projet dans une numérotation continue des articles du projet.

4. Les dispositions du projet qui mentionnent des montants en francs belges doivent être adaptées et être exprimées en euros. Dans l'hypothèse où la réglementation en projet entrerait en vigueur avant le 1er janvier 2002, il peut être envisagé éventuellement de mentionner les montants concernés également en francs belges à titre de mesure transitoire.

5. Dans une disposition modificative, il faut faire mention chaque fois de tous les textes (1) qui, dans le passé, ont apporté des modifications à la disposition dont la modification est envisagée, pour autant que ces modifications antérieures soient toujours en vigueur. Compte tenu de ce qui précède, il faut remanier l'énoncé de diverses dispositions modificatives du projet.

Sans tendre à l'exhaustivité sur ce point, on peut mentionner les articles suivants :

- article 61 : l'article 19, 4^oter, alinéa 1er, de la loi hypothécaire du 16 décembre 1851 a été «inséré par la loi du 18 décembre 1968 et modifié par les arrêtés royaux n° 35 du 31 mars 1987 et du 19 mai 1995 et la loi du 25 janvier 1999»;

⁽¹⁾ Et non des articles de ces textes, comme c'est le cas aux articles 70 à 75 du projet.

- artikel 62 : artikel 22 van de wet van 12 juli 1957 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor bedienden werd «gewijzigd bij de wetten van 10 februari 1981 en 22 februari 1998»;

- artikel 65 : na «Artikel 36 van dezelfde wet» dient de zinsnede «, vervangen bij de wet van 19 juli 1991,» ingevoegd te worden;

- artikel 66 : men redigere deze bepaling als volgt : «In artikel 59 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, gewijzigd bij de wetten van 28 december 1992 en 6 juli 1994, worden in het eerste lid de woorden (...)»;

- artikelen 67 en 68 : artikel 145³ van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 werd «ingevoegd» en niet «gewijzigd» bij de wet van 28 december 1992, terwijl ook artikel 364ter van hetzelfde wetboek bij die wet werd «ingevoegd» en niet «gewijzigd»;

- artikel 70 : artikel 174 werd «vervangen» en niet «ingevoegd» bij de wet van 13 augustus 1947; voorts moeten in de inleidende zin de woorden «artikel 55 van» en «artikel 107 van» worden geschrapt;

- artikel 71 : men redigere de inleidende zinsnede als volgt :

«In artikel 176², eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij het koninklijk besluit nr. 63 van 28 november 1939 en gewijzigd bij de wetten van 17 juli 1963, 24 december 1963, 28 december 1983, 7 december 1988, 28 december 1992, 5 juli 1998 en 4 maart 1999, wordt een 4^obis ingevoegd, luidende :»;

- artikel 72 : de redactie van de inleidende zin dient als volgt te worden aangepast : «Artikel 177, 1°, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 28 december 1992, wordt vervangen als volgt :»;

- artikel 73 : artikel 178, eerste lid, van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen werd enkel gewijzigd bij de wet van 28 december 1992;

- artikel 74 : artikel 183, eerste lid, van het voornoemde Wetboek werd enkel gewijzigd bij de wetten van 22 maart 1965 en 28 december 1992;

- artikel 76 : artikel 2 van de wet van 11 april 1995 werd gewijzigd «bij de wet van 25 juni 1997».

De kamer was samengesteld uit

de Heren

M. VAN DAMME, kamervoorzitter,

J. BAERT,
J. SMETS, staatsraden,

- article 62 : l'article 22 de la loi du 12 juillet 1957 relative à la pension de retraite et de survie des employés a été «modifié par les lois des 10 février 1981 et 22 février 1998»;

- article 65 : après «L'article 36 de la même loi», il faut insérer le segment de phrase «, remplacé par la loi du 19 juillet 1991,»;

- article 66 : le texte doit être rédigé comme suit : «Dans l'article 59 du Code des impôts sur les revenus 1992, modifié par les lois des 28 décembre 1992 et 6 juillet 1994, les mots '...' sont remplacés à l'alinéa 1er par les mots '...'»;

- articles 67 et 68 : l'article 145³ du Code des impôts sur les revenus 1992 a été «inséré» et non «modifié» par la loi du 28 décembre 1992, alors que l'article 364ter du même code a également été «inséré» et non «modifié» par cette loi;

- article 70 : l'article 174 a été «remplacé» et non «inséré» par la loi du 13 août 1947; par ailleurs, il faut supprimer, dans la phrase liminaire, les mots «l'article 55 de» et «l'article 107 de»;

- article 71 : il conviendrait de rédiger la phrase liminaire comme suit :

«Dans l'article 176², alinéa 1er, du même Code, inséré par l'arrêté royal n° 63 du 28 novembre 1939 et modifié par les lois des 17 juillet 1963, 24 décembre 1963, 28 décembre 1983, 7 décembre 1988, 28 décembre 1992, 5 juillet 1998 et 4 mars 1999, il est inséré un 4^obis, rédigé comme suit :»;

- article 72 : l'énoncé de la phrase liminaire doit être adapté comme suit : «L'article 177, 1°, du même Code, modifié par la loi du 28 décembre 1992, est remplacé par la disposition suivante :»;

- article 73 : l'article 178, alinéa 1er, du Code des taxes assimilées au timbre n'a été modifié que par la loi du 28 décembre 1992;

- article 74 : l'article 183, alinéa 1er, du Code précité n'a été modifié que par les lois des 22 mars 1965 et 28 décembre 1992;

- article 76 : l'article 2 de la loi du 11 avril 1995 a été modifié «par la loi du 25 juin 1997».

La chambre était composée de

Messieurs

M. VAN DAMME, président de chambre,

J. BAERT,
J. SMETS, conseillers d'État,

G. SCHRANS, assessor van de
afdeling wetgeving,

Mevrouw

A. BECKERS, griffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. M. VAN DAMME.

Het verslag werd uitgebracht door de H. J. VAN NIEUWENHOVE, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. G. DE BLEECKERE, adjunct-referendaris.

DE GRIFFIER, DE VOORZITTER,

A. BECKERS M. VAN DAMME

G. SCHRANS, assesseur de la
section de législation,

Madame

A. BECKERS, greffier.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. M. VAN DAMME.

Le rapport a été présenté par M. J. VAN NIEUWENHOVE, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. G. DE BLEECKERE, référendaire adjoint.

LE GREFFIER, LE PRESIDENT,

A. BECKERS M. VAN DAMME

WETSONTWERP

ALBERT II, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,

ONZE GROET.

Op voordracht van Onze Minister van Pensioenen, Onze Minister van Economie en Onze Minister van Financiën,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Pensioenen, Onze Minister van Economie en Onze Minister van Financiën, zijn ermee belast het ontwerp van wet waarvan de tekst hierna volgt, in Onze Naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers in te dienen :

TITEL I**Algemene bepaling**

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

TITEL II**Aanvullende pensioenen****HOOFDSTUK I****Doel, Toepassingsgebied en Definities**

Art. 2

Deze wet heeft tot doel de betrekkingen te regelen inzake aanvullende pensioenen, met inbegrip van de eventuele solidariteitsprestaties, tussen de werkgever, de inrichter, de werknemer, de aangeslotene en zijn rechthebbenden, de pensioeninstelling en de rechts-

PROJET DE LOI

ALBERT II, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir,

SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre des Pensions, Notre Ministre de l'Economie et Notre Ministre des Finances,

NOUS AVONS ARRETE ET ARRETONS:

Notre Ministre des Pensions, Notre Ministre de l'Economie et Notre Ministre des Finances, sont chargés de présenter, en Notre Nom, aux Chambres législatives et de déposer à la Chambre des Représentants, le projet de loi dont la teneur suit :

TITRE IER.**Disposition générale**Article 1er

Cette loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

TITRE II**Pensions complémentaires****CHAPITRE IER****Objectif, champ d'application et définitions**

Art. 2

La présente loi a pour objectif de régler en matière de pensions complémentaires, y compris les éventuelles prestations de solidarité, les relations entre l'employeur, l'organisateur, le travailleur, l'affilié et ses ayants droit, l'organisme de pension et la personne morale chargée

persoon belast met de uitvoering van de solidariteits-toezegging, de procedure vast te leggen die bij de invoering, de wijziging of de opheffing van een aanvullend pensioen in een bedrijfstak of in een onderneming moet worden gevolgd, de pensioenrechten en -reserves te beschermen die voor de aangeslotenen en hun rechthebbenden worden opgebouwd en de doorzichtigheid voor de werknemers te vergroten.

Art. 3

§ 1. Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder :

1° *aanvullend pensioen* : het rust- en/of overlevingspensioen bij overlijden van de aangeslotene vóór of na pensionering, of de ermee overeenstemmende kapitaalswaarde, die op basis van de in een pensioenreglement of een pensioenovereenkomst bepaalde verplichte stortingen worden toegekend ter aanvulling van een krachtens een wettelijke sociale zekerheidsregeling vastgesteld pensioen;

2° *pensioentoezegging* : de toezegging van een aanvullend pensioen door een inrichter aan één of meerdere werknemers en/of hun rechthebbenden;

3° *pensioenstelsel* : een collectieve pensioentoezegging;

4° *individuele pensioentoezegging* : een occasionele, niet-stelselmatige pensioentoezegging aan één werknemer en/of zijn rechthebbenden;

5° *inrichter* :

a) de rechtspersoon, paritair samengesteld, aangeduid via een collectieve arbeidsovereenkomst door de representatieve organisaties van een paritair comité of subcomité, opgericht volgens hoofdstuk III van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités, dat een pensioenstelsel invoert;

b) een werkgever die een pensioentoezegging doet;

6° *werknemer* : de persoon die in uitvoering van een arbeidsovereenkomst is tewerkgesteld;

7° *aangeslotene* : de werknemer die behoort tot de categorie van het personeel waarvoor de inrichter een pensioenstelsel heeft ingevoerd en die aan de

de l'exécution de l'engagement de solidarité, de fixer la procédure à suivre lors de l'instauration, la modification ou l'abrogation d'une pension complémentaire dans une branche d'activité ou une entreprise, de protéger les droits et les réserves de pension constitués pour les affiliés et leurs ayants droit et d'augmenter la transparence pour les travailleurs.

Art. 3

§ 1er. Pour l'application de la présente loi, il faut entendre par :

1° *pension complémentaire* : la pension de retraite et/ou de survie en cas de décès de l'affilié avant ou après la retraite, ou la valeur en capital qui y correspond, qui sont octroyées sur la base de versements obligatoires déterminés dans un règlement de pension ou une convention de pension en complément d'une pension fixée en vertu d'un régime légal de sécurité sociale ;

2° *engagement de pension* : l'engagement d'un organisateur de constituer une pension complémentaire au profit d'un ou plusieurs travailleurs et/ou de leurs ayants droit;

3° *régime de pension*: un engagement de pension collectif;

4° *engagement individuel de pension*: un engagement de pension occasionnel et non systématique au profit d'un travailleur et/ou de ses ayants droit;

5° *organisateur* :

a) la personne morale, composée paritairement, désignée via une convention collective de travail par les organisations représentatives d'une commission ou d'une sous-commission paritaire, constituée en vertu du chapitre III de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires, qui instaure un régime de pension;

b) un employeur qui prend un engagement de pension;

6° *travailleur* : la personne occupée en exécution d'un contrat de travail;

7° *affilié* : le travailleur qui appartient à la catégorie du personnel pour laquelle l'organisateur a instauré un régime de pension et qui remplit les conditions d'affi-

aansluitingsvoorwaarden van het pensioenreglement voldoet, of aan wie de inrichter een individuele pensioentoezegging heeft gedaan en de gewezen werknemer die nog steeds actuele of uitgestelde rechten geniet overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst;

8° *pensioenreglement* : het reglement waarin de rechten en de verplichtingen van de inrichter, van de werkgever, de aangeslotenen en van hun rechthebbenden, de aansluitingsvoorwaarden en de regels inzake de uitvoering van het pensioenstelsel worden bepaald;

9° *pensioenovereenkomst*: de overeenkomst waarin de rechten en de verplichtingen van de werkgever, van de aangeslotene en zijn rechthebbenden en de regels inzake de uitvoering van de individuele pensioentoezegging worden bepaald ;

10° *uittreding* :

a) wanneer de inrichter een rechtspersoon bedoeld in 5°, a) is : de beëindiging van de arbeidsovereenkomst, anders dan door overlijden of pensionering, voorzover de werknemer geen nieuwe arbeidsovereenkomst heeft gesloten met een werkgever die onder het toepassingsgebied van hetzelfde pensioenstelsel valt als dat van zijn vorige werkgever;

b) wanneer de inrichter een werkgever is : de beëindiging van de arbeidsovereenkomst, anders dan door overlijden of pensionering;

11° *verworven prestaties* : de prestaties waarop de aangeslotene aanspraak kan maken overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst, indien hij bij zijn uittreding zijn verworven reserves bij de pensioeninstelling laat;

12° *verworven reserves* : de reserves waarop de aangeslotene op een bepaald ogenblik recht heeft overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst;

13° *toezegging van het type «vaste bijdragen»* : de verbintenis tot het betalen van vooraf vastgestelde bijdragen;

14° *toezegging van het type «vaste prestaties»* : de verbintenis tot het uitkeren van een bepaalde prestatie in rente of in kapitaal;

15° *pensioeninstelling* : een instelling bedoeld in artikel 2, § 1 of § 3 van de wet van 9 juli 1975, die wordt belast met de uitvoering van de pensioentoezegging;

liation prévues dans le règlement de pension, ou pour lequel l'organisateur a conclu un engagement individuel de pension ainsi que l'ancien travailleur qui continue à bénéficier de droits actuels ou différés conformément au règlement de pension ou à la convention de pension ;

8° *règlement de pension* : le règlement où sont stipulés les droits et obligations de l'organisateur, de l'employeur, des affiliés et de leurs ayants droit-ainsi que les conditions d'affiliation et les règles relatives à l'exécution du régime de pension ;

9° *convention de pension* : la convention où sont stipulés les droits et obligations de l'employeur, de l'affilié et de ses ayants droit ainsi que les règles relatives à l'exécution de l'engagement individuel de pension ;

10° *sortie*:

a) lorsque l'organisateur est une personne morale visée au 5°, a): l'expiration du contrat de travail, autrement que par décès ou la mise à la retraite, pour autant que le travailleur n'a pas conclu un nouveau contrat de travail avec un employeur qui tombe sous le champ d'application du même régime de pension que celui de son ancien employeur ;

b) lorsque l'organisateur est un employeur : l'expiration du contrat de travail, autrement que par décès ou la mise à la retraite;

11° *prestations acquises* : les prestations auxquelles l'affilié peut prétendre, conformément au règlement de pension ou à la convention de pension, si, au moment de sa sortie, il laisse ses réserves acquises dans l'organisme de pension;

12° *réserves acquises* : les réserves auxquelles l'affilié a droit, à un moment déterminé , conformément au règlement de pension ou à la convention de pension;

13° *engagement de type contributions définies* : l'engagement qui porte sur le versement de contributions déterminées a priori;

14° *engagement de type prestations définies* : l'engagement qui porte sur l'octroi d'une prestation déterminée, en rente ou en capital;

15° *organisme de pension* : un organisme visé à l'article 2, §1er ou §3 de la loi du 9 juillet 1975, chargé de l'exécution de l'engagement de pension ;

16° *solidariteitstoezegging* : de toezegging van solidariteitsprestaties door een inrichter aan de werknemers en/of hun rechthebbenden;

17° *solidariteitsreglement* : het reglement waarin de rechten en de verplichtingen van de inrichter, van de werkgever, van de aangeslotenen en/of hun rechthebbenden, de aansluitingsvoorwaarden en de regels inzake de uitvoering van de solidariteitstoezegging worden bepaald;

18° *wet van 9 juli 1975* : de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen;

19° *Controledienst voor de Verzekeringen*: de openbare instelling opgericht bij artikel 29 van de wet van 9 juli 1975.

§ 2. Voor de toepassing van deze wet en zijn uitvoeringsbesluiten op de pensioentoezeggingen van publiekrechtelijke rechtspersonen worden volgende woorden als volgt gelezen :

1° « onderneming » als « publiekrechtelijke rechtspersoon »;

2° « paritair comité of subcomité » als « bevoegd onderhandelingscomité »;

3° « ondernemingsraad » als « basis- of tussenoverlegcomité »;

4° « collectieve arbeidsovereenkomst » als « protocol gesloten in het bevoegde onderhandelingscomité »;

5° « Nationale Arbeidsraad » als « Comité A ».

Art. 4

Deze wet is van toepassing op de werkgevers, de inrichters, de werknemers, de aangeslotenen en hun rechthebbenden, de pensioeninstellingen betrokken bij een pensioentoezegging en de rechtspersonen betrokken bij de uitvoering van een solidariteitstoezegging alsook op de commissarissen en de actuarissen, die bij voormelde instellingen en rechtspersonen zijn aangeduid.

16° *engagement de solidarité* : l'engagement de prestations de solidarité pris par un organisateur au profit de travailleurs et/ou de leurs ayants droit ;

17° *règlement de solidarité* : le règlement où sont stipulés les droits et obligations de l'organisateur, de l'employeur, des affiliés et/ou de leurs ayants droit, ainsi que les conditions d'affiliation et les règles relatives à l'exécution de l'engagement de solidarité ;

18° *loi du 9 juillet 1975* : la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances ;

19° *Office de Contrôle des Assurances*: l'établissement public créé par l'article 29 de la loi du 9 juillet 1975.

§ 2. Pour l'application de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution aux engagements de pension des personnes morales de droit public, les mots suivants sont lus comme suit:

1° « entreprise » comme « personne morale de droit public » ;

2° « commission paritaire ou sous-commission paritaire » comme « comité de négociation compétent » ;

3° « conseil d'entreprise » comme « comité de concertation de base ou comité de concertation intermédiaire » ;

4° « convention collective de travail » comme « protocole conclu dans le comité de négociation compétent ».

5° « Conseil national du Travail » comme « Comité A ».

Art. 4

La présente loi est applicable aux employeurs, aux organisateurs, aux travailleurs, aux affiliés et à leurs ayants droit, aux organismes de pension concernés par un engagement de pension et aux personnes morales concernées par l'exécution d'un engagement de solidarité ainsi qu'aux commissaires et actuaires désignés auprès des institutions et des personnes morales précitées.

HOOFDSTUK II

Invoering, wijziging en opheffing van een pensioentoezegging

Afdeling 1

Algemene bepalingen

Art. 5

§ 1. De beslissing tot invoering, wijziging of opheffing van een pensioentoezegging behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de inrichter.

§ 2. Elke pensioentoezegging wordt beheerst door een pensioenreglement of een pensioenovereenkomst.

De tekst van het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst wordt op eenvoudig verzoek aan de aangeslotene verstrekt. Het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst bepaalt of de inrichter, de werkgever of de pensioeninstelling daarmee wordt belast.

§ 3. De uitvoering van een pensioentoezegging wordt toevertrouwd aan een pensioeninstelling.

Het eerste lid is niet van toepassing op de pensioentoezeggingen van de publiekrechtelijke rechtspersonen die niet onderworpen zijn aan de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekeningen van ondernemingen en van de door de Koning aangeduide publiekrechtelijke rechtspersonen, die onderworpen zijn aan de voormelde wet van 17 juli 1975 en voorzover ze zelf niet de last van de toegekende voordelen dragen.

Art. 6

§ 1. Een individuele pensioentoezegging mag enkel worden toegestaan op het ogenblik van het sluiten van de eerste arbeidsovereenkomst van de werkgever met de werknemer.

§ 2. Indien een individuele pensioentoezegging, bij de invoering of op een later tijdstip in een persoonlijke bijdrage van de werknemer in de financiering van de pensioentoezegging voorziet, wordt, ongeacht of de pensioentoezegging is vastgelegd in verschillende pensioenovereenkomsten of de uitvoering ervan aan verschillende pensioeninstellingen is toevertrouwd, de beslissing in afwijking van artikel 5, § 1 met instemming van de betrokken werknemer genomen.

CHAPITRE II

Instauration, modification et abrogation d'un engagement de pension

Section 1

Dispositions générales

Art. 5

§ 1er. La décision d'instaurer, de modifier ou d'abroger un engagement de pension relève de la compétence exclusive de l'organisateur.

§ 2. Tout engagement de pension est régi par un règlement de pension ou une convention de pension.

Le texte du règlement de pension ou de la convention de pension est communiqué sur sa simple demande à l'affilié. Le règlement de pension ou la convention de pension désigne qui de l'organisateur, de l'employeur ou de l'organisme de pension est chargé de cette communication.

§ 3. L'exécution de l'engagement de pension est confiée à un organisme de pension.

L'alinéa 1er n'est pas d'application aux engagements de pension des personnes morales de droit public qui ne sont pas soumises à la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises et des personnes morales de droit public soumises à la loi du 17 juillet 1975 précitée que le Roi désigne, dans la mesure où elles ne supportent pas elles-mêmes la charge des avantages octroyés.

Art. 6

§1er. Un engagement individuel de pension ne peut être octroyé qu'au moment de la conclusion du premier contrat de travail de l'employeur avec le travailleur.

§ 2. Lorsqu'un engagement individuel de pension prévoit, lors de son instauration ou à un moment ultérieur, que le travailleur contribue personnellement au financement de l'engagement de pension et ce indépendamment du fait que l'engagement de pension est fixé dans plusieurs conventions de pension ou que son exécution est confiée à plusieurs organismes de pension, la décision est prise, par dérogation à l'article 5, §1er, avec l'accord du travailleur concerné.

Art. 7

Indien een pensioenstelsel dat door een werkgever op het niveau van de onderneming wordt ingevoerd bij de invoering of op een later tijdstip in een persoonlijke bijdrage van de werknemer in de financiering van de pensioentoezegging voorziet en die toezegging voor alle werknemers in de onderneming geldt, wordt, ongeacht of de pensioentoezegging is vastgelegd in verschillende pensioenreglementen of de uitvoering ervan aan verschillende pensioeninstellingen is toevertrouwd, de beslissing in afwijking van artikel 5, § 1 genomen :

1° bij collectieve arbeidsovereenkomst wanneer in de onderneming een ondernemingsraad, een comité voor preventie en bescherming op het werk werd opgericht of een vakbondsafvaardiging aanwezig is;

2° door middel van een wijziging van het arbeidsreglement in de andere gevallen.

Art. 8

De sectorale collectieve arbeidsovereenkomst waarbij een sectoraal pensioenstelsel wordt ingevoerd, stelt het pensioenreglement vast en bevat onder meer regels inzake het beheer van het pensioenstelsel en de keuze van de pensioeninstelling.

Het pensioenstelsel treedt in werking op de datum vastgesteld in de collectieve arbeidsovereenkomst en uiterlijk één jaar na de datum van sluiting ervan.

Art. 9

De sectorale collectieve arbeidsovereenkomst kan aan een werkgever de mogelijkheid bieden om de uitvoering van het pensioenstelsel voor alle of een deel van zijn werknemers geheel of gedeeltelijk zelf te organiseren in een pensioenstelsel op het niveau van de onderneming, dat tenzij anders bepaald in deze titel, de regels moet volgen die gelden voor ondernemingspensioenstelsels. Bij de invoering van dit stelsel kan rekening worden gehouden met een pensioenstelsel dat reeds bestaat op het niveau van de onderneming.

Bij een pensioenstelsel van het type «vaste bijdragen» mogen de stortingen niet lager zijn dan de stortingen voorzien in het sectoraal pensioenstelsel. Bij een pensioenstelsel van het type «vaste prestaties» mogen de verworven reserves op geen enkel ogenblik

Art. 7

Lorsqu'un régime de pension est instauré par un employeur au niveau de l'entreprise et que le régime de pension prévoit, lors de son instauration ou à un moment ultérieur, que le travailleur contribue personnellement au financement de l'engagement de pension et que cet engagement vaut pour tous les travailleurs de l'entreprise, indépendamment du fait que l'engagement de pension est fixé dans plusieurs règlements de pension ou que son exécution est confiée à plusieurs organismes de pension, la décision visée est prise par dérogation à l'article 5, § 1er :

1° par convention collective lorsqu'il existe, au sein de l'entreprise, un conseil d'entreprise, un comité de prévention et de protection au travail ou une délégation syndicale;

2° par le truchement d'une modification du règlement de travail, dans les autres cas.

Art. 8

La convention collective de travail sectorielle par laquelle un régime de pension sectoriel est instauré, arrête le règlement de pension et contient notamment les règles relatives à la gestion du régime de pension et au choix de l'organisme de pension.

Le régime de pension entre en vigueur à la date fixée dans la convention collective de travail et au plus tard un après la date de sa conclusion.

Art. 9

La convention collective de travail sectorielle peut prévoir la possibilité pour l'employeur d'organiser lui-même l'exécution d'une partie ou de la totalité du régime de pension pour l'ensemble des travailleurs ou une partie de ceux-ci, dans un régime de pension au niveau de l'entreprise, et qui doit, à moins que le présent titre n'en dispose autrement, suivre les règles qui valent pour les régimes de pension d'entreprise. Lors de l'instauration de ce régime, il peut être tenu compte du régime de pension existant déjà au niveau de l'entreprise.

Lorsque le régime de pension est de type contributions définies, les versements ne peuvent pas être inférieurs à ceux prévus dans le régime de pension sectoriel. Lorsque le régime de pension est de type prestations définies, les réserves acquises ne peu-

lager zijn dan de verworven reserves die voortvloeien uit het sectorpensioenstelsel.

Wanneer een werkgever gebruik maakt van die mogelijkheid, legt hij, onverminderd de toepassing van de procedures bedoeld in de artikelen 7 en 11, die beslissing, het ontwerp van pensioenreglement en de keuze van de pensioeninstelling voorafgaandelijk voor advies voor aan de ondernemingsraad of, bij ontstentenis, aan het comité voor preventie en bescherming op het werk, of bij ontstentenis, aan de vakbondsafvaardiging. Bij ontstentenis van een vakbondsafvaardiging worden de werknemers voorafgaandelijk op de hoogte gebracht door middel van aanplakking.

De werkgever deelt het pensioenreglement mee aan de rechtspersoon bedoeld in artikel 3, § 1, 5°, a) vóór het pensioenstelsel van toepassing wordt.

Afdeling 2

Bijzondere bepalingen inzake de sociale pensioenstelsels

Onderafdeling 1

De rechtspersoon bedoeld in artikel 3, § 1, 5°, a) als inrichter

Art. 10

§ 1. Genieten het bijzonder statuut, vastgesteld in artikel 176², 4°bis van het wetboek van met zegel gelijkgestelde taksen en in artikel 10 van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen, de sectorale pensioenstelsels die aan de volgende voorwaarden voldoen :

1° de pensioentoezegging geldt voor alle werknemers die onder de in de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst vastgestelde pensioentoezegging vallen;

2° een solidariteitstoezegging, zoals bedoeld in hoofdstuk IX, is aan de pensioentoezegging verbonden;

3° de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst, waarbij een sectoraal pensioenstelsel wordt ingevoerd, is van onbepaalde duur en door de Koning algemeen bindend verklaard. Voorafgaandelijk aan de opzegging van de collectieve arbeidsovereenkomst moet het paritair orgaan, waarin deze overeenkomst werd ge-

vent être, à aucun moment, inférieures à celles résultant du régime de pension sectoriel.

Lorsqu'un employeur utilise cette possibilité, il soumet, sans préjudice de l'application des procédures visées aux articles 7 et 11, cette décision ainsi que le projet du règlement de pension et le choix de l'organisme de pension pour avis préalable au conseil d'entreprise ou, à défaut, au comité pour la prévention et la protection au travail ou, à défaut, à la délégation syndicale. A défaut de délégation syndicale, les travailleurs sont informés préalablement par voie d'affichage.

L'employeur communique le règlement de pension à la personne morale visée à l'article 3, §1er, 5°, a), avant que le régime de pension ne soit d'application.

Section 2

Dispositions spécifiques aux régimes de pension sociaux.

Sous-section 1

La personne morale visée à l'article 3 §1er, 5°, a) comme organisateur

Art. 10

§ 1er. Bénéficient du statut particulier défini à l'article 176², 4°bis du code des taxes assimilées au timbre et à l'article 10 de la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité, les régimes de pension sectoriels qui répondent aux conditions suivantes:

1° l'engagement de pension vaut pour tous les travailleurs qui ressortissent au régime de pension fixé dans la convention collective de travail sectorielle;

2° un engagement de solidarité tel que visé au chapitre IX est lié à l'engagement de pension;

3° la convention collective de travail sectorielle par laquelle un régime de pension sectoriel est instauré, est de durée indéterminée et rendue obligatoire par le Roi. Préalablement à la dénonciation de la convention collective de travail, l'organe paritaire dans lequel cette convention a été conclue, doit prendre la décision d'abro-

sloten, de beslissing nemen om het pensioenstelsel op te heffen. De beslissing tot opheffing van een sectoraal pensioenstelsel is enkel geldig wanneer zij 80 % van de stemmen van de, in het paritair orgaan benoemde, gewone of plaatsvervangende leden die de werkgevers vertegenwoordigen en 80 % van de stemmen van de, in het paritair orgaan benoemde, gewone of plaatsvervangende leden die de werknemers vertegenwoordigen, heeft bekomen.

4° de totale winst moet onder de aangeslotenen in verhouding tot hun reserves worden verdeeld en de kosten moeten worden beperkt volgens de regels vastgesteld door de Koning.

§ 2. De sectorale collectieve arbeidsovereenkomst waarbij het pensioenstelsel wordt ingevoerd vermeldt uitdrukkelijk dat zij werd gesloten in toepassing van dit artikel en in uitvoering van de beslissing van de representatieve organisaties in het paritair comité of subcomité en als enig onderwerp de invoering van een sectoraal pensioenstelsel heeft.

De sectorale collectieve arbeidsovereenkomst mag niet bepalen dat een werkgever de uitvoering van de op sectorniveau ingevoerde solidariteitstoezegging zelf mag organiseren.

Onderafdeling 2

De werkgever als inrichter

Art. 11

§ 1. Wanneer een werkgever behoort tot een paritair comité of subcomité op het niveau waarvan geen sectorpensioenstelsel zoals bedoeld in artikel 10 werd ingevoerd, kan deze werkgever, op het niveau van de onderneming, een pensioenstelsel invoeren, dat het bijzonder statuut geniet, vastgesteld in artikel 176², 4°bis van het wetboek van met zegel gelijkgestelde taksen en in artikel 10 van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen, indien dat stelsel aan de volgende voorwaarden voldoet:

1° de pensioentoezegging geldt voor alle werknemers van de onderneming;

2° de pensioentoezegging wordt ingevoerd bij collectieve arbeidsovereenkomst, die het pensioenreglement vaststelt en onder meer regels bevat inzake het beheer van de pensioentoezegging en de keuze van de pensioeninstelling, of, in ondernemingen zonder vakbondsafvaardiging, volgens de bijzondere pro-

ger le régime de pension. La décision d'abroger un régime de pension sectoriel est uniquement valable lorsqu'elle a été prise par 80% des voix des membres effectifs ou suppléants nommés dans l'organe paritaire, qui représentent les employeurs et 80% des voix des membres effectifs ou suppléants nommés dans l'organe paritaire, qui représentent les travailleurs.

4° la totalité des bénéficiaires sont répartis entre les affiliés proportionnellement à leurs réserves et les frais sont limités selon des règles déterminées par le Roi.

§ 2. La convention collective de travail sectorielle par laquelle un régime de pension est instauré, mentionne expressément qu'elle a été conclue en application du présent article et en exécution de la décision des organisations représentatives de la commission ou sous-commission paritaire et qu'elle a pour unique objet l'instauration d'un régime de pension sectoriel.

La convention collective de travail sectorielle ne peut pas prévoir qu'un employeur peut organiser lui-même l'exécution de l'engagement de solidarité instauré au niveau sectoriel.

Sous-section 2

L'employeur comme organisateur

Art. 11

§ 1er. Lorsqu'un employeur ressortit à une commission ou sous-commission paritaire au niveau de laquelle aucun régime de pension sectoriel tel que visé à l'article 10, n'a été instauré, cet employeur peut instaurer au niveau de l'entreprise un régime de pension qui bénéficie du statut particulier défini à l'article 176², 4°bis du code des taxes assimilées au timbre et à l'article 10 de la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité, si ce régime remplit les conditions suivantes :

1° l'engagement de pension vaut pour tous les travailleurs de l'entreprise ;

2° l'engagement de pension est instauré par convention collective de travail qui arrête le règlement de pension et qui fixe, notamment, les règles relatives à la gestion de l'engagement de pension et au choix de l'organisme de pension ou, dans des entreprises sans délégation syndicale, selon la procédure spéciale défi-

cedure bepaald in artikel 12. De beslissing tot opheffing van de pensioentoezegging wordt volgens dezelfde procedures genomen. Indien deze beslissing door middel van een collectieve arbeidsovereenkomst wordt genomen, is deze maar geldig indien zij genomen is met 80% van de stemmen van de vertegenwoordigers van de werknemers in de onderneming en, in voorkomend geval, met 80% van de stemmen van vertegenwoordigers van de werkgever.

3° een solidariteitstoezegging als bedoeld in hoofdstuk IX is aan de pensioentoezegging verbonden;

4° de totale winst moet onder de aangeslotenen in verhouding tot hun reserves worden verdeeld en de kosten moeten worden beperkt volgens de regels vastgesteld door de Koning.

§ 2. Wanneer een werkgever overeenkomstig artikel 9 de uitvoering van een sectoraal pensioenstelsel als bedoeld in artikel 10 zelf organiseert, met uitzondering van de solidariteitstoezegging bedoeld in § 1, 2° van dat artikel, kan dat pensioenstelsel, met inbegrip van eventuele bijkomende pensioen- en solidariteitstoezeggingen, genieten van het bijzonder statuut bedoeld in § 1 indien het voldoet aan de in die paragraaf bepaalde voorwaarden.

Art. 12

§ 1. Bij de invoering van een pensioentoezegging bedoeld in artikel 11 in een onderneming zonder vakbondsafvaardiging, wordt de procedure bedoeld in dit artikel gevolgd.

§ 2. Het ontwerp van pensioenreglement en de keuze van de pensioeninstelling worden naar keuze van de werkgever, ofwel schriftelijk ofwel via aanplakking ter kennis van de betrokken werknemers gebracht. Elke werknemer kan op eenvoudig verzoek een afschrift bekomen van de tekst van het ontwerp van reglement.

§ 3. Binnen vijftien dagen, te rekenen vanaf de dag van de kennisgeving, houdt de werkgever een bijzonder register ter beschikking van de werknemers waarin zij hun opmerkingen kunnen optekenen. Bij het verstrijken van deze termijn zendt de werkgever het register ter inzage aan de door de Koning aangewezen ambtenaar.

§ 4. Bij het verstrijken van de termijn worden deze opmerkingen onmiddellijk via aanplakking ter kennis van de betrokken werknemers gebracht. De door de Koning aangewezen ambtenaar poogt de uiteenlopende standpunten te verzoenen.

nie à l'article 12. La décision d'abroger l'engagement de pension est prise selon les mêmes procédures. Si cette décision est prise au moyen d'une convention collective de travail, elle est uniquement valable lorsqu'elle a été prise par 80% des voix des représentants des travailleurs dans l'entreprise et, le cas échéant, 80% des voix des représentants de l'employeur.

3° un engagement de solidarité tel que visé au chapitre IX est lié à l'engagement de pension ;

4° la totalité des bénéficiaires sont répartis entre les affiliés proportionnellement à leurs réserves et les frais sont limités selon des règles déterminées par le Roi.

§ 2. Lorsqu'un employeur, conformément à l'article 9, organise lui-même, à l'exception de l'engagement de solidarité visé au § 1er, 2° du présent article, l'exécution d'un régime de pension sectoriel tel que visé à l'article 10, ce régime, y compris les engagements complémentaires éventuels de pension et de solidarité, peut bénéficier du statut particulier visé au §1er s'il satisfait aux conditions déterminées dans ce paragraphe.

Art. 12

§ 1er. Lors de l'instauration d'un engagement de pension visé à l'article 11 dans une entreprise sans délégation syndicale, la procédure visée au présent article s'applique.

§ 2. Le projet de règlement de pension et le choix de l'organisme de pension sont portés à la connaissance des travailleurs concernés selon le choix de l'employeur, soit par écrit soit par voie d'affichage. Chaque travailleur peut recevoir, sur simple demande, une copie du texte du projet de règlement.

§ 3. L'employeur tient, pendant un délai de quinze jours à dater de la communication, un registre spécial à la disposition des travailleurs, dans lequel ils pourront consigner leurs observations. A l'expiration de ce délai, l'employeur transmet le registre pour information au fonctionnaire désigné par le Roi.

§ 4. A l'expiration du délai, les observations sont immédiatement portées à la connaissance des travailleurs concernés par voie d'affichage. Le fonctionnaire désigné par le Roi tente de concilier les points de vue divergents.

Bij overeenstemming treedt de pensioentoezegging in werking de achtste dag na die van de verzoening, tenzij het pensioenreglement een andere datum bepaalt. Die datum valt uiterlijk één jaar na de verzoening.

Indien de door de Koning aangewezen ambtenaar daarin niet slaagt, verstuurt hij onmiddellijk een afschrift van het proces-verbaal van niet-verzoening aan de voorzitter van het bevoegde paritair comité. Het proces-verbaal vermeldt noodzakelijkerwijze de door de werkgever aangevoerde motieven voor de invoering van de pensioentoezegging enerzijds, en de opmerkingen van de werknemers zoals opgetekend in het bijzonder register anderzijds.

Tijdens een eerstvolgende vergadering doet het paritair comité een laatste verzoeningspoging. Indien het paritair comité daarin niet slaagt, wordt de pensioentoezegging niet ingevoerd.

§ 5. Als voor een bedrijfstak geen paritair comité bestaat, maakt de door de Koning aangewezen ambtenaar de zaak aanhangig bij de Nationale Arbeidsraad. Deze wijst, teneinde de uiteenlopende standpunten te verzoenen, het paritair comité aan waaronder de ondernemingen ressorteren die een soortgelijke activiteit hebben.

§ 6. Binnen acht dagen wordt het resultaat van de verzoening zoals vastgesteld door het paritair comité door de secretaris van het betrokken paritair comité ter kennis van de werkgever gebracht.

Bij niet-overeenstemming worden de werknemers door aanplakking of schriftelijk ingelicht volgens de in § 2 ingestelde procedure.

Bij overeenstemming treedt de pensioentoezegging de achtste dag na die van de verzoening in werking, tenzij het pensioenreglement in een andere datum voorziet. Die datum valt uiterlijk één jaar na de verzoening.

§ 7. Wanneer geen enkele opmerking werd meege-deeld, treedt de pensioentoezegging in werking de vijftiende dag na die van de kennisgeving, tenzij het pensioenreglement in een andere datum voorziet. Die datum valt uiterlijk één jaar na de kennisgeving.

En cas d'accord, l'engagement de pension entre en vigueur le huitième jour suivant celui de la conciliation, sauf si le règlement de pension prévoit une autre date. Cette date ne peut dépasser un an après la conciliation.

Si le fonctionnaire désigné par le Roi n'y parvient pas, il envoie immédiatement une copie du procès-verbal de non-conciliation au président de la commission paritaire compétente. Le procès-verbal mentionne obligatoirement, d'une part, les motifs avancés par l'employeur en vue de l'instauration de l'engagement de pension et, d'autre part, les observations des travailleurs, telles qu'elles sont consignées dans le registre spécial.

La commission paritaire fait une ultime tentative de conciliation au cours de sa prochaine réunion. Si la commission paritaire échoue, l'engagement de pension n'est pas instauré.

§ 5. En cas d'absence de commission paritaire pour une branche d'activité, le fonctionnaire désigné par le Roi porte l'affaire devant le Conseil national du Travail. Afin de tenter de concilier les points de vue divergents, celui-ci désigne la commission paritaire dont relèvent les sociétés exerçant une activité similaire.

§ 6. Le secrétaire de la commission paritaire concernée informe l'employeur des résultats de la conciliation obtenus par la commission paritaire dans un délai de huit jours.

En cas d'échec, les travailleurs sont informés par voie d'affichage ou par écrit selon la procédure mise en œuvre au § 2.

Pour autant qu'il y ait accord, l'engagement de pension entre en vigueur le huitième jour suivant celui de la conciliation, sauf si le règlement de pension prévoit une autre date. Cette date ne peut dépasser un an après la conciliation.

§ 7. En l'absence d'observation, l'engagement de pension entre en vigueur le quinzième jour suivant celui de la communication, sauf si le règlement de pension prévoit une autre date. Cette date ne peut dépasser un an après la communication.

HOOFDSTUK III

Toetredingsvoorwaarden

Art. 13

De aansluiting bij een pensioenstelsel is onmiddellijk voor de werknemers die ten minste de leeftijd van 25 jaar bereikt hebben.

Art. 14

§ 1. Elke inrichter die een pensioenstelsel invoert mag tussen de werknemers geen ongeoorloofd onderscheid maken.

§ 2. Elk onderscheid dat niet berust op een objectief criterium en niet redelijk verantwoord is, wordt als ongeoorloofd beschouwd. Hierbij wordt rekening gehouden met de beoogde doelstelling, het objectief karakter en de gevolgen van het gemaakte onderscheid. Het gemaakte onderscheid mag niet onevenredig zijn ten opzichte van het beoogde geoorloofde doel.

§ 3. Is onder meer een ongeoorloofd onderscheid :

1° het toekennen van overlevingspensioenen aan mannelijke of vrouwelijke begunstigen alleen;

2° het afhankelijk maken van de pensioentoezegging van het resultaat van een geneeskundig onderzoek;

3° het afhankelijk maken van de toekenning van de pensioentoezegging van een bijkomende beslissing van de inrichter, de werkgever of de pensioeninstelling.

4° onverminderd de toepassing van artikel 13, een differentiatie van de pensioentoezegging in functie van de leeftijd.

In afwijking van punt 4° is voor de pensioentoezeggingen van het type vaste bijdragen een differentiatie in functie van de leeftijd toegelaten op voorwaarde dat het percentage dat wordt toegepast op het loon op een bepaalde leeftijd om de bijdrage te bepalen niet hoger ligt dan het percentage op een vroegere leeftijd, gekapitaliseerd tegen een jaarlijkse rentevoet van 4%, op de periode die zich tussen de twee leeftijden uitstrekt.

§ 4. Wat betreft de dienstjaren gepresteerd na 17 mei 1990 mag de pensioentoezegging geen discriminatie bevatten tussen mannen en vrouwen. Alleen ver-

CHAPITRE III

Conditions d'adhésion

Art. 13

L'affiliation à un régime de pension est immédiate pour les travailleurs qui ont atteint au moins l'âge de 25 ans.

Art. 14

§ 1er. Tout organisateur qui instaure un régime de pension ne peut créer de distinction illicite entre les travailleurs.

§ 2. Toute distinction qui ne repose pas sur un critère objectif et qui n'est pas raisonnablement justifiée est considérée comme illicite. Pour cela, il faut tenir compte de l'objectif visé, du caractère objectif et des conséquences de la distinction faite. La distinction faite ne peut être disproportionnée par rapport à l'objectif licite visé.

§ 3. Est, entre autres, une distinction illicite :

1° octroyer des pensions de survie exclusivement à des bénéficiaires masculins ou féminins;

2° subordonner l'engagement de pension au résultat d'un examen médical;

3° subordonner l'octroi de l'engagement de pension à une décision complémentaire de l'organisateur, de l'employeur ou de l'organisme de pension.

4° sans préjudice de l'application de l'article 13, une différenciation de l'engagement de pension basée sur l'âge.

Par dérogation au point 4°, il est toutefois admis, pour les engagements de pension de type contributions définies, une différenciation sur base de l'âge à condition que le pourcentage appliqué au traitement à un certain âge, pour déterminer la contribution, ne soit pas supérieur au pourcentage à un âge antérieur, capitalisé à un taux annuel de 4%, sur la période qui s'étend entre les deux âges.

§ 4. En ce qui concerne les années de service prestées après le 17 mai 1990, l'engagement de pension ne peut contenir aucune discrimination entre les

schillen inzake aanvullend pensioen gegrond op de respectievelijke levensverwachtingen van mannen en vrouwen zijn toegelaten.

De pensioentoezeggingen van het type «vaste bijdragen» mogen geen onderscheid maken tussen mannen en vrouwen om het niveau van de bijdragen te bepalen.

§ 5. Op het vlak van de aansluiting bij een pensioenstelsel is elk onderscheid tussen deeltijdse en voltijdse werknemers ongeoorloofd.

Voor de werknemers die niet voltijds zijn tewerkgesteld, gelden dezelfde pensioenrechten als voor voltijdse werknemers, maar rekening gehouden met de vermindering van arbeidsduur.

Art. 15

De werknemers die op het ogenblik waarop het pensioenstelsel wordt ingevoerd reeds in dienst zijn, kunnen, tenzij het pensioenstelsel bij collectieve arbeidsovereenkomst werd ingevoerd, niet worden verplicht om tot het stelsel toe te treden. Behoudens wanneer het pensioenreglement in de mogelijkheid voorziet om de toetreding uit te stellen, ontslaat de weigering van de werknemer de inrichter, en, ingeval de inrichter een rechtspersoon, bedoeld in artikel 3, § 1, 5°, a), is, ook zijn werkgever, van iedere in het kader van het pensioenstelsel bestaande verplichting ten aanzien van de betrokken werknemer.

Art. 16

§ 1. Iedere wijziging van de pensioentoezegging die tot een vermeerdering van de verplichtingen van de aangeslotene leidt, ontslaat deze indien hij daarom verzoekt, van deelname aan de wijziging van de toezegging, tenzij deze bij collectieve arbeidsovereenkomst werd ingevoerd.

Het is niet geoorloofd de pensioentoezegging van de werknemers, die op basis van het eerste lid beslissen niet toe te treden tot de wijziging van de pensioentoezegging, niet verder te zetten.

De inrichter, en, ingeval de inrichter een rechtspersoon, bedoeld in artikel 3, § 1, 5°, a), is, ook zijn werkgever, worden ten aanzien van de betrokken aangeslotene evenwel ontslagen van iedere bijkomende verplichting die voortvloeit uit de wijziging van de pensioentoezegging.

hommes et les femmes. Toutes différences en matière de pension complémentaire ne peuvent se justifier que par les espérances de vie respectives des hommes et des femmes.

Les engagements de pension de type contributions définies ne peuvent pas faire de distinction entre hommes et femmes pour définir le niveau des contributions.

§5. Au niveau de l'affiliation à un régime de pension, toute distinction entre travailleurs à temps partiel et à temps plein est interdite.

Les travailleurs non occupés à temps plein bénéficient des mêmes droits de pension qu'un travailleur à temps plein, compte tenu toutefois de la réduction du temps de travail.

Art. 15

Les travailleurs qui, au moment de l'instauration du régime de pension, sont déjà en service, ne peuvent être tenus d'adhérer au régime de pension, sauf si celui-ci a été instauré par convention collective de travail. Sauf si le règlement de pension prévoit la possibilité de surseoir à l'affiliation, le refus du travailleur dispense l'organisateur, et, dans le cas où l'organisateur est une personne morale visée à l'article 3, §1er, 5°, a) , également son employeur, de toute obligation existant dans le cadre du régime de pension à l'égard du travailleur concerné.

Art. 16

§1er. Toute modification de l'engagement de pension qui donne lieu à une augmentation des obligations de l'affilié le dispense, s'il le demande, de participer à la modification de l'engagement, sauf si celle-ci a été instaurée par convention collective.

Il est illicite de ne pas continuer l'engagement de pension des travailleurs, qui sur base de l'alinéa 1er, décident de ne pas adhérer à la modification de l'engagement de pension.

L'organisateur, et dans le cas où l'organisateur est une personne morale visée à l'article 3, §1er, 5°, a), également son employeur, est dispensé à l'égard de l'affilié concerné de toute obligation complémentaire résultant de la modification de l'engagement de pension.

§ 2. De wijziging van de pensioentoezegging mag in geen geval een vermindering van de verworven prestaties of van de verworven reserves voor verlopen dienstjaren tot gevolg hebben. De Koning stelt de berekeningswijze ter zake vast.

HOOFDSTUK IV

Verworven reserves, verworven prestaties en waarborgen

Art. 17

De aangeslotene kan na één jaar aansluiting bij een pensioentoezegging aanspraak maken op verworven reserves en prestaties overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst.

Indien de werknemer op het ogenblik van de aansluiting reeds aangesloten was bij een andere pensioentoezegging van dezelfde inrichter, wordt voor de toepassing van het eerste lid de periode van aansluiting bij die toezegging in aanmerking genomen.

Art. 18

Wanneer de pensioentoezegging met betrekking tot de rust- en/of overlevingspensioenen bij overlijden na de pensionering van het type «vaste bijdragen» is, zijn de minimale verworven reserves gelijk aan de reserves die krachtens de uitvoeringsbesluiten van de wet van 9 juli 1975 moeten worden opgebouwd.

Art. 19

§ 1. Wanneer de pensioentoezegging met betrekking tot de rust- en/of overlevingspensioenen bij overlijden na de pensionering van het type «vaste prestaties» is, zijn de minimale verworven reserves gelijk aan de som van de actuele waarden van de prestaties met betrekking tot het rust- en/of overlevingspensioen bij overlijden na de pensionering, zoals gedefinieerd in §§ 2 en 3.

De actuele waarde van de prestaties met betrekking tot het overlevingspensioen bij overlijden na de pensionering wordt echter maar in aanmerking genomen indien er op het ogenblik van de vaststelling van de minimale verworven reserves een rechthebbende bestaat overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst.

§2. La modification de l'engagement de pension ne peut en aucun cas entraîner une réduction des prestations acquises ou des réserves acquises pour les exercices écoulés. Le Roi fixe les modalités de calcul en la matière.

CHAPITRE IV

Réserves acquises, prestations acquises et garanties

Art. 17

L'affilié peut, après un an d'affiliation à l'engagement de pension, faire valoir des droits sur les réserves et les prestations acquises conformément au règlement de pension ou à la convention de pension.

Si, au moment de son affiliation, le travailleur était déjà affilié à un autre engagement de pension du même organisateur, la période d'affiliation à cet engagement est prise en compte pour l'application de l'alinéa 1er.

Art. 18

Lorsque l'engagement de pension, en ce qui concerne les pensions de retraite et/ou de survie en cas de décès après la retraite, est de type contributions définies, les réserves acquises minimales sont égales aux réserves qui doivent être constituées en vertu des arrêtés d'exécution de la loi du 9 juillet 1975.

Art. 19

§ 1er. Lorsque l'engagement de pension, en ce qui concerne les pensions de retraite et/ou de survie en cas de décès après la retraite, est de type prestations définies, les réserves acquises minimales sont égales à la somme des valeurs actuelles des prestations relatives à la pension de retraite et/ou de survie en cas de décès après la retraite, telles que définies aux §§ 2 et 3.

Toutefois, la valeur actuelle des prestations relatives à la pension de survie en cas de décès après la retraite n'est prise en compte que dans la mesure où, au moment de la détermination des réserves acquises minimales, il existe, conformément au règlement de pension ou à la convention de pension, un ayant droit.

§2. De prestaties met betrekking tot het rustpensioen die op ieder ogenblik als basis dienen voor de berekening van de minimale verworven reserves, zijn gelijk aan het grootste van de volgende twee bedragen:

- de prestatie met betrekking tot het rustpensioen, die in aanmerking genomen wordt voor de berekening van de minimumreserve zoals die vastgesteld is in de uitvoeringsbesluiten van de wet van 9 juli 1975;
- het rustpensioen dat vastgesteld is overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst, rekening houdend met de gegevens op dat moment.

§ 3. De prestaties met betrekking tot het overlevingspensioen bij overlijden na de pensionering die op ieder ogenblik als basis dienen voor de berekening van de minimale verworven reserves, zijn gelijk aan het grootste van de volgende twee bedragen:

- de prestatie met betrekking tot het overlevingspensioen bij overlijden na de pensionering, die in aanmerking genomen wordt voor de berekening van de minimumreserve zoals die vastgesteld is in de uitvoeringsbesluiten van de wet van 9 juli 1975;
- het overlevingspensioen bij overlijden na de pensionering, dat vastgesteld is overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst, rekening houdend met de gegevens op dat moment.

§ 4. De actualisatieregels die vermeld zijn in het pensioenreglement of in de pensioenovereenkomst en die gebruikt worden voor de berekening van de actuele waarden bedoeld in § 1 mogen geen resultaat opleveren dat kleiner is dan het resultaat dat men zou bekomen met de actualisatieregels die in uitvoering van de wet van 9 juli 1975 zijn opgelegd voor de berekening van de minimumreserve op het ogenblik van de uittreding.

Indien de pensioentoezegging betrekking heeft op de betaling van een rente maar voorziet in de mogelijkheid om deze rente op het ogenblik van de pensionering geheel of gedeeltelijk te vereffenen in de vorm van een kapitaal, mag de omzettingcoëfficiënt niet verschillen van de coëfficiënt die bekomen is met de actualisatieregels die in het reglement of in de overeenkomst zijn vastgesteld voor de berekening van de actuele waarden bedoeld in § 1.

§ 5. Wanneer, in het kader van § 1, de toezegging met betrekking tot de rust- en/of overlevingspensioenen bij overlijden na de pensionering voorziet in de betaling

§2. Les prestations relatives à la pension de retraite qui, à tout moment, servent de base au calcul des réserves acquises minimales sont égales au plus grand des deux montants suivants:

- la prestation, afférente à la pension de retraite, prise en compte pour le calcul de la réserve minimale telle qu'elle est fixée dans les arrêtés d'exécution de la loi du 9 juillet 1975 ;
- la pension de retraite déterminée conformément au règlement de pension ou à la convention de pension en tenant compte des données au moment considéré.

§ 3. Les prestations relatives à la pension de survie en cas de décès après la retraite qui, à tout moment, servent de base au calcul des réserves acquises minimales sont égales au plus grand des deux montants suivants:

- la prestation, afférente à la pension de survie en cas de décès après la retraite, prise en compte pour le calcul de la réserve minimale telle qu'elle est fixée dans les arrêtés d'exécution de la loi du 9 juillet 1975;
- la pension de survie en cas de décès après la retraite déterminée conformément au règlement de pension ou à la convention de pension en tenant compte des données au moment considéré.

§ 4. Les règles d'actualisation mentionnées au règlement de pension ou dans la convention de pension pour le calcul des valeurs actuelles visées au §1er, ne peuvent conduire à un résultat inférieur à celui que l'on obtiendrait au moyen des règles d'actualisation imposées pour le calcul de la réserve minimale en exécution de la loi du 9 juillet 1975 au moment de la sortie.

Si l'engagement de pension porte sur le paiement d'une rente mais prévoit la possibilité de liquider, au moment de la retraite, cette rente, en tout ou en partie, sous forme d'un capital, le facteur de conversion utilisé ne peut être différent de celui obtenu au moyen des règles d'actualisation définies dans le règlement de pension ou la convention de pension pour le calcul des valeurs actuelles visées au §1er.

§ 5. Lorsque, dans le cadre du § 1er, l'engagement, en ce qui concerne les pensions de retraite et/ou de survie en cas de décès après la retraite, porte sur le

van vaste prestaties die met een vast bedrag overeenstemmen, waarbij geen rekening gehouden wordt met de gepresteerde dienstjaren of met het loon van de aangeslotene, zijn de prestaties die op ieder ogenblik als basis dienen voor de berekening van de minimale verworven reserves, gelijk aan dit bedrag.

Art. 20

Wanneer de pensioentoezegging bedoeld in artikel 19 gefinancierd wordt bij verschillende pensioeninstellingen, zijn de bepalingen van dat artikel van toepassing op de volledige toezegging.

Art. 21

Wanneer de pensioentoezegging met betrekking tot de rust- en/of overlevingspensioenen bij overlijden na de pensionering betrekking heeft op een bedrag dat bekomen is op basis van de bedragen die aan de aangeslotenen zijn toegekend op vervaldagen die vastgesteld zijn in het pensioenreglement of in de pensioenovereenkomst, zijn de minimale verworven reserves, in afwijking van artikel 19, gelijk aan het resultaat van de kapitalisatie van de reeds toegekende bedragen, berekend overeenkomstig het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst.

Art. 22

Wanneer de pensioentoezegging met betrekking tot de rust- en/of overlevingspensioenen bij overlijden na de pensionering bestaat uit een toezegging van het type «vaste prestaties» en een toezegging van het type «vaste bijdragen», zonder dat deze laatste bijdraagt in de financiering van de toezegging van het type «vaste prestaties», worden de bepalingen van de artikelen 18 en 19 afzonderlijk toegepast op de twee toezeggingen.

Art. 23

Het is verboden een pensioentoezegging op een dergelijke wijze te omschrijven dat voor een aangeslotene de bepalingen van artikel 17 zonder gevolg blijven.

Art. 24

§ 1. Wanneer de pensioentoezegging voorziet in de betaling van een persoonlijke bijdrage door de aangeslotene, heeft deze laatste bij zijn uittreding, pensione-

paiement de prestations définies d'un montant fixe, indépendant du service presté par l'affilié et de son salaire, les prestations y relatives qui, à tout moment, servent de base pour le calcul des réserves acquises minimales, sont égales à ce montant.

Art. 20

Lorsque l'engagement de pension visé à l'article 19 est financé auprès de plusieurs organismes de pension, les dispositions de cet article s'appliquent par référence à l'engagement total.

Art. 21

Lorsque l'engagement de pension porte, en ce qui concerne les pensions de retraite et/ou de survie en cas de décès après la retraite, sur un montant obtenu par référence à des montants attribués aux affiliés, à des échéances fixées dans le règlement de pension ou la convention de pension, les réserves acquises minimales sont égales, par dérogation à l'article 19, au résultat de la capitalisation des montants déjà attribués, calculée conformément au règlement de pension ou à la convention de pension.

Art. 22

Lorsque l'engagement de pension, en ce qui concerne les pensions de retraite et/ou de survie en cas de décès après la retraite, comporte un engagement de type prestations définies et un engagement de type contributions définies sans que ce dernier ne contribue à financer l'engagement de type prestations définies, les dispositions des articles 18 et 19 s'appliquent distinctement aux deux engagements.

Art. 23

Il est interdit de définir un engagement de pension de telle manière que, pour un affilié, les dispositions de l'article 17 restent sans effet.

Art. 24

§ 1er. Lorsque l'engagement de pension implique le paiement d'une contribution personnelle de l'affilié, celui-ci a droit au moment de sa sortie, de sa retraite ou

ring of bij opheffing van de pensioentoezegging, niettegenstaande artikel 17, eerste lid, recht op het gedeelte van die bijdrage, dat niet verbruikt werd voor de dekking van het overlijdens- en invaliditeitsrisico vóór de pensionering, gekapitaliseerd tegen de maximale referentierentevoet voor verzekeringsverrichtingen van lange duur die vastgesteld is in de uitvoeringsbesluiten van de wet van 9 juli 1975.

§ 2. Wanneer de pensioentoezegging van het type vaste bijdragen is of een toezegging is zoals bedoeld in artikel 21, heeft de aangeslotene bij zijn uittreding, pensionering of bij opheffing van de pensioentoezegging, zonder afbreuk te doen aan artikel 17, eerste lid, recht op het gedeelte van de bijdrage, dat niet door hem werd gedragen en dat niet verbruikt werd voor de dekking van het overlijdens- en invaliditeitsrisico vóór de pensionering en voor de dekking van de kosten beperkt tot 5 % van de stortingen, of het gedeelte van de toegekende bijdragen, gekapitaliseerd tegen de maximale referentierentevoet voor verzekeringsverrichtingen van lange duur die vastgesteld is in de uitvoeringsbesluiten van de wet van 9 juli 1975, verminderd met 0,5 %.

In afwijking van het eerste lid wordt, in geval van overdracht van de verworven reserves in toepassing van artikel 32 § 1, 1° en 2° binnen de vijf jaar na de aansluiting, de kapitalisatie tegen de maximale referentierentevoet vervangen door een indexering van die bijdrage overeenkomstig de bepalingen van de wet van 2 augustus 1971 houdende inrichting van een stelsel waarbij de wedden, lonen, pensioenen, toelagen en tegemoetkomingen ten laste van de openbare schatkist, sommige sociale uitkeringen, de bezoldigingsgrenzen waarmee rekening dient gehouden bij de berekening van sommige bijdragen van de sociale zekerheid der arbeiders, alsmede de verplichtingen op sociaal gebied opgelegd aan de zelfstandigen, aan het indexcijfer van de consumptieprijzen worden gekoppeld. Deze bepaling is niet van toepassing indien de overgedragen reserves werden opgebouwd over een periode van minstens vijf jaar.

Het eerste en het tweede lid zijn niet van toepassing op het gedeelte van de bijdragen, dat niet door de aangeslotene werd gedragen, en dat bijdraagt tot de financiering van een pensioentoezegging van het type vaste prestaties met betrekking tot een rust- en/of overlevingspensioen bij overlijden na de pensionering. De toezegging van het type vaste prestaties moet een aanvullend effect hebben bij de toezegging van het type vaste bijdragen.

en cas d'abrogation de l'engagement de pension à la partie de cette contribution, qui n'a pas été consommée pour la couverture du risque décès et invalidité avant la retraite, capitalisée au taux maximum de référence pour les opérations d'assurance à long terme fixé par les arrêtés d'exécution de la loi du 9 juillet 1975, nonobstant l'article 17, alinéa 1er.

§ 2. Lorsque l'engagement de pension est de type contributions définies ou un engagement tel que visé à l'article 21, l'affilié a droit au moment de sa sortie, de sa retraite ou en cas d'abrogation de l'engagement de pension à la partie de la contribution qui n'était pas supportée par lui et qui n'a pas été consommée pour la couverture du risque décès et invalidité avant la retraite et pour la couverture des frais limités à 5% des versements, ou la partie des montants attribués, capitalisées au taux maximum de référence pour les opérations d'assurance à long terme fixé par les arrêtés d'exécution de la loi du 9 juillet 1975, diminué de 0,5 %, est acquise, sans préjudice de l'article 17, alinéa 1er.

Par dérogation à l'alinéa 1er, la capitalisation au taux maximum de référence est remplacée, en cas de transfert des réserves acquises en application de l'article 32, §1er, 1° et 2° dans les cinq ans qui suivent l'affiliation, par une indexation de cette contribution conformément aux dispositions de la loi du 2 août 1971 organisant un régime de liaison à l'indice des prix à la consommation des traitements, salaires, pensions, allocations et subventions à charge du trésor public, de certaines prestations sociales, des limites de rémunération à prendre en considération pour le calcul de certaines cotisations de sécurité sociale des travailleurs, ainsi que des obligations imposées en matière sociale aux travailleurs indépendants. Cette disposition n'est pas d'application si les réserves transférées ont été constituées sur une période de cinq ans au moins.

Les alinéas 1er et 2 ne s'appliquent pas à la partie des contributions qui n'était pas supportée par l'affilié et qui contribue au financement d'un engagement de pension de type prestations définies en cas de retraite et/ou de survie en cas de décès après la retraite. L'engagement de type prestations définies doit avoir un effet complémentaire par rapport à l'engagement de type contributions définies.

§ 3. Voor de berekening van de minima bedoeld in §§ 1 en 2 wordt, in geval van wijziging van de vermelde rentevoet, op de bijdragen, die voor die wijziging werden gestort, de oude rentevoet toegepast tot op het ogenblik van die wijziging en vanaf de wijziging, de nieuwe rentevoet.

Art. 25

Het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst bepaalt de regels voor de vaststelling van de pensioenrechten bij de opheffing van de pensioentoezegging. Zij stellen de berekeningswijze van de pensioenrechten van elke aangeslotene vast in functie van de op het ogenblik van de opheffing aanwezige reserves. De verdeling van de reserves waarborgt aan iedere individuele aangeslotene de door hem opgebouwde verworven reserves, desgevallend aangevuld tot de bedragen gewaarborgd in toepassing van artikel 24.

Art. 26

§ 1. De pensioeninstelling deelt ten minste eenmaal per jaar aan de aangeslotenen, behalve aan de rentegenieters, een pensioenfiche mee waarop minstens volgende gegevens worden vermeld :

1° het bedrag van de verworven reserves, in voorkomend geval met vermelding van het bedrag dat overeenstemt met de waarborgen bedoeld in artikel 24, en voor de aangeslotenen van meer dan 45 jaar, het bedrag van de daarmee overeenstemmende rente, na aftrek van de belastingen;

2° behalve voor de pensioentoezeggingen van het type vaste bijdragen zonder tariefgarantie, het bedrag van de verworven prestaties en onder andere het bedrag van de daarmee overeenstemmende rente, na aftrek van de belastingen, en de datum waarop deze opeisbaar zijn ;

3° de variabele elementen waarmee bij de berekening van de bedragen onder 1° en 2° wordt rekening gehouden;

4° het bedrag van de verworven reserves van het vorige jaar.

Bij deze gelegenheid deelt de pensioeninstelling de aangeslotene mee dat de tekst van het reglement op eenvoudig verzoek kan worden bekomen bij de persoon die daartoe overeenkomstig het reglement is aangewezen.

§ 3. Pour le calcul des minima visés aux §§1er et 2, en cas de modification du taux cité, l'ancien taux s'applique jusqu'au moment de sa modification aux contributions versées avant cette modification et le nouveau taux à partir de la modification .

Art. 25

Le règlement de pension ou la convention de pension fixe les règles pour la détermination des droits de pension lors de l'abrogation de l'engagement de pension. Ils fixent le mode de calcul des droits à la pension de chaque affilié en fonction des réserves présentes au moment de l'abrogation. La répartition des réserves garantit à chaque affilié individuel les réserves acquises qu'il s'est constituées, majorées le cas échéant à concurrence des montants garantis en application de l'article 24.

Art. 26

§ 1er. L'organisme de pension communique au moins une fois par an, aux affiliés, à l'exception des rentiers, une fiche de pension qui contient au moins les données suivantes :

1° le montant des réserves acquises , en stipulant, le cas échéant, le montant correspondant aux garanties visées à l'article 24, ainsi que, pour les affiliés de plus de 45 ans, le montant de la rente correspondante après déduction de l'impôt;

2° sauf pour les engagements de pension de type contributions définies sans garantie tarifaire, le montant des prestations acquises et notamment le montant de la rente correspondante après déduction de l'impôt ainsi que la date à laquelle celles-ci sont exigibles;

3° les éléments variables qui sont pris en compte pour le calcul des montants visés aux points 1° et 2° ;

4° le montant des réserves acquises de l'année précédente.

Lors de cette communication, l'organisme de pension informe l'affilié que le texte du règlement est disponible sur simple demande auprès de la personne qui est désignée conformément au règlement à cet effet.

§ 2. De pensioeninstelling deelt op eenvoudig verzoek aan de aangeslotene een historisch overzicht van de gegevens bedoeld in § 1, 1° en 2° mee.

Art. 27

§ 1. De aangeslotene heeft slechts recht op afkoop van zijn verworven reserves of de uitbetaling van zijn prestaties op het ogenblik van zijn pensionering of vanaf het ogenblik waarop hij de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.

§ 2. Voorschotten op prestaties en in pandgevingen van pensioenrechten voor het waarborgen van een lening mogen slechts worden toegestaan om de aangeslotene in staat te stellen op het grondgebied van de Europese Unie onroerende goederen die belastbare inkomsten opbrengen te verwerven, te bouwen, te verbeteren, te herstellen of te verbouwen. Die voorschotten en leningen moeten worden terugbetaald zodra die goederen uit het vermogen van de aangeslotene verdwijnen.

Indien het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst voorziet in voorschotten op contracten of in pandgevingen van contracten, dienen de beperkingen vermeld in het eerste lid uitdrukkelijk in het pensioenreglement of in de pensioenovereenkomst te worden vermeld.

Art. 28

Wanneer de prestatie uitgekeerd wordt als een kapitaal, heeft de aangeslotene, of, in geval van overlijden zijn rechthebbenden, het recht om de omvorming in een rente te vragen.

De Koning stelt de berekeningswijze ter zake vast.

De inrichter brengt de aangeslotene van dit recht op de hoogte twee maanden vóór de pensionering of binnen de twee weken nadat hij van de vervroegde pensionering op de hoogte is gebracht. In geval van overlijden van de aangeslotene brengt de inrichter de rechthebbenden van dit recht op de hoogte binnen de twee weken nadat hij van het overlijden op de hoogte is gebracht. De collectieve arbeidsovereenkomst of het pensioenreglement kan een andere persoon met deze kennisgeving belasten.

§ 2. L'organisme de pension communique à l'affilié, sur simple demande, un aperçu historique des données visées au §1er, 1° et 2°.

Art. 27

§ 1er. L'affilié n'a droit au rachat de ses réserves acquises ou à la liquidation de ses prestations qu'au moment de sa retraite ou à partir du moment où il a atteint l'âge de 65 ans.

§ 2. Les avances sur prestations et les mises en gage de droits de pension consenties pour garantir un prêt, ne peuvent être admises que pour permettre à l'affilié d'acquérir, de construire, d'améliorer, de réparer ou de transformer des biens immobiliers situés sur le territoire de l'Union européenne et productifs de revenus imposables. Ces avances et prêts doivent être remboursés dès que ces biens sortent du patrimoine de l'affilié.

Lorsque le règlement de pension ou la convention de pension prévoit des avances sur contrats et des mises en gage de contrats, les limitations prévues à l'alinéa 1er doivent être expressément inscrites dans le règlement de pension ou la convention de pension.

Art . 28

Lorsque la prestation est exprimée en capital, l'affilié, ou, en cas de décès, ses ayants droit, ont le droit de demander la transformation en rente.

Le Roi fixe les modalités de calcul en la matière.

L'organisateur informe l'affilié de ce droit deux mois avant la retraite ou dans les deux semaines après qu'il ait eu connaissance de la retraite anticipée. En cas de décès de l'affilié, l'organisateur informe les ayants droit de ce droit dans les deux semaines après qu'il ait eu connaissance du décès. La convention collective de travail ou le règlement de pension peut désigner une autre personne qui sera chargée de cette information.

HOOFDSTUK V

Uittreding

Art. 29

Op het ogenblik van de uittreding mag geen enkele vergoeding of verlies van winstdelingen ten laste worden gelegd van de aangeslotene, of van de verworven reserves worden afgetrokken.

Art. 30

De inrichter is ertoe gehouden bij de uittreding de tekorten van de verworven reserves aan te zuiveren alsook de tekorten ten opzichte van de garanties, bedoeld in artikel 24.

Art. 31

§ 1. Na de uittreding van een werknemer stelt de inrichter uiterlijk binnen dertig dagen de pensioeninstelling hiervan schriftelijk in kennis.

De pensioeninstelling deelt uiterlijk binnen 30 dagen na de kennisgeving het bedrag van de verworven reserves, desgevallend aangevuld tot de bedragen gewaarborgd in toepassing van artikel 24, en het bedrag van de verworven prestaties schriftelijk mee aan de inrichter, die de aangeslotene hiervan onmiddellijk schriftelijk in kennis stelt.

§ 2. Indien de inrichter van de pensioentoezegging een rechtspersoon, bedoeld in artikel 3, § 1, 5°, a) is, dan dient de procedure bij uittreding te worden geregeld in de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst waarbij de pensioentoezegging wordt ingevoerd.

In afwijking van § 1, eerste lid mag de periode van kennisgeving tot ten hoogste één jaar worden verlengd. Binnen diezelfde periode kan de aangeslotene evenwel zelf de pensioeninstelling van zijn uittreding in kennis stellen. Na deze kennisgeving door de aangeslotene zijn de bepalingen van § 1, tweede lid van toepassing.

Binnen diezelfde periode van kennisgeving kan de aangeslotene de pensioeninstelling meedelen dat hij bij dezelfde pensioentoezegging aangesloten blijft. In dat geval is de procedure bedoeld in artikel 32 niet van toepassing.

CHAPITRE V

Sortie

Art. 29

Aucune indemnité ou perte de participations bénéficiaires ne peuvent être mises à charge de l'affilié ni déduites des réserves acquises au moment de la sortie.

Art. 30

L'organisateur est tenu lors de la sortie d'apurer les réserves acquises manquantes ainsi que le déficit par rapport aux garanties visées à l'article 24.

Art. 31

§ 1er. Après la sortie d'un travailleur, l'organisateur en avise par écrit l'organisme de pension au plus tard dans les trente jours.

L'organisme de pension communique, par écrit, au plus tard dans les trente jours qui suivent l'avis, le montant des réserves acquises majoré le cas échéant à concurrence des montants garantis en application de l'article 24 et le montant des prestations acquises à l'organisateur qui en avise immédiatement l'affilié, par écrit.

§ 2. Lorsque l'organisateur de l'engagement de pension est une personne morale visée à l'article 3, §1er, 5°, a), la procédure de sortie est réglée dans la convention collective de travail sectorielle qui établit l'engagement de pension.

Par dérogation au § 1er, alinéa 1er, la période de communication peut être portée au maximum à un an. Pendant cette même période, l'affilié peut toutefois lui-même communiquer sa sortie à l'organisme de pension. Après la communication faite par l'affilié, les dispositions du § 1er, alinéa 2 sont applicables.

Pendant cette même période de communication, l'affilié peut informer l'organisme de pension qu'il reste affilié au même engagement de pension. Dans ce cas, la procédure visée à l'article 32 n'est pas d'application.

Art. 32

§1. Bij uittreding heeft de aangeslotene de keuze tussen de volgende mogelijkheden :

1° de verworven reserves, desgevallend aangevuld tot de bedragen gewaarborgd in toepassing van artikel 24, overdragen naar de pensioeninstelling van :

a) ofwel de nieuwe werkgever met wie hij een arbeidsovereenkomst heeft gesloten, indien hij wordt aangesloten bij de pensioentoezegging van die werkgever;

b) ofwel de nieuwe rechtspersoon, bedoeld in artikel 3, § 1, 5°, a) waaronder de werkgever ressorteert met wie hij een arbeidsovereenkomst heeft gesloten, indien hij wordt aangesloten bij de pensioentoezegging van die rechtspersoon;

2° de verworven reserves, desgevallend aangevuld tot de bedragen gewaarborgd in toepassing van artikel 24, overdragen naar een pensioeninstelling die de totale winst onder de aangeslotenen in verhouding tot hun reserves verdeelt en de kosten beperkt volgens de regels vastgesteld door de Koning;

3° de verworven reserves bij de pensioeninstelling laten en naargelang zijn keuze :

a) zonder wijziging van de pensioentoezegging;

b) in de onthaalstructuur, bedoeld in § 2 indien het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst erin voorziet.

Wanneer de aangeslotene voor de mogelijkheid bedoeld onder 1° kiest, moeten de nieuwe inrichter en de pensioeninstelling van de nieuwe inrichter de overgedragen reserves zonder kosten aanvaarden.

De overdrachten bedoeld in 1° en 2° worden beperkt tot het gedeelte van de reserves waarop geen voorschot of inpandgeving werd gedaan.

§ 2. Het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst kan bepalen dat de reserves van de aangeslotenen die hebben gekozen voor de mogelijkheid bedoeld in § 1, 3°, b) en de overgedragen reserves van de pas aangeworven werknemers die hebben gekozen voor de mogelijkheid bedoeld in § 1, 1°, worden ondergebracht in een onthaalstructuur.

De onthaalstructuur neemt de vorm aan van een verzekeringsovereenkomst, onderschreven door de inrichter of van een bijzonder reglement binnen een

Art. 32

§1er. Lors de sa sortie l'affilié a le choix entre les possibilités suivantes :

1° transférer les réserves acquises majorées le cas échéant à concurrence des montants garantis en application de l'article 24 à l'organisme de pension:

a) soit du nouvel employeur avec lequel il a conclu un contrat de travail, s'il est affilié à l'engagement de pension de cet employeur;

b) soit de la nouvelle personne morale visée à l'article 3, §1er, 5°, a), à laquelle ressortit l'employeur avec lequel il a conclu un contrat de travail, s'il est affilié à l'engagement de pension de cette personne morale;

2° transférer les réserves acquises majorées le cas échéant à concurrence des montants garantis en application de l'article 24 à un organisme de pension qui répartit la totalité des bénéfices entre les affiliés proportionnellement à leurs réserves et limite les frais selon des règles déterminées par le Roi.

3° laisser les réserves acquises auprès de l'organisme de pension et suivant son choix :

a) sans modification de l'engagement de pension ;

b) dans une structure d'accueil, visée au § 2 lorsque le règlement de pension ou la convention de pension le prévoit .

Si l'affilié opte pour la possibilité visée sous 1°, le nouvel organisateur et l'organisme de pension du nouvel organisateur doivent accepter les réserves cédées sans frais.

Les transferts visés aux 1° et 2° sont limités à la partie des réserves qui ne fait pas l'objet d'une avance ou d'une mise en gage.

§ 2. Le règlement de pension ou la convention de pension peut prévoir que les réserves des affiliés qui ont opté pour la possibilité visée au § 1er, 3°, b) ainsi que les réserves transférées des travailleurs nouvellement engagés, qui ont opté pour la possibilité visée au § 1er, 1°, sont transférées dans une structure d'accueil.

La structure d'accueil visée au § 1er, 1° et 3°, prend la forme d'un contrat d'assurance souscrit par l'organisateur, ou d'un règlement distinct dans un organisme

voorzorgsinstelling, bedoeld in artikel 2, § 3, 6° van de wet van 9 juli 1975.

De eventuele in de onthaalstructuur voorziene keuzemogelijkheden voor de aangeslotene dienen duidelijk in het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst te zijn bepaald.

§ 3. De aangeslotene dient binnen 30 dagen na de in artikel 31, §1, tweede lid, bedoelde mededeling aan de inrichter of, indien zo bepaald in het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst, aan de pensioeninstelling die hij verlaat, mee te delen welke van de mogelijkheden, bedoeld in § 1, hij kiest.

Wanneer de aangeslotene de in het eerste lid bedoelde termijn heeft laten verstrijken, wordt hij verondersteld te hebben gekozen voor de mogelijkheid bedoeld in § 1, 3°, a).

Wanneer de aangeslotene na de in het eerste lid bedoelde termijn van dertig dagen een arbeidsovereenkomst sluit met een nieuwe werkgever, kan hij gedurende een termijn van één jaar na zijn aansluiting bij de pensioentoezegging van zijn nieuwe inrichter kiezen voor de mogelijkheid bedoeld in § 1, 1°.

§ 4. De Koning stelt de modaliteiten van de overdrachten vast.

Art. 33

Na uittreding uit een pensioenstelsel, waarbij de werknemer minstens 42 maanden was aangesloten, kan hij van zijn nieuwe werkgever eisen dat deze bedragen van zijn loon inhoudt en die doorstort aan de pensioeninstelling die hij daartoe heeft aangeduid, voorzover bij die werkgever geen pensioentoezegging bestaat.

Die stortingen mogen niet meer bedragen dan 1.500 euro.

De krachtens het eerste lid gedane stortingen mogen niet afgetrokken worden van het loon van de aangeslotene voor de toepassing van Deel Vijf, Titel 1, Hoofdstuk V van het Gerechtelijk Wetboek.

de pension visé par l'article 2, § 3, 6° de la loi du 9 juillet 1975.

Les possibilités de choix de l'affilié qui sont éventuellement prévues dans cette structure d'accueil doivent être clairement déterminées dans le règlement de pension ou la convention de pension.

§ 3. L'affilié doit indiquer, dans les trente jours qui suivent la communication visée à l'article 31, § 1er, alinéa 2, à l'organisateur ou, s'il est ainsi déterminé dans le règlement de pension ou la convention de pension, à l'organisme de pension qu'il quitte, laquelle des options visées au §1er, il a choisie.

Lorsque l'affilié a laissé expirer le délai visé à l'alinéa 1er, il est présumé avoir opté pour la possibilité visée au § 1er, 3°, a).

Lorsque l'affilié conclut un contrat de travail, après le délai de trente jours visé à l'alinéa 1er, avec un nouvel employeur, il peut opter pour la possibilité visée au § 1er, 1°, pendant un délai d'un an à partir de son affiliation à l'engagement de pension de son nouvel organisateur.

§ 4. Le Roi fixe les modalités des transferts.

Art. 33

Le travailleur, après sa sortie du régime de pension auquel il était affilié depuis au moins 42 mois, peut exiger de son nouvel employeur qu'il retienne des montants sur son salaire et les verse à l'organisme de pension qu'il lui désigne à cet effet, pour autant qu'il n'existe chez cet employeur aucun engagement de pension.

Ces versements ne peuvent dépasser 1.500 euros.

Les versements effectués en vertu de l'alinéa 1er ne peuvent venir en déduction de la rémunération de l'affilié pour l'application de la Cinquième Partie, Titre 1er, Chapitre V du Code Judiciaire.

HOOFDSTUK VI

**Verandering van Pensioeninstelling
en Overdrachten**

Art. 34

§ 1. De procedures bedoeld in de artikelen 6, §2, 7, 8, 9, derde lid en 11, § 1, 2° zijn van toepassing wanneer de inrichter beslist om voor de financiering van de pensioentoezegging een andere pensioeninstelling te kiezen en in voorkomend geval de reserves over te dragen.

§ 2. Geen enkele vergoeding of verlies van winstdelingen mag ten laste worden gelegd van de aangeslotenen, of van de op het ogenblik van de overdracht verworven reserves worden afgetrokken.

Art. 35

De inrichter of de in de collectieve arbeidsovereenkomst of het pensioenreglement aangeduide persoon licht de aangeslotenen in over iedere verandering van pensioeninstelling en over de eventuele overdracht van de reserves die daaruit voortvloeit.

Art. 36

De inrichter of de in de collectieve arbeidsovereenkomst of het pensioenreglement aangeduide persoon licht de Controledienst voor de Verzekeringen voorafgaandelijk in over de verandering van pensioeninstelling en over de eventuele overdracht van de reserves.

Art. 37

§1. De overgang van een onderneming, een vestiging of een gedeelte van een onderneming of vestiging naar een andere onderneming of vestiging als gevolg van een conventionele overdracht of een fusie mag in geen geval leiden tot een vermindering van de op het ogenblik van de overdracht verworven reserves van de aangeslotenen.

§ 2. De verandering van paritair comité of subcomité mag geen vermindering van de pensioentoezegging inhouden tenzij een andersluidende beslissing wordt genomen overeenkomstig de procedures voorzien in artikel 7.

CHAPITRE VI

**Changement d'organisme de pension
et transferts**

Art. 34

§ 1er. Les procédures visées aux articles 6, §2, 7, 8, 9, alinéa 3 et 11, § 1, 2° sont applicables lorsque l'organisateur décide de s'adresser à un autre organisme de pension pour le financement de l'engagement de pension et, le cas échéant, de transférer les réserves.

§2. Aucune indemnité ou perte de participations bénéficiaires ne peuvent être mises à charge de l'affilié, ni déduite des réserves acquises au moment de la cession.

Art. 35

L'organisateur ou la personne désignée dans la convention collective de travail ou le règlement de pension, informe les affiliés de tout changement d'organisme de pension et du transfert éventuel des réserves qui y fait suite.

Art. 36

L'organisateur ou la personne désignée dans la convention collective de travail ou le règlement de pension, informe préalablement l'Office de Contrôle des Assurances du changement d'organisme de pension et du transfert éventuel des réserves.

Art. 37

§ 1er. Le transfert d'entreprise, d'établissement ou de partie d'entreprise ou d'établissement à une autre entreprise ou à un autre établissement résultant d'une cession conventionnelle ou d'une fusion, ne peut en aucun cas entraîner une réduction des réserves acquises au moment du transfert des affiliés.

§ 2. Le changement de commission ou sous-commission paritaire ne peut entraîner de diminution de l'engagement de pension à moins qu'il en soit décidé autrement conformément aux procédures prévues à l'article 7.

Art. 38

Bij een sectoraal pensioenstelsel kunnen 10 % van de werkgevers of werknemers vragen dat de Raad voor Aanvullende Pensioenen de uitvoering van het stelsel onderzoekt. In geval het rendement ondermaats is, kan de Raad voor Aanvullende Pensioenen aanbevelen van pensioeninstelling te veranderen of het beheer geheel of gedeeltelijk uit te besteden aan andere beheerders.

HOOFDSTUK VII

Inspraak van de Werknemers

Afdeling I

Verplichte raadpleging en kennisgeving

Art. 39

§ 1. Wanneer de inrichter van een pensioenstelsel een werkgever is, geeft de ondernemingsraad of, bij ontstentenis ervan, het comité voor preventie en bescherming op het werk, of bij ontstentenis ervan de vakbondsafvaardiging voorafgaand advies over de volgende aangelegenheden, onverminderd de bepalingen van hoofdstuk II:

1° de wijze van financiering van het pensioenstelsel en de structurele verschuivingen in die financiering;

2° de vaststelling van de reserves en de jaarlijkse opstelling van de pensioenfiche bedoeld in artikel 26;

3° de toepassing, de interpretatie en de wijziging van het pensioenreglement;

4° de keuze van een pensioeninstelling en de overgang naar een andere pensioeninstelling, met inbegrip van de eventuele overdracht van reserves.

§ 2. Indien het pensioenstelsel tot een deel van de werknemers van de onderneming wordt beperkt, wordt de in § 1 bedoelde bevoegdheid uitgeoefend door de leden van de raad, het comité of de vakbondsafvaardiging die de werknemers vertegenwoordigen waarvoor het pensioenstelsel geldt, op voorwaarde dat ten minste 10 % van die werknemers hierom verzoekt.

§ 3. Bij ontstentenis van een overeenkomstig § 2 bevoegde ondernemingsraad, comité voor preventie en bescherming op het werk of vakbondsafvaardiging, moet de werkgever periodiek en individueel aan de werkne-

Art. 38

Dans un régime de pension sectoriel, 10 % des employeurs ou travailleurs peuvent demander que le Conseil des Pensions Complémentaires examine l'exécution du régime. En cas de rendement médiocre, le Conseil des Pensions Complémentaires recommande de changer d'organisme de pension ou de confier la gestion partiellement ou totalement à d'autres gestionnaires.

CHAPITRE VII

Participation des travailleursSection Ier*Consultation et information obligatoires*

Art. 39

§ 1er. Lorsque l'organisateur d'un régime de pension est un employeur, le conseil d'entreprise ou, à défaut, le comité de prévention et de protection au travail, ou à défaut, la délégation syndicale, rend un avis préalable sur les matières suivantes, sans préjudice des dispositions du chapitre II:

1° le mode de financement du régime de pension et les modifications structurelles de ce financement;

2° la fixation des réserves et l'établissement annuel de la fiche de pension visée à l'article 26;

3° l'application, l'interprétation et la modification du règlement de pension;

4° le choix d'un organisme de pension et le transfert vers un autre organisme de pension, y compris le transfert éventuel des réserves.

§ 2. Lorsque le régime de pension est limité à une partie des travailleurs de l'entreprise, la compétence visée au § 1er est exercée par les membres du conseil, du comité ou de la délégation syndicale qui représentent les travailleurs pour lesquels vaut le régime de pension, à condition qu'au moins 10 % de ces travailleurs en fassent la demande.

§ 3. A défaut de conseil d'entreprise, de comité de prévention et de protection au travail ou de délégation syndicale, compétents conformément au § 2, l'employeur doit périodiquement et individuellement infor-

mers waarvoor het pensioenstelsel geldt, informatie verstrekken over de in § 1 bedoelde aangelegenheden. Deze mededeling gaat steeds een eventuele beslissing ten gronde vooraf.

§ 4. De beslissingen van de inrichter met betrekking tot de in § 1 bedoelde aangelegenheden kunnen binnen de vijf jaar worden nietig verklaard indien de in dit artikel vermelde procedures niet werden gevolgd.

Art. 40

Bij een individuele pensioentoezegging verstrekt de werkgever periodiek aan de betrokken werknemer informatie over de in artikel 39, § 1 bedoelde aangelegenheden. Deze mededeling gaat steeds een eventuele beslissing ten gronde vooraf.

Afdeling II

Paritair beheer - Toezichtscomité

Art. 41

§ 1. Wanneer de uitvoering van een pensioenstelsel wordt toevertrouwd aan een verzorgingsinstelling bedoeld in artikel 2, § 3, 6° van de wet van 9 juli 1975, wordt in de volgende gevallen de raad van bestuur van die verzorgingsinstelling voor de helft samengesteld uit leden die het personeel vertegenwoordigen :

1° wanneer het pensioenstelsel door een rechtspersoon, bedoeld in artikel 3, § 1, 5°, a) wordt ingevoerd overeenkomstig artikel 8, tenzij de collectieve arbeidsovereenkomst er anders over beschikt;

2° wanneer het pensioenstelsel door een werkgever wordt ingevoerd overeenkomstig artikel 9 of 11 of wanneer de pensioentoezegging een financiële bijdrage van de aangeslotene inhoudt en er in de onderneming een ondernemingsraad of, bij ontstentenis ervan, een comité voor preventie en bescherming op het werk aanwezig is, tenzij deze organen er anders over beschikken, of bij ontstentenis van voormelde organen er in de onderneming een vakbondsafvaardiging aanwezig is tenzij er in gemeen overleg tussen de werkgever en die afvaardiging anders wordt over beschikt;

De vertegenwoordigers van het personeel worden in het geval bedoeld in het eerste lid, 1° aangeduid door de werknemersafvaardiging in de rechtspersoon, bedoeld in artikel 3, § 1, 5°, a) onder de rechtverkrijgen-

mer les travailleurs pour qui vaut le régime de pension sur les matières visées au § 1er. Cette communication est toujours préalable à une décision éventuelle quant au fond.

§ 4. Les décisions de l'organisateur concernant les matières visées au § 1er, peuvent être déclarées nulles dans les cinq ans lorsque les procédures mentionnées dans le présent article n'ont pas été suivies.

Art. 40

En cas d'engagement individuel de pension, l'employeur informe le travailleur concerné périodiquement sur les matières visées à l'article 39, § 1er. Cette communication est toujours préalable à une décision éventuelle quant au fond.

Section II

Gestion paritaire - Comité de surveillance

Art. 41

§ 1er. Lorsque l'exécution du régime de pension est confiée à une institution de prévoyance visée à l'article 2, § 3, 6° de la loi du 9 juillet 1975, le conseil d'administration de cette institution de prévoyance est composé pour moitié des membres représentant le personnel dans les cas suivants :

1° lorsque le régime de pension est instauré par une personne morale visée à l'article 3, §1er, 5°, a), conformément à l'article 8, sauf si la convention collective de travail en dispose autrement ;

2° lorsque le régime de pension est instauré par un employeur conformément aux articles 9 ou 11 ou lorsque l'engagement de pension implique une participation financière de l'affilié et qu'il existe dans l'entreprise un conseil d'entreprise ou, à défaut, un comité pour la prévention et la protection au travail sauf si ces organes en dispose autrement, ou, à défaut des organes précités qu'il existe dans l'entreprise une délégation syndicale, sauf si il en est décidé autrement de commun accord entre l'employeur et cette délégation;

Les représentants du personnel sont désignés, dans le cas visé à l'alinéa 1er, 1° par la délégation des travailleurs au sein de la personne morale visée à l'article 3, § 1er, 5°, a) parmi les bénéficiaires du régime de

den van het pensioenstelsel en in de gevallen bedoeld in het eerste lid, 2° door de werknemersafvaardiging in de ondernemingsraad of, bij ontstentenis ervan, in het comité voor preventie en bescherming op het werk, of bij ontstentenis ervan, door de vakbondsafvaardiging, onder de rechtverkrijgenden van het pensioenstelsel.

§ 2. Wanneer de uitvoering van een pensioenstelsel, ingevoerd overeenkomstig de artikelen 8, 9 of 11, wordt toevertrouwd aan een pensioeninstelling, die niet op paritaire wijze wordt beheerd, wordt er een toezichtscomité opgericht dat voor de helft is samengesteld uit leden die het personeel vertegenwoordigen, aan wie de toezegging werd gedaan, en die aangeduid zijn overeenkomstig de regels vastgesteld in § 1, tweede lid.

Het toezichtscomité ziet toe op de uitvoering van de pensioentoezegging en wordt in het bezit gesteld van het verslag bedoeld in artikel 42 vóór het meedelen ervan aan de inrichters.

HOOFDSTUK VIII

Transparantie

Art. 42

De pensioeninstelling of de in de collectieve arbeidsovereenkomst of het pensioenreglement aangeduide persoon stelt elk jaar een verslag op over het beheer van de pensioentoezegging. Dit verslag wordt ter beschikking gesteld van de inrichter, die het op eenvoudig verzoek meedeelt aan de aangeslotenen.

Het verslag moet informatie over de volgende elementen bevatten :

1° de wijze van financiering van de pensioentoezegging en de structurele wijzigingen in die financiering ;

2° de beleggingsstrategie op lange en korte termijn en de mate waarin daarbij rekening wordt gehouden met sociale, ethische en leefmilieuaspecten ;

3° het rendement van de beleggingen ;

4° de kostenstructuur ;

5° in voorkomend geval de winstdeling.

pension et dans les cas visés à l'alinéa 1er, 2° par la délégation des travailleurs au sein du conseil d'entreprise ou, à défaut, au sein du comité pour la prévention et la protection au travail ou, à défaut, par la délégation syndicale, parmi les bénéficiaires du régime de pension.

§ 2. Quand l'exécution d'un régime de pension, instauré conformément aux articles 8, 9 ou 11, est confiée à un organisme de pension qui n'est pas géré de façon paritaire, il est créé un comité de surveillance qui est composé pour moitié de membres qui représentent le personnel au profit duquel l'engagement a été instauré et qui sont désignés conformément aux règles fixées au §1er, alinéa 2.

Le comité de surveillance surveille l'exécution de l'engagement de pension et est mis en possession du rapport visé à l'article 42 avant qu'il soit communiqué aux organisateurs.

CHAPITRE VIII

Transparence

Art. 42

L'organisme de pension ou la personne désignée dans la convention collective de travail ou le règlement de pension, rédige chaque année un rapport sur la gestion de l'engagement de pension. Ce rapport est mis à la disposition de l'organisateur, qui le communique sur simple demande aux affiliés.

Le rapport doit contenir des informations sur les éléments suivants :

1° le mode de financement de l'engagement de pension et les modifications structurelles de ce financement ;

2° la stratégie d'investissement à long et à court terme et la mesure dans laquelle sont pris en compte les aspects social, éthique et environnemental ;

3° le rendement des placements ;

4° la structure des frais ;

5° le cas échéant, la participation aux bénéfices.

HOOFDSTUK IX

Solidariteit

Art. 43

§ 1. In geval van invoering van een pensioenstelsel overeenkomstig de artikelen 10 en 11 moet verplicht een solidariteitstoezegging worden gedaan.

De Koning bepaalt bij een in de Ministerraad overgelegd besluit na advies van de Nationale Arbeidsraad enerzijds de solidariteitsprestaties die in aanmerking komen, waaronder met name de financiering van de opbouw van de pensioentoezegging gedurende bepaalde periodes van inactiviteit, de vergoedingen van inkomstenverlies in bepaalde gevallen of de verhoging van lopende uitkeringen en anderzijds de minimale solidariteit waaraan de toezegging moet voldoen om te kunnen genieten van de het bijzonder statuut, vastgesteld in artikel 176², 4^obis van het wetboek van met zegel gelijkgestelde taksen en in artikel 10 van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen.

§ 2. De solidariteitstoezegging wordt beheerst door een solidariteitsreglement, waarvan de tekst op eenvoudig verzoek aan de aangeslotenen wordt verstrekt. Het solidariteitsreglement bepaalt of de inrichter, de werkgever of de rechtspersoon, die de solidariteitstoezegging uitvoert, daarmee wordt belast.

Art. 44

De beslissing tot invoering, wijziging of opheffing van de solidariteitstoezegging behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de inrichter.

Art. 45

§ 1. Bij de invoering van een solidariteitstoezegging verbonden aan een pensioenstelsel, dat ingevoerd is overeenkomstig artikel 10, stelt de in dat artikel bedoelde sectorale collectieve arbeidsovereenkomst het solidariteitsreglement vast en bevat ze onder meer regels inzake de financiering en het beheer van de solidariteitstoezegging en de keuze van de rechtspersoon, die met de uitvoering van de solidariteitstoezegging zal worden belast.

CHAPITRE IX

Solidarité

Art. 43

§1er. En cas d'instauration d'un régime de pension, conformément aux articles 10 et 11, un engagement de solidarité est obligatoirement pris.

Le Roi détermine par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, après avis du Conseil National du Travail, d'une part les prestations de solidarité qui sont prises en considération parmi lesquelles notamment le financement de la constitution de l'engagement de pension durant certaines périodes d'inactivité, les indemnités en cas de perte de revenus dans certains cas ou l'augmentation des paiements en cours et d'autre part, la solidarité minimale à laquelle l'engagement doit satisfaire pour pouvoir bénéficier du statut particulier qui est défini à l'article 176², 4^obis du code des taxes assimilées au timbre et à l'article 10 de la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité.

§2. L'engagement de solidarité est régi par un règlement de solidarité dont le texte est communiqué aux affiliés sur simple demande. Le règlement de solidarité désigne qui de l'organisateur, de l'employeur ou de l'organisme de pension est chargé de cette communication.

Art. 44

La décision d'instaurer, de modifier ou d'abroger l'engagement de solidarité relève de la compétence exclusive de l'organisateur.

Art. 45

§1er. Lors de l'instauration d'un engagement de solidarité lié à un régime de pension organisé conformément à l'article 10, la convention collective de travail sectorielle visée dans cet article, arrête le règlement de solidarité et fixe notamment les règles concernant le financement, la gestion de l'engagement de solidarité et le choix de la personne morale qui sera chargée de l'exécution de l'engagement de solidarité.

§ 2. Bij de invoering van een solidariteitstoezegging verbonden aan een pensioenstelsel, dat is ingevoerd overeenkomstig artikel 11, § 1, zijn de voorwaarden vermeld in dat artikel en in voorkomend geval de procedure van artikel 12 van overeenkomstige toepassing.

Art. 46

De Koning bepaalt na advies van de Nationale Arbeidsraad nadere regels inzake de financiering en het beheer van de solidariteitstoezegging.

Art. 47

De uitvoering van de solidariteitstoezegging wordt toevertrouwd aan een pensioeninstelling of aan een andere van de inrichter onderscheiden rechtspersoon, die de solidariteitstoezegging afgezonderd van zijn andere activiteiten beheert.

Indien de uitvoering van de solidariteitstoezegging wordt toevertrouwd aan een rechtspersoon, die niet op paritaire wijze wordt beheerd, wordt er een toezichtsc comité opgericht dat voor de helft is samengesteld uit leden die het personeel vertegenwoordigen, aan wie de toezegging werd gedaan, en die aangeduid zijn overeenkomstig de regels vastgesteld in artikel 41, § 1, tweede lid. Het toezichtsc comité ziet toe op de uitvoering van de solidariteitstoezegging en wordt voorafgaandelijk geraadpleegd over volgende punten :

- 1° de beleggingsstrategie en de mate waarin daarbij rekening wordt gehouden met sociale, ethische en leefmilieuaspecten ;
- 2° het rendement van de beleggingen ;
- 3° de kostenstructuur ;
- 4° in voorkomend geval de winstdeling.

Art. 48

De bepalingen van de hoofdstukken III, VI, VII, afdeling I en hoofdstuk VIII zijn van overeenkomstige toepassing.

Voor de toepassing van die artikelen dient het woord «pensioeninstelling» gelezen te worden als «de rechtspersoon belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging».

§ 2. Lors de l'instauration d'un engagement de solidarité lié à un régime de pension organisé conformément à l'article 11, § 1er, les conditions mentionnées dans cet article et le cas échéant la procédure de l'article 12 sont d'application par analogie.

Art. 46

Le Roi détermine après avis du Conseil National du Travail, des règles supplémentaires concernant le financement et la gestion de l'engagement de solidarité.

Art. 47

L'exécution de l'engagement de solidarité est confiée à un organisme de pension ou à une autre personne morale distincte de l'organisateur, qui gère l'engagement de solidarité séparément de ses autres activités.

Lorsque l'exécution de l'engagement de solidarité est confiée à une personne morale, qui n'est pas gérée paritairement, il est constitué un comité de surveillance composé pour moitié des membres représentant le personnel, au profit duquel l'engagement a été instauré, et qui sont désignés conformément aux règles visées à l'article 41, § 1er, alinéa 2. Le comité de surveillance surveille l'exécution de l'engagement de solidarité et est consulté préalablement sur les points suivants:

- 1° la stratégie d'investissement et la manière dont sont pris en compte les aspects social, éthique et environnemental ;
- 2° le rendement des placements ;
- 3° la structure des frais ;
- 4° le cas échéant, la participation aux bénéfices.

Art. 48

Les dispositions des chapitres III, VI, VII, section I et chapitre VIII sont d'application.

Pour l'application de ces articles, le mot « organisme de pension » doit être lu comme « personne morale chargée de l'exécution de l'engagement de solidarité ».

HOOFDSTUK X

Toezicht

Art. 49

Het toezicht op de naleving van de bepalingen van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten wordt toevertrouwd aan de Controledienst voor de Verzekeringen.

Art. 50

De Controledienst voor de Verzekeringen stelt per sectorstelsel, ingevoerd overeenkomstig artikel 10, een tweemaaljaarlijks rapport op.

Art. 51

De erkende commissarissen, aangeduid overeenkomstig artikel 38 van de wet van 9 juli 1975, en de actuarissen, aangeduid overeenkomstig artikel 40bis van diezelfde wet brengen de Controledienst voor de Verzekeringen op de hoogte van elk feit of elke beslissing waarvan zij bij de uitvoering van hun opdracht kennis hebben gekregen en die een inbreuk op de bepalingen van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten uitmaken.

Melding te goeder trouw aan de Controledienst voor de Verzekeringen door de erkende commissarissen en de actuarissen van de in het eerste lid bedoelde feiten of beslissingen vormt geen inbreuk op ongeacht welke beperking inzake de openbaarmaking van informatie, opgelegd op grond van een contract of van een wettelijke of bestuursrechtelijke bepaling, en leidt voor de betrokken personen tot geen enkele vorm van aansprakelijkheid met betrekking tot de inhoud van die melding.

Art. 52

Onder de benaming «Raad voor Aanvullende Pensioenen» wordt een orgaan ingesteld dat belast wordt met de regelmatige opvolging van de toepassing van de bepalingen van deze titel en met een periodieke evaluatie hiervan. Hij kan op verzoek of uit eigen beweging adviezen of aanbevelingen formuleren ter attentie van de Controledienst voor de Verzekeringen of van de bevoegde Ministers. Hij wordt daarenboven belast met alle taken die hem krachtens een wet of door de Koning worden toegewezen.

CHAPITRE X

Contrôle

Art. 49

Le contrôle du respect des dispositions de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution est confié à l'Office de Contrôle des Assurances.

Art. 50

L'Office de Contrôle des Assurances rédige un rapport bisannuel par régime sectoriel, instauré conformément à l'article 10.

Art. 51

Les commissaires agréés, désignés conformément à l'article 38 de la loi du 9 juillet 1975, et les actuaires désignés conformément à l'article 40bis de la même loi doivent porter à la connaissance de l'Office de Contrôle des Assurances tout fait ou toute décision dont ils ont eu connaissance dans le cadre de leur mission et qui constitue une infraction aux dispositions de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution.

La divulgation de bonne foi à l'Office de Contrôle des Assurances par les commissaires agréés et les actuaires des faits et décisions visés à l'alinéa 1er, ne constitue pas une violation d'une quelconque restriction à la divulgation d'informations imposée par contrat ou par une disposition législative, réglementaire ou administrative et n'entraîne pour les personnes concernées aucune responsabilité d'aucune sorte relative au contenu de cette communication.

Art. 52

Il est institué sous le nom de « Conseil des Pensions Complémentaires » un organe qui est chargé du suivi régulier de l'application des dispositions de ce titre et d'une évaluation périodique de celle-ci. Il peut sur demande ou d'initiative formuler des avis ou des recommandations à l'attention de l'Office de Contrôle des Assurances ou des Ministres compétents. Il est en outre chargé de toutes les tâches qui lui sont attribuées par une loi ou par le Roi.

De Raad voor Aanvullende Pensioenen is samengesteld uit telkens twee vertegenwoordigers van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, van het Ministerie van Sociale Zaken en van het Ministerie van Financiën, aangeduid door de respectieve bevoegde Ministers en uit twee vertegenwoordigers van de Controledienst voor de Verzekeringen, aangeduid door de Minister van Economie op voorstel van de Raad van de Controledienst voor de Verzekeringen.

De Raad voor Aanvullende Pensioenen stelt zijn huiselijk reglement op.

Art. 53

§ 1. Onder de benaming «Commissie voor Aanvullende Pensioenen», wordt een adviesorgaan ingesteld met als opdracht overleg te plegen omtrent alle vragen inzake de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten die haar door de bevoegde Ministers, de Raad voor Aanvullende Pensioenen of door de Controledienst voor de Verzekeringen worden voorgelegd.

De Commissie voor Aanvullende Pensioenen kan uit eigen beweging adviezen geven over alle problemen inzake de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten.

§ 2. De Commissie voor Aanvullende Pensioenen bestaat uit eenentwintig leden, te benoemen door de Koning omwille van hun ervaring op het vlak van de in deze wet geregelde materies:

1° vier leden worden gekozen om de belangen van de werknemers te vertegenwoordigen, op een dubbele lijst voorgedragen door de meest representatieve beroepsorganisaties;

2° vier leden worden gekozen om de belangen van de werkgevers te vertegenwoordigen, op een dubbele lijst voorgedragen door de meest representatieve beroepsorganisaties.

3° vier leden worden gekozen uit de vertegenwoordigers van pensioeninstellingen die in België bedrijvig zijn, op een dubbele lijst voorgedragen door de meest representatieve beroepsorganisaties;

4° vier leden worden gekozen uit de vertegenwoordigers van de gepensioneerden, op een dubbele lijst voorgedragen door het Raadgevend Comité der Gepensioneerden;

Le Conseil des Pensions Complémentaires est composé chaque fois de deux représentants du Ministère de l'Emploi et du Travail, du Ministère des Affaires sociales et du Ministère des Finances, nommés par les Ministres respectifs compétents et de deux représentants de l'Office de Contrôle des Assurances, nommés par le Ministre de l'Economie sur proposition du Conseil de l'Office de Contrôle des Assurances .

Le Conseil des Pensions Complémentaires établit son règlement d'ordre intérieur.

Art. 53

§ 1er. Il est institué sous le nom de « Commission des Pensions Complémentaires », un organe consultatif qui a pour mission de délibérer sur toutes questions relatives à l'application de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution qui lui sont soumises par les Ministres compétents, le Conseil des Pensions Complémentaires et l'Office de Contrôle des Assurances.

La Commission des Pensions Complémentaires peut d'initiative rendre des avis sur tous problèmes concernant l'application de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution.

§ 2. La Commission des Pensions Complémentaires se compose de vingt et un membres, nommés par le Roi en raison de leur expérience dans les matières réglées par la présente loi.

1° quatre membres sont choisis pour représenter les intérêts des travailleurs, présentés sur une liste double par les organisations professionnelles les plus représentatives ;

2° quatre membres sont choisis pour représenter les intérêts des employeurs, présentés sur une liste double par les organisations professionnelles les plus représentatives ;

3° quatre membres sont choisis parmi les représentants des organismes de pension actifs en Belgique, présentés sur une liste double par les organisations professionnelles les plus représentatives ;

4° quatre membres sont choisis parmi les représentants des pensionnés, présentés sur une liste double par le Comité Consultatif des Pensionnés ;

5° de overige vijf leden moeten deskundig zijn en blijk geven van ervaring op het vlak van de in deze wet geregelde materies.

§ 3. De leden van de Commissie voor Aanvullende Pensioenen worden voor zes jaar benoemd; zij zijn herbenoembaar.

Uitzonderlijk wordt, bij de eerste benoeming, het mandaat van zeven door loting aangewezen leden tot twee jaar beperkt. Het mandaat van zeven andere, eveneens door loting aangewezen leden wordt tot vier jaar beperkt.

De Koning wijst uit de leden de Voorzitter van de Commissie voor Aanvullende Pensioenen aan en bepaalt de vergoedingen die de leden zullen genieten.

§ 4. De Controledienst voor de Verzekeringen neemt het secretariaat van de Commissie voor Aanvullende Pensioenen op zich.

De Commissie voor Aanvullende Pensioenen stelt haar huishoudelijk reglement op.

HOOFDSTUK XI

Strafbepalingen

Art. 54

Met een gevangenisstraf van een maand tot vijf jaar en met een geldboete van 25 tot 250 euro, of met één van die straffen alleen worden gestraft, de beheerders, zaakvoerders of lasthebbers van pensioeninstellingen en van andere rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging en de inrichters en werkgevers of hun lasthebbers die over de toepassing van deze wet wetens en willens onjuiste verklaringen hebben afgelegd aan de Controledienst voor de Verzekeringen of aan de door hem gevolmachtigde persoon, of die hebben geweigerd de ter uitvoering van deze wet of haar uitvoeringsbesluiten gevraagde inlichtingen te verstrekken.

Dezelfde straffen zijn van toepassing op de beheerders, commissarissen, aangeduide actuarissen, directeurs, zaakvoerders of lasthebbers van pensioeninstellingen en van andere rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging en de inrichters en werkgevers of hun lasthebbers die niet hebben voldaan aan de verplichtingen hun opgelegd

5° les cinq autres membres doivent être experts et présenter des qualifications et une expérience dans le domaine des matières réglées par la présente loi.

§ 3. La durée du mandat des membres de la Commission des Pensions Complémentaires est de six ans ; il est renouvelable.

Exceptionnellement, lors de la première nomination, le mandat de sept membres désignés par tirage au sort, sera limité à deux ans. Le mandat de sept autres membres, également désignés par tirage au sort, sera limité à quatre ans.

Le Roi désigne le Président de la Commission des Pensions Complémentaires parmi les membres qui la composent et détermine les indemnités dont bénéficient les membres.

§4. L'Office de Contrôle des Assurances assume le secrétariat de la Commission des Pensions Complémentaires.

La Commission des Pensions Complémentaires établit son règlement d'ordre intérieur.

CHAPITRE XI

Dispositions pénales

Art. 54

Sont punis d'une peine d'emprisonnement d'un mois à cinq ans et d'une amende allant de 25 à 250 euros, ou d'une de ces peines seulement, les administrateurs, gérants ou mandataires d'organismes de pension et des personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité et les organisateurs et employeurs ou leurs mandataires qui ont fait sciemment des déclarations inexactes sur l'application de la présente loi à l'Office de Contrôle des Assurances ou à la personne mandatée par lui, ou qui ont refusé de fournir les informations demandées en application de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution.

Les mêmes sanctions sont applicables aux administrateurs, commissaires, actuaires désignés, directeurs, gérants ou mandataires d'organismes de pension et des autres personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité et les organisateurs et employeurs ou leurs mandataires qui n'ont pas satisfait aux obligations leur imposées par la pré-

door deze wet of haar uitvoeringsbesluiten of die hebben meegewerkt aan de uitvoering van pensioen-toezeggingen die in strijd zijn met deze wet of haar uitvoeringsbesluiten.

Alle bepalingen van boek I van het Strafwetboek, hoofdstuk VII en artikel 85 niet uitgezonderd, zijn toepasselijk op de misdrijven in deze wet omschreven, zonder dat het bedrag van de geldboete lager mag zijn dan 40 % van de in dit hoofdstuk bepaalde minimumbedragen.

HOOFDSTUK XII

Verjaring

Art. 55

De vordering wegens het niet betalen van de bijdragen tegen de inrichter of, ingeval de inrichter een rechtspersoon bedoeld in artikel 3, § 1, 5°, a) is, tegen de werkgever verjaart na drie jaar vanaf de datum waarop de bijdrage opeisbaar wordt.

HOOFDSTUK XIII

Overgangsbepalingen

Art. 56

De werknemers van wie de rechten betrekking hebben op een pensioentoezegging, die door de wet van 6 april 1995 betreffende de aanvullende pensioenen werd beoogd en op 1 januari 1996 bestond, kunnen voor de dienstjaren vóór die datum geen prestaties en overeenstemmende reserves eisen behalve die welke voortvloeien uit het pensioenreglement. Een dergelijke eis is wel mogelijk indien en in de mate dat op die datum pensioenreserves werden opgebouwd.

De Koning bepaalt de wijze van berekening van het deel van de pensioenreserve dat wordt toegekend aan de betrokken werknemer.

Art. 57

De bepalingen van deze wet zijn van toepassing op de individuele pensioentoezeggingen die vóór de datum van inwerkingtreding van dit artikel zijn toegekend met uitzondering van artikel 6, § 1.

sente loi ou ses arrêtés d'exécution ou qui ont collaboré à l'exécution d'engagements de pension qui sont contraires à la présente loi ou à ses arrêtés d'exécution.

Toutes dispositions du livre premier du Code pénal, y compris celles du chapitre VII et de l'article 85, sont applicables aux délits décrits dans la présente loi, sans que le montant de l'amende ne puisse être inférieur à 40% des montants minimaux déterminés dans le présent chapitre.

Chapitre XII

Prescription

Art. 55

L'action pour non-paiement des contributions à l'encontre de l'organisateur ou, dans le cas où l'organisateur est une personne morale visée à l'article 3, §1er, 5°, a), l'employeur, se prescrit par trois ans à compter de la date à laquelle la contribution devient exigible.

CHAPITRE XIII

Dispositions transitoires

Art. 56

Les affiliés dont les droits sont relatifs à un engagement de pension qui était visé par la loi du 6 avril 1995 relative aux régimes de pensions complémentaires et qui existait au 1er janvier 1996, ne peuvent exiger, pour les années de service antérieures à cette date, aucune prestation ni réserves correspondantes sauf celles résultant du règlement de pension. Une telle revendication est néanmoins possible si, et dans la mesure où des réserves de pension ont été constituées à cette date.

Le Roi détermine le mode de calcul de la partie de la réserve de pension qui est attribuée au travailleur salarié concerné.

Art. 57

Les dispositions de la présente loi, à l'exception de l'article 6, § 1er, sont applicables aux engagements individuels de pension qui existent à la date d'entrée en vigueur du présent article.

De werknemers van wie de rechten betrekking hebben op een individuele pensioentoezegging die vóór de datum van inwerkingtreding van dit artikel werd toegekend, kunnen voor de dienstjaren die gelegen zijn vóór die datum geen prestaties en overeenstemmende reserves eisen behalve die welke voortvloeien uit de pensioenovereenkomst. Een dergelijke eis is wel mogelijk indien en in de mate dat op die datum pensioenreserves werden opgebouwd.

Art. 58

De bepalingen van de wet zijn van toepassing op de pensioenstelsels, die worden beheerd in een fonds voor bestaanszekerheid, onderworpen aan de wet van 7 januari 1958 betreffende de fondsen voor bestaanszekerheid en op de datum van inwerkingtreding van dit artikel bestaan, drie jaar na de inwerkingtreding van dit artikel of op de datum van inwerkingtreding van de sectorale collectieve arbeidsovereenkomst die het pensioenstelsel aan de wet aanpast indien die datum het einde van voormelde termijn voorafgaat.

De werknemers van wie de rechten betrekking hebben op een pensioenstelsel bedoeld in het eerste lid, kunnen geen prestaties en overeenstemmende reserves eisen, behalve die welke voortvloeien uit de pensioentoezegging, voor de dienstjaren die gelegen zijn vóór de datum waarop de wet op hen van toepassing wordt overeenkomstig het eerste lid.

Art. 59

De inrichters van de pensioentoezeggingen bedoeld in de artikelen 57 en 58 beschikken over een termijn van één jaar vanaf de datum waarop de wet op hun toezegging van toepassing is geworden om de uitvoering ervan toe te vertrouwen aan een pensioeninstelling.

Art. 60

Artikel 24, § 2 is enkel van toepassing op het deel van de bijdragen dat verschuldigd is na de datum van inwerkingtreding van dat artikel.

Art. 61

Artikel 27, § 1, eerste lid, is niet van toepassing op de collectieve overeenkomsten inzake de herstructurering van ondernemingen die van kracht zijn op de datum van 1 januari 2001.

Les affiliés dont les droits sont relatifs à un engagement individuel de pension qui a été octroyé avant la date d'entrée en vigueur du présent article, ne peuvent exiger, pour les années de service antérieures à cette date, aucune prestation ni réserves correspondantes sauf celles résultant de la convention de pension. Une telle revendication est néanmoins possible si, et dans la mesure où des réserves de pension ont été constituées à cette date.

Art. 58

Les dispositions de la loi sont applicables aux régimes de pension qui sont gérés dans un fonds de sécurité d'existence visé par la loi du 7 janvier 1958 concernant les Fonds de sécurité d'existence et qui existent à la date d'entrée en vigueur du présent article, trois ans après l'entrée en vigueur du présent article ou à la date d'entrée en vigueur de la convention collective de travail sectorielle qui adapte le régime de pension à la loi si cette date est antérieure à l'expiration du délai précité.

Les travailleurs dont les droits sont relatifs à un régime de pension visé à l'alinéa 1er, ne peuvent exiger aucune prestation ni réserves correspondantes sauf celles résultant de l'engagement de pension, pour les années de service antérieures à la date à laquelle la loi leur est applicable conformément à l'alinéa 1er.

Art. 59

Les organisateurs d'engagements de pension visés aux articles 57 et 58 disposent d'un délai d'un an à partir de la date à laquelle la loi est applicable à leur engagement, pour confier l'exécution de ceux-ci à un organisme de pension.

Art. 60

L'article 24, § 2 ne s'applique qu'à la partie des contributions qui est due après la date d'entrée en vigueur de cet article.

Art. 61

L'article 27, § 1er, 1er n'est pas d'application aux conventions collectives en matière de restructuration d'entreprises, en vigueur à la date du 1er janvier 2001.

Die uitzondering geldt ook voor individuele overeenkomsten, indien er in dezelfde onderneming tezelfdertijd een gelijkaardige collectieve arbeidsovereenkomst van toepassing is.

Art. 62

De inrichter mag de keuze van de aangeslotene inzake beleggingen beperken en het beleggingsbeleid aanpassen aan de garantievereiste binnen een termijn van één jaar na de inwerkingtreding van artikel 24, §2.

Art. 63

De formele aanpassing van de bestaande pensioenreglementen en -overeenkomsten dient te zijn beëindigd uiterlijk drie jaar na de datum van inwerkingtreding van dit artikel.

TITEL III

Wijzigingsbepalingen

HOOFDSTUK I

Wijziging aan de Hypotheekwet van 16 december 1851

Art. 64

In artikel 19, 4ter van de hypotheekwet van 16 december 1851, ingevoegd bij de wet van 18 december 1968 en gewijzigd bij de koninklijke besluiten van nr. 535 van 31 maart 1987 en 19 mei 1995 en de wet van 25 januari 1999, worden na de woorden «het Sociaal Fonds voor de diamantarbeiders» de woorden «, de pensioeninstellingen en rechtspersonen, belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging, bedoeld in de wet van... op de aanvullende pensioenen» toegevoegd.

HOOFDSTUK II

Wijzigingen aan de Wet van 12 juli 1957 betreffende het Rust- en Overlevingspensioen voor Bedienden

Art. 65

Artikel 22 van de wet van 12 juli 1957 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor bedienden, ge-

Cette dérogation vaut également pour les conventions individuelles si dans la même entreprise une convention collective de travail similaire est simultanément d'application.

Art. 62

L'organisateur peut limiter le choix de l'affilié en matière de placements et adapter la politique d'investissement à l'exigence de garantie dans un délai d'un an suivant l'entrée en vigueur de l'article 24, §2.

Art. 63

L'adaptation formelle des règlements et conventions de pension existants doit être terminée au plus tard trois ans après la date d'entrée en vigueur du présent article.

TITRE III

Dispositions modificatives

CHAPITRE IER

modification à la loi hypothécaire du 16 décembre 1851

Art. 64

A l'article 19, 4ter de la loi hypothécaire du 16 décembre 1851, inséré par la loi du 18 décembre 1968 et modifié par les arrêtés royaux n°535 du 31 mars 1987 et 19 mai 1995 et la loi du 25 janvier 1999, sont introduits après les mots « Fonds social pour les ouvriers diamantaires » les mots «, les organismes de pension et les personnes morales, chargés de l'exécution de l'engagement de solidarité, visés à la loi du relative aux pensions complémentaires».

CHAPITRE II

modifications à la loi du 12 juillet 1957 relative à la pension de retraite et de survie des employés

Art. 65

L'article 22 de la loi du 12 juillet 1957 relative à la pension de retraite et de survie des employés, modifié

wijzigd bij de wetten van 10 februari 1981 en 22 februari 1998, wordt als volgt gewijzigd :

- 1° § 1 wordt opgeheven;
- 2° § 2, wordt als volgt vervangen :

«§ 2. Op voorstel van de Minister van Sociale Voorzorg, de Minister van Financiën en de Minister van Economie kan de Koning, onder de voorwaarden welke Hij vaststelt, een regeling tot verzekering van buitenwettelijke voordelen instellen ten voordele van de werknemers bedoeld bij het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers. Bovendien mogen de werknemers of de gewezen werknemers, die niet aangesloten zijn bij een sector- of een ondernemingspensioenstelsel, stortingen doen met het oog op het bekomen van buitenwettelijke voordelen. De verzekeringen van buitenwettelijke voordelen worden gesloten bij een verzekeringsonderneming of -instelling bedoeld in artikel 2, § 1 en § 3, 5° van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, voor zover zij door de Koning zijn erkend volgens de door Hem vastgestelde voorwaarden.

Een verzekeringsonderneming of -instelling, mag te alle tijden afstand doen van de erkenning bedoeld in het eerste lid mits een andere erkende verzekeringsonderneming of -instelling haar rechten en haar plichten en haar activa en passiva, wat betreft de verzekering van buitenwettelijke voordelen ingesteld volgens het eerste lid, overneemt.»

HOOFDSTUK III

Wijzigingen aan de Wet van 9 juli 1975 betreffende de Controle der Verzekeringsondernemingen

Art. 66

Artikel 2, § 3, 6°, eerste lid van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, vervangen bij de wet van 12 december 1997 en gewijzigd bij de wet van 5 juli 1998, wordt vervangen als volgt :

- «6° a) de voorzorgsinstellingen opgericht als afzonderlijke rechtspersonen wier bedrijvigheid bestaat uit :
- het opbouwen van bovenwettelijke voordelen inzake pensioen, overlijden en blijvende invaliditeit voor

par les lois du 10 février 1981 et 22 février 1998, est modifié comme suit :

- 1° le § 1er est abrogé;
- 2° le § 2 est remplacé comme suit :

«§ 2. Sur la proposition du Ministre de la Prévoyance sociale, du Ministre des Finances et du Ministre de l'Economie, le Roi peut instaurer dans les conditions qu'il détermine un régime d'assurance d'avantages extra-légaux en faveur des travailleurs salariés visés par l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés. En outre, les travailleurs salariés ou anciens travailleurs salariés qui ne sont pas affiliés à un régime de pension sectoriel ou d'entreprise, peuvent effectuer des versements en vue de constituer des avantages extra-légaux. Les assurances d'avantages extra-légaux sont conclues auprès d'une entreprise ou d'un organisme d'assurances visés à l'article 2, § 1er et § 3, 5° de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances, pour autant qu'ils ont été agréés par le Roi, dans les conditions qu'il détermine.

Une entreprise ou un organisme d'assurances, peut, à tout moment, renoncer à l'agrément visé à l'alinéa 1er, à condition qu'une autre entreprise ou organisme d'assurances agréés reprenne ses droits et obligations ainsi que son actif et son passif, pour ce qui concerne l'assurance des avantages extra-légaux instaurée conformément à l'alinéa 1er.»

CHAPITRE III

Modifications à la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances

Art. 66

L'article 2, §3, 6°, alinéa 1er de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances, remplacé par la loi du 12 décembre 1997 et modifié par la loi du 5 juillet 1998, est modifié comme suit :

- « 6° a) les institutions de prévoyance constituées en personnes morales distinctes ayant pour activité :
- la constitution d'avantages extra-légaux en matière de retraite, de décès et d'invalidité permanente

het personeel of de bestuurders van één of van verschillende private ondernemingen;

– het opbouwen van wettelijk pensioenen of bovenwettelijke voordelen inzake pensioen, overlijden en blijvende invaliditeit voor het personeel of de bestuurders van één of van verschillende publiekrechtelijke rechtspersonen;

b) de verzorgingsinstellingen die met datzelfde doel zijn opgericht, in de schoot van :

- een private onderneming;
- een fonds voor bestaanszekerheid, onderworpen aan de wet van 7 januari 1958 betreffende de fondsen voor bestaanszekerheid;
- een publiekrechtelijke rechtspersoon, onderworpen aan de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekeningen van ondernemingen;

met uitzondering van :

- de publiekrechtelijke rechtspersonen, bedoeld in het derde streepje die door de Koning zijn aangeduid en voor zover ze zelf niet de last van de toegekende voordelen dragen;
- de individuele pensioentoezeggingen aan de personen bedoeld in artikel 3, § 1, vierde lid van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen.»

Art. 67

Artikel 9, § 2 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 19 juli 1991, wordt vervangen als volgt :

«§ 2. De in artikel 2, § 3, 6° bedoelde verzorgingsinstellingen worden, voor de toepassing van deze wet, als verzekeringsondernemingen beschouwd. In afwijking van § 1 van dit artikel moeten ze worden toegelaten onder de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk, van een onderlinge verzekeringsvereniging of onder een andere rechtsvorm die door of krachtens een wettelijke of reglementaire bepaling met het oog op het uitvoeren van de verzorgingsactiviteit bedoeld in artikel 2, § 3, 6° wordt toegelaten, indien zij de door de Koning bepaalde voorwaarden vervullen.

De publiekrechtelijke rechtspersonen zijn gemachtigd om voor het opbouwen van pensioenen zoals bedoeld in artikel 2, § 3, 6°, een afzonderlijke rechtspersoon

pour le personnel ou les dirigeants d'une ou de plusieurs entreprises privées ;

– la constitution de pensions légales ou d'avantages extra-légaux en matière de retraite, de décès et d'invalidité permanente pour le personnel ou les dirigeants d'une ou de plusieurs personnes morales de droit public ;

b) les institutions de prévoyance, créées dans le même but, au sein :

- d'une entreprise privée ;
- d'un fonds de sécurité d'existence soumis à la loi du 7 janvier 1958 concernant les fonds de sécurité d'existence;
- d'une personne morale de droit public soumise à la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises;

à l'exception :

- des institutions de prévoyance des personnes morales de droit public visées au troisième tiret ci-dessus que le Roi désigne, dans la mesure où elles ne supportent pas elles-mêmes la charge des avantages octroyés ;
- des engagements individuels de pension aux personnes visées à l'article 3, §1er, alinéa 4 de l'arrêté royal n°38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants. »

Art. 67

L'article 9, § 2 de la même loi, modifié par la loi du 19 juillet 1991, est remplacé comme suit :

« §2. Les institutions de prévoyance visées à l'article 2, § 3, 6° sont considérées, pour l'application de la présente loi, comme des entreprises d'assurances. Par dérogation au § 1er du présent article, elles doivent être agréées sous la forme d'une association sans but lucratif, d'une association d'assurances mutuelles ou sous une autre forme juridique qui est autorisée par ou en vertu d'une disposition légale ou réglementaire en vue de l'exercice de l'activité de prévoyance visée à l'article 2, §3, 6°, si elles remplissent les conditions fixées par le Roi.

Les personnes morales de droit public sont habilitées à créer une personne juridique distincte pour la constitution de pensions telle que visée à l'article 2,

soon op te richten die één van de rechtsvormen bedoeld in het eerste lid moet aannemen.

De verzorgingsinstellingen, bedoeld in artikel 2, § 3, 6°, b), zullen over een termijn van één jaar beschikken te rekenen vanaf de datum waarop de bepalingen van de wet op hen van toepassing worden, om een afzonderlijke rechtspersoon op te richten die één van de rechtsvormen bedoeld in het eerste lid moet aannemen.»

Art. 68

Artikel 36 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 19 juli 1991, wordt aangevuld met de volgende zin : «Deze kosten hebben inzonderheid betrekking op de werkingskosten van de Controledienst voor de Verzekeringen en de Commissie voor de Verzekeringen, bedoeld in respectievelijk de artikelen 29 en 41 van deze wet en de Raad voor Aanvullende Pensioenen en de Commissie voor Aanvullende Pensioenen, bedoeld in respectievelijk de artikelen 52 en 53 van de wet van ... betreffende de aanvullende pensioenen.»

HOOFDSTUK IV

Wijzigingen aan de fiscale wetgeving

Afdeling 1

Wijzigingen aan het Wetboek van de Inkomstenbelastingen

Art. 69

In artikel 59 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, gewijzigd bij de wetten van 28 december 1992 en 6 juli 1994, worden in het eerste lid de woorden «instelling voor sociale voorzieningen» vervangen door de woorden «voorzorgsinstelling».

Art. 70

In artikel 145³ van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 28 december 1992, worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid worden de woorden «instelling voor sociale voorzieningen» vervangen door de woorden «voorzorgsinstelling» ;

2° tussen het tweede en het derde lid wordt het volgende lid ingevoegd :

§3, 6° qui doit adopter une des formes juridiques visées à l'alinéa 1er.

Les institutions de prévoyance, visées à l'article 2, § 3, 6°, b), disposeront d'un délai d'un an à compter de la date à laquelle les dispositions de la loi leur sont applicables, pour créer une personne morale distincte qui doit adopter l'une des formes juridiques visées à l'alinéa 1er. »

Art. 68

L'article 36 de la même loi, modifié par la loi du 19 juillet 1991, est complété par la phrase suivante : « Ces frais concernent notamment les frais de fonctionnement de l'Office de Contrôle des Assurances et de la Commission des Assurances, visés respectivement aux articles 29 et 41 de la présente loi et du Conseil des Pensions Complémentaires et de la Commission des Pensions Complémentaires, visés respectivement aux articles 52 et 53 de la loi du ... relative aux pensions complémentaires.

CHAPITRE IV

Modifications à la législation fiscale

Section 1

Modifications au Code des Impôts sur les Revenus

Art. 69

Dans l'article 59 du Code des impôts sur les revenus 1992, modifié par les lois du 28 décembre 1992 et 6 juillet 1994, les mots «un établissement de prévoyance sociale» sont remplacés par les mots «une institution de prévoyance».

Art. 70

A l'article 145³ du même Code, inséré par la loi du 28 décembre 1992, sont apportées les modifications suivantes :

1° dans l'alinéa 1er, les mots «un établissement de prévoyance sociale» sont remplacés par les mots «une institution de prévoyance» ;

2° l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 2 et 3:

«Wanneer de in artikel 145¹, 1°, vermelde persoonlijke bijdragen op uitdrukkelijk verzoek van de werknemer door de werkgever, bij wie geen pensioentoezegging bestaat, op de bezoldigingen zijn ingehouden met het oog op de voortzetting van een door de vorige werkgever afgesloten overeenkomst voor aanvullende verzekering tegen ouderdom en vroegtijdige dood met het oog op het vestigen van een rente of van een kapitaal bij leven of bij overlijden, mogen de aldus gedane stortingen niet meer bedragen dan 1.500 euro.»

Art. 71

Artikel 364ter van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 28 december 1992, wordt vervangen als volgt :

«Art.364ter. - Wanneer kapitalen of afkoopwaarden die gevormd zijn door werkgeversbijdragen of door persoonlijke bijdragen vermeld in artikel 145¹, 1°, door de voorzorgsinstelling of de verzekeringsonderneming waarbij ze zijn gevestigd, ten bate van de begunstigde of van zijn rechtverkrijgenden worden overgedragen naar een soortgelijke overeenkomst of reglement wordt deze verrichting niet als een betaling of toekenning aangemerkt, zelfs als die overdracht op verzoek van de begunstigde geschiedt, onverminderd het recht van belastingheffing bij de latere betaling of toekenning door de instellingen of ondernemingen aan de begunstigde.

Het eerste lid is niet van toepassing bij overdracht van het kapitaal of de afkoopwaarde naar een in het buitenland gevestigde voorzorgsinstelling of verzekeringsonderneming.»

Art. 72

Artikel 70, 2° is van toepassing op de bijdragen die vanaf 1 januari 2002 op verzoek van de werknemer worden ingehouden door de nieuwe werkgever.

Artikel 71 is van toepassing vanaf aanslagjaar 2003.

«Lorsque les cotisations personnelles visées à l'article 145¹, 1° sont, à la demande expresse du travailleur, retenues par l'employeur, chez lequel n'existe pas d'engagement de pension, sur les rémunérations en vue de la continuation d'un contrat d'assurance complémentaire contre la vieillesse et le décès prématuré conclu par l'employeur précédent en vue de la constitution d'une rente ou d'un capital en cas de vie ou en cas de décès, les versements effectués ne peuvent excéder 1.500 euro.»

Art. 71

L'article 364ter du même Code, inséré par la loi du 28 décembre 1992, est remplacé comme suit :

«Art. 364ter. - Lorsque les capitaux ou les valeurs de rachat constitués au moyen de cotisations patronales ou de cotisations personnelles visées à l'article 145¹, 1°, sont transférés, par l'institution de prévoyance ou l'entreprise d'assurances auprès de laquelle ils ont été constitués, au profit du bénéficiaire ou de ses ayants droits, dans un contrat ou un règlement similaire, cette opération n'est pas considérée comme un paiement ou une attribution, même si ce transfert est effectué à la demande du bénéficiaire, sans préjudice de droit de percevoir l'impôt lors du paiement ou de l'attribution ultérieurs par les institutions ou entreprises au bénéficiaire.

L'alinéa 1er n'est pas applicable au transfert du capital ou de la valeur de rachat à une institution de prévoyance ou à une entreprise d'assurance établie à l'étranger.»

Art. 72

L'article 70, 2°, est applicable aux cotisations retenues à partir du 1er janvier 2002 par le nouvel employeur et ce à la demande du travailleur.

L'article 71 est applicable à partir de l'exercice d'imposition 2003.

Afdeling 2

*Wijzigingen in het Wetboek der met het Zegel
Gelijkgestelde Taksen**Onderafdeling 1**Jaarlijkse taks op de verzekeringscontracten*

Art. 73

Artikel 174 van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen, vervangen bij de wet van 13 augustus 1947 en gewijzigd bij de wet van 28 december 1992, wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Worden met de verzekeringen gelijkgesteld, de contracten van lijfrente of tijdelijke renten, gesloten met een verzekeringsmaatschappij of ieder ander beroepsorgaan inzake levensverzekering, evenals elke verbintenis aangegaan door de pensioeninstellingen en de rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging bedoeld in de wet van ... betreffende de aanvullende pensioenen.».

Art. 74

In artikel 176², eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij het koninklijk besluit nr. 63 van 28 november 1939 en gewijzigd bij de wetten van 17 juli 1963, 24 december 1963, 28 december 1983, 7 december 1988, 28 december 1992, 5 juli 1998 en 4 maart 1999, wordt tussen 4° en 5° een 4°*bis* ingevoegd, luidende:

«4°*bis* elke verbintenis aangegaan, zowel door de pensioeninstellingen als door de rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging, in het kader van de pensioenstelsels die voldoen aan de voorwaarden bepaald in titel II, hoofdstuk II, afdeling 2 van de wet van ... betreffende de aanvullende pensioenen;».

Art. 75

Artikel 177, 1°, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 28 december 1992, wordt vervangen als volgt: De Minister van Economie,

«1° door de genootschappen, kassen, verenigingen of verzekeringsondernemingen, de pensioeninstellingen en de rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging bedoeld in de wet van ... be-

Section 2

*Modifications au Code des Taxes
Assimilées au Timbre**Sous-section 1**Taxe annuelle sur les contrats d'assurance*

Art. 73

L'article 174 du Code des taxes assimilées au timbre, remplacé par la loi du 13 août 1947 et modifié par la loi du 28 décembre 1992, est remplacé par la disposition suivante:

«Sont assimilés aux assurances, les contrats de rentes viagères ou temporaires passés avec une compagnie d'assurance ou tout autre professionnel d'assurance sur la vie, ainsi que tout engagement contracté par les organismes de pension et les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité visé dans la loi relative aux pensions complémentaires.».

Art. 74

Dans l'article 176², alinéa 1er, du même Code, inséré par l'arrêté royal n°63 du 28 novembre 1939 et modifié par les lois du 17 juillet 1963, 24 décembre 1963, 28 décembre 1983, 7 décembre 1988, 28 décembre 1992, 5 juillet 1998 et 4 mars 1999, est inséré entre 4° et 5° un 4°*bis*, rédigé comme suit:

«4°*bis* tout engagement contracté, tant par les organismes de pension que par les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité, dans le cadre des régimes de pension qui répondent aux conditions établies au titre II, chapitre II, section 2, de la loi du ... relative aux pensions complémentaires;».

Art. 75

L'article 177, 1°, du même Code, modifié par la loi du 14 avril 1933 et l'article 111 de la loi du 28 décembre 1992, est remplacé comme suit:

«1° par les associations, caisses, sociétés ou entreprises d'assurances, les organismes de pension et les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité dans le cadre des régimes de

treffende de aanvullende pensioenen, alsmede door alle andere verzekeraars, wanneer ze in België hun hoofd-inrichting, een agentschap, een bijhuis, een vertegenwoordiger of enige zetel voor hun verrichtingen hebben;».

Art. 76

Artikel 178, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 28 december 1992, wordt vervangen als volgt:

«De genootschappen, verenigingen, de pensioeninstellingen en de rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging bedoeld in de wet van ... betreffende de aanvullende pensioenen alsmede alle overige beroepsverzekeraars, in het vorig artikel vermeld, mogen eerst hun verrichtingen aanvangen wanneer zij, vooraf, een beroepsaangifte hebben neergelegd op het daartoe aangewezen kantoor van registratie. Hetzelfde geldt voor de makelaars en alle andere personen die tussentreden bij het sluiten van verzekeringen met vreemde verzekeraars die de onder het 2e lid hierna voorziene aansprakelijke vertegenwoordiger niet hebben.».

Art. 77

Artikel 183, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wetten van 22 maart 1965 en 28 december 1992, wordt vervangen als volgt:

«De Belgische verzekeraars, de pensioeninstellingen en de rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging bedoeld in de wet van ... betreffende de aanvullende pensioenen alsmede de vertegenwoordigers, in België, van de vreemde verzekeraars, alsmede de makelaars zijn gehouden hun repertoria, registers, boeken, polissen, contracten en alle andere stukken, zonder verplaatsing, mede te delen op elk aanzoek der aangestelden van de administratie van de belasting over de toegevoegde waarde, registratie en domeinen die ten minste de graad van adjunct-verificateur hebben.».

pension établies dans la loi du relative aux pensions complémentaires, ainsi que par tous autres assureurs lorsqu'ils ont en Belgique leur principal établissement, une agence, une succursale, un représentant ou un siège quelconque d'opérations; ».

Art. 76

L'article 178, alinéa 1er, du même Code, modifié par la loi du 28 décembre 1992, est remplacé comme suit:

«Les associations, sociétés, organismes de pension et les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité visé dans la loi du.....relative aux pensions complémentaires, et tous autres assureurs professionnels désignés à l'article précédent ne peuvent commencer leurs opérations s'ils n'ont, au préalable, déposé une déclaration de profession au bureau de l'enregistrement désigné à cette fin. Il en est de même des courtiers et de toutes autres personnes qui s'interposent pour la conclusion d'assurances avec des assureurs étrangers n'ayant pas le représentant responsable prévu à l'alinéa 2. ».

Art. 77

L'article 183, alinéa 1er, du même Code, modifié par les lois du 22 mars 1965 et 28 décembre 1992, est remplacé par la disposition suivante:

« Les assureurs belges, les organismes de pension et les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité visé dans la loi du.....relative aux pensions complémentaires, de même que les représentants en Belgique des assureurs étrangers et les courtiers sont tenus de communiquer, sans déplacement, à toute réquisition des préposés de l'administration de la taxe sur la valeur ajoutée, de l'enregistrement et des domaines, ayant au moins le grade de vérificateur adjoint, leurs répertoires, registres, livres, polices, contrats et tous autres documents. ».

*Onderafdeling 2**Jaarlijkse taks op de winstdeelnemingen*

Art. 78

Artikel 183*bis* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij artikel 43 van de wet van 7 december 1988, wordt vervangen als volgt:

«De sommen verdeeld als winstdeelneming die trekking hebben op verzekeringen en contracten bedoeld in artikel 175¹, tweede lid, of verbintenissen aangegaan door zowel de pensioeninstellingen als de rechtspersonen belast met de uitvoering van de solidariteitstoezegging, in het kader van de pensioenstelsels die voldoen aan de voorwaarden bedoeld in titel II, hoofdstuk II, afdeling 2 van de wet van ... betreffende de aanvullende pensioenen, gesloten met een beroepsverzekeraar die in België zijn hoofdinrichting, een agentschap, een bijhuis, een vertegenwoordiger of om het even welke zetel van verrichtingen heeft, zijn onderworpen aan een jaarlijkse taks.».

HOOFDSTUK V

Wijziging aan de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen

Art. 79

In artikel 10 van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen wordt een 3° ingevoegd, luidend als volgt :

«3° de bijdragen gestort in het kader van de pensioenstelsels die voldoen aan de voorwaarden bedoeld in titel II, hoofdstuk II, afdeling 2 van de wet van ... betreffende de aanvullende pensioenen.»

*Sous-section 2**Taxe annuelle sur les participations bénéficiaires*

Art. 78

L'article 183*bis*, du même Code, inséré par l'article 43 de la loi du 7 décembre 1988, est remplacé comme suit :

«Sont assujetties à une taxe annuelle, les sommes réparties à titre de participation bénéficiaire afférente aux assurances et contrats visés à l'article 175¹, alinéa 2, ou aux engagements contractés tant par les organismes de pension que par les personnes morales chargées de l'exécution de l'engagement de solidarité, dans le cadre des régimes de pension qui répondent aux conditions établies au titre II, chapitre II, section 2 de la loi du ... relative aux pensions complémentaires, conclus avec un professionnel de l'assurance qui a en Belgique son principal établissement, une agence, une succursale, un représentant ou un siège quelconque d'opérations.».

CHAPITRE V

Modification à la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité

Art. 79

A l'article 10 de la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité, un 3° est inséré, formulé comme suit :

«3° les cotisations versées dans le cadre des régimes de pension qui remplissent les conditions visées au Titre II, chapitre II, section 2 de la loi du relative aux pensions complémentaires.»

TITEL IV

Diverse en slotbepalingen

Art. 80

Titel II van deze wet is niet van toepassing op de pensioentoezeggingen betreffende de in België gedetacheerde werknemers in de zin van de bepalingen van titel II van de verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkende en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen.

Art. 81

De Koning kan onder de voorwaarden die Hij vaststelt een regeling instellen :

1° van aanvullende verzekeringen aanvullend bij de regeling van buitenwettelijke voordelen, die Hij heeft ingesteld krachtens artikel 22, § 2 van de wet van 12 juli 1957 betreffende de rust- en overlevingspensioenen voor bedienden;

2° van buitenwettelijke pensioenvoordelen en aanvullende verzekeringen voor de personen bedoeld in artikel 3, § 1, vierde lid van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen.

Art. 82

De Koning neemt, op gezamenlijke voordracht van de Minister van Pensioenen en de Minister van Economie, en na advies van de Controledienst voor de Verzekeringen, de Raad voor Aanvullende Pensioenen en de Commissie voor Aanvullende Pensioenen, de besluiten die voor de uitvoering van deze wet nodig zijn.

Art. 83

Met het oog op de goede uitvoering van de opdrachten die door deze wet aan de Controledienst voor de Verzekeringen worden toegekend, breidt de Koning het organiek kader van het personeel van de Controledienst voor de Verzekeringen, zoals vastgesteld in uitvoering van artikel 34, eerste lid van de wet van 9 juli 1975, uit binnen een termijn van één jaar vanaf de inwerkingtreding van dit artikel.

TITRE IV

Dispositions diverses et finales

Art. 80

Le titre II de la présente loi n'est pas d'application aux engagements de pension concernant les travailleurs détachés en Belgique au sens des dispositions du titre II du règlement (CEE) n° 1408/71 du Conseil du 14 juin 1971 relatif à l'application des régimes de sécurité sociale aux travailleurs salariés et à leur famille qui se déplacent à l'intérieur de la Communauté.

Art. 81

Le Roi peut, aux conditions qu'il fixe, instaurer un régime :

1° d'assurances complémentaires au régime d'assurance d'avantages extra-légaux qu'il a instauré en vertu de l'article 22, §2 de la loi du 12 juillet 1957 relative à la pension de retraite et de survie des employés ;

2° d'avantages de pension extra-légaux et d'assurances complémentaires pour les personnes visées à l'article 3, §1er, alinéa 4 de l'arrêté royal n°38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants.

Art. 82

Le Roi prend, sur proposition conjointe du Ministre des Pensions et du Ministre de l'Economie, et après avis de l'Office de Contrôle des Assurances, du Conseil des Pensions Complémentaires et de la Commission des Pensions Complémentaires, les arrêtés nécessaires à l'exécution de la présente loi.

Art. 83

Aux fins d'assurer la bonne exécution des missions octroyées à l'Office de Contrôle des Assurances par la présente loi, le Roi étend le cadre organique du personnel de l'Office de Contrôle des Assurances, déterminé en exécution de l'article 34, alinéa 1er de la loi du 9 juillet 1975, dans un délai d'un an à dater de l'entrée en vigueur du présent article.

Art. 84

De wet van 6 april 1995 betreffende de aanvullende pensioenen wordt opgeheven.

Art. 85

De Koning bepaalt de datum waarop de bepalingen van deze wet in werking treden, behalve voor de artikelen 52, 53, 65 tot 68 en 81 tot 83, die op de datum van publicatie van deze wet in het Belgisch Staatsblad in werking treden.

Gegeven te Brussel; 4 juli 2001

ALBERT II

VAN KONINGSWEGE

De minister van Pensioenen,

Frank VANDENBROUCKE

De minister van Economie,

Charles PICQUE

De minister van Financiën,

Didier REYNDERS

Art. 84

La loi du 6 avril 1995 relative aux régimes de pensions complémentaires est abrogée.

Art. 85

Le Roi fixe la date d'entrée en vigueur des dispositions de la présente loi, à l'exception des articles 52,53,65 à 68 et 81 à 83, qui entrent en vigueur à la date de la publication de la présente loi au Moniteur belge.

Donné à Bruxelles, le 4 juillet 2001

ALBERT II

PAR LE ROI :

Le ministre des Pensions,

Frank VANDENBROUCKE

Le ministre de l'Economie,

Charles PICQUE

Le Ministre des Finances,

Didier REYNDERS

BIJLAGE ANNEXE

BIJLAGE

BASISTEKSTEN

hypotheekwet van 16 december 1851

Art. 19, 4^oter.

De bijdragen verschuldigd aan de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid en die waarvan hij de inning verzekert, gedurende vijf jaar te rekenen van de dag waarop de bijdragen eisbaar zijn of van de datum der kennisgeving als bedoeld in artikel 22 van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, de bijdragen verschuldigd aan de Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden en die waarvan zij de inning verzekert gedurende vijf jaar te rekenen van de dag waarop bijdragen eisbaar zijn, evenals de bijdragen verschuldigd aan het Fonds voor de beroepsziekten en die verschuldigd aan de Fondsen voor bestaanszekerheid en het Sociaal Fonds voor de diamantarbeiders en het Fonds voor arbeidsongevallen.

De bijdragen en verhogingen verschuldigd aan de Sociale Verzekeringskassen voor Zelfstandigen en de Nationale Hulpkas voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen, met toepassing van het koninklijk besluit n^o38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen, van hoofdstuk III van titel III van de wet van 26 juni 1992 houdende sociale en diverse bepalingen, en van hoofdstuk II van titel III van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen, gedurende vijf jaar, te rekenen vanaf de dag waarop de bijdragen eisbaar zijn.

De termijn van vijf jaar is geschorst door de dood van de schuldenaar, de ontneming van het bezit of de inbeslagneming, zelfs gedeeltelijk, van zijn goederen.

BIJLAGE

**BASISTEKSTEN AANGEPAST AAN HET
WETSONTWERP**

hypotheekwet van 16 december 1851

Art. 19, 4^oter.

De bijdragen verschuldigd aan de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid en die waarvan hij de inning verzekert, gedurende vijf jaar te rekenen van de dag waarop de bijdragen eisbaar zijn of van de datum der kennisgeving als bedoeld in artikel 22 van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, de bijdragen verschuldigd aan de Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden en die waarvan zij de inning verzekert gedurende vijf jaar te rekenen van de dag waarop bijdragen eisbaar zijn, evenals de bijdragen verschuldigd aan het Fonds voor de beroepsziekten en die verschuldigd aan de Fondsen voor bestaanszekerheid en het Sociaal Fonds voor de diamantarbeiders, *de pensioeninstellingen en rechtspersonen, belast met de uitvoering van de solidariteits-toezegging, bedoeld in de wet van ... op de aanvullende pensioenen*¹ en het Fonds voor arbeidsongevallen.

De bijdragen en verhogingen verschuldigd aan de Sociale Verzekeringskassen voor Zelfstandigen en de Nationale Hulpkas voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen, met toepassing van het koninklijk besluit n^o38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen, van hoofdstuk III van titel III van de wet van 26 juni 1992 houdende sociale en diverse bepalingen, en van hoofdstuk II van titel III van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen, gedurende vijf jaar, te rekenen vanaf de dag waarop de bijdragen eisbaar zijn.

De termijn van vijf jaar is geschorst door de dood van de schuldenaar, de ontneming van het bezit of de inbeslagneming, zelfs gedeeltelijk, van zijn goederen.

¹ Toevoeging : art. 64

ANNEXE

TEXTES DE BASE

loi hypothécaire du 16 décembre 1851

Art. 19, 4ter.

Les cotisations dues à l'Office national de sécurité sociale et celles dont il assure le recouvrement pendant cinq ans à compter de la date de l'exigibilité des cotisations ou de la date de la notification prévue à l'article 22 de la loi du 27 juin 1969 revisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, les cotisations dues à la Caisse de secours et de prévoyance en faveur des marins et celles dont il assure le recouvrement, pendant cinq ans à compter de la date de l'exigibilité des cotisations, ainsi que les cotisations dues au Fonds des maladies professionnelles et celles dues aux Fonds de sécurité d'existence, et au Fonds social pour les ouvriers diamantaires et au Fonds des accidents du travail.

Les cotisations et majorations dues aux Caisses d'assurances sociales pour travailleurs indépendants et à la Caisse nationale auxiliaire d'assurances sociales pour travailleurs indépendants, en application de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967, organisant le statut social des travailleurs indépendants, du chapitre III du titre III de la loi du 26 juin 1992 portant des dispositions sociales et diverses, et du chapitre II du titre III de la loi du 30 décembre 1992 portant des dispositions sociales et diverses, durant cinq ans à compter du jour où les montants sont exigibles.

Le délai de cinq ans est suspendu par la mort du débiteur, le dessaisissement ou la saisie, même partielle, de ses biens.

ANNEXE

TEXTES DE BASE ADAPTÉS EN FONCTION DU

loi hypothécaire du 16 décembre 1851

Art. 19, 4ter.

Les cotisations dues à l'Office national de sécurité sociale et celles dont il assure le recouvrement pendant cinq ans à compter de la date de l'exigibilité des cotisations ou de la date de la notification prévue à l'article 22 de la loi du 27 juin 1969 revisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, les cotisations dues à la Caisse de secours et de prévoyance en faveur des marins naviguant et celles dont il assure le recouvrement, pendant cinq ans à compter de la date de l'exigibilité des cotisations, ainsi que les cotisations dues au Fonds des maladies professionnelles et celles dues aux Fonds de sécurité d'existence, et au Fonds social pour les ouvriers diamantaires, *les organismes de pension et les personnes morales, chargés de l'exécution de l'engagement de solidarité, visés à la loi du ... relative aux pensions complémentaires*¹ et au Fonds des accidents du travail.

Les cotisations et majorations dues aux Caisses d'assurances sociales pour travailleurs indépendants et à la Caisse nationale auxiliaire d'assurances sociales pour travailleurs indépendants, en application de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967, organisant le statut social des travailleurs indépendants, du chapitre III du titre III de la loi du 26 juin 1992 portant des dispositions sociales et diverses, et du chapitre II du titre III de la loi du 30 décembre 1992 portant des dispositions sociales et diverses, durant cinq ans à compter du jour où les montants sont exigibles.

Le délai de cinq ans est suspendu par la mort du débiteur, le dessaisissement ou la saisie, même partielle, de ses biens.

¹ Introduction : art. 64

Wet van 12 juli 1957 betreffende het Rust- en Overlevingspensioen voor Bedienden

Art. 22.

§ 1. Een verzekeringsinstelling, gemachtigd krachtens de wet van 18 juni 1930 betreffende de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood der bedienden, mag te allen tijde afstand doen van haar machtiging mits (de Rijksdienst voor werknemerspensioenen), de Algemene Spaar- en Lijfrentekas of een van de andere verzekeringsinstellingen gemachtigd krachtens de bovengenoemde wet van 18 juni 1930, haar rechten en haar plichten, haar passiva en haar activa, wat betreft de financiering van de bij artikel 14*bis* voorziene verrichtingen, overneemt.

§ 2. Op voorstel van de Minister van Sociale Voorzorg, de Minister van Financiën en de Minister van Economische Zaken kan de Koning, onder de voorwaarden welke Hij vaststelt, een regeling tot verzekering van buitenwettelijke voordelen instellen ten voordele van de werknemers bedoeld bij het koninklijk besluit nr 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers. Bovendien mogen de werknemers die elke beroepsarbeid stopzetten en ten wier voordele tijdens minstens twintig kalenderjaren bijkomende of aanvullende stortingen krachtens de vroeger van kracht zijnde wettelijke bepalingen of stortingen met het oog op het bekomen van buitenwettelijke voordelen werden verricht, deze laatste stortingen voortzetten. De verzekeringen van buitenwettelijke voordelen worden afgesloten bij de Rijksdienst voor werknemerspensioenen, bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas of bij één der verzekeringssinstellingen, gemachtigd bij de voornoemde wet van 18 juni 1930.

Wet van 12 juli 1957 betreffende het Rust- en Overlevingspensioen voor Bedienden

Art. 22.

§ 1. (...)¹

§ 2. *Op voorstel van de Minister van Sociale Voorzorg, de Minister van Financiën en de Minister van Economie kan de Koning, onder de voorwaarden welke Hij vaststelt, een regeling tot verzekering van buitenwettelijke voordelen instellen ten voordele van de werknemers bedoeld bij het koninklijk besluit nr 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers. Bovendien mogen de werknemers of de gewezen werknemers, die niet aangesloten zijn bij een sector- of een ondernemingspensioenstelsel, stortingen doen met het oog op het bekomen van buitenwettelijke voordelen. De verzekeringen van buitenwettelijke voordelen worden gesloten bij een verzekeringsonderneming of -instelling bedoeld in artikel 2, § 1 en § 3, 5° van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, voor zover zij door de Koning zijn erkend volgens de door Hem vastgestelde voorwaarden.*

Een verzekeringsonderneming of -instelling, mag te allen tijde afstand doen van de erkenning bedoeld in het eerste lid mits een andere erkende verzekeringsonderneming of -instelling haar rechten en haar plichten en haar activa en passiva, wat betreft de verzekering van buitenwettelijke voordelen ingesteld volgens het eerste lid, overneemt.²

¹ Opheffing : art. 65, 1°

² Vervanging : art. 65, 2°

**loi du 12 juillet 1957 relative à la pension de
retraite et de survie des employés**

Art. 22.

§ 1er. Un organisme d'assurance agréé en vertu de la loi du 18 juin 1930 relative à l'assurance en vue de la vieillesse et du décès prématuré des employés peut, à tout moment, renoncer à son agrément moyennant reprise, par l'Office national des pensions pour travailleurs salariés), la Caisse générale d'Epargne et de Retraite ou un des autres organismes d'assurance agréés en vertu de la loi du 18 juin 1930 précitée, de ses droits et obligations, de son actif et de son passif, en ce qui concerne le financement des opérations prévues par l'article 14bis.

§ 2. Sur la proposition du Ministre de la Prévoyance sociale, du Ministre des Finances et du Ministre des Affaires économiques, le Roi peut instaurer dans les conditions qu'il détermine un régime d'assurance d'avantages extra-légaux en faveur des travailleurs salariés visés par l'arrêté royal no 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés. De plus, les travailleurs salariés qui cessent toute activité professionnelle et au profit desquels, durant vingt années civiles au moins, il a été effectué des versements complémentaires ou supplémentaires en vertu des dispositions légales en vigueur antérieurement ou des versements en vue de l'acquisition d'avantages extra-légaux, ont la faculté de continuer à effectuer ces derniers versements. Les assurances des avantages extra-légaux sont conclues auprès de l'Office national des pensions pour travailleurs salariés, de la Caisse générale d'Epargne et de Retraite ou d'un des organismes d'assurance agréés par la loi du 18 juin 1930 précitée.

**loi du 12 juillet 1957 relative à la pension de
retraite et de survie des employés**

Art. 22.

§ 1er. (...)¹

§ 2. *Sur la proposition du Ministre de la Prévoyance sociale, du Ministre des Finances et du Ministre de l'Economie, le Roi peut instaurer dans les conditions qu'il détermine un régime d'assurance d'avantages extra-légaux en faveur des travailleurs salariés visés par l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés. En outre, les travailleurs salariés ou anciens travailleurs salariés qui ne sont pas affiliés à un régime de pension sectoriel ou d'entreprise, peuvent effectuer des versements en vue de constituer des avantages extra-légaux. Les assurances d'avantages extra-légaux sont conclues auprès d'une entreprise ou d'un organisme d'assurances visés à l'article 2, § 1er et § 3, 5° de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances, pour autant qu'ils ont été agréés par le Roi, dans les conditions qu'il détermine.*

Une entreprise ou un organisme d'assurances, peut, à tout moment, renoncer à l'agrément visé à l'alinéa 1er, à condition qu'une autre entreprise ou organisme d'assurances agréés reprenne ses droits et obligations ainsi que son actif et son passif, pour ce qui concerne l'assurance des avantages extra-légaux instaurée conformément à l'alinéa 1er².

¹ Abrogation : art. 65, 1°

² Remplacement : art. 65, 2°

Het bedrag van de door de verzekeringsinstellingen uit te betalen uitkeringen of de ontvangen bijdragen wordt vastgesteld zonder rekening te houden met de frank-gedeelten van minder dan vijftig centiemen. De frank-gedeelten van vijftig centiemen of meer worden voor een frank gerekend.

De afronding op de naasthogere of naastlagere frank geschiedt op het uit te betalen of te ontvangen totaal bedrag.

Een verzekeringsinstelling erkend krachtens de wet van 18 juni 1930 betreffende de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood der bedienden, mag ten alle tijde afstand doen van de mogelijkheid tot het instellen van een regeling tot verzekering van buitenwettelijke voordelen bedoeld in het eerste lid, en van het beheer van de ingestelde regelingen mits de Rijksdienst voor pensioenen of een van de andere Gemeenschappelijke Verzekeringskassen erkend bij voornoemde wet van 18 juni 1930, haar rechten en haar plichten, haar activa en passiva, wat betreft de verzekering van buitenwettelijke voordelen ingesteld volgens het eerste lid, overneemt.

De Koning stelt de toepassingsmodaliteiten van het vorige lid vast.

Wet van 9 juli 1975 betreffende de Controle der Verzekeringsondernemingen

Art. 2, § 3, 6°

§ 3. Bij het verstrijken van een termijn van drie jaar, te rekenen van de inwerkingtreding van dit artikel, zijn de bepalingen van deze wet, binnen de perken van de bijzondere regels en modaliteiten door de Koning vast te stellen, van toepassing op :

[...]

6° de verzorgingsinstellingen opgericht onder de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk of van een onderlinge verzekeringsvereniging, wier hoofd-bedrijvigheid erin bestaat een pensioen op te bouwen voor het personeel of de bestuurders van één of meerdere private ondernemingen, of van één of meerdere publiekrechtelijke rechtspersonen, en de verzorgingsinstellingen die met datzelfde doel zijn opgericht binnen een private onderneming of in de schoot van een publiekrechtelijke rechtspersoon, onderworpen aan de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekeningen van de ondernemingen.

Wet van 9 juli 1975 betreffende de Controle der Verzekeringsondernemingen

Art. 2, § 3, 6°

§ 3. Bij het verstrijken van een termijn van drie jaar, te rekenen van de inwerkingtreding van dit artikel, zijn de bepalingen van deze wet, binnen de perken van de bijzondere regels en modaliteiten door de Koning vast te stellen, van toepassing op :

[...]

6° a) de verzorgingsinstellingen opgericht als afzonderlijke rechtspersonen wier bedrijvigheid bestaat uit :

- het opbouwen van bovenwettelijke voordelen inzake pensioen, overlijden en blijvende invaliditeit voor het personeel of de bestuurders van één of van verschillende private ondernemingen;
- het opbouwen van wettelijk pensioenen of bovenwettelijke voordelen inzake pensioen, overlijden en blijvende invaliditeit voor het personeel of de bestuurders van één of van verschillende publiekrechtelijke rechtspersonen;

Le montant des prestations à payer ou des cotisations à recevoir par les organismes assureurs est fixé en négligeant les fractions de franc de moins de cinquante centimes. Les fractions de franc qui atteignent ou dépassent cinquante centimes sont comptées pour un franc.

L'ajustement au franc supérieur ou inférieur s'opère sur le montant total à payer ou à recevoir.

Un organisme agréé en vertu de la loi du 18 juin 1930 relative à l'assurance en vue de la vieillesse et du décès prématuré des employés, peut, à tout moment, renoncer à la faculté de conclure des assurances des avantages extra-légaux visé à l'alinéa 1er et à la gestion des assurances conclues, moyennant reprise, par l'Office national des pensions ou par une des Caisses communes d'assurance agréées en vertu de la loi du 18 juin 1930 précitée, de ses droits et obligations, de son actif et de son passif, relatifs aux assurances des avantages extra-légaux conclues en vertu de l'alinéa 1er.

Le Roi fixe les modalités d'application de l'alinéa précédent.

loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances

Art. 2, § 3, 6°

§ 3.A l'expiration d'un délai de trois ans à partir de l'entrée en vigueur du présent article, les dispositions de la présente loi seront d'application dans la mesure des règles et modalités spéciales à fixer par le Roi :

[...]

6° les institutions de prévoyance constituées sous la forme d'une association sans but lucratif ou d'une association d'assurances mutuelles, ayant pour activité principale la constitution d'une pension pour le personnel ou les dirigeants d'une ou de plusieurs entreprises privées [...], ou d'une ou de plusieurs personnes morales de droit public, et les institutions de prévoyance créées dans le même but au sein d'une entreprise privée ou d'une personne morale de droit public, soumise à la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises.

loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances

Art. 2, § 3, 6°

§ 3.A l'expiration d'un délai de trois ans à partir de l'entrée en vigueur du présent article, les dispositions de la présente loi seront d'application dans la mesure des règles et modalités spéciales à fixer par le Roi :

[...]

6° a) *les institutions de prévoyance constituées en personnes morales distinctes ayant pour activité :*

- *la constitution d'avantages extra-légaux en matière de retraite, de décès et d'invalidité permanente pour le personnel ou les dirigeants d'une ou de plusieurs entreprises privées ;*
- *la constitution de pensions légales ou d'avantages extra-légaux en matière de pension, de décès et d'invalidité permanente pour le personnel ou les dirigeants d'une ou de plusieurs personnes morales de droit public ;*

De Koning bepaalt, bij in Ministerraad overlegd besluit, de nadere regelen inzake het beheer en de werking van de verzorgingsinstellingen die werden opgericht door meerdere private ondernemingen of meerdere publiekrechtelijke rechtspersonen.

Art. 9, § 2.

De in artikel 2, § 3, 6° bedoelde private verzorgingsinstellingen worden, voor de toepassing van deze wet, als verzekeringsondernemingen beschouwd en kunnen, in afwijking van § 1 van dit artikel, toegelaten worden in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk of van een onderlinge verzekeringsvereniging, indien zij de door de Koning bepaalde voorwaarden vervullen.

b) de verzorgingsinstellingen die met datzelfde doel zijn opgericht, in de schoot van :

- *een private onderneming;*
- *een fonds voor bestaanszekerheid, onderworpen aan de wet van 7 januari 1958 betreffende de fondsen voor bestaanszekerheid;*
- *een publiekrechtelijke rechtspersoon, onderworpen aan de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekeningen van ondernemingen;*

met uitzondering van :

- *de publiekrechtelijke rechtspersonen, bedoeld in het derde streepje die door de Koning zijn aangeduid en voor zover ze zelf niet de last van de toegekende voordelen dragen;*
- *de individuele pensioentoezeggingen aan de personen bedoeld in artikel 3, § 1, vierde lid van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen.¹*

De Koning bepaalt, bij in Ministerraad overlegd besluit, de nadere regelen inzake het beheer en de werking van de verzorgingsinstellingen die werden opgericht door meerdere private ondernemingen of meerdere publiekrechtelijke rechtspersonen.

Art. 9, § 2.

De in artikel 2, § 3, 6° bedoelde verzorgingsinstellingen worden, voor de toepassing van deze wet, als verzekeringsondernemingen beschouwd. In afwijking van § 1 van dit artikel moeten ze worden toegelaten onder de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk, van een onderlinge verzekeringsvereniging of onder een andere rechtsvorm die door of krachtens een wettelijke of reglementaire bepaling met het oog op het uitvoeren van de verzorgingsactiviteit bedoeld in artikel 2, § 3, 6° wordt toegelaten, indien zij de door de Koning bepaalde voorwaarden vervullen.

De publiekrechtelijke rechtspersonen zijn gemachtigd om voor het opbouwen van pensioenen zoals bedoeld in artikel 2, § 3, 6°, een afzonderlijke rechtspersoon op te richten die één van de rechtsvormen bedoeld in het eerste lid moet aannemen.

¹ Vervanging : art. 66

Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, les règles particulières relatives à la gestion et au fonctionnement des institutions de prévoyance constituées par plusieurs entreprises privées ou plusieurs personnes morales de droit public.

Art. 9, § 2.

Les institutions privées de prévoyance visées à l'article 2, § 3, 6° sont considérées pour l'application de la présente loi comme des entreprises d'assurances et, par dérogation au § 1er du présent article, peuvent être agréées sous forme d'associations sans but lucratif ou d'associations d'assurances mutuelles, si elles remplissent les conditions fixées par le Roi.

b) les institutions de prévoyance, créées dans le même but, au sein :

- *d'une entreprise privée ;*
- *d'un fonds de sécurité d'existence soumis à la loi du 7 janvier 1958 concernant les fonds de sécurité d'existence;*
- *d'une personne morale de droit public soumise à la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises;*

à l'exception :

- *des institutions de prévoyance des personnes morales de droit public visées au troisième tiret ci-dessus que le Roi désigne, dans la mesure où elles ne supportent pas elles-mêmes la charge des avantages octroyés ;*
- *des engagements individuels de pension aux personnes visées à l'article 3, §1er, alinéa 4 de l'arrêté royal n°38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants.¹*

Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, les règles particulières relatives à la gestion et au fonctionnement des institutions de prévoyance constituées par plusieurs entreprises privées ou plusieurs personnes morales de droit public.

Art. 9, § 2.

Les institutions de prévoyance visées à l'article 2, § 3, 6° sont considérées, pour l'application de la présente loi, comme des entreprises d'assurances. Par dérogation au § 1er du présent article, elles doivent être agréées sous la forme d'une association sans but lucratif, d'une association d'assurances mutuelles ou sous une autre forme juridique qui est autorisée par ou en vertu d'une disposition légale ou réglementaire en vue de l'exercice de l'activité de prévoyance visée à l'article 2, §3, 6°, si elles remplissent les conditions fixées par le Roi.

Les personnes morales de droit public sont habilitées à créer une personne juridique distincte pour la constitution de pensions telle que visée à l'article 2, §3, 6° qui doit adopter une des formes juridiques visées à l'alinéa 1er.

¹ Remplacement : art. 66

De binnen een private onderneming of een publiekrechtelijke rechtspersoon, onderworpen aan de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekeningen van de ondernemingen, opgerichte verzorgsinstellingen zullen, vanaf de bekendmaking van het koninklijk besluit, bedoeld in artikel 2, § 3, 6°, laatste lid, over een termijn van één jaar beschikken om hun rechtsvorm aan te passen.

Art. 36.

De ondernemingen die aan het toezicht van de Controledienst voor de Verzekeringen zijn onderworpen dragen de controlekosten in verhouding tot de premies of bijdragen die ze ontvangen en volgens de modaliteiten vastgesteld door de Koning zonder dat hun bijdrage meer dan 3 per duizend van de premies of bijdragen mag bedragen.

wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen

Art. 10.

Voor de berekening van de loonkostenontwikkeling worden niet meegerekend :

1° de winstdeelnemingen zoals omschreven door de wet;

2° de verhogingen van de loonmassa die voortvloeien uit de toename van het aantal personeelsleden in voltijdse equivalenten.

De verzorgsinstellingen, bedoeld in artikel 2, § 3, 6°, b), zullen over een termijn van één jaar beschikken te rekenen vanaf de datum waarop de bepalingen van de wet op hen van toepassing worden, om een afzonderlijke rechtspersoon op te richten die één van de rechtsvormen bedoeld in het eerste lid moet aannemen².

Art. 36.

De ondernemingen die aan het toezicht van de Controledienst voor de Verzekeringen zijn onderworpen dragen de controlekosten in verhouding tot de premies of bijdragen die ze ontvangen en volgens de modaliteiten vastgesteld door de Koning zonder dat hun bijdrage meer dan 3 per duizend van de premies of bijdragen mag bedragen. *Deze kosten hebben inzonderheid betrekking op de werkingskosten van de Controledienst voor de Verzekeringen en de Commissie voor de Verzekeringen, bedoeld in respectievelijk de artikelen 29 en 41 van deze wet en de Raad voor Aanvullende Pensioenen en de Commissie voor Aanvullende Pensioenen, bedoeld in respectievelijk de artikelen 52 en 53 van de wet van ... betreffende de aanvullende pensioenen³.*

wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen

Art. 10.

Voor de berekening van de loonkostenontwikkeling worden niet meegerekend :

1° de winstdeelnemingen zoals omschreven door de wet;

2° de verhogingen van de loonmassa die voortvloeien uit de toename van het aantal personeelsleden in voltijdse equivalenten;

3° de bijdragen gestort in het kader van de pensioenstelsels die voldoen aan de voorwaarden bedoeld in titel II, hoofdstuk II, afdeling 2 van de wet van betreffende de aanvullende pensioenen¹.

² Vervanging : art. 67

³ Aanvulling : art. 68

¹ Toevoeging : art. 79

Les institutions de prévoyance créées au sein d'une entreprise privée ou d'une personne morale de droit public soumise à la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises, disposeront d'un délai d'un an à compter de la publication de l'arrêté royal, visé à l'article 2, § 3, 6°, dernier alinéa, pour adapter leur statut juridique.

Art. 36.

Les entreprises soumises au contrôle de l'Office de Contrôle des Assurances supportent, proportionnellement aux primes ou cotisations qu'elles recueillent et selon les modalités fixées par le Roi, les frais résultant du contrôle, sans que leur quote-part puisse excéder 3 pour mille des primes ou cotisations.

loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité

Art. 10.

Ne sont pas prises en compte pour le calcul de l'évolution du coût salarial :

1° les participations bénéficiaires, telles que définies par la loi;

2° les augmentations de la masse salariale résultant de l'accroissement du nombre de personnes occupées en équivalents temps plein.

Les institutions de prévoyance, visées à l'article 2, § 3, 6°, b), disposeront d'un délai d'un an à compter de la date à laquelle les dispositions de la loi leur sont applicables, pour créer une personne morale distincte qui doit adopter l'une des formes juridiques visées à l'alinéa 1er.²

Art. 36.

Les entreprises soumises au contrôle de l'Office de Contrôle des Assurances supportent, proportionnellement aux primes ou cotisations qu'elles recueillent et selon les modalités fixées par le Roi, les frais résultant du contrôle, sans que leur quote-part puisse excéder 3 pour mille des primes ou cotisations. *Ces frais concernent notamment les frais de fonctionnement de l'Office de Contrôle des Assurances et de la Commission des Assurances, visés respectivement aux articles 29 et 41 de la présente loi et du Conseil des Pensions Complémentaires et de la Commission des Pensions Complémentaires, visés respectivement aux articles 52 et 53 de la loi du ... relative aux pensions complémentaires.³*

loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité

Art. 10.

Ne sont pas prises en compte pour le calcul de l'évolution du coût salarial :

1° les participations bénéficiaires, telles que définies par la loi;

2° les augmentations de la masse salariale résultant de l'accroissement du nombre de personnes occupées en équivalents temps plein;

3° les cotisations versées dans le cadre des régimes de pension qui remplissent les conditions visées au Titre II, chapitre II, section 2 de la loi du relative aux pensions complémentaires¹.

² Remplacement : art. 67

³ Complément : art. 68

¹ Complément : art. 79.